

เรื่องสอบธรรม

ของ

สวนามหลวงแผนกธรรม

พ.ศ. ๒๕๕๘

สงวนลิขสิทธิ์

เรื่องสอรรถกรม ของสนามหลวงแผนกธรรม พ.ศ. ๒๕๕๘

ฝ่ายวิชาการ สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

ISBN : 978-616-7788-33-3

พิมพ์ครั้งแรก : วันที่ ๑๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๘

จำนวนพิมพ์ : ๘,๐๐๐ เล่ม

จัดพิมพ์ : สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

เลขที่ ๒๘๗ อาคารหอสมุดมหามกุฏราชวิทยาลัย

หน้าวัดบวรนิเวศวิหาร ถนนพระสุเมรุ แขวงบวรนิเวศ

เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๐๐

โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๗๖๘๒, ๐ ๒๖๒๙ ๐๙๖๑, ๐ ๒๖๒๙ ๐๙๖๒

โทรสาร. ๐ ๒๖๒๙ ๒๑๔๒

ที่ปรึกษา : สมเด็จพระวันรัต วัดบวรนิเวศวิหาร
พระพรหมมุนี วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
พระธรรมวโรดมบัณฑิต วัดสุทัศน์เทพวราราม
พระเทพเจติยาจารย์ วัดโสมนัสวิหาร

ตรวจต้นฉบับและพิสูจน์อักษร:

พระราชสารสุธี วัดตรีทศเทพ
พระสุธีรัตนาภรณ์ วัดสุทัศน์เทพวราราม
พระวินัยเมธี วัดสัมพันธวงศาราม

พิมพ์ / รูปเล่ม : พระครูโสภณเมธาวัฒน์ วัดนรนาถสุนทริการาม
พระครูปริยัติเมธาวัฒน์ วัดนรนาถสุนทริการาม
พระครูพิพิธวรกิจจาทร วัดระฆังโฆสิตาราม
พระกฤษณะ ชุตติกัณโฑ วัดบวรนิเวศวิหาร
นายสมชาย ศิริสุข เจ้าหน้าที่ประจำสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง
นายชัยเชษฐ ปรีงาม เจ้าหน้าที่ช่วยงานสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

พิมพ์ที่ โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ๓๑๔ - ๓๑๖ ปากซอยบ้านบาตร ถนนบำรุงเมือง เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๐๐ นายสุรพล วิริยะบรรเจิด ผู้พิมพ์โฆษณา โทร. ๐ ๒๒๒๓ ๓๓๕๑, ๐ ๒๒๒๓ ๕๕๕๘

คำนำ

การศึกษาเป็นรากฐานให้เกิดปัญญา เมื่อมีปัญญาได้ชื่อว่า เป็นผู้ฉลาด รู้ในสิ่งที่ควรรู้
ละเว้นในสิ่งที่ควรละเว้น ผู้นับถือพระพุทธศาสนาพึงศึกษาและค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับคำสั่งสอน
ของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เฉพาะในประเทศไทยซึ่งมีศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติ
สามารถศึกษาได้ทั้งฝ่ายปริยัติและฝ่ายปฏิบัติ

ศกนี้ สภามหาวิทยาลัยแผนกธรรมกำหนดจัดสอบธรรมสนามหลวงเป็น ๒ สมัย คือ **สมัยแรก**
สอบนักธรรมชั้นตรี ๔ วัน ในพรพชกาล ตรงกับวันที่ ๒๑ - ๒๒ - ๒๓ - ๒๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๘
เพื่อให้พระนวกะได้ศึกษาและเข้าสอบธรรมสนามหลวงด้วย **สมัยสอง** สอบนักธรรมชั้นโทและชั้นเอก
๔ วัน ตรงกับวันที่ ๒๗ - ๒๘ - ๒๙ - ๓๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๘ และธรรมศึกษาทุกชั้น
สอบ ๑ วัน ๔ วิชา วันที่ ๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ พร้อมกันทั่วราชอาณาจักร

ในการสอบทุกๆ ปีที่ผ่านมา ได้รับความร่วมมือจากพระสังฆาธิการตั้งแต่เจ้าสำนักเรียน
เจ้าคณะจังหวัด เจ้าคณะภาค และผู้บริหารการศึกษาได้ถวายความอุปถัมภ์ ให้ความร่วมมือในการจัด
สอบธรรมสนามหลวงเป็นอย่างดี การจัดสอบธรรมสนามหลวงจึงเป็นไปด้วยความบริสุทธิ์ยุติธรรม
เกิดความเรียบร้อยเป็นอย่างดี

สนามหลวงแผนกธรรม ขออนุโมทนาในกุศลเจตนาของท่านพุทธศาสนิกชนที่ถวายความ
อุปถัมภ์สนับสนุนงานพระพุทธศาสนาส่วนนี้ให้สำเร็จลุล่วงด้วยดีทุกประการ

สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

บันทึกข้อตกลงความร่วมมือ

ในการจัดการเรียนการสอนนศรมศึกษาในสถานศึกษา

**บันทึกข้อตกลงความร่วมมือ
ในการจัดการเรียนการสอนธรรมศึกษาในสถานศึกษา**

ระหว่าง

**สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
กระทรวงวัฒนธรรม และ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ
วันที่ ๑๘ เดือน สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗**

บันทึกข้อตกลงความร่วมมือฉบับนี้ทำขึ้น ณ ห้องประชุมราชวัลลภ อาคารราชวัลลภ ชั้น ๒ กระทรวงศึกษาธิการ เมื่อวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๗ ระหว่าง สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง โดย สมเด็จพระวันรัต แม่กองธรรมสนามหลวง กระทรวงศึกษาธิการ โดย นางสุทศรี วงษ์สมาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการปฏิบัติราชการแทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงวัฒนธรรม โดยศาสตราจารย์อภิรักษ์ โปษยานนท์ ปลัดกระทรวงวัฒนธรรมปฏิบัติราชการแทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดย นายกมล รอดคล้าย เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดย นายชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์ เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา โดย รองศาสตราจารย์ นายแพทย์กำจร ตติยกวี เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา และสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ โดยนายพรรัตน์ เบลญจวัฒนานันท์ ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ มีเจตจำนงร่วมมือกันในการจัดให้มีการจัดการเรียนการสอนธรรมศึกษาในสถานศึกษา

/ความร่วมมือ...

ความร่วมมือมีวัตถุประสงค์ ๔ ประการ ดังนี้

๑. เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และเข้าใจหลักพุทธธรรมที่ถูกต้อง สามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน อันมีผลต่อความเจริญมั่นคงของสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

๒. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้คู่คุณธรรมและเสริมสร้างศีลธรรม เป็นพลเมืองดีและมีคุณภาพ

๓. เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้ผู้เรียนห่างไกลอบายมุข สิ่งเสพติด สิ่งผิดกฎหมาย และนำไปสู่ความสงบเรียบร้อยของสังคม

๔. เพื่อให้หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เป็นหน่วยงานหลักรับผิดชอบในการจัดการเรียนการสอนและการสอบธรรมศึกษา โดยให้ถือเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมเสริมหลักสูตรและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

เพื่อให้บรรลุข้อตกลงความร่วมมือดังกล่าว หน่วยงานข้างต้นจึงมีข้อตกลงร่วมกันดำเนินการ ดังต่อไปนี้

๑. ให้หน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการที่มีสถานศึกษาในสังกัด ดำเนินการดังนี้

๑.๑ ให้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนหลักสูตรธรรมศึกษาในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทั้งในและนอกระบบการศึกษา ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

๑.๒ องค์กรหลักรับผิดชอบและดำเนินการจัดการเรียนการสอนและจัดสอบธรรมศึกษาในสถานศึกษา รวมทั้งสนับสนุน ส่งเสริมในส่วนของทรัพยากรบุคคล สถานที่ อุปกรณ์การเรียนการสอน การสอบ และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยมีสำนักส่งเสริมกิจการการศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เป็นหน่วยงานกลางในการบูรณาการจัดทำคำของบประมาณและจัดทำแผนปฏิบัติการในภาพรวมของกระทรวงศึกษาธิการ

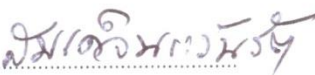
๑.๓ บันทึกผลการสอบธรรมศึกษาไว้ในแบบแสดงผลการเรียนรู้ของสถานศึกษา

๑.๔ ดำเนินการจัดการเรียนการสอนธรรมศึกษาในสถานศึกษา ร่วมกับ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ โดยความเห็นชอบจากสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

๒. ให้กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงวัฒนธรรม ร่วมกับสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ส่งเสริม สนับสนุนครูสอนธรรมศึกษา สื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน และงบประมาณในการดำเนินการและดำเนินการประสานงานด้านอื่นๆ ที่เป็นปัจจัยเกื้อหนุนให้การจัดการเรียนการสอนและการสอบธรรมศึกษาในสถานศึกษาบรรลุตามวัตถุประสงค์ โดยการแนะนำจากสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

บันทึกข้อตกลงความร่วมมือได้จัดทำขึ้น ๗ ฉบับ มีข้อความตรงกันและเห็นชอบ
เมื่อทั้ง ๗ หน่วยงาน ได้อ่านและเข้าใจตลอดแล้ว จึงได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นลายลักษณ์อักษร ทั้งนี้ให้
บันทึกข้อตกลงความร่วมมือนี้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ลงนามเป็นต้นไป

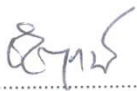
ลงชื่อ
(สมเด็จพระวันรัต)
แม่กองธรรมสนามหลวง

(ลงชื่อ)
(นางสุทธศรี วงษ์สมาน)
ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

(ลงชื่อ)
(ศาสตราจารย์อภิรักษ์ โกษะโยธิน)
ปลัดกระทรวงวัฒนธรรม

ปฏิบัติราชการแทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ปฏิบัติราชการแทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม

(ลงชื่อ)
(นายกมล รอดคล้าย)
เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

(ลงชื่อ)
(นายชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์)
เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

(ลงชื่อ)
(รองศาสตราจารย์นายแพทย์กำจร ตติยกวี)
เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา

(ลงชื่อ)
(นายพนรัตน์ เบญจวัฒนานันท์)
ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

.....

สารบัญ

หน้า

- คำนำ
- บันทึกข้อตกลงความร่วมมือ ในการจัดการเรียนการสอนธรรมศึกษาในสถานศึกษา
- คำปราศรัยแม่กองธรรมสนามหลวง ๑
- ประกาศลงโทษผู้ทำทุจริตเวลาสอบความรู้ในสนามหลวง ๕
- หลักสูตรนักธรรมและธรรมศึกษา ที่ประกาศใช้ในปัจจุบัน ๖
- วิธีตรวจในสนามหลวงแผนกธรรม ๑๗
- ประกาศสนามหลวงแผนกธรรม เรื่อง การจัดสอบธรรมสนามหลวง ๒๑
- ประกาศสนามหลวงแผนกธรรม เรื่อง ระเบียบปฏิบัติในการสอบธรรมสนามหลวง สำนักเรียนส่วนกลาง พ.ศ. ๒๕๕๘ ๒๗
- ประกาศสนามหลวงแผนกธรรม เรื่อง ระเบียบปฏิบัติในการสอบธรรมสนามหลวง สำนักเรียนส่วนภูมิภาค พ.ศ. ๒๕๕๘ ๕๓
- ประกาศสนามหลวงแผนกธรรม เรื่อง รหัสพยัญชนะย่อและเลขรหัสในการจัดทำทะเบียนประกาศนียบัตร ๖๙
- หลักเกณฑ์การเรียงลำดับและข้อมูลการสอบธรรมสนามหลวง ๗๒
- ขั้นตอนความพร้อมของข้อมูลเพื่อใช้ในการจัดพิมพ์ประกาศนียบัตร ๗๔
- รหัสพยัญชนะย่อของทุกจังหวัด ๗๕
- คำสั่งแม่กองธรรมสนามหลวง ที่ ๖๙ - ๗๖/๒๕๕๗ แต่งตั้งคณะกรรมการฯ เรื่อง ข้อสอบนักธรรมและธรรมศึกษา ๗๖

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

- ปัญหาและเคลยข้อสอบนักธรรม พ.ศ. ๒๕๕๘ ๘๖
  - นักธรรมชั้นตรี
  - นักธรรมชั้นโท
  - นักธรรมชั้นเอก
- ปัญหาและเคลยข้อสอบธรรมศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๘ ๑๑๓
  - ธรรมศึกษาชั้นตรี
  - ธรรมศึกษาชั้นโท
  - ธรรมศึกษาชั้นเอก

ภาคผนวก

- พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕ ๒๑๙
- บันทึกหลักการและเหตุผลประกอบกฎกระทรวงฯ ๒๒๕
- กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานฯ ๒๒๖
- พระราชบัญญัติ กำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการศึกษาพระพุทธรักษา (ฉบับที่ ๑) ๒๒๙
- พระราชบัญญัติ กำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการศึกษาพระพุทธรักษา (ฉบับที่ ๒) ๒๓๕
- ประวัตินักธรรม ๒๓๙
- ทำเนียบแม่กองธรรมสนามหลวง ๒๔๒
- คำสั่งมหาเถรสมาคม ๒๔๔
  - เรื่อง แต่งตั้งที่ปรึกษาและคณะผู้บริหาร สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง
- คำสั่งแม่กองธรรมสนามหลวง ๒๕๐
  - เรื่อง แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง
- คำสั่งแม่กองธรรมสนามหลวง ๒๕๕
  - เรื่อง แต่งตั้งเจ้าหน้าที่สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

- คำสั่งแม่กองธรรมสนามหลวง
เรื่อง แต่งตั้งบุคลากรประจำสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง ๒๕๕๙
- ประกาศสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง
เรื่อง การแบ่งส่วนงานและอำนาจหน้าที่ในสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง ๒๖๕
- หมายเลขโทรศัพท์ของคณะผู้บริหาร ๒๗๔
- หมายเลขโทรศัพท์ และโทรศัพท์ภายในสำนักงานฯ ๒๘๔
- หมายเลขโทรศัพท์ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ๒๘๖

คำปราชัยแม่กองธรรมสนามหลวง

คำปราศรัยแม่กองธรรมสนามหลวง

วันเปิดสอบธรรมสนามหลวง พุทธศักราช ๒๕๕๘

๒๑ ตุลาคม ๒๕๕๘

ท่านผู้เป็นประธาน กรรมการ และนักเรียนผู้สอบธรรมสนามหลวงทั้งหลาย

วันนี้ เป็นวันเปิดสอบธรรมสนามหลวงนักธรรมชั้นตรี ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๘ พร้อมกันทั่วราชอาณาจักร โอกาสนี้ขอปรารถนากับท่านทั้งหลายตามสมควร

พระพุทธศาสนา เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้ชนชาติไทยมีศิลปวัฒนธรรมที่เจริญก้าวหน้ามาโดยลำดับ และเป็นหนึ่งในสถาบันหลักของประเทศ การพัฒนากายวาจา และการพัฒนาปัญญา เป็นคุณพิเศษของพระพุทธศาสนา สามารถชี้้นำการพัฒนาอารยธรรมให้ดำเนินไปอย่างถูกต้องสมบูรณ์ ส่งผลให้มวลมนุษยย์ประสบสันติสุขและอิสรภาพได้ตามความมุ่งหมาย ประเทศไทยมีความยั่งยืนสถาพรมาจนถึงทุกวันนี้ เพราะคุณลักษณะสำคัญแห่งพระพุทธศาสนา นับเป็นสมบัติอันล้ำค่าของชนชาติไทย ที่ควรจะนำมาใช้พัฒนาประเทศชาติ

บูรพาจารย์ผู้มีใจรักต่อการศึกษา ได้เอื้อเพื่อเอาใจใส่เป็นอย่างดี จึงก่อให้เกิดความเจริญมั่นคงแห่งพระพุทธศาสนา เมื่อพระภิกษุสามเณรได้รับการศึกษาถูกต้องดีแล้ว พร้อมเข้าสอบธรรมสนามหลวง ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญ ที่จะต้องบริสุทธิ์ยุติธรรม เพราะเป็นการสร้างศาสนทายาทที่จะเป็นตัวอย่างแห่งความดีงามถูกต้องให้กับสังคมสืบไป

การมีความรู้ความเข้าใจและปฏิบัติคู่ควรนั้น เป็นเกียรติที่มีแก่ตน การศึกษา ที่ถูกต้องย่อมนำไปสู่การปฏิบัติที่ตรงตาม ก่อเกิดผลคือความสุขความเจริญแก่ผู้ปฏิบัติ และธำรงพระพุทธศาสนาให้มั่นคงสถาพร เป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของชาติบ้านเมือง

ขอขอบคุณและขออนุโมทนาต่อท่านประธานอำนวยการสอบ กรรมการผู้กำกับห้องสอบ ที่ได้ร่วมกันจัดสอบธรรมสนามหลวงในครั้งนี้ ขออานุภาพแห่งคุณพระศรีรัตนตรัย และปฏิบัติบูชา ที่ท่านทั้งหลายได้ตั้งใจบำเพ็ญมาโดยลำดับ จงประมวลเป็นพลวปัจจัยบันดาลให้ทุกท่าน ถึงความ เจริญงอกงามไพบุลย์ ในพระธรรมวินัยของสมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า ตลอดกาลนาน เทอญ.

สมเด็จพระวันรัต

(สมเด็จพระวันรัต)

แม่กองธรรมสนามหลวง

วัดบวรนิเวศวิหาร

กรุงเทพมหานคร

คำปราศรัยแม่กองธรรมสนามหลวง
วันเปิดสอบธรรมสนามหลวง พุทธศักราช ๒๕๕๘
๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๘

ท่านผู้เป็นประธาน กรรมการ และนักเรียนผู้สอบธรรมสนามหลวงทั้งหลาย

วันนี้เป็นวันเปิดสอบธรรมสนามหลวงสมัยที่สอง ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๘ พร้อมกันทั่วราชอาณาจักร โอกาสนี้ขอปรารถนากับท่านทั้งหลายตามสมควร

พระพุทธศาสนา เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้ชนชาติไทยมีศิลปวัฒนธรรมที่เจริญก้าวหน้ามาโดยลำดับ เป็นหนึ่งในสถาบันหลักของประเทศ การพัฒนากายวาจา และการพัฒนาปัญญาเป็นคุณพิเศษของพระพุทธศาสนา สามารถชี้นำการพัฒนาอารยธรรมให้ดำเนินไปอย่างถูกต้อง สมบูรณ์ ส่งผลให้มนุษยชาติประสบสันติสุขและอิสรภาพได้ตามความมุ่งหมาย ประเทศไทยยังยืนสถาพรมาจนถึงทุกวันนี้ เพราะคุณลักษณะสำคัญแห่งพระพุทธศาสนา นับเป็นสมบัติอันล้ำค่าของชนชาติไทย ที่ควรจะนำมาใช้พัฒนาประเทศชาติ

บูรพาจารย์ผู้มีใจรักต่อการศึกษา ได้เอื้อเพื่อเอาใจใส่เป็นอย่างดี จึงก่อให้เกิดความเจริญมั่นคงแห่งพระพุทธศาสนา เมื่อนักเรียนได้รับการศึกษาแล้ว พร้อมเข้าสอบธรรมสนามหลวง กล่าวเฉพาะนักธรรม ผู้ที่เข้าสอบเป็นพระภิกษุสามเณร เป็นศาสนทายาทสืบต่อพระศาสนาในอนาคต การจัดสอบจึงต้องบริสุทธิ์ยุติธรรม เพื่อสร้างคนดีให้สืบทอดดำรงพระพุทธศาสนา การมีความรู้ความเข้าใจและปฏิบัติคุณธรรมนั้น เป็นเกียรติที่มีแก่ตน วัด สำนักเรียน และเป็นโอกาสที่ต่างก็จักได้ช่วยธำรงพระพุทธศาสนาให้มั่นคงสถาพร

ฝ่ายนักเรียนธรรมศึกษา การศึกษาที่ถูกต้องย่อมนำไปสู่การปฏิบัติที่งดงาม
ขอให้นำไปปฏิบัติในการดำเนินชีวิต ก่อเกิดผลคือความสุขความเจริญแก่ตน เป็นตัวอย่างแห่งความ
ดีงามถูกต้องให้กับสังคม เป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของชาติบ้านเมือง

ปีนี้เป็นปีที่ ๓ สำหรับการจัดส่งข้อสอบผ่านระบบอินเตอร์เน็ต ทำให้การจัดสอบ
ธรรมสนามหลวงในศตวรรษที่ ๒ มีประสิทธิภาพและเรียบร้อยดียิ่งขึ้น

ขอขอบคุณและขออนุโมทนาต่อท่านประธานอำนวยการสอบ กรรมการผู้กำกับ
ห้องสอบ ที่ได้ร่วมกันจัดสอบธรรมสนามหลวงในครั้งนี้ ขออานุภาพแห่งคุณพระไตรรัตน์
และปฏิบัติบูชาที่ท่านทั้งหลายได้ตั้งใจบำเพ็ญมาโดยลำดับ จงประมวลเป็นพลวปัจจัยบันดาล
ให้ทุกท่าน ถึงความงอกงามไพบูลย์ในพระธรรมวินัยของสมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า ประสบความ
เจริญรุ่งเรืองตลอดกาลนาน เทอญ.

สมเด็จพระวันรัต

(สมเด็จพระวันรัต)

แม่กองธรรมสนามหลวง

วัดบวรนิเวศวิหาร

กรุงเทพมหานคร

ประกาศลงโทษผู้ทำทุจริต
เวลาสอบความรู้ในสนามหลวง

ประกาศลงโทษผู้ทำทุจริต เวลาสอบความรู้ในสนามหลวง

วันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๗๕ มหาเถรสมาคม ๑๓ องค์ มีสมเด็จพระสังฆราช เป็นประธาน ประชุมที่ตึกหน้าเพชร วัดบวรนิเวศวิหาร พิจารณาการสอบไล่ธรรมวินัย และบาลีสสนามหลวงว่า ก่อนนักเรียนจะสอบ เจ้าหน้าที่อ่านประกาศของสมเด็จพระสังฆราชเจ้า ห้ามถากถำ บอกกัน เป็นต้นเสมอ ประมาณ ๑๐ ปีแล้ว ยังมีนักเรียนทำทุจริตในเวลาสอบทุกปี ขึ้นดื้อล่งคำสั่งทำทุจริตผิดมรรยาทของพระเถร ส่อว่าความรู้ที่เล่าเรียนไว้ไม่ให้ผลดี เป็นกิริยา ที่เลวทรามเสียหายทั้งตนและพระศาสนา ไม่มีธรรมเป็นเครื่องอบรมพอ มีนิสัยหยาบ ไม่มีหิริโอตตัตปสรรณที่เป็นของละเอียด ไม่เป็นอาชญา พอที่จะปราบปรามได้ เสื่อมศรัทธาเสื่อมใส ของมหาชนที่เคารพนับถือ เป็นที่ดูหมิ่นของพาทริกชน ฯ

มหาเถรสมาคมมีความเห็นร่วมกัน จึงให้ประกาศว่า

๑. ต่อไปนี้นักเรียนใดฝ่าฝืนทำทุจริตในเวลาสอบด้วยประการใด ๆ สนามหลวง จักลงโทษห้ามไม่ให้นักเรียนนั้นเข้าสอบ ในสนามหลวงมีกำหนด ๕ ปี ถ้าพ้นกำหนด ๕ ปี แล้วทำ ทุจริตอีก ห้ามไม่ให้สอบจนตลอดชีวิต

๒. ถ้าเจ้าหน้าที่ทำการเกี่ยวกับการสอบ ผู้ใดทำทุจริต เช่น ช่วยบอกนักเรียน หรือมี เจตนาทำต้นประโยคให้รั่ว เป็นต้น จักให้ลงโทษผู้นั้น ดังนี้ ถ้าผู้นั้นมีสมณศักดิ์ราชทินนาม จักขอพระราชทานพระบรมราชาอนุญาตให้ถอดจากสมณศักดิ์ ถ้าผู้นั้นเจ้าคณะตั้ง จักให้ถอดเสียจาก สมณศักดิ์ จักให้ลงทัณฑ์กรรมตามสมควรแก่โทษ และไม่ให้เกี่ยวข้องกับสนามหลวงอีก ฯ

๓. ถ้าแม่กองหรือกรรมการ เห็นประโยคไหนน่ารังเกียจว่า สอบเป็นทุจริต เช่นดูของ ผู้อื่น ไม่ใช่สอบด้วยความรู้ของตน เป็นต้น ให้เจ้าหน้าที่ผู้ใหญ่หรือแม่กองตั้งกรรมการขึ้นตามสมควร แล้ววินิจฉัยด้วยความเห็นชอบพร้อมกัน หรือตามส่วนข้างมาก แล้วจัดทำไปโดยชอบ ฯ

ประกาศตั้งแต่วันที่ ๔ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๕

กรมหลวงชินวราลงนาม

หลักสูตรนักธรรมและธรรมศึกษา
ที่ประกาศใช้ปัจจุบัน

หลักสูตรนักธรรมและธรรมศึกษาที่ประกาศใช้ปัจจุบัน

นักธรรมชั้นตรี

๑. วิชาเรียงความแก้กระทู้ธรรม

หลักสูตร ใช้หนังสือพุทธศาสนสุภาษิต เล่ม ๑

ให้นักเรียนแต่งอธิบายให้สมเหตุผล อ้างสุภาษิตอื่นมาประกอบด้วย ๑ สุภาษิต บอกรหัสคัมภีร์ที่มาแห่งสุภาษิตนั้นด้วย สุภาษิตที่อ้างมานั้นต้องเรียงเชื่อมความให้ติดต่อสมเรื่องกับกระทู้ตั้ง ชั้นนี้ กำหนดให้เขียนลงในใบตอบ ตั้งแต่ ๒ หน้า (เว้นบรรทัด) ขึ้นไป

๒. วิชาธรรม

หลักสูตร ใช้หนังสือนวโกวาทแผนกธรรมวิภาคและคิปปิปฏิบัติ

๓. วิชาพุทธ

หลักสูตร ใช้หนังสือพุทธประวัติเล่ม ๑ - ๒ - ๓ ปฐมสมโพธิ พระนิพนธ์ สมเด็จพระสังฆราช (ปุสฺสเทว) ศาสนพิธี เล่ม ๑

๔. วิชาวินัย

หลักสูตร ใช้หนังสือนวโกวาท แผนกวินัยบัญญัติ, วินัยมุขเล่ม ๑

นักธรรมชั้นโท

๑. วิชาเรียงความแก้กระทู้ธรรม

หลักสูตร ใช้หนังสือพุทธศาสนสุภาษิต เล่ม ๒

ให้นักเรียนแต่งอธิบายเป็นทำนองเทศนาโวหาร อ้างสุภาษิตอื่นมาประกอบไม่น้อยกว่า ๒ สุภาษิต และบอกรหัสคัมภีร์ที่มาแห่งสุภาษิตนั้นด้วย ห้ามอ้างสุภาษิตซ้ำซ้อนกัน แต่จะซ้ำคัมภีร์ได้ ไม่ห้าม สุภาษิตที่อ้างมานั้น ต้องเรียงเชื่อมความให้ติดต่อสมเรื่องกับกระทู้ตั้ง ชั้นนี้ กำหนดให้เขียนลงในใบตอบ ตั้งแต่ ๓ หน้า (เว้นบรรทัด) ขึ้นไป

๒. วิชาธรรม แก่ปัญหาธรรมวิภาคพิสดารออกไป

หลักสูตร ใช้หนังสือธรรมวิภาค ปริเฉทที่ ๒

๓. วิชาพุทธ แก่ปัญหาอนุพุทธประวัติ

หลักสูตร ใช้หนังสืออนุพุทธประวัติ และพุทธธานุพุทธประวัติ อันกล่าวเฉพาะประวัติพระสาวก สังคีตติกา ปฐมสมโพธิกา พระนิพนธ์สมเด็จพระสังฆราช (ปุสุสเทว) และศาสนพิธี เล่ม ๒ ขององค์การศึกษา

๔. วิชาวินัย แก่ปัญหาวินัยให้พิสดารออกไป

หลักสูตร ใช้หนังสือวินัยมุข เล่ม ๑ - ๒

ผู้จะเข้าสอบประโยคนักธรรมชั้นโทต้องได้ประโยคนักธรรมชั้นตรีในสนามหลวงมาแล้ว

นักธรรมชั้นเอก

๑. วิชาเรียงความแก่กระทู้ธรรม

หลักสูตร ใช้หนังสือพุทธศาสนสุภาษิต เล่ม ๓

ให้นักเรียนแต่งอธิบายเป็นทำนองเทศนาโวหาร อ่างสุภาษิตอื่นมาประกอบไม่น้อยกว่า ๓ สุภาษิต และบอกชื่อคัมภีร์ที่มาแห่งสุภาษิตนั้นด้วย ห้ามอ่างสุภาษิตซ้ำซ้อนกัน แต่จะซ้ำคัมภีร์ได้ ไม่ห้าม สุภาษิตที่อ้างมานั้น ต้องเรียงเชื่อมความให้ติดต่อสมเรื่องกับกระทู้ตั้ง ชั้นนี้ กำหนดให้เขียนลงในใบตอบ ตั้งแต่ ๔ หน้า (เว้นบรรทัด) ขึ้นไป

๒. วิชาธรรม แก่ปัญหาธรรมโดยปรมัตถเทศนา

หลักสูตร ใช้หนังสือธรรมวิจารณ์ ส่วนปรมัตถปฏิบัติและสังสารวัฏ สมถกรรมฐาน วิปัสสนากรรมฐาน มหาสติปัฏฐาน ติริมานนทสูตร

๓. วิชาพุทธ แก่ปัญหาพุทธธานุพุทธประวัติกับข้อธรรมในท้องเรื่องนั้น

หลักสูตร ใช้หนังสือพุทธประวัติ เล่ม ๑ - ๒ - ๓

ปฐมสมโพธิ พระนิพนธ์สมเด็จพระสังฆราช (ปุสุสเทว) พุทธธานุพุทธประวัติ อนุพุทธประวัติ พระปฐมสมโพธิกา พระนิพนธ์ของสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระปรมาทิตชิโนรส

๔. วิชาวินัย แก่ปัญหาวินัยมีสังกรรมเป็นต้น

หลักสูตร ใช้หนังสือวินัยมุข เล่ม ๓ และพระราชบัญญัติคณะสงฆ์

ผู้จะเข้าสอบประโยคนักธรรมชั้นเอกต้องได้ประโยคนักธรรมชั้นโทในสนามหลวงมาแล้ว

ธรรมศึกษาชั้นตรี

๑. วิชาเรียงความแก้กระทู้ธรรม

หลักสูตร ใช้หนังสือพุทธศาสนสุภาษิต เล่ม ๑

ชั้นนี้ กำหนดขอบข่ายการออกข้อสอบไว้ ๕ หมวด คือ

- ๑) ทานวรรค
- ๒) ปาปวรรค
- ๓) ปุญญวรรค
- ๔) สติวรรค
- ๕) สीलวรรค

ให้นักเรียนแต่งอธิบายให้สมเหตุสมผล อ้างสุภาษิตอื่นมาประกอบด้วย ๑ สุภาษิตบอกชื่อคัมภีร์ที่มาแห่งสุภาษิตนั้นด้วย สุภาษิตที่อ้างมานั้นต้องเรียงเชื่อมความให้ติดต่อสมเรื่องกับกระทู้ตั้ง ชั้นนี้ กำหนดให้เขียนลงในใบตอบ ตั้งแต่ ๒ หน้า (เว้นบรรทัด) ขึ้นไป

๒. วิชาธรรม

หลักสูตร ใช้หนังสือนวโกวาทแผนกธรรมวิภาคและคิปปฏิบัติ

ชั้นนี้ กำหนดให้เรียนหมวดธรรม ดังนี้

ทุกะ หมวด ๒

ธรรมมีอุปการะมาก ๒

ธรรมเป็นโลกบาล ๒

ธรรมอันทำให้งาม ๒

บุคคลหาได้ยาก ๒

ติกะ หมวด ๓

รตนะ ๓

คุณของรตนะ ๓

โอวาทของพระพุทธเจ้า ๓

ทุจจิริติ ๓

สุจจิริติ ๓

อกุศลมูล ๓
กุศลมูล ๓
สัปปริสบัญญัติ ๓
บุญกิริยาวัตถุ ๓
จตุกกะ หมวด ๔
วุฑฒิ ๔
จักร ๔
อคติ ๔
ปธาน ๔
อธิษฐานธรรม ๔
อิทธิบาท ๔
ควรทำความไม่ประมาทในที่ ๔ สถาน
พรหมวิหาร ๔
อริยสัจ ๔
ปัญจกะ หมวด ๕
อนันตริยกรรม ๕
อภินหัจจเวกขณ ๕
ธัมมัสสวนานิสงส์ ๕
พละ ๕
ชั้น ๕
ฉักกะ หมวด ๖
การวะ ๖
สาราณียธรรม ๖
สัตตกะ หมวด ๗
อริยทรัพย์ ๗
สัปปริสธรรม ๗
อภักกะ หมวด ๘

โลกธรรม ๘

ทศกะ หมวด ๑๐

บุญกิริยาวัตถุ ๑๐

คิหิปฏิบัติ

จตุกกะ หมวด ๔

ทิวฐัมมิกัตถประโยชน์ ๔

สัมปรายิกัตถประโยชน์ ๔

मितตปฏิรูป ๔

มิตรแท้ ๔

สังคหวัตถุ ๔

ธรรมของฆราวาส ๔

ปัญญาะ

มิจฉาวนิชชา ๕

สมบัติของอุบาสก ๕

ฉักกะ

ทิศ ๖

อบายมุข ๖

๓. วิชาพุทธ

หลักสูตร ใช้หนังสือพุทธประวัติเล่ม ๑ - ๒ - ๓ ของกองธรรมสนามหลวง โดยอาศัยหนังสือปฐมสมโพธิ พระนิพนธ์สมเด็จพระสังฆราช (ปุสุสเทว) และศาสนพิธี เล่ม ๑ ขององค์การศึกษา เป็นแนว

๔. วิชาวินัย

หลักสูตร ใช้หนังสือเบญจศีล-เบญจธรรม ของสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง โดยอาศัยหนังสือเบญจศีล-เบญจธรรม ของสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (เจริญ ญาณวโรดม) เป็นแนว

ธรรมศึกษาชั้นโท

๑. วิชาเรียงความแก้กระทู้ธรรม

หลักสูตร ใช้หนังสือพุทธศาสนสุภาษิต เล่ม ๒

ในชั้นนี้ กำหนดขอบข่ายการออกข้อสอบไว้ ๕ หมวด คือ

- ๑) อัตตวารรค
- ๒) กัมมวารรค
- ๓) ชันตีวารรค
- ๔) ปัญญวารรค
- ๕) เสวนาวารรค

ให้นักเรียนแต่งอธิบายเป็นทำนองเทศนาโวหาร อ้างสุภาษิตอื่นมาประกอบไม่น้อยกว่า ๒ สุภาษิต และบอกชื่อคัมภีร์ที่มาแห่งสุภาษิตนั้นด้วย ห้ามอ้างสุภาษิตซ้ำซ้อนกันแต่จะซ้ำคัมภีร์ได้ ไม่ห้าม สุภาษิตที่อ้างมานั้น ต้องเรียงเชื่อมความให้ติดต่อสมเรื่องกับกระทู้ตั้ง ชั้นนี้ กำหนดให้เขียนลงในใบตอบ ตั้งแต่ ๓ หน้า (เว้นบรรทัด) ขึ้นไป

๒. วิชาธรรม

หลักสูตร ใช้หนังสือธรรมวิภาค ปริเฉทที่ ๒

ชั้นนี้ กำหนดให้เรียนหมวดธรรม ดังนี้

ทุกะ หมวด ๒

กัมมัญฐาน ๒

กาม ๒

บุชา ๒

ปฏิสันถาร ๒

สุข ๒ (กายิกสุข - เจตสิกสุข)

ติกะ หมวด ๓

อกุลลวิตก ๓

กุลลวิตก ๓

อัคคิ ๓

อธิปเตยยะ ๓

ญาณ ๓ (ลัจจญาณ)

ตัตถหา ๓

ปาฏิหาริยะ ๓

ปิฎก ๓

พุทธจริยา ๓

วิฆ्नุ ๓

ลิกขา ๓

จตุกกะ หมวด ๔

อปัสเสนธรรม ๔

อัมปมัญญา ๔

พระอริยบุคคล ๔

โสมะ ๔

กิจในอริยสัจ ๔

บริษัท ๔

บุคคล ๔

มรรค ๔

ผล ๔

ปัญจกะ หมวด ๕

อนุப்புฬิกถา ๕

มัจฉริยะ ๕

มาร ๕

เวทนา ๕

ฉักกะ หมวด ๖

จริต ๖

ธรรมคุณ ๖

สัตตกะ หมวด ๗

วิสุทธิ ๗

อัฐฎุกะ หมวด ๘

อวิชา หมวด ๘

นวกะ หมวด ๙

พุทธคุณ ๙

สังฆคุณ ๙

ทสกะ หมวด ๑๐

บารมี ๑๐

ทวาทสกะ หมวด ๑๒

กรรม ๑๒

๓. วิชาพุทธ

หลักสูตร ใช้หนังสืออนุพุทธประวัติ และพุทธธานุพุทธประวัติ อันกล่าวเฉพาะประวัติ พระสาวก ลังคีติกถา ปฐมสมโพธิกถา พระนิพนธ์สมเด็จพระสังฆราช (ปุสฺสเทว) และศาสนพิธี เล่ม ๒ ขององค์การศึกษา ชั้นนี้ กำหนดให้เรียนประวัติของพระสาวก จำนวน ๔๐ รูป

๔. วิชาวินัย

หลักสูตร ใช้หนังสืออุโบสถศีลของสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง โดยอาศัยหนังสือ อุโบสถศีล ของพระราชรัตนมุนี (ชัยวัฒน์ ปญฺณาลิริ ป.ธ.๙) วัดพระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม

ผู้จะเข้าสอบประโยคธรรมศึกษาชั้นโทต้องได้ประโยคธรรมศึกษาชั้นตรีในสนามหลวงมาแล้ว

ธรรมศึกษาชั้นเอก

๑. วิชาเรียงความแก้กระทู้ธรรม

หลักสูตร ใช้หนังสือพุทธศาสนสุภาษิต เล่ม ๓

ในชั้นนี้ กำหนดขอบข่ายการออกข้อสอบไว้ ๕ หมวด คือ

๑) อัปมาทวรรค

๒) จิตตวรรค

๓) ธรรมวรรค

๔) วิริยวรรค

๕) สามัคคีวรรค

ให้นักเรียนแต่งอธิบายเป็นทำนองเทศนาโวหาร อ่างสุภาชิตอันมาประกอบไม่น้อยกว่า ๓ สุภาชิต แลบอกชื่อคัมภีร์ที่มาแห่งสุภาชิตนั้นด้วย ห้ามอ่างสุภาชิตซ้ำซ้อนกัน แต่จะซ้ำคัมภีร์ได้ ไม่ห้าม สุภาชิตที่อ้างมานั้น ต้องเรียงเชื่อมความให้ติดต่อสมเรื่องกับ กระทั่งตั้ง ชั้นนี้ กำหนดให้เขียนลงในใบตอบ ตั้งแต่ ๔ หน้า (เว้นบรรทัด) ขึ้นไป

๒. วิชาธรรม

หลักสูตร หนังสือธรรมวิจารณ์ ส่วนปรมัตถปฏิบัติ

นิพพิทา

ปฏิบัติแห่งนิพพิทา

สังขาร

อนิจจลักษณะ

ทุกขลักษณะ

อนัตตลักษณะ

วิราคะ

ไวพจน์แห่งวิราคะ

วิมุตติ

วิมุตติ ๒

วิมุตติ ๕

วิสุทธิ

วิปัสสนาญาณ ๙

วิสุทธิ อีกรายหนึ่ง

วิสุทธิ ๗

สันติ

ปฏิบัติแห่งสันติ

นิพพาน

มติแห่งลัทธิภายนอก

มติข้างพระพุทธศาสนา
นิพพานธาตุ ๒
บาลีแสดงปฏิปทาแห่งนิพพาน
บาลีแสดงสอฺปาทีเสสนิพพาน
บาลีแสดงอนุปาทีเสสนิพพาน
บาลีแสดงนิพพานทั้ง ๒ บรรยาย
บาลีใช้ ปรีนิพพาน หมายถึงอนุปาทีเสส
บาลีใช้ ปรีนิพพุต แทนปรีนิพพาน
มติปรารภพระพุทธเจ้าหลายพระองค์
ปฏิปทาแห่งนิพพาน
หนังสือสมถกรรมฐาน
หัวใจสมถกัมมัฏฐาน
กายคตาสติ
เมตตา
พุทธานุสสติ
กสิณ
จตุธาตววัตถานะ
สมถภาวนา
พระพุทธคุณ
หนังสือธรรมสมบัติ
หมวดที่ ๑๐ วิปัสสนากัมมัฏฐาน

๓. วิชาพุทธ แก่ปัญหาพุทธานุพุทธประวัติ กับข้อธรรมในท้องเรื่องนั้น

หลักสูตร ใช้หนังสือพุทธประวัติ เล่ม ๑ - ๒ - ๓ ของกองธรรมสนามหลวง โดยอาศัย
หนังสือปฐมสมโพธิ พระนิพนธ์ สมเด็จพระสังฆราช (ปุสฺสเทว) พุทธานุพุทธประวัติ
อนุพุทธประวัติ พระปฐมสมโพธิกถา พระนิพนธ์ของสมเด็จพระมหาสมณเจ้า
กรมพระปรมาภิไธยวชิราวุธ เป็นแนว

๔. วิชาวินัย

หลักสูตร ให้นำหนังสือหลักสูตรกรรมบทของกองธรรมสนามหลวง โดยอาศัยหนังสือ
หลักสูตรกรรมบท ของพระราชรัตนมณี (ชัยวัฒน์ ปญญาสิริ ป.ธ.๙) วัดพระปฐมเจดีย์
จังหวัดนครปฐม เป็นแนว

ผู้จะเข้าสอบประโยคธรรมศึกษาชั้นเอกต้องได้ประโยคธรรมศึกษาชั้นโทในสนามหลวงมาแล้ว

วิธีตรวจในสนามหลวง

วิธีตรวจในสนามหลวง

ขอประกาศแก่กรรมการทั้งหลายทราบทั่วกัน

การตรวจประโยคธรรมและธรรมศึกษาของสนามหลวงความประสงค์เพื่อทราบความรู้ของนักเรียนตามความเป็นจริง เป็นทางให้ผู้ศึกษาเจริญในวิทยาการและจริยสมบัติ สืบอายุพระพุทธศาสนาต่อไป

ปัญหาที่ออกสอบ สนามหลวงแผนกธรรมได้รวบรวมขึ้นจากข้อสอบของพระกรรมการหลายรูป มีกรรมการตรวจพิเศษคัดเลือกอีกชั้นหนึ่ง ถามความจำบ้าง ความเข้าใจบ้าง ความคิดบ้าง การตรวจต้องถือแนวนี้เป็นเกณฑ์ตรวจ คำถามที่ถามความจำต้องตอบให้ตรงตามแบบ และอาจเหมือนกันได้หมดทุกคน ที่ถามความเข้าใจ ในทางที่ถูกมีได้อย่างเดียว แต่โวหารอาจต่างกัน ที่ถามความคิดเหตุผลย่อมมีได้คนละอย่างตามความคิดของแต่ละคน นี่เป็นปรมาณในการตอบ คำเฉลยนั้นเป็นเพียงแนวทางให้กรรมการได้ถือเป็นเกณฑ์ในการตรวจได้สะดวก เป็นเพียงมติหนึ่งที่สำคัญหลักเป็นสำคัญ จะเกณฑ์ให้นักเรียนตอบตรงกันทุกข้อคงเป็นไปไม่ได้ เว้นไว้แต่ใจความสำคัญเท่านั้น ส่วนข้อสอบของธรรมศึกษาทุกชั้น เว้นเรียงความแก่กระทุ้ธรรม ปัญหาที่ออกสอบเป็นแบบปรนัยคือ เลือกคำตอบที่บอกมาแล้วในแต่ละข้อ แต่ต้องเป็นคำตอบที่ถูกต้องที่สุดในแต่ละข้อ ซึ่งมีที่ถูกที่สุดเพียงข้อละคำตอบเดียว นักเรียนจะต้องเลือกตอบข้อที่ถูกเท่านั้น เลือกตอบผิดเป็นไม่ได้คะแนน เป็นการถามทั้งความรู้ ความเข้าใจ ความจำ และความคิดไปในตัวด้วย

การตรวจก็เพื่อจะรู้ว่านักเรียนมีความรู้หลักธรรมวินัย ควรแก่การดำรงพระศาสนาหรือไม่ ควรได้เป็นได้ ควรตกเป็นตก อย่างนี้เป็นทางเจริญวิทยาการของผู้ศึกษาต่อไป

ผู้ตรวจพึงตั้งใจอยู่ในมัจฉัตตูปเบกขา วางตนเป็นกลาง ถือความจริงเป็นหลัก ถูก ว่าตาม ถูก ผิด ว่าตามผิด ไม่ควรถืออคติอันทำให้เสียความเที่ยงธรรม มุ่งทำกิจพระศาสนา สงเคราะห์ กุลบุตรให้ได้ความเสมอภาคทั่วหน้ากัน

ท่านทั้งหลายได้รับอาราธนามาให้เป็นกรรมการนั้น คือเป็นผู้ที่สนามหลวงเห็นแล้วว่า ทรงคุณธรรมควรแก่ฐานะ สมควรจะยกย่องให้เป็นผู้ตรวจความรู้ของนักเรียนได้ ขอท่านจงเคารพต่อ ความเป็นธรรม เพื่อความเสมอภาคแก่นักเรียนทั้งหลาย ถ้าคณะกรรมการกองใดหรือผู้ใด มีมติไม่ลง กันหรือขัดข้องอย่างใด หากตกลงกันไม่ได้ ให้หารือประธานในที่นั้น ให้ท่านชี้ขาดและพึงปฏิบัติตาม โดยธรรม

อนึ่ง นักเรียนบางคนบางสำนักอยากได้เงินกินพอดี ถึงกับทำผิดระเบียบของสนามหลวง ลืมคิดถึงตนว่า เรียนธรรมสอบธรรม เป็นนักธรรม ขอให้กรรมการทั้งหลายช่วยสอดส่องตรวจตรา กำกับไปด้วย ลักษณะของใบตอบที่ส่อทุจริต ดังนี้

๑. ฉบับเดียวกัน ลายมือไม่เหมือนกัน หรือวันต้นอย่างหนึ่ง วันหลังอย่างหนึ่ง ซึ่งส่อว่า เป็นคนละคน เหล่านี้แปลว่าคนอื่นทำให้
๒. คำตอบที่ต้องเรียงคำพูดมากๆ เหมือนกับฉบับอื่น อันส่อว่าไม่ใช่ความจำ ความรู้อัน เป็นสำนวนของตน นี้แปลว่า ดูคำตอบของคนอื่นหรือให้คนอื่นดูคำตอบ
๓. ตอบโดยทำนองอย่างเขียนคำบอก เหมือนกันจริงๆ เช่น ผิดเหมือนกัน ถูกเหมือนกัน แก้เหมือนกัน ขีดฆ่าเหมือนกัน ตกข้อความเหมือนกัน นี้แสดงว่ามีผู้บอกให้ตอบ
๔. ถ้าเห็นว่าทุจริตอย่างใดอย่างหนึ่ง จงลงเลขศุูนย์ นำเสนอประธานกรรมการเก็บ รวบรวมไว้กับใบตอบคนเดียวกัน เพื่อเป็นหลักฐาน

วิธีตรวจประโยคธรรมสนามหลวง

๑. วิธีตรวจนี้ เป็นวิธีตรวจให้คะแนน คะแนนเต็มแต่ละข้อ มี ๑๐ คะแนน
๒. การจะตรวจให้คะแนนเต็มหรือไม่ ให้กรรมการพิจารณาเห็นตามสมควร ถ้าไม่ถูกเลย ให้ลงเลข ๐
๓. ข้อใหญ่ที่มีข้อย่อย ให้ลงคะแนนที่ข้อย่อยแต่ละข้อ แล้วรวมคะแนนไว้ที่เลขหัวข้อ ใหญ่ นั้น ๆ เมื่อตรวจข้อย่อยครบในแต่ละข้อย่อยใหญ่ ให้รวมคะแนนไว้คราวหนึ่ง แล้วเขียนเลข จำนวนคะแนนที่ได้เฉพาะข้อนั้นๆ ไว้ที่เลขหัวข้อของข้อนั้น ๆ

๔. เมื่อตรวจครบทั้ง ๑๐ ข้อแล้ว ให้รวมคะแนนทั้งหมด (๑๐ ข้อ) แล้วเขียนไว้ที่มุมขวาด้านบนทุกฉบับ

๕. ตรวจเสร็จแล้วให้ลงชื่อกำกับไว้ที่มุมซ้ายมือด้านบนทุกฉบับ และฉบับแรกของแต่ละปีให้ลงชื่อโดยเขียนตัวบรรจงทุกปี

๖. เฉพาะใบตอบของธรรมศึกษาทุกชั้น เว้นกระทู้ ข้อสอบแต่ละวิชามี ๕๐ ข้อ ๆ ละ ๒ คะแนน ให้ตรวจไปตามใบเฉลยฉบับที่เฉลยไว้ให้ ตรวจแต่ละฉบับแล้ว ให้นำข้อรวมคะแนนและปฏิบัติเช่นเดียวกับข้อ ๕.

๗. ในกรณีที่นักเรียนธรรมศึกษาจากบาทลงในช่องคำตอบในข้อเดียวกันหลายคำตอบถือว่าข้อนั้น ๆ เป็นผิด ไม่ได้คะแนน หากมีรอย ชูต ลบ ชีด ฆ่า ไว้ แต่พอเป็นหลักฐานให้ทราบว่านักเรียนตกลงใจตอบคำตอบในข้อไหนได้ ก็ให้ตรวจไปตามนั้น

๘. การตรวจให้ใช้กรรมการ ๒ รูป เมื่อกรรมการรูปที่ ๑ ตรวจเสร็จแล้ว ให้กรรมการรูปที่ ๒ ตรวจซ้ำ ถ้าเห็นไม่ร่วมกันให้ตกลงแก้ไขเปลี่ยนแปลงได้ ถ้าเห็นร่วมกันก็ไม่ต้องเปลี่ยนแปลงแก้ไข แล้วให้ลงนามกำกับไว้ทุกฉบับ โดยปฏิบัติเช่นเดียวกับกรรมการรูปที่ ๑

การให้คะแนน

๑. การให้คะแนนนักธรรมและธรรมศึกษาทุกชั้น มีหลักเกณฑ์ดังนี้

๑.๑ สำหรับประโยคนักธรรมทุกชั้นให้ถือ ๔๐๐ คะแนนเป็นเกณฑ์ วิชาทุกวิชาให้คะแนนเต็ม ๑๐๐ คะแนน เมื่อรวมคะแนนของทั้ง ๔ วิชาแล้ว ต้องได้คะแนนไม่ต่ำกว่า ๒๘๐ คะแนน ถือว่าสอบได้ ต่ำกว่า ๒๘๐ คะแนน ถือว่าสอบตก

๑.๒ สำหรับธรรมศึกษาทุกชั้น ให้ถือ ๔๐๐ คะแนนเป็นเกณฑ์ วิชาทุกวิชาให้คะแนนเต็ม ๑๐๐ คะแนน เมื่อรวมคะแนนของทั้ง ๔ วิชาแล้ว ต้องได้คะแนนไม่ต่ำกว่า ๒๐๐ คะแนน ถือว่าสอบได้ ต่ำกว่า ๒๐๐ คะแนน ถือว่าสอบตก

๑.๓ นักธรรมและธรรมศึกษาทุกชั้น เมื่อตรวจดูคะแนนของแต่ละวิชาที่ได้แล้ว หากมีวิชาใดวิชาหนึ่ง ได้คะแนนต่ำกว่า ๒๕ คะแนน แม้จะรวมครบทุกวิชาแล้วได้เกินกว่าเกณฑ์ที่กำหนดก็ตาม ให้ถือว่าการสอบครั้งนี้เป็นการสอบตกด้วย

๒. ผู้สอบนักธรรมและธรรมศึกษาทุกชั้น ต้องสอบทั้ง ๔ วิชา ถ้าขาดสอบวิชาใดวิชาหนึ่ง สนามหลวงแผนกธรรมไม่รับพิจารณา ให้อยู่ในเกณฑ์สอบตก

๓. การตอบข้อข้อให้หักคะแนนเสีย ๒ คะแนนเช่นเดิม คือแทนที่จะได้ ๑๐ คะแนนเต็ม ก็ให้เพียง ๘ คะแนนเท่านั้น หากตอบไม่หมดข้อคงให้คะแนนไม่เต็มข้อเท่ากับการตอบ ถ้าผู้ตรวจเห็นว่าฉบับใดผิดมาก ไม่ได้แม้แต่คะแนนเดียว ก็ให้ลง ๐ ไว้ด้วย

๔. วิชาที่ตอบข้อได้คะแนนทุกวิชา จึงจะยอมรวบรวมคะแนนให้ หากเกิดวิชาใดวิชาหนึ่ง ไม่ได้คะแนนแม้แต่คะแนนเดียว หรือได้ต่ำกว่า ๒๕ คะแนน ก็ห้ามรวมคะแนน ปรับเป็นตก แม้รวมทุกวิชาแล้ว จะได้คะแนนสูงถึงเกณฑ์ที่กำหนดไว้ก็ตาม

แนวตรวจกระทู้ธรรม สำหรับกรรมการพิจารณาให้คะแนน

๑. แต่งได้ตามกำหนด
๒. อ้างกระทู้ได้ตามกฎ
๓. เชื่อมกระทู้ได้ดี
๔. อธิบายความสมกับกระทู้ที่ได้ตั้งไว้
๕. ใช้สำนวนสุภาพเรียบร้อย
๖. ใช้ตัวสะกดการันต์ถูกเป็นส่วนใหญ่
๗. สะอาดไม่เปรอะเปื้อน

ขอให้กรรมการสนามหลวงแผนกธรรมได้ปฏิบัติให้ชอบด้วยระเบียบ เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการสอบทุกประการ

วิธีตรวจนี้ ให้ใช้เฉพาะในการสอบธรรมสนามหลวง

*****

สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

**ประกาศสำนักหลวงแพ่งกรม
เรื่องการจัดสอบธรรมสนามหลวง**

พ.ศ. ๒๕๕๘

ประกาศสนามหลวงแผนกธรรม
เรื่อง การจัดสอบธรรมสนามหลวง
พ.ศ. ๒๕๕๘

เพื่อให้การสอบธรรมสนามหลวง ในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคเป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีระเบียบในการปฏิบัติงาน จึงออกประกาศฉบับนี้ไว้เพื่อให้ถือปฏิบัติ ดังนี้

๑. ประธานกรรมการประจำสนามสอบ ได้แก่
  - ๑.๑ สนามสอบส่วนกลาง เจ้าสำนักเรียน หรือพระสังฆาธิการ หรือคฤหัสถ์ ที่เจ้าสำนักเรียนมอบให้เป็นประธาน
  - ๑.๒ สนามสอบส่วนภูมิภาค เจ้าคณะจังหวัด หรือเจ้าคณะอำเภอ หรือพระสังฆาธิการ หรือคฤหัสถ์ ที่เจ้าคณะจังหวัดแต่งตั้งให้เป็นประธาน
๒. ประธานกรรมการประจำสนามสอบ มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้
  - ๒.๑ แต่งตั้งคณะกรรมการจัดสอบธรรมสนามหลวง
  - ๒.๒ แต่งตั้งให้ส่วนราชการ ประกอบด้วย สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นหน่วยงานราชการอื่นๆ เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการจัดสอบ
  - ๒.๓ จัดประชุมคณะกรรมการจัดสอบและกรรมการผู้กำกับห้องสอบให้ทราบบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน
  - ๒.๔ อำนวยการการจัดสอบธรรมสนามหลวงให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย
  - ๒.๕ ร่วมกับคณะกรรมการจัดสอบพิจารณาแก้ไขปัญหาข้อขัดข้องที่เกิดขึ้น
  - ๒.๖ ปฏิบัติหน้าที่ประจำสนามสอบตลอดเวลาที่สอบ

๒.๗ หากไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่อยู่ประจำสนามสอบได้ ให้มอบรองประธานหรือกรรมการรูปใดรูปหนึ่งปฏิบัติหน้าที่แทน

๓. เลขานุการสนามสอบ ได้แก่

- ๓.๑ พระภิกษุหรือคฤหัสถ์ ที่ได้รับการแต่งตั้งจากประธานกรรมการประจำสนามสอบ
- ๓.๒ พระภิกษุหรือคฤหัสถ์ ผู้มีความรู้ความสามารถที่จะปฏิบัติหน้าที่สนองงานและประสานงานกับฝ่ายต่างๆ
- ๓.๓ พระภิกษุหรือคฤหัสถ์ ผู้สามารถอยู่ปฏิบัติงานได้ตลอดเวลาที่จัดสอบ

๔. เลขานุการสนามสอบ มีหน้าที่

- ๔.๑ จัดหาคณะทำงานช่วยทำงานและรับผิดชอบการจัดสอบ
- ๔.๒ จัดทำเอกสารการสอบธรรมสนามหลวง เช่น บัญชีรับใบตอบ บัญชีเรียกชื่อ (ศ.๓,ศ.๗) เป็นต้น
- ๔.๓ จัดเตรียมอุปกรณ์ในการจัดสอบ เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องปริ้นเตอร์ เครื่องถ่ายเอกสารหรือเครื่องพิมพ์สำเนาเอกสาร (ก๊อปปี-ปริ้นต์) โทรศัพท์เคลื่อนที่สำหรับรับข้อความรหัสเปิดข้อสอบ เครื่องโทรสาร (ถ้ามี) ซองบรรจุใบตอบ กระดาษตอบ กระดาษถ่ายเอกสาร (นักธรรม ขนาด A4 ธรรมศึกษาวิชาการหูกขนาด A4 และวิชาการธรรม พุทธ วินัย ขนาด F14)
- ๔.๔ ศึกษาวิธีการรับข้อสอบผ่านระบบอินเทอร์เน็ตให้เข้าใจและปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง
- ๔.๕ รักษาหัตถการรับและเปิดข้อสอบต้องเป็นความลับเฉพาะบุคคล ผู้เกี่ยวข้องไม่สาธารณะแก่บุคคลทั่วไป
- ๔.๖ การถ่ายสำเนาข้อสอบ ต้องจัดทำต่อหน้าคณะกรรมการที่ประกอบด้วยประธานกรรมการประจำสนามสอบหรือผู้แทน พระภิกษุผู้รับรหัสเปิดข้อสอบ และเจ้าหน้าที่สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด จัดถ่ายสำเนาให้เพียงพอเฉพาะผู้เข้าสอบและประธานห้ามแจกแก่สาธารณชนทั่วไป และไม่อนุญาตให้ถ่ายสำเนาข้อสอบที่ร้านค้าเอกชน หากมีความจำเป็นที่จะต้องถ่ายสำเนาข้อสอบที่ร้านค้าเอกชน ต้องมีคณะกรรมการดังกล่าวข้างต้นร่วมเป็นสัก্ষีพยาน

- ๔.๗ การถ่ายสำเนาข้อสอบต้องถ่ายให้แล้วเสร็จอย่างช้าไม่เกิน ๑๕ นาที ของเวลาสอบที่กำหนด (นักธรรม ๑๓.๑๕ น. ธรรมศึกษา ภาคเช้า ๐๘.๔๕ น. ภาคบ่าย ๑๓.๑๕ น.)
- ๔.๘ แจกข้อสอบแต่ละชั้นและวิชาให้แก่กรรมการผู้กำกับห้องสอบ
- ๔.๙ ทำบัญชีสถิติจำนวนผู้ขอเข้าสอบ ขาดสอบ คงสอบ และสำรวจความถูกต้องของบัญชีรับใบตอบที่นักเรียนแก้ไขและแก้ไขรายชื่อที่ผิดในบัญชีที่เป็นรูปแบบคอมพิวเตอร์ให้มีความถูกต้องที่สุด แล้วบรรจุแยกซองโดยเฉพาะ
- ๔.๑๐ จัดทำรายงานการสอบธรรมสนามหลวงในสนามนั้น เสนอปัญหาที่พบ การแก้ไขปัญหา รายงานผู้ให้การอุปถัมภ์การสอบ รวบรวมเอกสารสำเนาคำสั่งของประธานกรรมการประจำสนามสอบ เป็นต้น
- ๔.๑๑ บอกลัญญ์ณเวลาการเริ่มและหมดเวลาสอบแก่กรรมการผู้กำกับห้องสอบ
- ๔.๑๒ ให้ทุกสนามสอบเริ่มทำการสอบ นักธรรม เวลา ๑๓.๐๐ น. ธรรมศึกษา ภาคเช้าเวลา ๐๘.๓๐ น. ภาคบ่ายเวลา ๑๓.๐๐ น.พร้อมกันทั่วราชอาณาจักร ถ้ามีเหตุขัดข้องไม่สามารถเปิดทำการสอบในเวลาที่กำหนดได้ให้เลื่อนระยะเวลาในการสอบได้ไม่เกิน ๑๕ นาทีหากเกินเวลาที่สนามหลวง แผนกธรรมกำหนดให้รายงานเหตุจำเป็นต่อเจ้าคณะจังหวัด และให้อยู่ในดุลยพินิจของเจ้าคณะจังหวัด
- ๔.๑๓ ร่วมลงนามกับประธานกรรมการประจำสนามสอบในการปิดซองบรรจุใบตอบ
- ๔.๑๔ เอกสารที่ต้องส่ง
- ส่วนกลาง นักธรรมชั้นตรี-โท-เอก และธรรมศึกษาชั้นตรี-โท-เอก จัดส่งที่สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง
  - ส่วนภูมิภาค นักธรรมและธรรมศึกษาทุกชั้นจัดส่งที่เจ้าคณะจังหวัดแล้วรวบรวมนำส่งเจ้าคณะภาค
- ๔.๑๕ ปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่ประธานกรรมการประจำสนามสอบมอบหมาย
๕. กรรมการผู้กำกับห้องสอบ ได้แก่
- ๕.๑ พระภิกษุหรือคฤหัสถ์ที่ได้รับการแต่งตั้งจากประธานกรรมการประจำสนามสอบ

๕.๒ พระภิกษุหรือคฤหัสถ์ผู้สามารถที่จะปฏิบัติหน้าที่ของตนเองได้

๕.๓ พระภิกษุหรือคฤหัสถ์ผู้สามารถอยู่ปฏิบัติงานได้ตลอดเวลาที่จัดสอบ

๖. กรรมการผู้กำกับห้องสอบ มีหน้าที่

๖.๑ ต้องเข้ารับฟังการปฐมนิเทศจากประธานกรรมการประจำสนามสอบ ตามวัน และเวลาที่กำหนด

๖.๒ ต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความถูกต้องบริสุทธิ์ยุติธรรม

๖.๓ พระภิกษุหนุ่มห่มผ้าให้เรียบร้อยตามสมณสาธูป คฤหัสถ์แต่งกายสุภาพ

๖.๔ ต้องไปถึงสนามสอบก่อนนักเรียน ตรวจโต๊ะ เก้าอี้และห้องสอบให้เรียบร้อย

๖.๕ ในส่วนกลาง สำหรับประถมศึกษา ต้องศึกษาวิธีฝนรหัสในกระดาษใบตอบ ให้เข้าใจและอธิบายให้นักเรียนฝนรหัสข้อมูลต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง

๖.๖ ก่อนแจกข้อสอบ ต้องตรวจดูชั้น-วิชา ข้อสอบแต่ละวันให้ถูกต้องก่อน จึงแจกแก่ผู้เข้าสอบ

๖.๗ ห้ามไม่ให้บุคคลที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้าไปในห้องสอบ

๖.๘ ไม่อนุญาตให้ผู้เข้าสอบที่มาช้ากว่ากำหนด ๑๕ นาที เข้าห้องสอบ และไม่ให้ ออกจากห้องสอบ นักธรรม ห้ามออกก่อน ๕๐ นาที ธรรมศึกษา ห้ามออก ก่อน ๒๕ นาที

๖.๙ เฉพาะการสอบธรรมศึกษาภาค پای ใช้กระดาษใบตอบใบเดียวทั้ง ๓ วิชา เมื่อนักเรียนทำข้อสอบเสร็จในแต่ละวิชา ให้แจกข้อสอบวิชาต่อไป ทั้งนี้ต้อง สอบวิชาแรกไม่น้อยกว่า ๒๕ นาที เมื่อทำข้อสอบเสร็จทั้ง ๓ วิชาแล้ว จึงอนุญาตให้นักเรียนส่งกระดาษใบตอบ ลงลายมือชื่อในบัญชีรับใบตอบ และออกจากห้องสอบ

๖.๑๐ เก็บใบตอบเรียงลำดับตามเลขที่สอบ ตรวจเอกสารทุกอย่างครบถ้วน แล้วบรรจุซองนำส่งเลขานุการสนามสอบ

๖.๑๑ ในกรณีมีผู้ขาดสอบ ให้ขีดเส้นสีแดงทับเลขที่สอบ

๖.๑๒ ถ้ามีการทุจริตให้เขียนหมายเหตุที่หัวกระดาษใบตอบ ลงชื่อกรรมการ ผู้กำกับห้องสอบไว้ด้วย

๖.๑๓ ถ้ามีปัญหาหรือข้อขัดข้องประการใดๆ ต้องรายงานให้ประธานกรรมการ
ประจำสนามสอบทราบทันที

๗. การจัดห้องสอบ

- ๗.๑ สนามสอบที่เป็นห้องโถง เช่น ศาลาการเปรียญ อาคารอเนกประสงค์ ซึ่งปกติ
จัดเป็นห้องสอบให้จัดโต๊ะเก้าอี้นั่งสอบมีช่องว่างระหว่างกันอย่างน้อย
๑ เมตร หรือตามมาตรฐานสากล
- ๗.๒ จัดสอบในห้องเรียน เช่น โรงเรียนพระปริยัติธรรม หรือโรงเรียน
ของหน่วยงานอื่นๆ ควรตั้งโต๊ะประมาณ ๒๕-๓๐ โต๊ะ ให้ช่องว่างห่างกัน
เช่น ข้อ ๗.๑
- ๗.๓ อุปกรณ์อำนวยความสะดวก เช่น โต๊ะ เก้าอี้ ไฟฟ้า ต้องอยู่ในสภาพสมบูรณ์
- ๗.๔ สนามสอบที่เป็นห้องโถง ให้มีกรรมการผู้กำกับห้องสอบอยู่ด้านหน้า ด้านหลัง
ด้านขวาและด้านซ้าย ด้านละ ๑ รูป/คน หรือตามที่ประธานกรรมการ
ประจำสนามสอบเห็นสมควร
- ๗.๕ สนามสอบที่จัดสอบในห้องเรียน ให้มีกรรมการผู้กำกับห้องสอบ ด้านหน้า
๑ รูป/คน ด้านหลัง ๑ รูป/คน

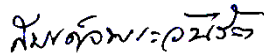
๘. ข้อปฏิบัติสำหรับผู้เข้าสอบ

- ๘.๑ พระภิกษุสามเณร นุ่งห่มผ้าให้เรียบร้อยตามสมณสาธูป คฤหัสถ์แต่งกาย
สุภาพ
- ๘.๒ ไปถึงสนามสอบก่อนเวลา ๓๐ นาที
- ๘.๓ ตรวจสอบดูสถานที่สอบ เลขที่สอบ เพื่อความเป็นระเบียบและรวดเร็ว
- ๘.๔ ก่อนเข้าห้องสอบต้องได้รับอนุญาตจากกรรมการผู้กำกับห้องสอบ
- ๘.๕ เมื่อเข้าห้องสอบแล้ว นั่งประจำโต๊ะของตน ห้ามนำอุปกรณ์เครื่องมือสื่อสาร
อิเล็กทรอนิกส์ทุกชนิด หนังสือ ย่ามหรือสิ่งอื่นใด เข้าห้องสอบ นอกจาก
อุปกรณ์เครื่องเขียน
- ๘.๖ ห้ามขีดเขียนข้อความอื่นลงในใบตอบ นอกจากคำสั่งเกี่ยวกับคำตอบ
- ๘.๗ ห้ามสูบบุหรี่และกระทำการอื่นใดเป็นการรบกวนผู้สอบอื่น

- ๘.๘ การออกจากห้องสอบขณะทำการสอบยังไม่แล้วเสร็จ ต้องได้รับอนุญาต
จากกรรมการผู้กำกับห้องสอบ
- ๘.๙ เมื่อสอบเสร็จและส่งใบตอบแล้ว ให้ออกจากห้องสอบ
- ๘.๑๐ ผู้เข้าสอบทุกรูป/คน ต้องปฏิบัติตามคำสั่ง หรือข้อแนะนำอื่นใดที่สั่งการ
โดยชอบของคณะกรรมการจัดสอบธรรมสนามหลวง

ให้ใช้ประกาศนี้ ตั้งแต่วันที่ ๒๐ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๘ เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๐ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๘

(สมเด็จพระวันรัต)

แม่กองธรรมสนามหลวง

ประกาศสนามหลวงแพนกิจกรรม
เรื่อง กำหนดระเบียบวิธีปฏิบัติในการสอบ

ธรรมสนามหลวง

สำนักเรียนส่วนกลาง

พ.ศ. ๒๕๕๘

ประกาศสนามหลวงแผนกธรรม
เรื่อง กำหนดระเบียบวิธีปฏิบัติในการสอบธรรมสนามหลวง
สำนักเรียนส่วนกลาง

พ.ศ. ๒๕๕๘

การสอบธรรมสนามหลวงครั้งนี้ นักธรรมชั้นตรี กำหนดสอบวันที่ ๒๑ - ๒๒ - ๒๓ - ๒๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ ตรงกับวันพุธ - พฤหัสบดี - ศุกร์ - เสาร์ ขึ้น ๙ - ๑๐ - ๑๑ - ๑๒ ค่ำ เดือน ๑๑ รวมสอบ ๔ วันๆ ละ ๑ วิชาๆ ละ ๓ ชั่วโมง เริ่มสอบเวลา ๑๓.๐๐ น. ทุกวัน พร้อมกันทั่วราชอาณาจักร นักธรรมชั้นโทและเอก กำหนดสอบวันที่ ๒๗ - ๒๘ - ๒๙ - ๓๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๘ ตรงกับวันศุกร์ - เสาร์ - อาทิตย์ - จันทร์ แรม ๒ - ๓ - ๔ - ๕ ค่ำ เดือน ๑๒ รวมสอบ ๔ วันๆ ละ ๑ วิชาๆ ละ ๓ ชั่วโมง เริ่มสอบเวลา ๑๓.๐๐ น. ทุกวัน พร้อมกันทั่วราชอาณาจักร และธรรมศึกษาทุกชั้น กำหนดสอบวันที่ ๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ ตรงกับวันพุธ แรม ๖ ค่ำ เดือน ๑๒ รวมสอบ ๑ วัน ภาคเช้า เวลา ๐๘.๓๐ น. สอบวิชาเรียงความแก้กระทู้ธรรม ภาคบ่าย เวลา ๑๓.๐๐ น. สอบวิชาธรรมะ วิชาพุทธะ และวิชาวินัย ให้เวลาวิชาละ ๕๐ นาที พร้อมกันทั่วราชอาณาจักร ใช้ข้อสอบแบบปรนัยหรือแบบเลือกตอบ

ระเบียบปฏิบัติ

๑. สนามสอบธรรมในส่วนกลาง สนามหลวงแผนกธรรมกำหนดให้สำนักเรียนต่างๆ รวมสอบในสนามสอบส่วนกลาง ดังนี้

- นักธรรมชั้นตรี	จำนวน	๔๑ สนาม
- นักธรรมชั้นโทและเอก	จำนวน	๑๓ สนาม
- ธรรมศึกษาชั้นตรี โท และเอก	จำนวน	๔๕๐ สนาม

ดังปรากฏรายนามสนามสอบในเอกสารภาคผนวก

๒. กระดาษใบตอบและการเขียนตอบ ใช้กระดาษตราสนามหลวงแผนกธรรมที่พิมพ์และจำหน่ายโดยโรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ หรือกระดาษชนิดอื่นที่ประทับตราสนามหลวงแผนกธรรม ที่สนามสอบแจกให้ในเวลาสอบ เฉพาะใบตอบปรนัยสำหรับธรรมศึกษาทุกชั้น สนามหลวงแผนกธรรมได้จัดพิมพ์กระดาษใบตอบที่ตรวจด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ให้ ห้ามใช้กระดาษตอบชนิดอื่นหรือกระดาษที่นักเรียนจัดทำมา

การเขียนตอบ ต้องเขียนด้วยหมึกสีดำ สีน้ำเงิน หรือดินสอเท่านั้น และตอบเรียงข้อไปตามลำดับสำหรับธรรมศึกษาทุกชั้น วิชาเรียงความแก่กระทู้ธรรม ให้เขียนตอบเหมือนทุกปี ส่วนวิชาธรรมะ พุทธะ วินัย ใช้ฝนคำตอบลงในกระดาษใบตอบ ในปีการศึกษาที่ผ่านมา มีนักเรียนบางส่วนที่ฝนผิด ให้กรรมการผู้กำกับห้องสอบ ได้ศึกษาวิธีการฝนคำตอบให้เข้าใจ แล้วแนะนำนักเรียนผู้เข้าสอบฝนคำตอบให้ถูกต้องด้วย

๓. การให้เลขประจำตัวผู้สอบ ประธานสนามสอบเป็นผู้จัดเรียงเรียงลำดับสำนักเรียน, วัด, โรงเรียน ที่เข้าสอบในแต่ละชั้น จากนั้นเมื่อทำการอัปโหลดข้อมูลเข้าสู่ระบบสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง ระบบ จะให้เลขประจำตัวผู้สอบอัตโนมัติตามลำดับที่จัดไว้

๔. การจัดห้องสอบ ให้ประธานสนามสอบรวบรวมข้อมูลบัญชี จัดสถานที่สอบและเลขที่ห้องสอบ แล้วแจ้งให้นักเรียนทราบก่อนเข้าห้องสอบ

๕. กรรมการกำกับห้องสอบ ให้มีกรรมการกำกับห้องสอบที่เจ้าสำนักเรียนหรือประธานสนามสอบแต่งตั้งอย่างน้อยห้องละ ๒ รูป/คน สนามสอบธรรมศึกษาที่เปิดสอบในโรงเรียน สถานศึกษา และสถานที่อื่นๆ ให้ปฏิบัติเช่นเดียวกัน

๖. การลงหมายเหตุขาดสอบ หากมีผู้ขาดสอบด้วยเหตุใดๆ ก็ตาม ต้องลงหมายเหตุในบัญชีรับใบตอบและขีดเส้นแดงทับให้ชัดเจน เช่น อาพาธ ก็ลงหมายเหตุว่า อาพาธ เป็นต้น ขาดสอบในวันไหนบอกให้ชัดเจน

๗. การยกเลิกเลขประจำตัว กรรมการที่กำกับห้องสอบต้องยกเลิกเลขประจำตัวนักเรียนที่ขาดสอบ ห้ามมิให้นักเรียนอื่นมาใช้เลขประจำตัวนั้นเพื่อสอบแทน

๘. บัญชียอดจำนวนและบัญชีสำมะโนครวัผู้ขอเข้าสอบนักรธรรมชั้นตรี ให้สำนักเรียนจัดทำบัญชียอดจำนวนผู้ขอเข้าสอบนักรธรรมชั้นตรี (สธ. ๔) และบัญชีสำมะโนครวัผู้ขอเข้าสอบ

นักธรรมชั้นตรี (ศ.๑) **พร้อมบันทึกลงแผ่นซีดี** จำนวน ๒ ชุด ส่งที่สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง ๑ ชุด ส่งประธานสนามสอบที่จัดสอบ ๑ ชุด **ภายในวันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๐ ตรงกับวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๘** และให้สนามสอบรวบรวมข้อมูลบัญชีสำมะโนครวัผู้ขอเข้าสอบนักธรรมชั้นตรี (ศ.๑) ทุกสำนักเรียนทำการอัปโหลดเข้าสู่ระบบสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง และแก้ไขให้ถูกต้องภายในกำหนดนี้ เมื่อพ้นกำหนดดังกล่าวแล้ว **สนามหลวงแผนกธรรมห้ามมิให้มีการส่งชื่อนักเรียนขอเข้าสอบเพิ่มเติม**

๙. **บัญชียอดจำนวนและบัญชีรายชื่อผู้ขอเข้าสอบนักธรรมชั้นโทและเอก** ให้สำนักเรียนจัดทำบัญชียอดจำนวนผู้ขอเข้าสอบนักธรรมชั้นโทและเอก (สค.๔) แยกเป็นอีกบัญชีหนึ่งจากบัญชีนักธรรมชั้นตรี และบัญชีรายชื่อผู้ขอเข้าสอบนักธรรมชั้นโทและเอก (ศ.๒) **พร้อมบันทึกลงแผ่นซีดี** จำนวน ๒ ชุด ส่งที่สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง ๑ ชุด ส่งประธานสนามสอบที่จัดสอบ ๑ ชุด **ภายในวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๑ ตรงกับวันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๕๘** และให้สนามสอบรวบรวมข้อมูลบัญชีรายชื่อผู้ขอเข้าสอบนักธรรมชั้นโทและเอก (ศ.๒) ทุกสำนักเรียนทำการอัปโหลดเข้าสู่ระบบสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง และแก้ไขให้ถูกต้องภายในกำหนดนี้ เมื่อพ้นกำหนดดังกล่าวแล้ว **สนามหลวงแผนกธรรมห้ามมิให้มีการส่งชื่อนักเรียนขอเข้าสอบเพิ่มเติม**

๑๐. **บัญชียอดจำนวนและบัญชีรายชื่อผู้ขอเข้าสอบธรรมศึกษาทุกชั้น** ให้สำนักเรียนจัดทำบัญชียอดจำนวนผู้ขอเข้าสอบธรรมศึกษาทุกชั้น (สค.๔) และบัญชีรายชื่อผู้ขอเข้าสอบธรรมศึกษาชั้นตรี (ศ.๕) บัญชีรายชื่อผู้ขอเข้าสอบธรรมศึกษาชั้นโทและเอก (ศ.๖) **พร้อมบันทึกลงแผ่นซีดี** จำนวน ๒ ชุด ส่งที่สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง ๑ ชุด ส่งประธานสนามสอบที่จัดสอบ ๑ ชุด **ภายในวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๑ ตรงกับวันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๕๘** และให้สนามสอบรวบรวมข้อมูลบัญชีผู้ขอเข้าสอบธรรมศึกษาทุกชั้นทุกสำนักเรียนทำการ อัปโหลดเข้าสู่ระบบสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง และแก้ไขให้ถูกต้องภายในกำหนดนี้ เมื่อพ้นกำหนดดังกล่าวแล้ว **สนามหลวงแผนกธรรมห้ามมิให้มีการส่งชื่อนักเรียนขอเข้าสอบเพิ่มเติม**

๑๑. **บัญชีรายนามประธานสนามสอบธรรมสนามหลวง และบัญชีรายชื่อผู้รับข้อสอบธรรมสนามหลวงด้วยระบบออนไลน์** สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวงกำหนดวิธีรับข้อสอบผ่านระบบอินเทอร์เน็ต เพื่อความสะดวกในการติดต่อประสานงานกับสนามสอบ สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวงได้กำหนดรูปแบบบัญชีรายนามประธานสนามสอบธรรมสนามหลวง และบัญชีรายชื่อผู้รับ

ข้อสอบธรรมสนามหลวงด้วยระบบออนไลน์ ให้สำนักเรียนที่มีสนามสอบจัดทำบัญชีดังกล่าวทั้งสองบัญชี **พร้อมบันทึกวางแผนซีดี** ส่งสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง พร้อมกับบัญชีรายชื่อผู้ขอเข้าสอบตามเวลาที่กำหนดในขั้นนั้นๆ

๑๒. การรับข้อสอบนักธรรมชั้นตรี การรับข้อสอบในปีการศึกษา ๒๕๕๘ ได้กำหนดให้รับข้อสอบผ่านระบบอินเทอร์เน็ตที่เว็บไซต์ของสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวงและให้สนามสอบเป็นผู้รับผิดชอบในการพิมพ์สำเนา หรือแสดงด้วยเครื่องโปรเจคเตอร์ โดยสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวงจักให้ข้อสอบในลักษณะแฟ้มคอมพิวเตอร์ที่เว็บไซต์ของสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง <http://www.gongtham.net> ในเวลา ๑๒.๔๐ น. ของวันสอบ ซึ่งมีขั้นตอนในการรับดังนี้

วันพุธที่ ๒๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ เวลา ๑๒.๔๐ น. สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง จะทำการส่งแฟ้มข้อสอบ **วิชาการู้ นักธรรมชั้นตรี** เข้าสู่ระบบเว็บไซต์ และแสดงในหน้าเว็บไซต์ของสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง ให้แต่ละสนามสอบใช้รหัสประจำสนามสอบเปิดแฟ้มข้อสอบ ดังนี้

๑. เปิดโปรแกรมเข้าอินเทอร์เน็ต เช่น Internet Explorer, Firefox, Google Chrome, ฯลฯ
๒. ใส่ที่อยู่ของเว็บไซต์สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง คือ <http://www.gongtham.net> แล้วกด Enter
๓. คลิกที่ “เข้าสู่หน้าหลัก” จากนั้นรอกจนกว่าจะเข้าสู่หน้าหลักของเว็บไซต์
๔. คลิกที่ “รับข้อสอบธรรมสนามหลวง”
๕. คลิกที่ “ล็อกอินระบบเพื่อเปิดแฟ้มข้อสอบ”
๖. ใส่รหัสสนามสอบและรหัสผ่านประจำสนามสอบแล้วกดปุ่ม “เข้าสู่ระบบ”
๗. เมื่อเข้าสู่ระบบแล้วจะพบแฟ้มข้อสอบ ให้คลิกเปิดแฟ้มข้อสอบ
๘. พิมพ์สำเนาข้อสอบ หรือนำข้อสอบฉายออกทางจอภาพโปรเจคเตอร์ แล้วแต่กรณี

วันพฤหัสบดีที่ ๒๒ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ เวลา ๑๒.๔๐ น. สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวงจะทำการส่งแฟ้มข้อสอบ **วิชาการู้ นักธรรมชั้นตรี** เข้าสู่ระบบเว็บไซต์ และแสดงในหน้า

เว็บไซต์ของสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง ให้แต่ละสนามสอบใช้รหัสประจำสนามสอบเปิดเพิ่มข้อสอบโดยให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับวันแรก

วันศุกร์ที่ ๒๓ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ เวลา ๑๒.๔๐ น. สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวงจะทำการส่งเพิ่มข้อสอบ **วิชาพุทธ นักรธรรมชั้นตรี** เข้าสู่ระบบเว็บไซต์ และแสดงในหน้าเว็บไซต์ของสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง ให้แต่ละสนามสอบใช้รหัสประจำสนามสอบเปิดเพิ่มข้อสอบโดยให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับวันแรก

วันเสาร์ที่ ๒๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ เวลา ๑๒.๔๐ น. สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวงจะทำการส่งเพิ่มข้อสอบ **วิชาวินัย นักรธรรมชั้นตรี** เข้าสู่ระบบเว็บไซต์ และแสดงในหน้าเว็บไซต์ของสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง ให้แต่ละสนามสอบใช้รหัสประจำสนามสอบเปิดเพิ่มข้อสอบโดยให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับวันแรก

๑๓. การรับสมัครเขียนเยี่ยมและเอกสารอื่นๆ ในการสอบนักรธรรมชั้นตรี สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง จะจัดส่งไปยังสนามสอบนักรธรรมชั้นตรีส่วนกลางทุกสนามสอบ

๑๔. การรับข้อสอบนักรธรรมชั้นโทและเอก การรับข้อสอบนักรธรรมชั้นโทและเอก ได้กำหนดเช่นเดียวกับนักรธรรมชั้นตรี ให้สนามสอบเป็นผู้รับผิดชอบในการพิมพ์สำเนา หรือแสดงด้วยเครื่องโปรเจคเตอร์แล้วแต่กรณี โดยสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวงจักให้ข้อสอบในเว็บไซต์ของสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง <http://www.gongtham.net> ในเวลา ๑๒.๔๐ น. ของวันสอบ โดยมีขั้นตอนในการรับ ดังนี้

วันศุกร์ที่ ๒๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๘ เวลา ๑๒.๔๐ น. สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวงจะทำการส่งเพิ่มข้อสอบ **วิชากระทู้ นักรธรรมชั้นโทและเอก** เข้าสู่ระบบเว็บไซต์ และแสดงในหน้าเว็บไซต์ของสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง ให้แต่ละสนามสอบใช้รหัสประจำสนามสอบเปิดเพิ่มข้อสอบ ดังนี้

๑. เปิดโปรแกรมเข้าอินเทอร์เน็ต เช่น Internet Explorer, Firefox, Google Chrome, ฯลฯ
๒. ใส่ที่อยู่ของเว็บไซต์สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง คือ <http://www.gongtham.net> แล้วกด Enter

๓. คลิกที่ “เข้าสู่หน้าหลัก” จากนั้นรอกจนกว่าจะเข้าสู่หน้าหลักของเว็บไซต์
๔. คลิกที่ “รับข้อสอบธรรมสนามหลวง”
๕. คลิกที่ “ล็อกอินเข้าระบบเพื่อเปิดเพิ่มข้อสอบ”
๖. ใส่รหัสสนามสอบและรหัสผ่านประจำสนามสอบแล้วกดปุ่ม “เข้าสู่ระบบ”
๗. เมื่อเข้าสู่ระบบแล้วจะพบเพิ่มข้อสอบ ให้คลิกเปิดเพิ่มข้อสอบ
๘. พิมพ์สำเนาข้อสอบ หรือนำข้อสอบฉายออกทางจอภาพโปรเจคเตอร์ แล้วแต่กรณี

วันเสาร์ที่ ๒๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๘ เวลา ๑๒.๔๐ น. สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวงจะทำการส่งเพิ่มข้อสอบ **วิชาธรรม นักรมชั้นโทและเอก** เข้าสู่ระบบเว็บไซต์ และแสดงในหน้าเว็บไซต์ของสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง ให้แต่ละสนามสอบใช้รหัสประจำสนามสอบเปิดเพิ่มข้อสอบโดยให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับวันแรก

วันอาทิตย์ที่ ๒๙ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๘ เวลา ๑๒.๔๐ น. สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวงจะทำการส่งเพิ่มข้อสอบ **วิชาพุทธ นักรมชั้นโทและเอก** เข้าสู่ระบบเว็บไซต์ และแสดงในหน้าเว็บไซต์ของสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง ให้แต่ละสนามสอบใช้รหัสประจำสนามสอบเปิดเพิ่มข้อสอบโดยให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับวันแรก

วันจันทร์ที่ ๓๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๘ เวลา ๑๒.๔๐ น. สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวงจะทำการส่งเพิ่มข้อสอบ **วิชาวินัย นักรมชั้นโทและเอก** เข้าสู่ระบบเว็บไซต์ และแสดงในหน้าเว็บไซต์ของสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง ให้แต่ละสนามสอบใช้รหัสประจำสนามสอบเปิดเพิ่มข้อสอบโดยให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับวันแรก

๑๕. การรับสมุดเขียนเยี่ยมและเอกสารอื่นๆ การสอบนักรมชั้นโทและเอก สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง จะจัดส่งไปยังสนามสอบนักรมชั้นโทและเอกส่วนกลาง ทุกสนามสอบ

๑๖. การรับข้อสอบธรรมศึกษาชั้นตรี โท และเอก การรับข้อสอบธรรมศึกษาชั้นตรี โท และเอก ได้กำหนดเช่นเดียวกับนักรม ให้สนามสอบเป็นผู้รับผิดชอบในการพิมพ์สำเนา หรือแสดงด้วยเครื่องโปรเจคเตอร์แล้วแต่กรณี โดยสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวงจักให้ข้อสอบในเว็บไซต์ของ

สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง <http://www.gongtham.net> ในวันอังคารที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๕๘ เวลา ๐๘.๐๐ น. ซึ่งมีขั้นตอนในการรับ ดังนี้

วันอังคารที่ ๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ เวลา ๐๘.๐๐ น. สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวงจะทำการส่งแฟ้มข้อสอบ **วิชาการู้ ธรรมศึกษาทุกชั้น** เข้าสู่ระบบเว็บไซต์ และแสดงในหน้าเว็บไซต์ของสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง ให้แต่ละสนามสอบใช้รหัสประจำสนามสอบเปิดแฟ้มข้อสอบ ดังนี้

๑. เปิดโปรแกรมเข้าอินเทอร์เน็ต เช่น Internet Explorer, Firefox, Google Chrome, ฯลฯ
๒. ใส่ที่อยู่ของเว็บไซต์สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง คือ <http://www.gongtham.net> แล้วกด Enter
๓. คลิกที่ “เข้าสู่หน้าหลัก” จากนั้นรอกจนกว่าจะเข้าสู่หน้าหลักของเว็บไซต์
๔. คลิกที่ “รับข้อสอบธรรมสนามหลวง”
๕. คลิกที่ “ล็อกอินเข้าระบบเพื่อเปิดแฟ้มข้อสอบ”
๖. ใส่รหัสสนามสอบและรหัสผ่านประจำสนามสอบแล้วกดปุ่ม “เข้าสู่ระบบ”
๗. เมื่อเข้าสู่ระบบแล้วจะพบแฟ้มข้อสอบ ให้คลิกเปิดแฟ้มข้อสอบ
๘. พิมพ์สำเนาข้อสอบ หรือนำข้อสอบฉายออกทางจอภาพโปรเจคเตอร์ แล้วแต่กรณี

วันอังคารที่ ๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ เวลา ๑๒.๓๐ น. สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวงจะทำการส่งแฟ้มข้อสอบ **วิชาการธรรมศึกษาทุกชั้น** เข้าสู่ระบบเว็บไซต์ และแสดงในหน้าเว็บไซต์ของสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง ให้แต่ละสนามสอบใช้รหัสประจำสนามสอบเปิดแฟ้มข้อสอบโดยให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับวิชาแรก

วันอังคารที่ ๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ เวลา ๑๒.๕๐ น. สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวงจะทำการส่งแฟ้มข้อสอบ **วิชาพุทธ ธรรมศึกษาทุกชั้น** เข้าสู่ระบบเว็บไซต์ และแสดงในหน้าเว็บไซต์ของสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง ให้แต่ละสนามสอบใช้รหัสประจำสนามสอบเปิดแฟ้มข้อสอบโดยให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับวิชาแรก

วันอังคารที่ ๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ เวลา ๑๓.๑๐ น. สำนักงานแม่กองธรรม
สนามหลวงจะทำการส่งแฟ้มข้อสอบ **วิชาวินัย ธรรมศึกษาทุกชั้น** เข้าสู่ระบบเว็บไซต์ และแสดงใน
หน้าเว็บไซต์ของสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง ให้แต่ละสนามสอบใช้รหัสประจำสนามสอบเปิด
แฟ้มข้อสอบโดยให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับวิชาแรก

เฉพาะธรรมศึกษาใบตอบวิชาปรินัย คือ วิชาธรรม พุทธ และวินัย อยู่ในใบเดียวกัน
และกำหนดให้สอบแบบต่อเนื่อง ไม่อนุญาตให้นักเรียนออกจากห้องสอบ จนกว่าจะสอบครบทั้ง
๓ วิชา

๑๗. การรับกระดาษใบตอบ สมุดเขียนเย็บม และเอกสารอื่นๆ ในการสอบธรรมศึกษาชั้นตรี
โท และเอก ให้สำนักเรียนส่วนกลางมารับตั้งแต่วันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ เป็นต้นไป
เวลา ๐๙.๐๐ น. ถึงเวลา ๑๘.๐๐ น. ที่สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

๑๘. กรณีมีการทุจริต ถ้าปรากฏว่ามีผู้ทำการทุจริตในการสอบให้ลงหมายเหตุลักษณะของ
การทุจริต ที่หัวกระดาษใบตอบและลงชื่อกรรมการผู้กำกับห้องสอบนั้นๆ ทุกรูป และให้ผู้เป็นประธาน
สนามสอบลงชื่อรับรองด้วย

๑๙. บัญชีรับใบตอบนักธรรมทุกชั้น ใช้ใบเดียวกันทั้ง ๔ วิชา ให้สนามสอบพิมพ์บัญชี
รับใบตอบที่สร้างจากระบบฐานข้อมูลสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวงเท่านั้น ห้ามจัดพิมพ์เอง
โดยกำหนดในบัญชี สด.๔ ว่าห้องหนึ่งๆ มีผู้เข้าสอบเท่าใดเข้าสู่ระบบฐานข้อมูลของสำนักงานแม่กอง
ธรรมสนามหลวง จากนั้นให้ดำเนินการสร้างบัญชีรับใบตอบจากเมนูการสร้างบัญชีของระบบแล้วทำ
การดาวน์โหลดและสั่งพิมพ์ เพื่อความถูกต้องของข้อมูล เมื่อส่งใบตอบวันแรกให้นักเรียนตรวจสอบ
ชื่อ ฉายา นามสกุล ฯลฯ หากผิดให้นักเรียนเขียนแก้ไขในบัญชีรับใบตอบนั้นด้วยตนเอง แล้วลง
ลายมือชื่อด้วยตัวบรรจงในช่องประจำวิชานั้น ๆ ในแต่ละวัน (ห้ามใช้ลายเซ็น)

อนึ่ง สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวงจะรับพิจารณาเฉพาะรายชื่อผู้ขอเข้าสอบที่เข้าสู่
ระบบฐานข้อมูลของสำนักงานฯ แล้วพิมพ์เป็นบัญชีรับใบตอบเท่านั้น หากมีรายชื่อเพิ่มเติมภายหลัง
จะไม่รับพิจารณา

๒๐. บัญชีรับใบตอบธรรมศึกษาทุกชั้น ให้ใช้ใบเดียวกันทั้ง ๔ วิชา ให้สำนักเรียนที่มีสนาม
สอบ พิมพ์บัญชีรับใบตอบจากฐานข้อมูลของสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวงเท่านั้น ห้ามจัดพิมพ์
เอง โดยกำหนดในบัญชี สด.๔ ว่าห้องหนึ่งๆ มีผู้เข้าสอบเท่าใดเข้าสู่ระบบฐานข้อมูลของสำนักงานแม่

กองธรรมสนามหลวง จากนั้นให้ดำเนินการสร้างบัญชีรับใบตอบจากเมนูการสร้างบัญชีของระบบแล้ว ทำการดาวน์โหลดและสิ่งพิมพ์ เพื่อความถูกต้องของข้อมูล เมื่อส่งใบตอบวิชาแรกให้นักเรียน ตรวจสอบชื่อ นามสกุล ฯลฯ หากผิดให้นักเรียนเขียนแก้ไขในบัญชีรับใบตอบนั้นด้วยตนเอง แล้วลงลายมือชื่อด้วยตัวบรรจงในช่องประจำวิชานั้นๆ (ห้ามใช้ลายเซ็น)

อนึ่ง สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวงจะรับพิจารณาเฉพาะรายชื่อผู้ขอเข้าสอบที่เข้าสู่ระบบฐานข้อมูลของสำนักงานฯ แล้วพิมพ์เป็นบัญชีรับใบตอบเท่านั้น หากมีรายชื่อเพิ่มเติมภายหลังจะไม่รับพิจารณา

๒๑. การเรียงใบตอบของนักเรียน ให้เรียงใบตอบของนักเรียนตามเลขประจำตัวตามลำดับ จากจำนวนน้อยไปหาจำนวนมากและไม่ต้องเย็บปก

๒๒. การบรรจุใบตอบนักเรียนชั้นตรีเข้าห่อ ให้กระทำต่อหน้าคณะกรรมการ เมื่อสอบวิชาใดแล้วเสร็จ ให้ห่อวิชานั้นเป็นวันๆ ไปทุกวัน แล้วเขียนบอกไว้ในนอกห่อให้ชัดเจนว่า วิชาอะไร สอบสนามไหน ฯลฯ ให้คณะกรรมการลงชื่อรับรอง พร้อมกับบอกเวลาวัน เดือน ปี ที่ปิดซองด้วย เมื่อครบ ๔ วิชาแล้ว ให้รวบรวมส่งที่สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง **ภายในวันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๕๘**

๒๓. บัญชีรับใบตอบ บัญชียอดจำนวนผู้เข้าสอบ บัญชีแก้ไขข้อมูลผู้สอบนักเรียนชั้นตรี ให้ประธานสนามสอบรวบรวมบัญชีรับใบตอบบัญชียอดจำนวนนักเรียนที่ส่งสอบ ขาดสอบ คงสอบ และบัญชีแก้ไขข้อมูลผู้สอบตามรูปแบบของสนามหลวงแผนกธรรม **พร้อมบันทึกลงแผ่นซีดี** ส่งที่สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง**ภายในวันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๕๘**

๒๔. การตรวจใบตอบนักเรียนชั้นตรี กำหนดตรวจวันที่ ๑๒ - ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ ตรงกับวันพฤหัสบดี - ศุกร์ ขึ้น ๒ - ๓ ค่ำ เดือน ๑๒ เริ่มตรวจเวลา ๐๙.๐๐ น. ถึงเวลา ๑๖.๐๐ น. ณ วัดยาง เขตสวนหลวง กรุงเทพมหานคร

๒๕. การประกาศผลสอบนักเรียนชั้นตรี กำหนดประกาศวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ ตรงกับวันจันทร์ แรม ๕ ค่ำ เดือน ๑๒ ณ สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

๒๖. การบรรจุใบตอบนักเรียนชั้นโทและเอก ให้กระทำต่อหน้าคณะกรรมการ เมื่อสอบวิชาใดแล้วเสร็จ ให้ห่อวิชานั้นเป็นวันๆ และเป็นชั้นๆ ไปทุกวัน แล้วเขียนบอกไว้ในนอกห่อให้ชัดเจนว่า วิชาอะไร ซองที่เท่าไร สอบสนามไหน เป็นต้น ให้คณะกรรมการลงชื่อรับรอง พร้อมกับบอกเวลา

วัน เดือน ปี ที่ปิดซองด้วย เมื่อครบ ๔ วิชาแล้ว ให้ห่อรวมเฉพาะชั้น เป็นนักธรรมชั้นโท ๑ ห่อนักธรรมชั้นเอก ๑ ห่อ ถ้ามีชั้นละหลายห่อ ให้บอกจำนวนด้วยว่ามีกี่ห่อ เช่น ห่อที่ ๑ - ๒ ฯลฯ เมื่อประธานสนามสอบปิดซองใบตอบข้อสอบแล้ว ห้ามมิให้เปิดซอง ใบตอบอีกเป็นอันขาด แล้วส่งที่สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง **ภายในวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๕๘**

๒๗. การบรรจุใบตอบธรรมศึกษาทุกชั้นเข้าห่อ ให้กระทำต่อหน้าคณะกรรมการ เมื่อสอบวิชาใดแล้วเสร็จ ให้ห่อวิชานั้นเป็นชั้นๆ แล้วเขียนบอกไว้นอกห่อให้ชัดเจนว่า วิชาอะไร ซองที่เท่าไร สอบสนามไหน เป็นต้น ให้คณะกรรมการลงชื่อรับรอง พร้อมกับบอกเวลา วัน เดือน ปี ที่ปิดซองด้วย เมื่อครบ ๔ วิชาแล้ว ให้ห่อรวมเฉพาะชั้น เป็นธรรมศึกษาชั้นตรี ๑ ห่อ ธรรมศึกษาชั้นโท ๑ ห่อ และธรรมศึกษาชั้นเอก ๑ ห่อ ถ้ามีชั้นละหลายห่อให้บอกจำนวนด้วยว่ามีกี่ห่อ เช่น ห่อที่ ๑ - ๒ ฯลฯ เมื่อประธานสนามสอบปิดซองใบตอบข้อสอบแล้ว ห้ามมิให้เปิดซองใบตอบอีกเป็นอันขาด แล้วส่งที่สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง **ภายในวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๕๘**

๒๘. บัญชีรับใบตอบบัญชียอดจำนวนผู้เข้าสอบ บัญชีแก้ไขข้อมูลผู้สอบ ให้ประธานสนามสอบรวบรวมบัญชีรับใบตอบบัญชียอดจำนวนนักเรียนที่ส่งสอบ ขาดสอบ คงสอบ และบัญชีแก้ไขข้อมูลผู้สอบ ตามรูปแบบของสนามหลวงแผนกธรรม **พร้อมบันทึกกลางแผ่นซีดี** ส่งที่สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวงพร้อมกระดาะใบตอบ

๓๐. การตรวจใบตอบนักธรรมชั้นโท และกระทั้ธรรมศึกษาชั้นตรี - โท กำหนดตรวจวันที่ ๑๙ - ๒๐ - ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๘ ตรงกับวันเสาร์ - อาทิตย์ - จันทร์ ขึ้น ๙ - ๑๐ - ๑๑ ค่ำ เดือน ๑ เริ่มตรวจเวลา ๑๓.๐๐ น.ถึงเวลา ๑๖.๐๐ น. ใบตอบนักธรรมชั้นโทและใบตอบธรรมศึกษา วิชาเรียงความแก้กระทั้ธรรมชั้นตรี - โท ของสำนักเรียนส่วนกลาง จะดำเนินการตรวจที่วัดตรีทศเทพ เขตพระนคร และสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

๓๑. การตรวจใบตอบนักธรรมชั้นเอก และธรรมศึกษาชั้นเอก กำหนดตรวจวันที่ ๒๖ - ๒๗ - ๒๘ - ๒๙ - ๓๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ ตรงกับวันเสาร์ - อาทิตย์ - จันทร์ - อังคาร - พุธ แรม ๑ - ๒ - ๓ - ๔ - ๕ ค่ำ เดือน ๑ เริ่มตรวจเวลา ๑๓.๐๐ น. ถึงเวลา ๑๖.๐๐ น. ใบตอบนักธรรมชั้นเอก และใบตอบธรรมศึกษาชั้นเอก จะดำเนินการตรวจที่วัดสามพระยา เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

๓๒. **สำนักเรียนที่แยกสอบโดยเฉพาะ** ให้เจ้าสำนักเรียนพิจารณาแต่งตั้งพระภิกษุผู้มีความสามารถไปเป็นกรรมการควบคุมดูแลการสอบอย่างน้อยแห่งละ ๓ รูป และให้เจ้าสำนักเรียนนั้นทำหน้าที่สื่อแจ้งเหตุที่ต้องแยกสอบโดยเฉพาะนั้น ส่งสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวงตามกำหนดการส่งใบตอบของชั้นนั้นๆ

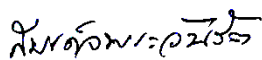
๓๓. **สำนักเรียนคณะเขต** ให้เจ้าคณะเขตนั้นๆ ตั้งคณะกรรมการอำนวยการสอบประจำสนามสอบนั้นๆ อย่างน้อยแห่งละ ๓ รูป

๓๔. **รายงานการสอบธรรม** ให้ผู้เป็นประธานสนามสอบแต่ละแห่ง ทำรายงานโดยตรงไปที่สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

๓๕. **การประกาศอนุโมทนา** ถ้ามีบัญชีผู้บริจาคทรัพย์อุปถัมภ์ในการสอบธรรมสนามหลวงสมควรประกาศอนุโมทนาให้ผู้เป็นประธานสนามสอบนั้นๆ ดำเนินการประกาศอนุโมทนาโดยตรง

๓๖. **ระเบียบอื่นๆ** นอกจากนี้ ให้ปฏิบัติตามระเบียบของสนามหลวงแผนกธรรมทุกประการ

ประกาศ ณ วันที่ ๔ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๘

(สมเด็จพระวันรัต)

แม่กองธรรมสนามหลวง

(ภาคผนวก)

๑. สนามสอบนักเรียนชั้นตรี สนามหลวงแผนกธรรมกำหนดให้สำนักเรียนต่างๆ สอบ

ธรรมสนามหลวง

ในสนามสอบดังนี้

สำนักเรียน	วัดมหาธาตุ วัดชนะสงคราม วัดเทพธิดาราม วัดราชบูรณะ
รวมสอบที่	- วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์
สำนักเรียน	วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม วัดสุทัศน์เทพวราราม
รวมสอบที่	- วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม
สำนักเรียน	วัดสามพระยา วัดกนิษฐนาถ วัดเทพากร วัดอมรคีรี คณะเขตบางพลัด
รวมสอบที่	- วัดสามพระยา
สำนักเรียน	วัดเบญจมบพิตรดุสิตวนาราม
สอบที่	- วัดเบญจมบพิตรดุสิตวนาราม
สำนักเรียน	วัดสร้อยทอง
สอบที่	- วัดสร้อยทอง
สำนักเรียน	วัดพรหมวงศาราม คณะเขตห้วยขวาง-พญาไท
สอบที่	- วัดพรหมวงศาราม
สำนักเรียน	วัดพระพิเรนทร์ วัดมหรธรรณพาราม วัดสระเกศ
รวมสอบที่	- วัดพระพิเรนทร์
สำนักเรียน	วัดไตรมิตรวิทยาราม วัดจักรวรรดิราชาวาส วัดมหาพฤฒาราม
	วัดปทุมคงคา วัดหัวลำโพง วัดบพิตรพิมุข คณะเขตสัมพันธวงศ์
รวมสอบที่	- วัดไตรมิตรวิทยาราม
สำนักเรียน	วัดยานนาวา คณะเขตยานนาวา
รวมสอบที่	- วัดยานนาวา
สำนักเรียน	วัดราชสิงขร
สอบที่	- วัดราชสิงขร
สำนักเรียน	คณะเขตบางคอแหลม
สอบที่	- วัดเรืองยศสุทธาราม

สำนักเรียน	วัดประยุรวงศาวาส วัดกัลยาณมิตร วัดอินทาราม คณะเขตธนบุรี
รวมสอบที่	- วัดประยุรวงศาวาส
สำนักเรียน	วัดอนงคาราม วัดพิชยญาติการาม วัดทองนพคุณ วัดทองธรรมชาติ วัดหิรัญรูจี วัดโพธิ์นิมิตร วัดใหญ่ศรีสุพรรณ
รวมสอบที่	- วัดอนงคาราม
สำนักเรียน	วัดราชสิทธิาราม วัดอรุณราชวราราม วัดหงส์รัตนาราม วัดโมลีโลกยาราม วัดนาคกลาง วัดสังข์กระจาย คณะเขตบางกอกใหญ่
รวมสอบที่	- วัดราชสิทธิาราม
สำนักเรียน	วัดระฆังโฆสิตาราม วัดสุวรรณาราม วัดดุสิตาราม วัดดาวดึงษาราม วัดคฤหบดี วัดศรีสุदारาม
รวมสอบที่	- วัดระฆังโฆสิตาราม
สำนักเรียน	วัดกาญจนสิงหาสน์ วัดรัชฎาธิษฐาน
รวมสอบที่	- วัดกาญจนสิงหาสน์
สำนักเรียน	วัดชัยพฤกษมาลา
สอบที่	- วัดชัยพฤกษมาลา
สำนักเรียน	คณะเขตทวีวัฒนา
สอบที่	- วัดโกมุกพุทธรังสี
สำนักเรียน	วัดราชโอรสาราม
สอบที่	- วัดราชโอรสาราม
สำนักเรียน	วัดปากน้ำ วัดนิมมานรดี คณะเขตภาษีเจริญ
รวมสอบที่	- วัดปากน้ำ
สำนักเรียน	วัดบุญยประดิษฐ์ วัดชัยนิมพลี คณะเขตบางแค คณะเขตหนองแขม
รวมสอบที่	- วัดบุญยประดิษฐ์
สำนักเรียน	คณะเขตมีนบุรี
สอบที่	- วัดแสนสุข
สำนักเรียน	คณะเขตคลองสามวา
สอบที่	- วัดบัวแก้วศรัทธาธรรม

สำนักเรียน	คณะเขตลาดกระบัง
สอบที่	- วัดลานบุญ
สำนักเรียน	คณะเขตหนองจอก
สอบที่	- วัดหนองจอก
สำนักเรียน	คณะเขตราชวัชรปุระณะ คณะเขตทุ่งครุ
สอบที่	- วัดสารอด
สำนักเรียน	คณะเขตบางขุนเทียน
สอบที่	- วัดเลา
สำนักเรียน	คณะเขตบางบอน
สอบที่	- วัดบางบอน
สำนักเรียน	คณะเขตพระโขนง-บางนา วัดบางนาใน วัดศรีเอี่ยม
รวมสอบที่	- วัดบางนานอก
สำนักเรียน	คณะเขตสวนหลวง คณะเขตประเวศ
รวมสอบที่	- วัดยาง
สำนักเรียน	วัดเทพศิลา คณะเขตบางกะปิ
รวมสอบที่	- วัดเทพศิลา
สำนักเรียน	คณะเขตลาดพร้าว-บึงกุ่ม
สอบที่	- วัดนวลจันทร์
สำนักเรียน	คณะเขตคลองเตย-วัฒนา
สอบที่	- วัดคลองเตยใน
สำนักเรียน	วัดเสมียนนารี คณะเขตบางเขน-จตุจักร คณะเขตสายไหม
รวมสอบที่	- วัดเสมียนนารี
สำนักเรียน	คณะเขตดอนเมือง-หลักสี่
สอบที่	- วัดดอนเมือง
สำนักเรียน	วัดบวรนิเวศวิหาร วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม วัดมกุฏกษัตริยาราม วัดปทุมวนาราม วัดโสมนัสวิหาร วัดเทพศิรินทราวาส วัดบรมนิวาส วัดสัมพันธวงศ์ วัดราชาธิวาสวิหาร วัดนรนาถสุนทริการาม

	คณะจังหวัดนนทบุรี (๓) (สนามสอบวัดราชฎคริย์นิคม)
รวมสอบที่	- วัดบวรนิเวศวิหาร
สำนักเรียน	วัดพระศรีมหาธาตุ วัดธาตุทอง วัดธรรมมงคล
รวมสอบที่	- วัดพระศรีมหาธาตุ
สำนักเรียน	วัดอาวุธวิกสิตาราม วัดบุปผาราม (วัดบุปผาราม, วัดแก้วพิทักษ์เจริญธรรม, วัดเครือวัลย์) วัดบวรนิเวศวิหาร (วัดบวรมงคล, วัดพุทธบูชา, วัดเชิงเลน) วัดสัมพันธวงศ์ (วัดราชฎคริย์บำรุง, วัดทองเนียม, วัดสามัคคีสุทธาวาส, วัดท่าข้าม)
รวมสอบที่	- วัดอาวุธวิกสิตาราม
สำนักเรียน	วัดบวรนิเวศวิหาร (วัดเขมาภิตาราม วัดบางขวาง วัดมัสถ์นันทิการาม)
รวมสอบที่	- วัดเขมาภิตาราม จังหวัดนนทบุรี
สำนักเรียน	วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม (วัดม่วงพลอยวิริยาราม, วัดสัมมาชัญญาวาส, วัดจินตติวิหาร, วัดลำผักชี, วัดทิพพาวาส, วัดโศการาม, วัดหัวลำภูทอง, วัดอาษาสงคราม, วัดพญาปราบ-ปัจฉามิตร, วัดจันทร์แก้วเพชรถาวราราม)
รวมสอบที่	- วัดอาษาสงคราม จังหวัดสมุทรปราการ

๒. สนามสอบนักรธรรมชั้นโทและชั้นเอก สนามหลวงแผนกธรรมกำหนดให้สำนักเรียนต่าง ๆ

ในสังกัด

สนามสอบเดิม รวมสนามสอบดังนี้

๑. สนามสอบวัดสามพระยา วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม

รวมสอบที่ วัดสามพระยา

๒. สนามสอบวัดเบญจมบพิตรดุสิตวนาราม วัดสร้อยทอง วัดพรหมวงศาราม

รวมสอบที่ วัดเบญจมบพิตรดุสิตวนาราม

๓. สนามสอบวัดไตรมิตรวิทยาราม วัดยานนาวา วัดพระพิเรนทร์ วัดราชสิงขร

วัดเรืองยศสุทธาราม

รวมสอบที่ วัดไตรมิตรวิทยาราม

๔. สนามสอบวัดราชสิทธิาราม วัดอนงคาราม วัดประยูรวงศาวาส

รวมสอบที่ วัดราชสิทธิาราม

๕. สนามสอบวัดระฆังโฆสิตาราม วัดกาญจนสิงหาสน์ วัดชัยพุทธมาลา วัดโกมุตพุทธรังสี

รวมสอบที่ วัดระฆังโฆสิตาราม

๖. สนามสอบวัดปากน้ำ วัดราชโอรสาราม วัดบุญญประดิษฐ์

รวมสอบที่ วัดปากน้ำ

๗. สนามสอบวัดแสนสุข วัดลานบุญ วัดหนองจอก วัดบัวแก้วศรีทธาธรรม

รวมสอบที่ วัดแสนสุข

๘. สนามสอบวัดสารอด วัดเลา วัดบางบอน

รวมสอบที่ วัดเลา

๙. สนามสอบวัดยาง วัดเทพลีลา วัดนวลจันทร์ วัดคลองเตยใน วัดบางนาออก

รวมสอบที่ วัดยาง

๑๐. สนามสอบวัดดอนเมือง วัดเสมียนนารี

รวมสอบที่ วัดดอนเมือง

๑๑. สนามสอบวัดบวรนิเวศวิหาร วัดเขมาภิรตาราม วัดพระศรีมหาธาตุ วัดราชฎ์นิยม

รวมสอบที่ วัดบวรนิเวศวิหาร

๑๒. สนามสอบวัดอาวุธวิกลิตาราม (สนามสอบนักธรรมชั้นตรีเดิม)

รวมสอบที่ วัดทองน็ยม

๑๓. สนามสอบวัดอาษาสงคราม (สำนักเรียนวัดราชบพิธ)

สอบที่ วัดอาษาสงคราม

๓. **สนามสอบธรรมศึกษาส่วนกลาง** สนามหลวงแผนกธรรมกำหนดให้สำนักเรียนต่างๆ

สอบในสนามสอบ ดังนี้

สำนักเรียนวัดบวรนิเวศวิหาร สอบที่

- วัดบวรนิเวศวิหาร
- โรงเรียนพระราม ๙ กาญจนภิเษก
- โรงเรียนอุดมศึกษา
- โรงเรียนจันทร์หุ่นบำเพ็ญ
- บริษัท ซีพี ออลล์ จำกัด (มหาชน)
- โรงเรียนโพธิสารพิทยากร

- โรงเรียนวัดบวรมงคล
- โรงเรียนศิริมงคลศึกษา
- วัดเขมาภิรตาราม
- โรงเรียนวัดพุทธบูชา
- วัดมัจฉนันทิการาม
- โรงเรียนกองทัพปกอูปถัมภ์ ช่างกล ชส.ทบ.
- โรงเรียนสตรีวิทยา
- มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ศาลายา
- วิทยาลัยเทคโนโลยีพงษ์สวัสดิ์(PSC)

สำนักเรียนวัดราชขพิธสถิตมหาสีมาราม สอบที่

- โรงเรียนวัดราชขพิธ
- โรงเรียนโสมาภาพัฒนา
- โรงเรียนฟ่องพลอยอนุสรณ์
- โรงเรียนอาษาวิทยา
- โรงเรียนวิสุทธิกษัตรี
- วิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยวกรุงเทพ
- โรงเรียนวัดทิพพาวาส

สำนักเรียนวัดมกุฏกษัตรีาราม สอบที่ โรงเรียนมัธยมวัดมกุฏกษัตรีย์

สำนักเรียนวัดโสมนัสวิหาร สอบที่ วัดบวรนิเวศวิหาร

สำนักเรียนวัดเทพศิรินทราวาส สอบที่ โรงเรียนเทพศิรินทร์

สำนักเรียนวัดสัมพันธวงค์ สอบที่

- วัดบวรนิเวศวิหาร
- โรงเรียนวัดสามัคคีสุทธาวาส
- โรงเรียนวัดราชฎร์บำรุง
- โรงเรียนบ้านนายเหรียญ
- โรงเรียนวีรสุนทร
- โรงเรียนวัดท่าข้าม

- โรงเรียนราชวินิตบางแคปานขำ
- สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

สำนักเรียนวัดราชาธิวาสวิหาร สอบที่ โรงเรียนวัดราชาธิวาส

สำนักเรียนวัดปฐมมนาราม สอบที่

- โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา
- โรงเรียนสาธิต มศว. ปทุมวัน
- โรงเรียนวัดปฐมมนาราม

สำนักเรียนวัดบรมนิวาส สอบที่ โรงเรียนวัดบรมนิวาส

สำนักเรียนวัดธาตุทอง สอบที่ วัดธาตุทอง

สำนักเรียนวัดธรรมมงคล สอบที่ วัดธรรมมงคล

สำนักเรียนวัดพระศรีมหาธาตุ สอบที่

- วัดพระศรีมหาธาตุ
- โรงเรียนสารวิทยา
- โรงเรียนปราโมชวิทยารามอินทรา
- โรงเรียนหอวัง
- โรงเรียนวัดราษฎร์นิยมธรรม
- โรงเรียนบางบัว
- มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
- โรงเรียนมัธยมสาธิตวัดพระศรีมหาธาตุ
- โรงเรียนสตรีวิทยา ๒
- โรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์

สำนักเรียนวัดอาวุธวิกสิตาราม สอบที่

- วัดอาวุธวิกสิตาราม
- วิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์

สำนักเรียนวัดมหาธาตุ สอบที่

- วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์
- โรงเรียนวัดไตรสามัคคี

- โรงเรียนพุทธศาสนาวินอาทิตย มจร.

- โรงเรียนประชาบำรุง

- โรงเรียนวัดสวนส้ม สมุทรปราการ

สำนักเรียนวัดชนะสงคราม สอบที่ วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์

สำนักเรียนวัดพระเชตุพน สอบที่ โรงเรียนตั้งตรงจิตรพณิชยการ

สำนักเรียนวัดสุทัศน์เทพวราราม สอบที่

- โรงเรียนเบญจมราชาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์

สำนักเรียนวัดสามพระยา สอบที่ โรงเรียนวัดสังเวช

สำนักเรียนวัดพระพิเรนทร์ สอบที่

- วัดพระพิเรนทร์

- โรงเรียนวัดชัยมงคล

- โรงเรียนสวนลุมพินี

- โรงเรียนวัดปลับปลาชัย

- โรงเรียนวัดสระบัว

สำนักเรียนวัดมทรณพาราม สอบที่ วัดพระพิเรนทร์

สำนักเรียนวัดสระเกศ สอบที่

- โรงเรียนวัดสระเกศ

- วิทยาลัยสารพัดช่าง พระนคร

- โรงเรียนสายปัญญา

- โรงเรียนเทคโนโลยีสยาม

สำนักเรียนวัดไตรมิตรวิทยาราม สอบที่ วัดไตรมิตรวิทยาราม

สำนักเรียนวัดจักรวรรดิราชาวาส สอบที่ วัดไตรมิตรวิทยาราม

สำนักเรียนวัดปทุมคงคา สอบที่

- โรงเรียนพุทธมามกะผู้เยาว์วัดปทุมคงคา

- โรงเรียนปทุมคงคา

- โรงเรียนศึกษานารีวิทยา

- โรงเรียนมัธยมวัดสิงห์

สำนักเรียนคณะเขตลัมพินธวงศ์ สอบที่ โรงเรียนวัดชัยชนะสงคราม

สำนักเรียนวัดเบญจมบพิตร สอบที่

- โรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร
- โรงเรียนวัดน้อยนพคุณ
- โรงเรียนที่ปังกรวิทยาพัฒน์ (วัดโบสถ์)
- โรงเรียนวัดอัมพวัน
- โรงเรียนโยธินบูรณะ (วัดใหม่ทองเสน)
- โรงเรียนสุโขทัย (วัดสุคันธาราม)
- โรงเรียนวัดธรรมมาภิรัตาราม
- โรงเรียนวัดประหาระบือธรรม

สำนักเรียนวัดสร้อยทอง สอบที่

- เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร
- เรือนจำกลางคลองเปรม
- โรงเรียนวัดสร้อยทอง
- โรงเรียนวัดบางโพโสมवास
- โรงเรียนโยธินบูรณะ ๒
- โรงเรียนวัดเลียบราษฎร์บำรุง
- โรงเรียนเวตวันธรรมवास

สำนักเรียนวัดพรหมวงศาราม สอบที่

- วัดพรหมวงศาราม
- โรงเรียนสันติราษฎร์วิทยาลัย
- วัดทัศนารุณสุนทริการาม
- โรงเรียนวัดดิสหงสาราม
- โรงเรียนวิซากร
- โรงเรียนศรีอยุธยา ในพระอุปถัมภ์ ฯ
- โรงเรียนพิบูลย์ประชาสรรค์
- โรงเรียนกุนนทีรุทธารามวิทยาคม

- โรงเรียนวัดอุทัยธาราม

- โรงเรียนสามเสนนอก

สำนักเรียนวัดมหาพฤฒาราม สอบที่

- โรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม

- โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ ในพระบรมมหาราชวัง

- โรงเรียนเทพศิรินทร์ร่มเกล้า

สำนักเรียนวัดหัวลำโพง สอบที่ โรงเรียนพุทธจักรวิทยา

สำนักเรียนวัดยานนาวา สอบที่

- มหาวิทยาลัยสยาม

- วิทยาลัยเทคโนโลยีพัฒนการราชดำเนิน

- วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม

- วิทยาลัยเทคโนโลยีวิมลบริหารธุรกิจ

- วิทยาลัยเทคโนโลยีวิมล ศรียาน

- วิทยาลัยเทคโนโลยีวิบูลย์บริหารธุรกิจ

- วิทยาลัยเทคโนโลยีมิตรพลบริหารธุรกิจ

- วิทยาลัยเทคโนโลยีหมู่บ้านครูบริหารธุรกิจ

- วิทยาลัยเทคโนโลยีพัฒนการเจ้าพระยา

- วิทยาลัยเทคโนโลยีหมู่บ้านครู

- โรงเรียนจินดาบำรุง

- โรงเรียนสวนอนันต์

- โรงเรียนสตรีวัดอัสสัมชัญ

- วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกมหานคร

- โรงเรียนวัดรางบัว

- โรงเรียนวัดอ่างแก้ว(จิบ ปานท่า)

- โรงเรียนอำนวยศิลป์ธนบุรี

- โรงเรียนมัธยมสาธิต มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

- โรงเรียนมัธยมสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

- โรงเรียนกมลิ่งจัน
- โรงเรียนวัดโพธิ์ (ราษฎร์ผดุงผล)
- วิทยาลัยอาชีวศึกษาอชีวศิลป์
- วิทยาลัยเทคโนโลยีทักษิณาบริหารธุรกิจ
- ศูนย์ศึกษาพุทธศาสนาวินิจฉัยวิทย์วัดยานนาวา
- โรงเรียนเจ้าพระยาวิทยาคม
- โรงเรียนประถมนนทรี
- โรงเรียนทุ่งมหาเมฆ
- โรงเรียนยานนาเวศวิทยาคม
- โรงเรียนเปี่ยมสุวรรณวิทยา
- โรงเรียนทวีวัฒนา
- โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชลาดกระบัง
- โรงเรียนวัดสุทิวราราม
- โรงเรียนโสภามาานุสรณ์
- โรงเรียนวัดดอกไม้
- โรงเรียนวัดช่องนนทรี
- โรงเรียนศิริเพ็ญ
- โรงเรียนวัดดอน
- มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
- โรงเรียนวัดด่าน
- โรงเรียนวัดนวลนรดิศ
- โรงเรียนวัดไผ่ตัน
- วิทยาลัยเทคโนโลยีไทยอิตะ
- โรงเรียนนิพัทธ์วิทยา
- โรงเรียนบางกะปิ
- โรงเรียนบ้านบางกะปิ
- โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ

- มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

สำนักเรียนวัดราชสิงขร สอบที่

- วัดราชสิงขร

- โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สวนกุหลาบวิทยาลัย สมุทรปราการ

สำนักเรียนคณะเขตพระโขนง-บางนา สอบที่

- โรงเรียนสรรพาวุธวิทยา

- โรงเรียนสิริรัตนาร

- โรงเรียนพระโขนงพิทยาลัย

- โรงเรียนพื้มพันธ์อนุสรณ์

- โรงเรียนวัดบางนาออก

- โรงเรียนศรีเอี่ยมอนุสรณ์

- โรงเรียนพูนสิน (เพชรสุขอุปถัมภ์)

- โรงเรียนดาราคาม

- โรงเรียนวัดราษฎร์ศรัทธาธรรม

- โรงเรียนวัดวชิรธรรมสาธิต

สำนักเรียนวัดบางนาใน สอบที่

- โรงเรียนรุ่งเรืองอุปถัมภ์

- โรงเรียนวัดบางนาใน

- โรงเรียนอำนวยการกนกศิริอนุสรณ์

สำนักเรียนคณะเขตสวนหลวง สอบที่ วัดยาง

- โรงเรียนอโศกวิทย์อ่อนนุช

- โรงเรียนแก่นทองอุปถัมภ์

- โรงเรียนมัธยมสุวิทย์เสรีอนุสรณ์

สำนักเรียนคณะเขตบางกะปิ สอบที่ โรงเรียนวัดศรีบุญเรือง

สำนักเรียนวัดเทพลีลา สอบที่

- โรงเรียนปรียัติธรรมวัดเทพลีลา

- โรงเรียนวัดเทพลีลา

- โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี)
- โรงเรียนพระยาประเสริฐสุนทราศรัย (กระจ่าง สิงหเสนี)
- โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายประถม)
- โรงเรียนไชยศรีปราโมชอนุสรณ์
- วิทยาลัยพณิชยการอินทราชัย
- โรงเรียนเทพลีลา
- โรงเรียนพิบูลอุปถัมภ์
- โรงเรียนมัธยมวัดบึงทองหลาง
- โรงเรียนประชากรราษฎร์บำเพ็ญ
- โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาอ่อนเกล้า
- โรงเรียนวัดสามัคคีธรรม
- โรงเรียนถนนอมบุตร
- โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ เตรียมอุดมศึกษาอ่อนเกล้า
- โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ

สำนักเรียนคณะเขตลาดพร้าว - บึงกุ่ม สอบที่

- โรงเรียนวัดนวลจันทร์
- โรงเรียนวัดบางเตย
- โรงเรียนคลองกุ่ม
- โรงเรียนชินวร
- โรงเรียนโสมมาภา
- โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) ๒
- วัดลาดพร้าว
- โรงเรียนลาดปลาเค้าพิทยาคม
- โรงเรียนวัดลาดปลาเค้า
- โรงเรียน ทบอ.เพชรอาวุธวิทยา ในพระอุปถัมภ์ฯ
- โรงเรียนเพชรถนนอม
- โรงเรียนโชคชัย(ครูเกี้ยว)

- โรงเรียนประกาศวิทยา
- โรงเรียนพิชัยพัฒนา
- โรงเรียนเทพเสนาอนุสรณ์
- โรงเรียนนวมินทราชูทิศ
- โรงเรียนบ้านลาดพร้าว

สำนักเรียนคณะเขตบางเขน - จตุจักร สอบที่ โรงเรียนไทรรัตนารักษ์

สำนักเรียนคณะเขตดอนเมือง - หลักสี่ สอบที่

- โรงเรียนดอนเมืองจตุรจินดา
- โรงเรียนดอนเมืองทหารอากาศบำรุง
- โรงเรียนสีกัน (วัฒนานันท์อุปถัมภ์)
- โรงเรียนทุ่งสองห้อง
- โรงเรียนวัดเวฬุวนาราม
- โรงเรียนวัดดอนเมือง
- โรงเรียนประชาอุทิศ
- โรงเรียนเคหะทุ่งสองห้องวิทยา ๑
- โรงเรียนเคหะทุ่งสองห้องวิทยา ๒
- โรงเรียนวัดหลักสี่
- โรงเรียนบำรุงวิวรรณ์วิทยา
- โรงเรียนพหลโยธิน
- โรงเรียนปรมประชา
- โรงเรียนการเคหะท่าทราย
- โรงเรียนบางเขน

สำนักเรียนคณะเขตสายไหม สอบที่

- โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชบางเขน
- โรงเรียนบ้านคลองบัว
- โรงเรียนลอยสายอนุสรณ์
- โรงเรียนไทยรัฐวิทยา ๗๕ เฉลิมพระเกียรติ

- โรงเรียนวัดหนองใหญ่
- โรงเรียนวัดเกาะสุวรรณาราม
- โรงเรียนพรพระร่วงประสิทธิ์
- โรงเรียนซอยแอนเนกซ์
- โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย (ประถม)
- โรงเรียนประชาอนุกุล
- โรงเรียนแย้มจาดวิชชาอนุสรณ์
- โรงเรียนออเงิน
- โรงเรียนประเทืองทิพย์วิทยา
- โรงเรียนเลิศหล้า
- โรงเรียนน่องสุวรรณ
- โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย ๒
- โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย

สำนักเรียนคณะเขตมีนบุรี สอบที่

- เรือนจำพิเศษมีนบุรี
- โรงเรียนมีนประชาวิทยา
- โรงเรียนสตรีศรีนครปฐมบำเพ็ญ
- โรงเรียนวัดใหม่สำนักเขวก
- โรงเรียนคันนายาว (ธาริน เจริญสงเคราะห์)
- โรงเรียนวัดแสนสุข
- โรงเรียนมีนบุรี
- โรงเรียนวัดบำเพ็ญเหนือ
- โรงเรียนบางชัน (ปลื้มวิทยานุสรณ์)
- โรงเรียนวัดทองสัมฤทธิ์
- โรงเรียนวัดคูบัว

สำนักเรียนคณะเขตคลองสามวา สอบที่

- โรงเรียนวัดบัวแก้ว

- โรงเรียนวัดสุทธิสะอาด
- โรงเรียนวัดพระยาสุเรนทร์
- โรงเรียนกลางคลองสอง
- โรงเรียนประชาราษฎร์อุบลัมภ์
- โรงเรียนบ้านหนองระแหง
- โรงเรียนวัดลำกะदान
- โรงเรียนวัดแป้นทอง
- โรงเรียนสุคติวิทยา

สำนักเรียนคณะเขตลาดกระบัง สอบที่

- โรงเรียนวัดบำรุงรีน
- โรงเรียนวัดราชโกษา
- โรงเรียนวัดพลมานีย์
- โรงเรียนวัดบึงบัว
- โรงเรียนวัดสุทธาโกชน์
- โรงเรียนวัดปากบึง
- โรงเรียนวัดลาดกระบัง
- โรงเรียนวัดลานบุญ
- โรงเรียนวัดปลูกศรัทธา
- โรงเรียนวัดสังฆราชา

สำนักเรียนคณะเขตหนองจอก สอบที่

- โรงเรียนวัดหนองจอก
- โรงเรียนวัดสามง่าม

สำนักเรียนคณะเขตธนบุรี สอบที่

- โรงเรียนอำนวยการศึกษาศึกษา
- โรงเรียนธนบุรีวรมหาพิพิธลาภักษ์
- โรงเรียนวัดบางสะแกใน
- โรงเรียนบางแคเหนือ

- โรงเรียนวัดกระจำปินิจ
- โรงเรียนวัดราชวรินทร์
- โรงเรียนวัดราชคฤห์
- โรงเรียนวัดบางน้ำชัน
- โรงเรียนวัดใหม่ยายนุ้ย

สำนักเรียนวัดหิรัญรูจี สอบที่ โรงเรียนวัดใหญ่ศรีสุพรรณ

สำนักเรียนวัดประยุรวงศาวาส สอบที่

- วัดประยุรวงศาวาส
- โรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย
- โรงเรียนมัธยมวัดดาวคอง
- โรงเรียนวัดประยุรวงศาวาส
- โรงเรียนสีตบุตรบำรุง
- มูลนิธิกลุ่มแสงเทียน วัดบางไส้ไก่
- โรงเรียนวัดประยุรวงค์
- มหาวิทยาลัยศรีปทุม
- โรงเรียนวัดดาวคอง (ประถม)
- โรงเรียนบำรุงวิชา
- โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
- โรงเรียนอนุบาลวัดปรีนายก
- โรงเรียนราชวินิต
- มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
- โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา สุวินทวงศ์
- โรงเรียนมาเรียลัย
- โรงเรียนวัดใหม่กระทุ่มล้ม
- โรงเรียนบดินทรเดชา ๔
- โรงเรียนช่างกรรมอุทธารเรือ
- โรงเรียนวัดคลองภูมิ

- โรงเรียนหาดอมราอักษรลักษณ์วิทยา
- มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
- โรงเรียนวัดตะล่อม
- มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สำนักเรียนวัดอินทาราม สอบที่

- โรงเรียนวัดอินทาราม
- โรงเรียนวัดเวฬุราชิน
- โรงเรียนวัดโพธินิมิตร์

สำนักเรียนวัดอนงคาราม สอบที่

- วัดอนงคาราม
- โรงเรียนสตรีวุฒติศึกษา
- โรงเรียนศึกษานารี

สำนักเรียนวัดทองธรรมชาติ สอบที่

- โรงเรียนวัดสุวรรณ
- โรงเรียนวัดสุทธาราม
- โรงเรียนวัดทองเพลง

สำนักเรียนคณะเขตราชวัฏบุรณะ สอบที่

- โรงเรียนวัดสารอด
- โรงเรียนขจรโรจน์วิทยา
- โรงเรียนรัตนจินะอุทิศ
- โรงเรียนวัดบางปะกอก
- โรงเรียนบางปะกอกวิทยาคม

สำนักเรียนคณะเขตบางขุนเทียน สอบที่

- ทัศนสถานหญิงธนบุรี
- โรงเรียนคลองพิทยาลงกรณ์
- โรงเรียนวัดประชานาฏ
- วิทยาลัยเทคโนโลยีปี่ปฬล

- โรงเรียนทวีธาภิเศก ๒
- โรงเรียนวัดแสงดำ
- โรงเรียนราชมนตรี
- โรงเรียนวัดบางกระบือ
- โรงเรียนวัดกำแพง
- โรงเรียนวัดสะแกงาม
- โรงเรียนวัดเลา
- โรงเรียนบางขุนเทียนศึกษา
- โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชบางขุนเทียน
- โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ธนบุรี

สำนักเรียนคณะเขตบางบอน สอบที่

- โรงเรียนวัดดินนุชอาราม
- โรงเรียนสถานีพรหมแดน (รักษาศุขราชูราษฎร์บำรุง)
- โรงเรียนบ้านนายสี
- โรงเรียนบ้านนายผล (แม่ในสุวรรณอุปถัมภ์)
- โรงเรียนพรหมราษฎร์รังสรรค์
- โรงเรียนวัดบางบอน (พิมพ์ ต้นแจ้อุปถัมภ์)
- โรงเรียนพระยามนธาตุราชศรีพิจิตร

สำนักเรียนวัดราชโอรสาราม สอบที่

- โรงเรียนวัดราชโอรส
- โรงเรียนบางมดวิทยา
- โรงเรียนวัดโพธิ์ทอง
- โรงเรียนวัดหนึ่ง
- เรือนจำพิเศษธนบุรี
- โรงเรียนสายน้ำผึ้งในพระอุปถัมภ์ฯ
- โรงเรียนวัดกก
- โรงเรียนวัดนาคนิมิตร

- โรงเรียนวัดบางประทุนนอก
- โรงเรียนวัดสี่สุก
- โรงเรียนวัดไทร (ถาวรพรหมานุกูล)

สำนักเรียนคณะเขตบางกอกใหญ่ สอบที่

- โรงเรียนวัดประดู่ในทรงธรรม
- โรงเรียนวัดท่าพระ

สำนักเรียนวัดราชสิทธิาราม สอบที่ วัดราชสิทธิาราม

สำนักเรียนวัดอรุณราชวราราม สอบที่

- โรงเรียนสละเวชวิทยา
- โรงเรียนทวีธาภิเศก (มัธยม)
- โรงเรียนทวีธาภิเศก (ประถม)

สำนักเรียนวัดสังข์กระจาย สอบที่ โรงเรียนฤทธิณรงค์รอน

สำนักเรียนคณะเขตบางกอกน้อย สอบที่

- โรงเรียนศุภวารณ
- โรงเรียนวัดอัมพวา
- โรงเรียนวัดอมรินทราราม
- โรงเรียนวัดโพธิ์เรียง
- โรงเรียนชิโนรสวิทยาลัย

สำนักเรียนวัดระฆังโฆสิตาราม สอบที่ โรงเรียนสตรีวัดระฆัง

สำนักเรียนวัดดุสิตาราม สอบที่ โรงเรียนมัธยมวัดดุสิตาราม

สำนักเรียนวัดสุวรรณาราม สอบที่

- โรงเรียนสุวรรณารามวิทยาคม
- โรงเรียนวัดสุวรรณาราม

สำนักเรียนวัดคฤหบดี สอบที่

- โรงเรียนวัดคฤหบดี
- โรงเรียนวัดรวกบางบำหรุ

สำนักเรียนวัดดาวดึงษาราม สอบที่

- โรงเรียนบางยี่ขันวิทยาคม
- โรงเรียนตั้งพิรุฬห์ธรรม
- วัดดาวดึงษาราม
- โรงเรียนวัดป่าโรหิตย์

สำนักเรียนวัดเทพากร สอบที่

- โรงเรียนวิมุตยารามพิทยากร
- โรงเรียนวัดเทพากร

สำนักเรียนวัดกาญจนสิงหาสน์ สอบที่

- วัดกาญจนสิงหาสน์
- โรงเรียนวัดปากน้ำฝั่งเหนือ
- โรงเรียนฉิมพลี
- โรงเรียนสุวรรณพลับพลาพิทยาคม
- โรงเรียนอนุบาลรัตนราชกัญญาราชวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร
- โรงเรียนวัดช่างเหล็ก (ส.ช.ก.)
- โรงเรียนวัดช่างเหล็ก (กทม.)
- โรงเรียนวัดอินทราวาส

สำนักเรียนวัดรัษฎาธิษฐาน สอบที่

- โรงเรียนมหารณพาราม
- โรงเรียนชุมทางตลิ่งชัน
- วัดรัษฎาธิษฐาน
- โรงเรียนวัดตลิ่งชัน

สำนักเรียนวัดชัยฤกษ์มาลา สอบที่

- โรงเรียนกุศลศึกษา
- โรงเรียนวัดชัยฤกษ์มาลา
- โรงเรียนที่ปังกรวิทยาพัฒน์

สำนักเรียนคณะเขตภาษีเจริญ สอบที่

- โรงเรียนวัดทองศาลางาม

- โรงเรียนแพดิมศึกษา
- โรงเรียนวัดนาคปรก
- โรงเรียนก้นตฬาราราม
- โรงเรียนศาลเจ้า
- โรงเรียนศิรินุสรณ์วิทยา
- โรงเรียนวัดโคกนอน
- วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี

สำนักเรียนวัดปากน้ำ สอบที่ วัดปากน้ำ

สำนักเรียนวัดนิมมานรดี สอบที่

- วิทยาลัยเทคโนโลยีพณิชยการภาษาอนุสรณ์บางแค
- วิทยาลัยเทคโนโลยีบูรณะรัตนบริหารธุรกิจ
- โรงเรียนคลองหนองใหญ่
- โรงเรียนวัดนิมมานรดี
- โรงเรียนราชวินิตประถมบางแค
- โรงเรียนบางแค (เนื่องสังวาลย์อนุสรณ์)
- โรงเรียนวัดเควตฉัตร
- โรงเรียนสุภาคมศึกษา

สำนักเรียนวัดบุญประดิษฐ์ สอบที่

- โรงเรียนบางเชือกหนัง
- โรงเรียนหมู่บ้านเศรษฐกิจ
- โรงเรียนวัดบุญประดิษฐ์

สำนักเรียนคณะเขตบางแค สอบที่

- โรงเรียนวัดศาลาแดง
- วัดม่วง
- โรงเรียนวัดพรหมสุวรรณสามัคคี
- โรงเรียนจันทร์ประดิษฐารามวิทยาคม

สำนักเรียนคณะเขตหนองแขม สอบที่

- วัดหนองแขม
- โรงเรียนวัดอุดมรังสี
- โรงเรียนวัดศรีนวลธรรมวิมล
- โรงเรียนบ้านขุนประเทศ
- โรงเรียนคลองบางแกว
- โรงเรียนปัญญาารคุณ

สำนักเรียนคณะเขตทวีวัฒนา สอบที่

- โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล
- โรงเรียนวัดปุรณาวาส
- โรงเรียนมัธยมปุรณาวาส
- โรงเรียนคลองตันไทร
- โรงเรียนคลองบางพรหม
- โรงเรียนคลองมหาสวัสดิ์
- โรงเรียนคลองทวีวัฒนา (ทองน่วมอนุสรณ์)
- โรงเรียนที่ปังกวิทยาพัฒนา (ทวีวัฒนา)

สำนักเรียนวัดอมรคีรี สอบที่ โรงเรียนวัดพระยาศิริโอยสวรรค์

สำนักเรียนวัดชัยฉิมพลี สอบที่ โรงเรียนไชยฉิมพลีวิทยาคม

สำนักเรียนวัดเสมียนนารี สอบที่

- ทัศนสถานหญิงกลาง
- ทัศนสถานบ่อบัดพิเศษกลาง
- โรงเรียนวัดเสมียนนารี
- วิทยาลัยเทคโนโลยีสยามบริหารธุรกิจ
- วิทยาลัยเทคโนโลยีสยามบริหารธุรกิจ นนทบุรี
- โรงเรียนประชาชนิเวศน์
- โรงเรียนวัดเทวสุนทร

สำนักเรียนวัดราชบูรณะ สอบที่ โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย

สำนักเรียนคณะเขตคลองเตย-วัฒนา สอบที่

- วัดคลองเตยใน
- โรงเรียนวัดสะพาน
- โรงเรียนชุมชนหมู่บ้านพัฒนา
- โรงเรียนศุภนัยร่วมหัวใจ
- โรงเรียนสายน้ำทิพย์
- การทำเรือแห่งประเทศไทย
- โรงเรียนวัดใต้
- โรงเรียนวัดภาษี

สำนักเรียนคณะเขตทุ่งครุ สอบที่

- โรงเรียนวัดแจ้งร้อน
- โรงเรียนแจ้งร้อนวิทยา
- โรงเรียนวัดทุ่งครุ
- โรงเรียนบูรณะศึกษา
- โรงเรียนบางมด
- โรงเรียนนาหลวง
- วัดบางมดโสธราราม
- วัดสน

๔. ข้อมูลบัญชีที่ก่อให้เกิดปัญหาและอุปสรรค

๑. ส่งข้อมูลหลังวันเวลาที่กำหนด
๒. ไม่ใช้รูปแบบบัญชีที่สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวงปรับปรุงใหม่
๓. ไม่แจ้งคำนำหน้า เช่น ชื่อ เขียนเป็น “กมล” ไม่มีคำนำหน้าว่าเป็น เด็กชาย, เด็กหญิง, นาย, นาง, นางสาว ฯลฯ
๔. คำนำหน้าไม่ถูกต้อง เช่น “เด็กชายกมล”, “เด็กชายกมล”, “ดกชายกมล”, “นางสาววารภรณ์”, “สมเณรกมล”, “พรกมล”, “พนะกมล” ฯลฯ
๕. คำนำหน้ากับอายุไม่สัมพันธ์กัน เช่นเด็กชายกมล แต่อายุ ๑๖ เป็นต้น
๖. ช่องชื่อ มีหลายตัวติดมาด้วย (เฉพาะนักธรรม) เช่น “พระปัญญา อภิปัญญา”, “พระปัญญา บุญประเสริฐ” ฯลฯ

๗. ช่องชื่อ มีนามสกุลติดมาด้วย เช่น ช่องชื่อ “เด็กชายกมล เพียรมาก”
๘. ไม่แจ้งนามสกุล เช่น ช่องนามสกุลปล่อยว่างไว้ (หากไม่มีนามสกุล จะต้องเขียน “-” ที่หมายถึง ไม่มีนามสกุล ห้ามปล่อยว่างไว้)
๙. ไม่แจ้งอายุ, อายุน้อยผิดปกติ, อายุมากผิดปกติ เช่น ช่องอายุปล่อยว่างไว้, อายุ ๓, อายุ ๐, อายุ ๑๔๐ ฯลฯ
๑๐. ไม่แจ้งฉายา, ฉายามีพยัญชนะหรือสระที่ไม่อยู่ในภาษาบาลี (เฉพาะนักธรรม) ปล่อยช่องฉายาว่างไว้หรือมีพยัญชนะหรือสระที่ไม่มีในภาษาบาลี เช่น ศิริธมโม (ภาษาบาลีไม่มี ศ), โสติธมโม (มีไม้หันอากาศ), ปิยะธมโม (มีสระ อะ) ฯลฯ
๑๑. ไม่แจ้งพรรษา (เฉพาะนักธรรม) ปล่อยช่องพรรษาว่างไว้ (หากไม่มีพรรษา เพราะบวช หลังเข้าพรรษาให้ใช้ “-” แต่ถ้าบวชก่อนเข้าพรรษาถึงแม้จะยังไม่ออกพรรษาให้ใส่ พรรษา ๑)
๑๒. อายุกับพรรษาไม่สัมพันธ์กัน (เฉพาะนักธรรม) เช่น พระอายุ ๒๓ ปี พรรษา ๑๒ เป็นต้น
๑๓. ชื่อสังกัดไม่ถูกต้องตามระเบียบหนังสือราชการ เช่น พิมพ์ย่อ, พิมพ์ไม่ครบ, พิมพ์เกิน, พิมพ์ชื่อเดิม ฯลฯ
๑๔. ไม่แจ้งคำนำหน้าขององค์กร/สถาบัน (เฉพาะธรรมศึกษา) เช่น “หนองแขม”, “ขามพิมาย” (การที่ไม่แจ้งคำนำหน้าขององค์กร/สถาบัน ทำให้ไม่ชัดเจนว่าเป็น โรงเรียน, มหาวิทยาลัย, วัด, หรือองค์กรอื่นๆ)
๑๕. ข้อมูลประวัติเดิมผู้สมัครสอบชั้นโท-เอก แจ้งไม่ถูกต้องหรือไม่แจ้ง
๑๖. การใช้เครื่องหมายขีด (-) ให้ใส่ในช่องนามสกุลของผู้สมัครที่ไม่มีนามสกุลเท่านั้น ห้ามใส่ในช่อง ฉายา, อายุ
๑๗. ไม่แจ้งอำเภอขององค์กร/สถาบัน (เฉพาะธรรมศึกษา) เช่น ใช้บัญชี ศ.๕ / ศ.๖ / ศ.๘ แบบเก่าที่ไม่มีชื่ออำเภอขององค์กร/สถาบัน หรือมีชื่ออำเภอขององค์กร/สถาบันแต่ปล่อยว่างไว้ (ปัจจุบันมีองค์กร/สถาบันชื่อซ้ำกันจำนวนมาก จึงจำเป็นต้องใส่ชื่อข้อมูลอำเภอขององค์กร/สถาบันให้ชัดเจน เพื่อความถูกต้องในการจัดเรียงข้อมูล และให้เลขที่ประกาศนียบัตร)

๑๘. ช่องสังกัดวัดมีข้อมูลผิด คือมีการใช้คำว่า “วัด” นำหน้าชื่อวัด (ห้ามมีคำว่า “วัด” นำหน้าชื่อวัดในช่องสังกัดวัด)

๑๙. มีการใช้สร้อยพระอารามหลวงหรือใช้คำว่า “พระอารามหลวง” ต่อท้ายชื่อวัด เช่น “กลางวรวิหาร”, “กลาง พระอารามหลวง” (ไม่ต้องมีสร้อยพระอารามหลวงต่อท้ายชื่อวัด หรือไม่ต้องมีคำว่า “พระอารามหลวง” ต่อท้ายชื่อวัด)

๒๐. สำนักสงฆ์, ที่พัทสงฆ์ หรือองค์กรอื่นๆ ไม่ใช่คำนำหน้าให้ชัดเจนว่าเป็น สำนักสงฆ์, ที่พัทสงฆ์ หรือองค์กรอื่นๆ เช่น “ห้วยจะกือ” ถ้าไม่ค้นหาข้อมูลในฐานข้อมูลและจากแหล่งอื่นๆ ก็จะไม่ทราบว่า เป็นวัดหรือเป็นสำนักสงฆ์ (ถ้าเป็น สำนักสงฆ์, ที่พัทสงฆ์, หรืออื่นๆ ที่ไม่ใช่วัด ให้เขียนคำนำหน้าว่า “สำนักสงฆ์”, “ที่พัทสงฆ์” เช่น “สำนักสงฆ์ ห้วยจะกือ”, “ที่พัทสงฆ์บ้านบึง” เป็นต้น)

๒๑. ไม่แจ้งอำเภอของสังกัดวัด หรือแจ้งแต่ผิดอำเภอ หรือแจ้งถูกแต่สะกดผิด

ฉะนั้น ขอความร่วมมือสำนักเรียนช่วยตรวจสอบและแก้ไขให้ถูกต้อง ก่อนนำส่งสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวงหรือแนะนำให้สำนักศาสนศึกษา-องค์กร-สถาบัน-สถานศึกษา ตรวจสอบและแก้ไขให้ถูกต้องก่อนนำส่งตามลำดับ

๕. หลักการเรียงข้อมูลธรรมศึกษา

สังกัดองค์กร/สถาบัน แต่ละแห่ง ที่อยู่ ในสังกัดวัดและสนามสอบเดียวกัน จัดเรียงข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

๑. เรียงชื่อตามลำดับพยัญชนะ หากชื่อซ้ำกัน ให้เรียงนามสกุลตามลำดับพยัญชนะ (แม้ชื่อ ควรเรียงลำดับไว้ก่อนบุคคลอื่นๆ)

๒. หากมีชื่อและนามสกุลซ้ำกัน ให้เรียงอายุจากมากไปหาน้อย

เฉพาะสังกัดองค์กร/สถาบัน ที่เป็นสถานศึกษาที่มีการจัดส่ง/จัดสอบเป็นกิจกรรมหนึ่งของสถานศึกษานั้นๆ การเรียงลำดับข้างต้นนั้นให้อยู่ในแต่ละชั้นเรียนและห้องเรียน ถ้ามีบุคคลอื่น เช่น ผู้อำนวยการ, ผู้บริหาร, ครู, ผู้ปกครอง ฯลฯ เข้าสอบร่วมในชั้นและห้องเรียนเดียวกับนักเรียน/นักศึกษา ให้จัดเรียงลำดับไว้ก่อนนักเรียนวันแต่ไม่ได้สอบร่วม ให้จัดลำดับเรียงไว้ต่างหาก

เฉพาะเรือนจำ/ทัณฑสถานฯลฯการจัดเรียงตามลำดับข้างต้นนั้น ควรจัดเรียงตามประเภท

- เขต - แดน

หมายเหตุ สอบถามวิธีเรียงข้อมูลได้ที่ พระครูปริยัติเมธาวัฒน์ โทร. ๐๘ ๙๑๐๙ ๔๘๐๑

ประกาศสนามหลวงแพนกรรม
เรื่องกำหนดระเบียบวิธีปฏิบัติในการสอบธรรม

สนามหลวง

สำนักเรียนส่วนภูมิภาค

พ.ศ. ๒๕๕๘

ประกาศสนามหลวงแผนกธรรม
เรื่อง กำหนดระเบียบวิธีปฏิบัติในการสอบธรรมสนามหลวง
สำนักเรียนส่วนภูมิภาค
พ.ศ. ๒๕๕๘

การสอบธรรมสนามหลวงครั้งนี้ นักธรรมชั้นตรี กำหนดสอบวันที่ ๒๑ - ๒๒ - ๒๓ - ๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๘ ตรงกับวันพุธ - พฤหัสบดี - ศุกร์ - เสาร์ ขึ้น ๙ - ๑๐ - ๑๑ - ๑๒ ค่ำเดือน ๑๑ รวมสอบ ๔ วันๆ ละ ๑ วิชา วิชาละ ๓ ชั่วโมง เริ่มสอบเวลา ๑๓.๐๐ น. ทุกวันพร้อมกันทั่วราชอาณาจักร นักธรรมชั้นโทและเอก กำหนดสอบวันที่ ๒๗ - ๒๘ - ๒๙ - ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ ตรงกับวันศุกร์ - เสาร์ - อาทิตย์ - จันทร์ แรม ๒ - ๓ - ๔ - ๕ ค่ำ เดือน ๑๒ รวมสอบ ๔ วันๆ ละ ๑ วิชาๆ ละ ๓ ชั่วโมง เริ่มสอบเวลา ๑๓.๐๐ น. ทุกวัน พร้อมกันทั่วราชอาณาจักร และธรรมศึกษาทุกชั้น กำหนดสอบวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๕๘ ตรงกับวันอังคาร แรม ๖ ค่ำ เดือน ๑๒ รวมสอบ ๑ วัน ภาคเช้า เวลา ๐๘.๓๐ น. สอบวิชาเรียงความแก้กระทู้ธรรมภาคบ่าย เวลา ๑๓.๐๐ น. สอบวิชาธรรมะ วิชาพุทธะ และวิชาวินัย ให้เวลาวิชาละ ๕๐ นาที พร้อมกันทั่วราชอาณาจักร ใช้ข้อสอบแบบปรนัยหรือแบบเลือกตอบ

ระเบียบปฏิบัติ

๑. กระดาษใบตอบและการเขียนตอบ ใช้กระดาษตราสนามหลวงแผนกธรรมที่พิมพ์และจำหน่ายโดยโรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ หรือกระดาษชนิดอื่นที่ประทับตราสนามหลวงแผนกธรรม ที่สนามสอบแจกให้ในเวลาสอบ เฉพาะใบตอบปรนัยสำหรับธรรมศึกษาทุกชั้น สนามหลวงแผนกธรรม ได้จัดพิมพ์กระดาษใบตอบที่ตรวจด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ให้ ห้ามใช้กระดาษตอบชนิดอื่นหรือกระดาษที่นักเรียนจัดทำมา

การเขียนตอบ ต้องเขียนด้วยหมึกสีดำ สีน้ำเงิน หรือดินสอเท่านั้น และตอบเรียงข้อไปตามลำดับสำหรับวิชาทุกชั้นวิชาเรียงความแก่กระทุ้กรรม ให้เขียนตอบเหมือนทุกปี ส่วนวิชาธรรมะ พุทธะ วินัยใช้ฝนคำตอบลงในกระดาษใบตอบ **โดยเป็นกระดาษใบตอบที่ตรวจด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ ให้กรรมการ ผู้กำกับห้องสอบศึกษาวิธีการฝนคำตอบให้เข้าใจ แล้วแนะนำนักเรียนผู้เข้าสอบฝนคำตอบให้ถูกต้องด้วย**

๒. การให้เลขประจำตัวผู้สอบ ให้สำนักเรียนคณะจังหวัด เป็นผู้จัดเรียงเรียงลำดับสนามสอบในบัญชี สก.๕, สก.๖ ตามระเบียบข้อ ๗, ๘, ๑๐ จากนั้นเมื่อทุกสนามสอบอัปโหลดเข้าสู่ระบบหมดแล้ว ระบบจะให้เลขประจำตัวผู้สอบอัตโนมัติตามลำดับสนามสอบที่จัดไว้โดยไม่มีเลขซ้ำกันทั้งจังหวัด

๓. การจัดห้องสอบ ให้ประธานสนามสอบจัดสถานที่สอบ และเลขที่นั่งสอบตามบัญชี สก.๔ ที่จัดทำในระบบออนไลน์ และตามบัญชี ศ.๓, ศ.๗ ที่สร้างจากระบบออนไลน์หลังการจัดทำบัญชี สก.๔ ถูกต้องแล้ว และแจ้งให้นักเรียนทราบก่อนเข้าห้องสอบ

๔. กรรมการกำกับห้องสอบ ให้มีกรรมการกำกับห้องสอบที่เจ้าคณะจังหวัดหรือประธานสนามสอบแต่งตั้งอย่างน้อยห้องละ ๒ รูป/คน ในสนามสอบธรรมศึกษาที่เปิดสอบในโรงเรียนสถานศึกษา และสถานที่อื่นๆ ให้ปฏิบัติเช่นเดียวกัน

๕. การลงหมายเหตุขาดสอบ หากมีผู้ขาดสอบด้วยเหตุใดๆ ก็ตาม ต้องลงหมายเหตุในบัญชีรับใบตอบและขีดเส้นแดงทับให้ชัดเจน เช่น อาพาธ ก็ลงหมายเหตุว่า อาพาธ เป็นต้นขาดสอบในวันไหนบอกให้ชัดเจน

๖. การยกเลิกเลขประจำตัว กรรมการกำกับห้องสอบต้องยกเลิกเลขประจำตัวนักเรียนที่ขาดสอบห้ามมิให้นักเรียนอื่นมาใช้เลขประจำตัวนั้นเพื่อสอบแทน

๗. บัญชียอดจำนวนและบัญชีสำมะโนครวัผู้ขอเข้าสอบนักธรรมชั้นตรี ให้สำนักเรียนคณะจังหวัดจัดทำบัญชียอดจำนวนผู้ขอเข้าสอบนักธรรมชั้นตรี (สก.๕) และบัญชีสำมะโนครวัผู้ขอเข้าสอบนักธรรมชั้นตรี(ศ.๑) **พร้อมบันทึกลงแผ่นซีดี** จำนวน ๒ ชุด ส่งสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง ๑ ชุด ส่งสำนักงาน เจ้าคณะภาค ๑ ชุด **ภายในวันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๐ ตรงกับวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๘** และให้สนามสอบรวบรวมข้อมูลบัญชีสำมะโนครวัผู้ขอเข้าสอบนักธรรมชั้นตรี (ศ. ๑)

ทุกสำนักศาสนศึกษา ทำการอัปโหลด เข้าสู่ระบบฐานข้อมูลสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง และแก้ไขให้ถูกต้องภายในกำหนดนี้ เมื่อพ้นกำหนดดังกล่าวแล้ว **สนามหลวงแผนกธรรมหำมมิให้มีการส่งชื่อนักเรียนขอเข้าสอบเพิ่มเติม**

๘. บัญชียอดจำนวนและบัญชีรายชื่อผู้ขอเข้าสอบนักธรรมชั้นโทและเอก ให้สำนักเรียนคณะจังหวัดจัดทำบัญชียอดจำนวนผู้ขอเข้าสอบนักธรรมชั้นโทและเอก (สถ.๕ แยกเป็นอีกบัญชีหนึ่งจากบัญชีนักธรรมชั้นตรี) และบัญชีรายชื่อผู้ขอเข้าสอบนักธรรมชั้นโทและเอก (ศ.๒) **พร้อมบันทึกลงแผ่นซีดี** จำนวน ๒ ชุด ส่งสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง ๑ ชุด ส่งสำนักงานเจ้าคณะภาค ๑ ชุด **ภายในวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๑ ตรงกับวันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๕๘** และให้สนามสอบรวบรวมข้อมูลบัญชีรายชื่อผู้ขอเข้าสอบนักธรรมชั้นโทและเอก (ศ.๒) ทุกสำนักเรียน, ทุกสำนักศาสนศึกษา ทำการอัปโหลดเข้าสู่ระบบฐานข้อมูลสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง และแก้ไขให้ถูกต้องภายในกำหนดนี้ เมื่อพ้นกำหนดดังกล่าวแล้ว **สนามหลวงแผนกธรรมหำมมิให้มีการส่งชื่อนักเรียนขอเข้าสอบเพิ่มเติม**

๙. การส่งบัญชีในข้อ ๘ สำนักเรียนคณะจังหวัดคณะธรรมยุต ที่สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวงได้ประกาศให้ไปรวมสอบกับสนามสอบสำนักเรียนคณะจังหวัดมทสท. ภายต้องส่งบัญชีทั้งหมดในข้อ ๘ ให้กับสนามสอบนั้นด้วย ๑ ชุด ภายในวันเวลาที่กำหนดไว้ตามข้อ ๘

๑๐. บัญชียอดจำนวนและบัญชีรายชื่อผู้ขอเข้าสอบธรรมศึกษาทุกชั้น ให้สำนักเรียนคณะจังหวัดจัดทำบัญชียอดจำนวนผู้ขอเข้าสอบธรรมศึกษาทุกชั้น (สถ.๖) และบัญชีรายชื่อผู้ขอเข้าสอบธรรมศึกษาชั้นตรี (ศ.๕) บัญชีรายชื่อผู้ขอเข้าสอบธรรมศึกษาชั้นโทและเอก (ศ.๖) **พร้อมบันทึกลงแผ่นซีดี** จำนวน ๒ ชุด ส่งสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง ๑ ชุด ส่งสำนักงานเจ้าคณะภาค ๑ ชุด **ภายในวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๑ ตรงกับวันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๕๘** และให้สนามสอบรวบรวมข้อมูลบัญชีผู้ขอเข้าสอบธรรมศึกษาทุกชั้นของทุกสำนักศาสนศึกษา ทำการอัปโหลดเข้าสู่ระบบฐานข้อมูลสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง และแก้ไขให้ถูกต้องภายในกำหนดนี้ เมื่อพ้นกำหนดดังกล่าวแล้ว **สนามหลวงแผนกธรรมหำมมิให้มีการส่งชื่อนักเรียนขอเข้าสอบเพิ่มเติม**

๑๑. บัญชีรายนามประธานสนามสอบธรรมสนามหลวง และบัญชีรายชื่อผู้รับข้อสอบธรรมสนามหลวงด้วยระบบออนไลน์ สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวงกำหนดวิธีรับข้อสอบผ่านระบบอินเทอร์เน็ต เพื่อความสะดวกในการติดต่อประสานงานกับสนามสอบ สำนักงานแม่กองธรรม

สนามหลวงได้กำหนดรูปแบบบัญชีรายนามประธานสนามสอบธรรมสนามหลวง และบัญชีรายชื่อผู้รับ
ข้อสอบธรรมสนามหลวงด้วยระบบออนไลน์ ให้สำนักเรียนคณะจังหวัดจัดทำบัญชีดังกล่าวทั้งสอง
บัญชี **พร้อมบันทึกผลงานที่ดี** ส่งสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง พร้อมกับบัญชีรายชื่อผู้ขอเข้า
สอบตามเวลาที่กำหนดในขั้นนี้

๑๒. สนามสอบนักธรรมชั้นโทและเอก ให้เจ้าคณะจังหวัดโดยความเห็นชอบของเจ้าคณะภาค
พิจารณารวมสอบนักธรรมชั้นโทและเอกเป็นสนามสอบแห่งเดียวกัน หรือจะพิจารณาแยกสนามสอบ
เป็นสนามสอบนักธรรมชั้นโท ๑ แห่ง และสนามสอบนักธรรมชั้นเอก ๑ แห่ง ตามความเหมาะสม

๑๓. การรวมสนามสอบ ในสนามสอบคณะจังหวัดมหานิกายที่มีสำนักเรียนคณะจังหวัด
คณะธรรมยุตร่วมสอบด้วย จัดห้องสอบรวมกันได้แต่การจัดทำบัญชีรับใบตอบให้แยกต่างหาก

๑๔. การรับข้อสอบนักธรรมชั้นตรี การรับข้อสอบในปีการศึกษา ๒๕๕๘ ได้กำหนดให้รับ
ข้อสอบผ่านระบบอินเทอร์เน็ตที่เว็บไซต์ของสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง และให้สนามสอบเป็น
ผู้รับผิดชอบในการพิมพ์สำเนา หรือแสดงด้วยเครื่องโปรเจคเตอร์ โดยสำนักงานแม่กองธรรม
สนามหลวงจักให้ข้อสอบ ในลักษณะแฟ้มคอมพิวเตอร์ที่เว็บไซต์ของสำนักงานแม่กองธรรม
สนามหลวง **<http://www.gongtham.net>** ในเวลา ๑๒.๔๐ น. ของวันสอบ ซึ่งมีขั้นตอนในการรับ
ดังนี้

วันพุธที่ ๒๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ เวลา ๑๒.๔๐ น. สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง
จะทำการส่งแฟ้มข้อสอบ **วิชาการู้ นักธรรมชั้นตรี** เข้าสู่ระบบเว็บไซต์ และแสดงในหน้าเว็บไซต์ของ
สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง ให้แต่ละสนามสอบใช้รหัสประจำสนามสอบเปิดแฟ้มข้อสอบ ดังนี้

๑. เปิดโปรแกรมเข้าอินเทอร์เน็ต เช่น Internet Explorer, Firefox, Google Chrome, ฯลฯ
๒. ใส่ที่อยู่ของเว็บไซต์สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง คือ <http://www.gongtham.net> แล้วกด Enter
๓. คลิกที่ “เข้าสู่หน้าหลัก” จากนั้นรอจนกว่าจะเข้าสู่หน้าหลักของเว็บไซต์
๔. คลิกที่ “รับข้อสอบธรรมสนามหลวง”
๕. คลิกที่ “ล็อกอินเข้าระบบเพื่อเปิดแฟ้มข้อสอบ”
๖. ใส่รหัสสนามสอบและรหัสผ่านประจำสนามสอบแล้วกดปุ่ม “เข้าสู่ระบบ”

๗. เมื่อเข้าสู่ระบบแล้วจะพบแฟ้มข้อสอบ ให้คลิกเปิดแฟ้มข้อสอบ
๘. พิมพ์สำเนาข้อสอบ หรือนำข้อสอบฉายออกทางจอภาพโปรเจคเตอร์ แล้วแต่กรณี

วันพฤหัสบดีที่ ๒๒ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ เวลา ๑๒.๔๐ น. สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง จะทำการส่งแฟ้มข้อสอบ **วิชาธรรม นักรรรมชั้นตรี** เข้าสู่ระบบเว็บไซต์ และแสดงในหน้าเว็บไซต์ของสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง ให้แต่ละสนามสอบใช้รหัสประจำสนามสอบเปิดแฟ้มข้อสอบโดยให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับวันแรก

วันศุกร์ที่ ๒๓ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ เวลา ๑๒.๔๐ น. สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง จะทำการส่งแฟ้มข้อสอบ **วิชาพุทธ นักรรรมชั้นตรี** เข้าสู่ระบบเว็บไซต์ และแสดงในหน้าเว็บไซต์ของสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง ให้แต่ละสนามสอบใช้รหัสประจำสนามสอบเปิดแฟ้มข้อสอบโดยให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับวันแรก

วันเสาร์ที่ ๒๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ เวลา ๑๒.๔๐ น. สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง จะทำการส่งแฟ้มข้อสอบ **วิชาวินัย นักรรรมชั้นตรี** เข้าสู่ระบบเว็บไซต์ และแสดงในหน้าเว็บไซต์ของสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง ให้แต่ละสนามสอบใช้รหัสประจำสนามสอบเปิดแฟ้มข้อสอบโดยให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับวันแรก

๑๕. การรับสมัครเขียนเยี่ยมและเอกสารอื่นๆ ในการสอบนักรรรมชั้นตรี สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง จะจัดส่งไปยังเจ้าคณะจังหวัดทุกจังหวัด ตามจำนวนสนามสอบนักรรรมชั้นตรีในจังหวัดนั้นๆ

๑๖. การรับข้อสอบนักรรรมชั้นโทและเอก การรับข้อสอบนักรรรมชั้นโทและเอก ได้กำหนดเช่นเดียวกับนักรรรมชั้นตรี ให้สนามสอบเป็นผู้รับผิดชอบในการพิมพ์สำเนา หรือแสดงด้วยเครื่องโปรเจคเตอร์แล้วแต่กรณี โดยสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวงจักให้ข้อสอบในเว็บไซต์ของสำนักงาน แม่กองธรรมสนามหลวง <http://www.gongtham.net> ในเวลา ๑๒.๔๐ น. ของวันสอบ โดยมีขั้นตอนในการรับ ดังนี้

วันศุกร์ที่ ๒๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๘ เวลา ๑๒.๔๐ น. สำนักงานแม่กองธรรม
สนามหลวง จะทำการส่งแฟ้มข้อสอบ **วิชากระทั่ นักรรรมชั้นโทและเอก** เข้าสู่ระบบเว็บไซต์ และ
แสดงในหน้าเว็บไซต์ของสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง ให้แต่ละสนามสอบใช้รหัสประจำสนาม
สอบเปิดแฟ้มข้อสอบ ดังนี้

๑. เปิดโปรแกรมเข้าอินเทอร์เน็ต เช่น Internet Explorer, Firefox, Google Chrome, ฯลฯ
๒. ใ้ที่อยู่ของเว็บไซต์สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง คือ
<http://www.gongtham.net> แล้วกด Enter
๓. คลิกที่ “เข้าสู่หน้าหลัก” จากนั้นรอกจนกว่าจะเข้าสู่หน้าหลักของเว็บไซต์
๔. คลิกที่ “รับข้อสอบธรรมสนามหลวง”
๕. คลิกที่ “ล็อกอินเข้าระบบเพื่อเปิดแฟ้มข้อสอบ”
๖. ใส่รหัสสนามสอบและรหัสผ่านประจำสนามสอบแล้วกดปุ่ม “เข้าสู่ระบบ”
๗. เมื่อเข้าสู่ระบบแล้วจะพบแฟ้มข้อสอบ ให้คลิกเปิดแฟ้มข้อสอบ
๘. พิมพ์สำเนาข้อสอบ หรือนำข้อสอบฉายออกทางจอภาพโปรเจคเตอร์ แล้วแต่
กรณี

วันเสาร์ที่ ๒๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๘ เวลา ๑๒.๔๐ น. สำนักงานแม่กองธรรม
สนามหลวง จะทำการส่งแฟ้มข้อสอบ **วิชาธรรม นักรรรมชั้นโทและเอก** เข้าสู่ระบบเว็บไซต์ และ
แสดงในหน้าเว็บไซต์ของสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง ให้แต่ละสนามสอบใช้รหัสประจำสนาม
สอบเปิดแฟ้มข้อสอบโดยให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับวันแรก

วันอาทิตย์ที่ ๒๙ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๘ เวลา ๑๒.๔๐ น. สำนักงานแม่กองธรรม
สนามหลวง จะทำการส่งแฟ้มข้อสอบ **วิชาพุทธ นักรรรมชั้นโทและเอก** เข้าสู่ระบบเว็บไซต์ และแสดง
ในหน้าเว็บไซต์ของสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง ให้แต่ละสนามสอบใช้รหัสประจำสนามสอบเปิด
แฟ้มข้อสอบโดยให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับวันแรก

วันจันทร์ที่ ๓๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๘ เวลา ๑๒.๔๐ น. สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง จะทำการส่งแฟ้มข้อสอบ **วิชาวินัย นักรธรรมชั้นโทและเอก** เข้าสู่ระบบเว็บไซต์ และแสดงในหน้าเว็บไซต์ของสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง ให้แต่ละสนามสอบใช้รหัสประจำสนามสอบเปิดแฟ้มข้อสอบโดยให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับวันแรก

๑๗. การรับสมุดเซ็นเยี่ยมและเอกสารอื่นๆ ในการสอบนักรธรรมชั้นโทและเอก สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง จะจัดส่งไปยังเจ้าคณะจังหวัดทุกจังหวัดตามจำนวนสนามสอบนักรธรรมชั้นโทและเอกในจังหวัดนั้นๆ

๑๘. การรับข้อสอบบรรณคดีภาษาชั้นตรี โท และเอก การรับข้อสอบบรรณคดีภาษาชั้นตรี โท และเอก ได้กำหนดเช่นเดียวกับนักรธรรม ให้สนามสอบเป็นผู้รับผิดชอบในการพิมพ์สำเนา หรือแสดงด้วยเครื่องโปรเจคเตอร์แล้วแต่กรณี โดยสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวงจักให้ข้อสอบในเว็บไซต์ของสำนักงาน แม่กองธรรมสนามหลวง <http://www.gongtham.net> ในวันอังคารที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๕๘ เวลา ๐๘.๐๐ น. ซึ่งมีขั้นตอนในการรับ ดังนี้

วันอังคารที่ ๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ เวลา ๐๘.๐๐ น. สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง จะทำการส่งแฟ้มข้อสอบ **วิชาการระบุ ธรรมศึกษาทุกชั้น** เข้าสู่ระบบเว็บไซต์ และแสดงในหน้าเว็บไซต์ของสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง ให้แต่ละสนามสอบใช้รหัสประจำสนามสอบเปิดแฟ้มข้อสอบ ดังนี้

๑. เปิดโปรแกรมเข้าอินเทอร์เน็ต เช่น Internet Explorer, Firefox, Google Chrome, ฯลฯ
๒. ใส่ที่อยู่ของเว็บไซต์สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง คือ <http://www.gongtham.net> แล้วกด Enter
๓. คลิกที่ “เข้าสู่หน้าหลัก” จากนั้นรอจนกว่าจะเข้าสู่หน้าหลักของเว็บไซต์
๔. คลิกที่ “รับข้อสอบธรรมสนามหลวง”
๕. คลิกที่ “ล็อกอินเข้าระบบเพื่อเปิดแฟ้มข้อสอบ”
๖. ใส่รหัสสนามสอบและรหัสด่านประจำสนามสอบแล้วกดปุ่ม “เข้าสู่ระบบ”
๗. เมื่อเข้าสู่ระบบแล้วจะพบแฟ้มข้อสอบ ให้คลิกเปิดแฟ้มข้อสอบ

๘. พิมพ์สำเนาข้อสอบ หรือนำข้อสอบฉายออกทางจอภาพโปรเจคเตอร์ แล้วแต่กรณี

วันอังคารที่ ๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ เวลา ๑๒.๓๐ น. สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง จะทำการส่งเพิ่มข้อสอบ **วิชาธรรม ธรรมศึกษาทุกชั้น** เข้าสู่ระบบเว็บไซต์ และแสดงในหน้าเว็บไซต์ของสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง ให้แต่ละสนามสอบใช้รหัสประจำสนามสอบเปิดเพิ่มข้อสอบโดยให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับวิชาแรก

วันอังคารที่ ๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ เวลา ๑๒.๕๐ น. สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง จะทำการส่งเพิ่มข้อสอบ **วิชาพุทธ ธรรมศึกษาทุกชั้น** เข้าสู่ระบบเว็บไซต์ และแสดงในหน้าเว็บไซต์ของสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง ให้แต่ละสนามสอบใช้รหัสประจำสนามสอบเปิดเพิ่มข้อสอบโดยให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับวิชาแรก

วันอังคารที่ ๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ เวลา ๑๓.๑๐ น. สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง จะทำการส่งเพิ่มข้อสอบ **วิชาวินัย ธรรมศึกษาทุกชั้น** เข้าสู่ระบบเว็บไซต์ และแสดงในหน้าเว็บไซต์ของสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง ให้แต่ละสนามสอบใช้รหัสประจำสนามสอบเปิดเพิ่มข้อสอบโดยให้ปฏิบัติเช่นเดียว กับวิชาแรก

เฉพาะธรรมศึกษาใบตอบวิชาปรนัย คือ วิชาธรรม พุทธ และวินัย อยู่ในใบเดียวกัน และกำหนด ให้สอบแบบต่อเนื่อง ไม่นอญัตติให้นักเรียนออกจากห้องสอบ จนกว่าจะสอบครบทั้ง ๓ วิชา

๑๙. การรับกระดาษใบตอบ สมุดเขียนเย็บ และเอกสารอื่นๆ ในการสอบธรรมศึกษาชั้นตรี โท และเอก ให้ผู้ที่เจ้าคณะภาคมอบหมายมารับตั้งแต่วันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ เป็นต้นไป เวลา ๐๙.๐๐ น. ถึงเวลา ๑๘.๐๐ น. ที่สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

๒๐. กรณีมีการทุจริต ถ้าปรากฏว่ามีผู้ทำการทุจริตในการสอบให้ลงหมายเหตุลักษณะของการทุจริตที่หัวกระดาษใบตอบและลงชื่อกรรมการผู้กำกับห้องสอบนั้นๆทุกรูปและให้ผู้เป็นประธานสนามสอบลงชื่อรับรองด้วย

๒๑. บัญชีรับใบตอบนักเรียนทุกชั้น ให้ใช้ใบเดียวกันทั้ง ๔ วิชา ให้สนามสอบพิมพ์บัญชีรับตอบที่สร้างจากระบบฐานข้อมูลสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวงเท่านั้น ห้ามจัดพิมพ์เอง โดยให้กำหนดในบัญชี สด.๔ ว่าห้องหนึ่งๆ มีผู้เข้าสอบเท่าใด ระบบฐานข้อมูลของสำนักงานฯ จะดำเนินการพิมพ์เป็นรูปแบบบัญชีรับใบตอบให้เอง เพื่อความถูกต้องของข้อมูล เมื่อส่งใบตอบวันแรกให้นักเรียนตรวจสอบชื่อ ฉายา นามสกุล ฯลฯ หากผิดให้นักเรียนเขียนแก้ไขในบัญชีรับใบตอบนั้นด้วยตนเองแล้วลงลายมือชื่อด้วยตัวบรรจงในช่องประจำวิชานั้น ๆ ในแต่ละวัน (ห้ามใช้ลายเซ็น)

อนึ่ง สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง จะรับพิจารณาเฉพาะรายชื่อผู้ขอเข้าสอบที่เข้าสู่ระบบฐานข้อมูลของสำนักงานฯ แล้วพิมพ์เป็นบัญชีรับใบตอบเท่านั้น หากมีรายชื่อเพิ่มเติมภายหลัง จะไม่รับพิจารณา

๒๒. บัญชีรับใบตอบธรรมศึกษาทุกชั้น ให้ใช้ใบเดียวกันทั้ง ๔ วิชา ให้สนามสอบพิมพ์บัญชีรับใบตอบจากฐานข้อมูลของสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวงเท่านั้น ห้ามจัดพิมพ์เอง โดยให้กำหนดว่าห้องหนึ่งๆ มีผู้เข้าสอบเท่าใด ระบบฐานข้อมูลของสำนักงานฯ จะดำเนินการพิมพ์เป็นรูปแบบบัญชีรับใบตอบ ทั้งนี้เพื่อความถูกต้องของข้อมูล เมื่อส่งใบตอบวิชาแรกให้นักเรียนตรวจสอบชื่อ นามสกุล ฯลฯ หากผิดให้นักเรียนเขียนแก้ไขในบัญชีรับใบตอบนั้นด้วยตนเองแล้วลงลายมือชื่อด้วยตัวบรรจงในช่องประจำวิชานั้นๆ (ห้ามใช้ลายเซ็น)

อนึ่ง สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง จะรับพิจารณาเฉพาะรายชื่อผู้ขอเข้าสอบที่เข้าสู่ระบบฐานข้อมูลของสำนักงานฯ แล้วพิมพ์เป็นบัญชีรับใบตอบเท่านั้น หากมีรายชื่อเพิ่มเติมภายหลัง จะไม่รับพิจารณา

๒๓. การเรียงใบตอบของนักเรียน ให้เรียงใบตอบของนักเรียนตามเลขประจำตัวตามลำดับจากจำนวนน้อยอยู่ข้างบนไปหาจำนวนมากและไม่ต้องเย็บปีก

๒๔. การบรรจุใบตอบนักเรียนชั้นตรีเข้าห่อ ให้กระทำต่อหน้าคณะกรรมการ เมื่อสอบวิชาใดแล้วเสร็จให้ห่อวิชานั้นๆ เป็นวันๆ ไปทุกวัน แล้วเขียนบอกไว้นอกห่อให้ชัดเจนว่า วิชาอะไรสอบสนามไหน อำเภอ จังหวัดอะไร ให้คณะกรรมการลงชื่อรับรอง พร้อมกับบอกเวลาวัน เดือน ปี ที่ปิดซองด้วย เมื่อครบ ๔ วิชาแล้ว ให้รวบรวมนำส่งเจ้าคณะภาค ภายใน ๕ วัน หรือตามคำสั่งเจ้าคณะภาค

๒๕. บัญชีรับใบตอบ บัญชียอดจำนวนผู้เข้าสอบ บัญชีแก้ไขข้อมูลผู้เข้าสอบนักเรียนชั้นตรี

ให้สำนักงานคณะกรรมการจังหวัดรวบรวมบัญชีรับใบตอบ บัญชียอดจำนวนนักเรียนส่งสอบ ขาดสอบ คงสอบ บัญชีแก้ไขข้อมูลผู้เข้าสอบ ตามรูปแบบของสนามหลวงแผนกธรรม **พร้อมบันทึกลงแผ่นซีดี** ส่งสำนักงานเจ้าคณะภาค **ภายในวันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๕๘** หรือตามคำสั่งเจ้าคณะภาค

๒๖. การบรรจุใบตอบนักเรียนชั้นโทและชั้นเอก, ธรรมศึกษาชั้นโทและชั้นเอกเข้าห่อ

ให้กระทำต่อหน้าคณะกรรมการ เมื่อสอบวิชาใดแล้วเสร็จ ให้ห่อวิชานั้นเป็นวันๆ และเป็นชั้นๆ ไปทุกวัน แล้วเขียนบอกไว้นอกห่อให้ชัดเจนว่า วิชาอะไร ของที่เท่าไร สอบสนามไหน อำเภอ จังหวัดอะไร เป็นสนามสอบที่เท่าไร ให้คณะกรรมการลงชื่อรับรอง พร้อมกับบอกเวลา วัน เดือน ปี ที่ปิดซองด้วย เมื่อครบ ๔ วิชาแล้ว ให้ห่อรวมเฉพาะชั้น เป็นนักเรียนชั้นโท ๑ ห่อ นักเรียนชั้นเอก ๑ ห่อ ธรรมศึกษาชั้นโท ๑ ห่อ และธรรมศึกษา ชั้นเอก ๑ ห่อ ถ้ามีชั้นละลายห่อให้บอกจำนวนด้วยว่ามีกี่ห่อ เช่นห่อที่ ๑ - ๒ ฯลฯ เมื่อประธานสนามสอบปิดซองใบตอบข้อสอบแล้ว ห้ามมิให้เปิดซองใบตอบอีก เป็นอันขาด นักเรียนชั้นโทและธรรมศึกษาชั้นโท **ให้ส่งไปที่ พระธรรมรัตนดิลก** ผู้อำนวยการตรวจใบตอบนักเรียนและธรรมศึกษาชั้นโท คณะ ๑๔ วัดสุทัศน์เทพวราราม นักเรียนชั้นเอกและธรรมศึกษาชั้นเอก **ให้ส่งไปที่ สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวงภายใน ๕ วัน**

๒๗. การบรรจุใบตอบธรรมศึกษาชั้นตรีเข้าห่อ

ให้กระทำต่อหน้าคณะกรรมการ เมื่อสอบวิชาใดแล้วเสร็จให้ห่อวิชานั้นๆ แล้วเขียนบอกไว้นอกห่อให้ชัดเจนว่า วิชาอะไร สอบสนามไหน อำเภอ จังหวัดอะไร ให้คณะกรรมการลงชื่อรับรองพร้อมกับบอกเวลาวัน เดือน ปี ที่ปิดซองด้วย เมื่อครบ ๔ วิชาแล้ว ให้รวบรวมนำส่งเจ้าคณะภาคภายใน ๕ วัน หรือตามคำสั่งเจ้าคณะภาค

๒๘. บัญชีรับใบตอบบัญชีแก้ไขข้อมูลผู้เข้าสอบ พร้อมบันทึกลงแผ่นซีดี

ให้ห่อรวมเป็นห่อหนึ่งของแต่ละชั้นต่างหาก เขียนบอกไว้นอกห่อให้ชัดเจน แล้วรวมในห่อใหญ่ของแต่ละชั้น แยกเป็นธรรมศึกษาชั้นตรี ให้เจ้าคณะภาครับไว้ดำเนินการ นักเรียนชั้นโท ธรรมศึกษาชั้นโท นักเรียนชั้นเอก และธรรมศึกษาชั้นเอก **ให้แยกส่งไปยังผู้รับผิดชอบดังกล่าวแล้วในข้อ ๒๖**

๒๙. บัญชียอดจำนวนผู้เข้าสอบนักเรียนและธรรมศึกษาทุกชั้น ยกเว้นนักเรียนชั้นตรี ให้สำนักเรียนคณะจังหวัดรวบรวมจำนวนนักเรียนส่งสอบ ขาดสอบ คงสอบ ตามรูปแบบของ สนามหลวงแผนกธรรม พร้อมบันทึกลงแผ่นซีดี จำนวน ๒ ชุด ส่งสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง ๑ ชุด ส่งสำนักงานเจ้าคณะภาค ๑ ชุด

๓๐. การตรวจใบตอบและประกาศผลสอบนักเรียนชั้นตรี มอบถวายเจ้าคณะภาครับผิดชอบ กำหนดให้ตรวจได้ตั้งแต่วันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๑ ตรงกับวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๘ และให้ประกาศผลสอบนักเรียนชั้นตรี ก่อนกำหนดการส่งบัญชีรายชื่อผู้ขอเข้าสอบบาลีสนามหลวงประจำปี พร้อมทั้งแจ้งเจ้าคณะในเขตปกครองเพื่อทราบและตรวจสอบความถูกต้อง

อนึ่ง การประกาศผลสอบนักเรียนชั้นตรี สำนักงานเจ้าคณะภาคไม่ต้องให้เลขที่ประกาศนียบัตร ให้พิมพ์เลขที่ผู้สอบได้ตามลำดับเท่านั้น สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวงจักให้เลขที่ประกาศนียบัตรในภายหลัง

๓๑. การส่งผลสอบนักเรียนชั้นตรี เมื่อเจ้าคณะภาคประกาศรายชื่อผู้สอบได้นักเรียนชั้นตรีแล้ว ให้ส่งบัญชีรับใบตอบหรือบัญชี ศ.๓ ที่มีคะแนน บันทึกลงแผ่นซีดีส่วนที่เป็นกระดาษให้เก็บรักษาไว้, บัญชีประกาศผลสอบนักเรียนชั้นตรีที่แก้ไขข้อมูลถูกต้องสมบูรณ์แล้ว (ศ.๔) บัญชียอดจำนวนนักเรียนชั้นตรีฯ ที่ส่งสอบ ขาดสอบ คงสอบ สอบได้ สอบตก ตามรูปแบบของสนามหลวงแผนกธรรม **พร้อมบันทึกลงแผ่นซีดี** ไปที่สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

๓๒. การตรวจใบตอบและประกาศผลสอบธรรมศึกษาชั้นตรี มอบถวายเจ้าคณะภาครับผิดชอบ กำหนดให้ตรวจได้ตั้งแต่วันขึ้น ๑ ค่ำ เดือน ๑ ตรงกับวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๕๘ และให้ประกาศผลสอบธรรมศึกษาชั้นตรี พร้อมทั้งแจ้งเจ้าคณะในเขตปกครองเพื่อทราบและตรวจสอบความถูกต้อง

อนึ่ง การประกาศผลสอบธรรมศึกษาชั้นตรี สำนักงานเจ้าคณะภาคไม่ต้องให้เลขที่ประกาศนียบัตร ให้พิมพ์เลขที่ผู้สอบได้ตามลำดับเท่านั้น สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวงจักให้เลขที่ประกาศนียบัตรในภายหลัง

๓๓. การส่งผลสอบธรรมศึกษาชั้นตรี เมื่อเจ้าคณะภาคประกาศรายชื่อผู้สอบได้ธรรมศึกษาชั้นตรีแล้ว ให้ส่งบัญชีรับใบตอบ หรือบัญชี ศ.๗ ที่มีคะแนน บันทึกลงแผ่นซีดีส่วนที่เป็นกระดาษให้

เก็บรักษาไว้, บัญชีประกาศผลสอบธรรมศึกษาชั้นตรีที่แก้ไขข้อมูลถูกต้องสมบูรณ์แล้ว (ศ.๘) บัญชียอดจำนวนธรรมศึกษาชั้นตรีที่ส่งสอบ ขาดสอบ คงสอบ สอบได้ สอบตก ตามรูปแบบของสนามหลวงแผนกธรรม **พร้อมบันทึกลงแผ่นซีดี** ไปที่สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

๓๔. การตรวจใบตอบนักธรรมชั้นโทและเอก, ธรรมศึกษาชั้นโทและเอก กำหนดตรวจวันที่ ๒๖ - ๒๗ - ๒๘- ๒๙ - ๓๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ ตรงกับวันเสาร์ - อาทิตย์ - จันทร์ - อังคาร - พุธ แรม ๑ - ๒ -๓ - ๔ - ๕ ค่ำ เดือน ๑ เริ่มตรวจเวลา ๑๓.๐๐น. ถึงเวลา ๑๖.๐๐ น.ใบตอบนักธรรมและธรรมศึกษาชั้นโทมอบถวาย **พระธรรมรัตนดิลก** วัดสุทัศน์เทพวราราม ผู้อำนวยการตรวจใบตอบนักธรรมและธรรมศึกษาชั้นโท เป็นผู้ดำเนินการ ใบตอบชั้นเอก **สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง** จะดำเนินการตรวจที่วัดสามพระยา เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

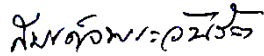
อนึ่ง การประกาศผลสอบนักธรรมและธรรมศึกษาในระบบอินเตอร์เน็ต และการจัดพิมพ์ประกาศนียบัตร จะพิจารณาสำนักเรียนคณะจังหวัดที่มีข้อมูลถูกต้องเรียบร้อยเป็นเบื้องต้น ในส่วนสำนักเรียนคณะจังหวัดหัดที่มีข้อมูลไม่เรียบร้อย จักประกาศผลสอบเมื่อสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวงได้รับข้อมูลที่ถูกต้องสมบูรณ์แล้ว

๓๕. รายงานการสอบธรรม ให้ผู้เป็นประธานสนามสอบแต่ละแห่งทำรายงานผ่านเจ้าคณะจังหวัด ให้เจ้าคณะจังหวัดสรุปประเด็นในรายงานนั้นๆ เสนอผ่านเจ้าคณะภาค ทั้งนี้ ถ้าเป็นเรื่องปกติไม่ต้องแจ้งในรายงานเว้นไว้แต่มีกรณีพิเศษ

๓๖. การประกาศอนุโมทนา ถ้ามีบัญชีรายนามผู้บริจาคทรัพย์อุปถัมภ์ในการสอบธรรมสนามหลวง สมควรประกาศอนุโมทนาให้เจ้าคณะจังหวัดนั้นๆ ประกาศอนุโมทนาโดยตรง

๓๗. ตามระเบียบปฏิบัติ เพื่อความเรียบร้อยและสะดวกรวดเร็ว ถ้าเจ้าคณะภาคสั่งการเป็นอย่างอื่น ให้ปฏิบัติไปตามคำสั่งของเจ้าคณะภาค

ประกาศ ณ วันที่ ๔ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๘

(สมเด็จพระวันรัต)

แม่กองธรรมสนามหลวง

(ภาคผนวก)

(ก) ข้อมูลบัญชีที่ก่อให้เกิดปัญหาและอุปสรรค

๑. ส่งข้อมูลหลังวันเวลาที่กำหนด
๒. ไม่ใช้รูปแบบบัญชีที่สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวงปรับปรุงใหม่
๓. ไม่แจ้งคำนำหน้า เช่น ชื่อ เขียนเป็น “กมล” ไม่มีคำนำหน้าว่าเป็น เด็กชาย, เด็กหญิง, นาย, นาง, นางสาว ฯลฯ
๔. คำนำหน้าไม่ถูกต้อง เช่น “เด็กชายกมล”, “เด็กชายกมล”, “ดกชายกมล”, “นางสาววารภรณ์”, “สมเณรกมล”, “พรกมล”, “พระกมล” ฯลฯ
๕. คำนำหน้ากับอายุไม่สัมพันธ์กัน เช่นเด็กชายกมล แต่อายุ ๑๖ เป็นต้น
๖. ช่องชื่อ มีฉายาติดมาด้วย (เฉพาะนักธรรม) เช่น “พระปัญญา อภิปัญญา”, “พระปัญญา บุญประเสริฐ” ฯลฯ
๗. ช่องชื่อ มีนามสกุลติดมาด้วย เช่น ช่องชื่อ “เด็กชายกมล เพ็ญมาก”
๘. ไม่แจ้งนามสกุล เช่น ช่องนามสกุลปล่อยว่างไว้ (หากไม่มีนามสกุล จะต้องเขียน “-” ที่หมายถึง ไม่มีนามสกุล ห้ามปล่อยว่างไว้)
๙. ไม่แจ้งอายุ, อายุน้อยผิดปกติ, อายุมากผิดปกติ เช่น ช่องอายุปล่อยว่างไว้, อายุ ๓, อายุ ๐, อายุ ๑๔๐ ฯลฯ
๑๐. ไม่แจ้งฉายา, ฉายามีพยัญชนะหรือสระที่ไม่อยู่ในภาษาบาลี (เฉพาะนักธรรม) ปล่อยช่องฉายาว่างไว้หรือมีพยัญชนะหรือสระที่ไม่อยู่ในภาษาบาลี เช่น ศิริธมโม (ภาษาบาลีไม่มี ศ), โชติธมโม (มีไม่หันอากาศ), ปิยะธมโม (มีสระ อะ) ฯลฯ
๑๑. ไม่แจ้งพรรษา (เฉพาะนักธรรม) ปล่อยช่องพรรษาว่างไว้ (หากไม่มีพรรษา เพราะบวชหลังเข้าพรรษาให้ใช้ “-” แต่ถ้าบวชก่อนเข้าพรรษาถึงแม้จะยังไม่ออกพรรษาให้ใส่พรรษา ๑)
๑๒. อายุกับพรรษาไม่สัมพันธ์กัน (เฉพาะนักธรรม) เช่น พระอายุ ๒๓ ปี พรรษา ๑๒ เป็นต้น
๑๓. ชื่อสังกัดไม่ถูกต้องตามระเบียบหนังสือราชการ เช่น พิมพ์ย่อ, พิมพ์ไม่ครบ, พิมพ์เกิน, พิมพ์ชื่อเดิม ฯลฯ

๑๔. ไม่แจ้งคำนำหน้าขององค์กร/สถาบัน (เฉพาะธรรมศึกษา) เช่น “หนองแขม”, “ขามพิมาย” (การที่ไม่แจ้งคำนำหน้าขององค์กร/สถาบัน ทำให้ไม่ชัดเจนว่าเป็นโรงเรียน, มหาวิทยาลัย, วัด, หรือองค์กรอื่นๆ)
๑๕. ข้อมูลประวัติเดิมผู้สมัครสอบชั้นโท-เอก แจ้งไม่ถูกต้องหรือไม่แจ้ง
๑๖. การใช้เครื่องหมายขีด (-) ให้ใส่ในช่องนามสกุลของผู้สมัครที่ไม่มีนามสกุลเท่านั้น ห้ามใส่ในช่อง ฉายา, อายุ
๑๗. ไม่แจ้งอำเภอขององค์กร/สถาบัน (เฉพาะธรรมศึกษา) เช่น ใช้บัญชี ๓.๕ / ๓.๖ / ๓.๘ แบบเก่าที่ไม่มีช่องอำเภอขององค์กร/สถาบัน หรือมีช่องอำเภอขององค์กร/สถาบันแต่ปล่อยว่างไว้ (ปัจจุบันมีองค์กร/สถาบันชื่อซ้ำกันจำนวนมาก จึงจำเป็นต้องใส่ข้อมูลอำเภอขององค์กร/สถาบันให้ชัดเจน เพื่อความถูกต้องในการจัดเรียงข้อมูลและให้เลขที่ประกาศนียบัตร)
๑๘. ช่องสังกัดวัดมีข้อมูลผิด คือมีการใช้คำว่า “วัด” นำหน้าชื่อวัด (ห้ามมีคำว่า “วัด” นำหน้าชื่อวัดในช่องสังกัดวัด)
๑๙. มีการใช้สร้อยพระอารามหลวงหรือใช้คำว่า “พระอารามหลวง” ต่อท้ายชื่อวัด เช่น “กลางวรวิหาร”, “กลาง พระอารามหลวง” (ไม่ต้องมีสร้อยพระอารามหลวงต่อท้ายชื่อวัด หรือไม่ต้องมีคำว่า “พระอารามหลวง” ต่อท้ายชื่อวัด)
๒๐. สำนักสงฆ์, ที่พักสงฆ์ หรือองค์กรอื่นๆ ไม่ใส่คำนำหน้าให้ชัดเจนว่าเป็น สำนักสงฆ์, ที่พักสงฆ์ หรือองค์กรอื่นๆ เช่น “ห้วยจะก่อ” ถ้าไม่ค้นหาข้อมูลในฐานข้อมูลและจากแหล่งอื่นๆ ก็จะไม่ทราบว่าเป็นวัดหรือเป็นสำนักสงฆ์ (ถ้าเป็น สำนักสงฆ์, ที่พักสงฆ์, หรืออื่นๆ ที่ไม่ใช่วัดให้เขียนคำนำหน้าว่า “สำนักสงฆ์”, “ที่พักสงฆ์” เช่น “สำนักสงฆ์ห้วยจะก่อ”, “ที่พักสงฆ์บ้านบึง” เป็นต้น)
๒๑. ไม่แจ้งอำเภอของสังกัดวัด หรือแจ้งแต่ผิดอำเภอ หรือแจ้งถูกแต่สะกดผิด
ฉะนั้น ขอความร่วมมือสำนักเรียนคณะจังหวัดช่วยตรวจสอบและแก้ไขให้ถูกต้อง ก่อนนำส่งสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวงหรือแนะนำให้สำนักศาสนศึกษา-องค์กร-สถาบัน-สถานศึกษา ตรวจสอบและแก้ไขให้ถูกต้องก่อนนำส่งตามลำดับ

(ข) หลักการเรียงข้อมูลธรรมศึกษา

สังกัดองค์กร/สถาบัน แต่ละแห่ง ที่อยู่ใกล้สังกัดวัดและสนามสอบเดียวกัน จัดเรียงข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

๑. เรียงชื่อตามลำดับพยัญชนะ หากชื่อซ้ำกัน ให้เรียงนามสกุลตามลำดับพยัญชนะ (แม่ชื่อ ควรเรียงลำดับไว้ก่อนบุคคลอื่นๆ)
๒. หากมีชื่อและนามสกุลซ้ำกัน ให้เรียงอายุจากมากไปหาน้อย

เฉพาะสังกัดองค์กร/สถาบัน ที่เป็นสถานศึกษาที่มีการจัดส่ง/จัดสอบเป็นกิจกรรมหนึ่งของสถานศึกษานั้นๆ การเรียงลำดับข้างต้นนั้นให้อยู่ในแต่ละชั้นเรียนและห้องเรียน ถ้ามีบุคคลอื่น เช่น ผู้อำนวยการ, ผู้บริหาร, ครู, ผู้ปกครอง ฯลฯ เข้าสอบร่วมในชั้นและห้องเรียนเดียวกับนักเรียน/นักศึกษา ให้จัดเรียงลำดับไว้ก่อนนักเรียนวันแต่ไม่ได้สอบร่วม ให้จัดลำดับเรียงไว้ต่างหาก

เฉพาะเรือนจำ/ทัณฑสถานฯลฯ การจัดเรียงตามลำดับข้างต้นนั้น ควรจัดเรียงตามประเภท-เขต-แดน

หมายเหตุ สอบถามวิธีเรียงข้อมูลได้ที่

พระครูปริยัติเมธาวัฒน์ โทร. ๐๘-๙๑๐๙-๔๘๐๑

ร่างประกาศสนามหลวงแผนกธรรมสำนักเรียนส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค พ.ศ. ๒๕๕๘

นำถวายท่านผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่สำนักงานแม่กองธรรม เพื่อโปรดพิจารณาแก้ไข ดังนี้

๑. พระเดชพระคุณ พระพรหมมุนี
๒. พระเทพเจติยาจารย์
๓. พระราชวรมนูญ
๔. พระราชสารสุธี
๕. พระสุธีรัตนภรณ์
๖. พระครูปริยัติเมธาวัฒน์
๗. พระกฤษณะ ชูติกุลโห

ประกาศสนามหลวงแผนกธรรม

เรื่อง

รหัสพยัญชนะย่อและรหัสเลข

ในการจัดทำทะเบียนประกาศนียบัตร

ประกาศสนามหลวงแผนกธรรม
เรื่อง
รหัสพยัญชนะย่อและรหัสเลข
ในการจัดทำทะเบียนประกาศนียบัตร

เพื่อให้การจัดทำ รวบรวมสถิติ ข้อมูล ทะเบียนและวัดผล เป็นระบบสากล สามารถค้นหา และทราบข้อมูลได้อย่างรวดเร็วและถูกต้อง สนามหลวงแผนกธรรม จึงประกาศใช้รหัสพยัญชนะย่อ และรหัสเลขในการจัดทำทะเบียนประกาศนียบัตรของนักเรียนผู้สอบได้ในสนามหลวงแผนกธรรม ดังนี้

๑. รหัสพยัญชนะของทุกจังหวัด ให้ถือตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. ๒๕๒๖ พร้อมภาคผนวกฉบับแก้ไข พ.ศ. ๒๕๓๙ และคำอธิบาย

ตัวอย่าง

พยัญชนะย่อ	กท	หมายถึง กรุงเทพมหานคร
พยัญชนะย่อ	อย	หมายถึง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นต้น

๒. รหัสตัวเลขที่อยู่ในตำแหน่งต่อจากพยัญชนะย่อ มีรหัสเลข ๔ ตัว คือ

๒.๑ ตัวเลขแรก (หลักพัน) มีเลข ๑ - ๖

มีค่าแทนความหมายว่า

หมายเลข ๑ สำนักเรียนส่วนกลาง

หมายเลข ๒ ทนกลาง

หมายเลข ๓ ทนเหนือ

หมายเลข ๔ ทนตะวันออก

หมายเลข ๕ หนได้

หมายเลข ๖ คณะธรรมยุต

๒.๒ ตัวเลขที่สอง (หลักร้อย) มีเลข ๑ - ๖

มีค่าแทนความหมายว่า

หมายเลข ๑ นักธรรมชั้นตรี

หมายเลข ๒ นักธรรมชั้นโท

หมายเลข ๓ นักธรรมชั้นเอก

หมายเลข ๔ ธรรมศึกษาชั้นตรี

หมายเลข ๕ ธรรมศึกษาชั้นโท

หมายเลข ๖ ธรรมศึกษาชั้นเอก

๒.๓ ตัวเลขสองตัวหลัง (หลักสิบและหลักหน่วย)

หมายถึง ตัวเลขสองตัวสุดท้ายของปีพุทธศักราชที่นักเรียนสอบได้ เช่น

-- ๔๓ / - - - - หมายถึง ปีพุทธศักราช ๒๕๔๓

-- ๔๔ / - - - - หมายถึง ปีพุทธศักราช ๒๕๔๔

เป็นต้น

๒.๔ หลังตัวเลขทั้ง ๔ หลัก มีเครื่องหมายทับ (/) คั่นไว้ และจะตามด้วยตัวเลขอีก ๔ หลัก ซึ่งหมายถึงลำดับเลขที่ของนักเรียนผู้สอบได้ในจังหวัด หน ประโยคนักธรรมหรือธรรมศึกษาชั้นต่าง ๆ และปีพุทธศักราชซึ่งอยู่หน้าตัวเลขทั้ง ๔ นั้น

ตัวอย่าง

ที่ กท ๑๑๔๓ / ๐๐๐๑ หมายถึง

กรุงเทพมหานคร สำนักเรียนในส่วนกลาง นักธรรมชั้นตรี

ปีพุทธศักราช ๒๕๔๓ สอบได้หมายเลขที่ ๑

ที่ อย ๒๒๔๔ / ๐๐๑๐ หมายถึง

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สังกัดหนกลาง นักธรรมชั้นโท

ปีพุทธศักราช ๒๕๔๔ สอบได้หมายเลขที่ ๑๐

ที่ ชม ๓๓๔๕ / ๐๑๐๐ หมายถึง

จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดหนเหนือ นักธรรมชั้นเอก

ปีพุทธศักราช ๒๕๔๕ สอบได้หมายเลขที่ ๑๐๐

ที่ ขก ๔๔๔๓ / ๑๐๐๐ หมายถึง

จังหวัดขอนแก่น สังกัดหนตะวันออก ธรรมศึกษาชั้นตรี

ปีพุทธศักราช ๒๕๔๓ สอบได้หมายเลขที่ ๑๐๐๐

ที่ รน ๕๕๕๔ / ๑๑๑๑ หมายถึง

จังหวัดระนอง สังกัดหนใต้ ธรรมศึกษาชั้นโท

ปีพุทธศักราช ๒๕๔๔ สอบได้หมายเลขที่ ๑๑๑๑

ที่ ลป ๖๑๔๓ / ๐๐๐๙ หมายถึง

จังหวัดลพบุรี สังกัดคณะธรรมยุต นักธรรมชั้นตรี

ปีพุทธศักราช ๒๕๔๓ สอบได้หมายเลขที่ ๐๐๐๙

ที่ ลย ๖๖๔๕ / ๑๑๑๒ หมายถึง

จังหวัดเลย สังกัดคณะธรรมยุต ธรรมศึกษาชั้นเอก

ปีพุทธศักราช ๒๕๔๕ สอบได้หมายเลขที่ ๑๑๑๒

๓. เลขทะเบียนของประกาศนียบัตรที่สนามหลวงแผนกธรรมได้ออกมาก่อนปีพุทธศักราช ๒๕๔๓ ให้ใช้โดยอ้างหมายเลขตามเดิม

ประกาศนี้ ปฏิบัติตั้งแต่ปีการศึกษาพุทธศักราช ๒๕๔๓ เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๙ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๔๓

พระธรรมกวี

(พระธรรมกวี)

แม่กองธรรมสนามหลวง

หลักเกณฑ์การเรียงลำดับ

ข้อมูลการสอบธรรมสนามหลวง

ส่วนภูมิภาค

สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

หลักเกณฑ์การเรียงลำดับ
ข้อมูลการสอบธรรมสนามหลวง
ส่วนภูมิภาค
สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

การเรียงลำดับข้อมูลขอเข้าสอบในแต่ละจังหวัด

๑. อำเภอ

เรียงอำเภอเมืองขึ้นก่อน แต่ละอำเภอให้อยู่ในกลุ่มเดียวกันอย่าสลับอำเภอไขว้กัน

๒. วัดและพระอารามหลวง

ในช่องสังกัดวัด ไม่ต้องพิมพ์ “วัด” หน้าชื่อวัด ส่วนในช่องสังกัดสถานศึกษาให้คงไว้ แต่ให้ตัดคำลงท้ายพระอารามหลวงออก (เช่น ราชวรมหาวิหาร, วรมหาวิหาร, ราชวรวิหาร, วรวิหาร)

๓. ที่พักสงฆ์

ให้ขึ้นสังกัดอยู่ในวัดใดวัดหนึ่ง

๔. ชื่อวัดและสถานศึกษา

ให้ลงชื่อเต็มไม่ต้องย่อ ฯ

๕. พระภิกษุสามเณร

ในแต่ละวัดให้เรียงตามพรรษาและอายุจากมากไปหาน้อย

๖. ผู้สอบธรรมศึกษา

ในแต่ละสถานศึกษา ๑ ห้องเรียน ๑ วัด ให้เรียง อายุจากมากไปหาน้อย

๗. อักษรย่อ ยศหรือตำแหน่งต่างๆ

ให้พิมพ์คำเต็ม หรือบันทึกคำเต็มไว้ในช่องหมายเหตุ

สุดท้าย ให้ตรวจสอบคำนำหน้าชื่อให้ถูกต้องและสอดคล้องกับอายุ เช่น พระภิกษุ อายุ
ต้อง ๒๐ ปีขึ้นไป, เด็กชายหรือเด็กหญิง อายุต้องต่ำกว่า ๑๕ ปี, นายหรือนางสาว อายุต้อง ๑๕ ปีขึ้นไป
ไป ฯลฯ

*****

สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

ขั้นตอนความพร้อมของข้อมูล

เพื่อ

ใช้ในการจัดพิมพ์ประกาศนียบัตร

ขั้นตอนความพร้อมของข้อมูล
เพื่อ
ใช้ในการจัดพิมพ์ประกาศนียบัตร

๑. ชื่อ มีคํานําหน้านามถูกต้องหรือไม่
(พระครู, พระสมุห์, เจ้าอธิการ, พระอธิการ, พระ, สามเณร, นาย, นาง, นางสาว, เด็กชาย, เด็กหญิง ฯ ล ฯ)
๒. ฉายา ฉายาพระมีครบหรือไม่ ฉายาของสามเณรบอก
มีครบหรือไม่
๓. นามสกุล มีครบหรือไม่
๔. อายุ มีครบหรือไม่ พิสูจน์ความผิดเพี้ยน
(พระอายุต่ำกว่าเกณฑ์, พรรษาเกินจริง)
๕. พรรษา พรรษาพระมีครบหรือไม่ พรรษาของสามเณรบอก
มีครบหรือไม่ และตัดสร้อยหลังชื่อวัดหลวงออก
(...รววิหาร ฯ ล ฯ) ที่พักสงฆ์ (หากมี) ให้ติดต่อ สอบถาม และขึ้น
สังกัดวัดที่แน่นอน
๗. อำเภอ มีครบหรือไม่

หากผู้สอบได้ท่านใดมีข้อมูลไม่ครบถ้วน จะยังไม่ออกประกาศนียบัตรให้ เมื่อได้ข้อมูลครบถ้วนแล้ว จึงจะออกประกาศนียบัตรให้

*****

สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

รหัสพยัญชนะย่อของทุกจังหวัด

รหัสพยัญชนะย่อของทุกจังหวัด
ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. ๒๕๒๖
พร้อมภาคผนวก ฉบับแก้ไข พ.ศ. ๒๕๓๙ และคำอธิบาย

คำเต็ม	คำย่อ	คำเต็ม	คำย่อ	คำเต็ม	คำย่อ
กระบี่	กบ	เชียงใหม่	ชม	บุรีรัมย์	บร
กรุงเทพมหานคร	กท	ตรัง	ตง	ปทุมธานี	ปท
กาญจนบุรี	กจ	ตราด	ตร	ประจวบคีรีขันธ์	ปข
กาฬสินธุ์	กส	ตาก	ตก	ปราจีนบุรี	ปจ
กำแพงเพชร	กพ	นครนายก	นย	ปัตตานี	ปน
ขอนแก่น	ขก	นครปฐม	นฐ	พะเยา	พย
จันทบุรี	จบ	นครพนม	นพ	พระนครศรีอยุธยา	อย
ฉะเชิงเทรา	ฉช	นครราชสีมา	นม	พังงา	พง
ชลบุรี	ชบ	นครศรีธรรมราช	นศ	พัทลุง	พท
ชัยนาท	ชน	นครสวรรค์	นว	พิจิตร	พจ
ชัยภูมิ	ชย	นนทบุรี	นบ	พิษณุโลก	พล
ชุมพร	ชพ	นราธิวาส	นธ	เพชรบุรี	พบ

คำเต็ม	คำย่อ	คำเต็ม	คำย่อ	คำเต็ม	คำย่อ
เขียงราย	ชร	น่าน	นน	เพชรบูรณ์	พช
แพร่	พร	ลำพูน	ลพ	สุโขทัย	สท
ภูเก็ต	ภก	เลย	ลย	สุพรรณบุรี	สพ
มหาสารคาม	มค	ศรีสะเกษ	ศก	สุราษฎร์ธานี	สฎ
มุกดาหาร	มห	สกลนคร	สน	สุรินทร์	สร
แม่ฮ่องสอน	มส	สงขลา	สข	หนองคาย	นค
ยโสธร	ยส	สตูล	สต	หนองบัวลำภู	นภ
ยะลา	ยล	สมุทรปราการ	สป	อ่างทอง	อท
ร้อยเอ็ด	รอ	สมุทรสงคราม	สส	อำนาจเจริญ	อจ
ระนอง	รณ	สมุทรสาคร	สค	อุดรธานี	อด
ระยอง	รย	สระแก้ว	สก	อุตรดิตถ์	อต
ราชบุรี	รบ	สระบุรี	สบ	อุทัยธานี	อน
ลพบุรี	ลบ	สิงห์บุรี	สท	อุบลราชธานี	อบ
ลำปาง	ลป	บึงกาฬ	บก		

*****

สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

คำสั่งแม่กองธรรมสนามหลวง

เรื่อง

แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาและปรับปรุง

ปัญหาและเฉลยข้อสอบนักธรรมและธรรมศึกษา

ปีการศึกษา ๒๕๕๘

คำสั่งแม่กองธรรมสนามหลวง

ที่ ๕๙/๒๕๕๘

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการร่างข้อสอบธรรมศึกษา

วิชาธรรม

ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๘

สนามหลวงแผนกธรรม โดยความเห็นชอบของมหาเถรสมาคม กำหนดให้มีการสอบธรรมสนามหลวง ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๘ เพื่อให้การจัดทำข้อสอบเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและได้มาตรฐาน จึงแต่งตั้งคณะกรรมการร่างข้อสอบธรรมศึกษา **วิชาธรรม** นำเสนอคณะอนุกรรมการพิจารณาและปรับปรุงข้อสอบธรรมศึกษาของสนามหลวงแผนกธรรมต่อไป มีรายนามดังนี้

๑. พระราชวิสุทธิติก	วัดสามพระยา	หัวหน้าคณะกรรมการ
๒. พระพิพัฒน์โกศล	วัดเศวตฉัตร	คณะกรรมการ
๓. พระราชวัชรภรณ์	วัดชูจิตธรรมาราม	คณะกรรมการ
๔. พระอมรโมลี	วัดปทุมวนาราม	คณะกรรมการ
๕. พระศรีมุนีวงศ์	วัดธาตุทอง	คณะกรรมการ
๖. พระกิตติสารมุนี	วัดเทพศิรินทราวาส	คณะกรรมการ
๗. พระครูโสภณเมธาวัฒน์	วัดนรนาถสุนทริการาม	คณะกรรมการและเลขานุการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป จนถึงวันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๕๘

สั่ง ณ วันที่ ๗ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๘

(สมเด็จพระวันรัต)

แม่กองธรรมสนามหลวง

คำสั่งแม่กองธรรมสนามหลวง

ที่ ๖๐/๒๕๕๘

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการร่างข้อสอบธรรมศึกษา

วิชาพุทธประวัติ

ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๘

สนามหลวงแผนกธรรม โดยความเห็นชอบของมหาเถรสมาคม กำหนดให้มีการสอบธรรมสนามหลวง ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๘ เพื่อให้การจัดทำข้อสอบเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและได้มาตรฐาน จึงแต่งตั้งคณะกรรมการร่างข้อสอบธรรมศึกษา **วิชาพุทธประวัติ** นำเสนอคณะอนุกรรมการพิจารณาและปรับปรุงข้อสอบธรรมศึกษาของสนามหลวงแผนกธรรมต่อไป มีรายนามดังนี้

๑. พระราชวิสุทธิญาณ	วัดบวรนิเวศวิหาร	หัวหน้าคณะกรรมการ
๒. พระสุธีรัตนภรณ์	วัดสุทัศนเทพวราราม	คณะกรรมการ
๓. พระศรีภททิยบดี	วัดชนะสงคราม	คณะกรรมการ
๔. พระกิตติญาณเมธี	วัดกลาง	คณะกรรมการ
๕. พระอุดมธีรคุณ	วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม	คณะกรรมการ
๖. พระมหาดรงค์ศักดิ์ จิตติภาโณ	วัดไทรใหญ่	คณะกรรมการ
๗. พระมหาสิริชัย สุขภาโณ	วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม	คณะกรรมการและเลขานุการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป จนถึงวันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๕๘

สั่ง ณ วันที่ ๗ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๘

สมเด็จพระวันรัต

(สมเด็จพระวันรัต)

แม่กองธรรมสนามหลวง

คำสั่งแม่กองธรรมสนามหลวง

ที่ ๖๑/๒๕๕๘

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการร่างข้อสอบธรรมศึกษา

วิชาวินัย

ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๘

สนามหลวงแพนกรรม โดยความเห็นชอบของมหาเถรสมาคม กำหนดให้มีการสอบธรรมสนามหลวง ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๘ เพื่อให้การจัดทำข้อสอบเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและได้มาตรฐาน จึงแต่งตั้งคณะกรรมการร่างข้อสอบธรรมศึกษา **วิชาวินัย** นำเสนอคณะกรรมการพิจารณาและปรับปรุงข้อสอบธรรมศึกษาของสนามหลวงแพนกรรมต่อไป มีรายนามดังนี้

๑. พระราชบัญญัติภรณ์	วัดนางชี	หัวหน้าคณะกรรมการ
๒. พระราชปริยัติโมลี	วัดโมลีโลกยาราม	คณะกรรมการ
๓. พระสุธีธรรมานุวัตร	วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม	คณะกรรมการ
๔. พระศรีวิสุทธาภรณ์	วัดบรมนิวาส	คณะกรรมการ
๕. พระวิบูลธรรมภาณ	วัดสัมมาชัญญาวาส	คณะกรรมการ
๖. พระมหาสมพร จิตตโสภโณ	วัดอาสาสงคราม	คณะกรรมการ
๗. พระวิสุทธธีรพงศ์	วัดนางชี	คณะกรรมการและเลขานุการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป จนถึงวันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๕๘

สั่ง ณ วันที่ ๗ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๘

(สมเด็จพระวันรัต)

แม่กองธรรมสนามหลวง

คำสั่งแม่กองธรรมสนามหลวง

ที่ ๖๒/๒๕๕๘

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการร่างข้อสอบธรรมศึกษา

ต่างประเทศ

ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๘

สนามหลวงแผนกธรรม โดยความเห็นชอบของมหาเถรสมาคม กำหนดให้มีการสอบธรรมสนามหลวง ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๘ เพื่อให้การจัดทำข้อสอบเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและได้มาตรฐาน จึงแต่งตั้งคณะกรรมการร่างข้อสอบธรรมศึกษา **ต่างประเทศ** นำเสนอคณะอนุกรรมการพิจารณาและปรับปรุงข้อสอบธรรมศึกษาของสนามหลวงแผนกธรรมต่อไป มีรายนามดังนี้

๑. พระราชดิลก	วัดอาวุธวิกสิตาราม	หัวหน้าคณะกรรมการ
๒. พระราชวรมุณี	วัดสังเวชวิศยาราม	คณะกรรมการ
๓. พระบวรรังษี	วัดระฆังโฆสิตาราม	คณะกรรมการ
๔. พระปัญญารัตน์	วัดสังข์กระจาย	คณะกรรมการ
๕. พระสรภานโกศล	วัดไตรมิตรวิทยาราม	คณะกรรมการ
๖. พระมหาปรีชา ปภงฺกโร	วัดพระพิเรนทร์	คณะกรรมการ
๗. พระกวีวรรณ	วัดศุขเกษมธรรมิการาม	คณะกรรมการและเลขานุการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป จนถึงวันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๕๘

สั่ง ณ วันที่ ๗ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๘

(สมเด็จพระวันรัต)

แม่กองธรรมสนามหลวง

คำสั่งแม่กองธรรมสนามหลวง

ที่ ๖๓/๒๕๕๘

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาและปรับปรุงข้อสอบ

ธรรมศึกษา

ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๘

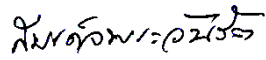
สนามหลวงแพนกรรม โดยความเห็นชอบของมหาเถรสมาคม กำหนดให้มีการสอบธรรมสนามหลวง ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๘ เพื่อให้การจัดทำข้อสอบเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและได้มาตรฐาน จึงแต่งตั้ง คณะอนุกรรมการพิจารณาและปรับปรุงข้อสอบธรรมศึกษา นำเสนอคณะกรรมการพิจารณาและอนุมัติข้อสอบธรรมศึกษาต่อไป มีรายนามดังนี้

๑. พระธรรมรัตนดิลก	วัดสุทัศน์เทพวราราม	ประธานอนุกรรมการ
๒. พระเทพเจติยาจารย์	วัดโสมนัสวิหาร	รองประธานอนุกรรมการ
๓. พระราชวิจิตรปฏิภาณ	วัดสุทัศน์เทพวราราม	อนุกรรมการ
๔. พระราชปัญญาภรณ์	วัดนางชี	อนุกรรมการ
๕. พระราชวิสุทธิญาณ	วัดบวรนิเวศวิหาร	อนุกรรมการ
๖. พระราชวิสุทธิดิลก	วัดสามพระยา	อนุกรรมการ
๗. พระราชวัชรภรณ์	วัดชูจิตธรรมาราม	อนุกรรมการ
๘. พระวิสุทธิธีรพงศ์	วัดนางชี	อนุกรรมการ
๙. พระอมรโมลี	วัดปทุมวนาราม	อนุกรรมการและเลขานุการ
๑๐. พระสุธีรัตนภรณ์	วัดสุทัศน์เทพวราราม	อนุกรรมการและเลขานุการ

๑๑. พระครูโสภณเมธาวิวัฒน์ วัดนรนาถสุนทริการาม อнуกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ถึงวันที่ ๒๐ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๘

ถึง ณ วันที่ ๗ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๘

(สมเด็จพระวันรัต)

แม่กองธรรมสนามหลวง

คำสั่งแม่กองธรรมสนามหลวง

ที่ ๖๔/๒๕๕๘

เรื่อง แต่งตั้งคณะอนุกรรมการพิจารณาและจัดทำข้อสอบนักธรรม

ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๘

สนามหลวงแผนกธรรม โดยความเห็นชอบของมหาเถรสมาคม กำหนดให้มีการสอบธรรมสนามหลวง ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๘ เพื่อให้การจัดทำข้อสอบเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและได้มาตรฐาน จึงแต่งตั้ง คณะอนุกรรมการพิจารณาและจัดทำข้อสอบ **นักธรรม** มีหน้าที่กลั่นกรองปรับปรุง และออกข้อสอบนักธรรม เพื่อนำเสนอคณะกรรมการพิจารณาและอนุมัติข้อสอบนักธรรม มีรายนามดังนี้

๑. พระพรหมเมธาจารย์	วัดบูรณศิริมัตยาราม	ประธานอนุกรรมการ
๒. พระเทพมุนี	วัดไตรมิตรวิทยาราม	รองประธานอนุกรรมการ
๓. พระเทพมหาเจติยาจารย์	วัดพระปฐมเจดีย์	อนุกรรมการ
๔. พระเทพเจติยาจารย์	วัดโสมนัสวิหาร	อนุกรรมการ
๕. พระเทพโมลี	วัดเทพศิรินทราวาส	อนุกรรมการ
๖. พระราชเวที	วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม	อนุกรรมการ
๗. พระราชมุนี	วัดบวรนิเวศวิหาร	อนุกรรมการ
๘. พระราชธรรมมาภรณ์	วัดสุทัศนเทพวราราม	อนุกรรมการ
๙. พระมหาสุประยัตโน ธมฺมธีโร	วัดบวรนิเวศวิหาร	อนุกรรมการและเลขานุการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป จนถึงวันที่ ๑๐ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๘

สั่ง ณ วันที่ ๗ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๘

สมเด็จพระวันรัต

(สมเด็จพระวันรัต)

แม่กองธรรมสนามหลวง

คำสั่งแม่กองธรรมสนามหลวง

ที่ ๖๕/๒๕๕๘

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาและอนุมัติสอบนักธรรม

ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๘

สนามหลวงแพทยกรรม โดยความเห็นชอบของมหาเถรสมาคม กำหนดให้มีการสอบธรรมสนามหลวง ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๘ เพื่อให้การจัดทำข้อสอบเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและได้มาตรฐาน จึงแต่งตั้ง คณะกรรมการพิจารณาและอนุมัติข้อสอบนักธรรม มีรายนามดังนี้

๑. สมเด็จพระวันรัต	วัดบวรนิเวศวิหาร	แม่กองธรรมสนามหลวง
๒. พระพรหมมุนี	วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม	รองแม่กองธรรมสนามหลวง
๓. พระเทพมหาเจติยาจารย์	วัดพระปฐมเจดีย์	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๔. พระเทพเจติยาจารย์	วัดโสมนัสวิหาร	เลขานุการแม่กองธรรมสนามหลวง
๕. พระราชมนี	วัดบวรนิเวศวิหาร	ผู้ช่วยแม่กองธรรมสนามหลวง
๖. พระมหาสุประยิตโน ฐมมธีโร	วัดบวรนิเวศวิหาร	เลขานุการคณะกรรมการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๑๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๘

สั่ง ณ วันที่ ๗ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๘

สมเด็จพระวันรัต

(สมเด็จพระวันรัต)

แม่กองธรรมสนามหลวง

คำสั่งแม่กองธรรมสนามหลวง

ที่ ๖๖/๒๕๕๘

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาและอนุมัติข้อสอบธรรมศึกษา

ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๘

สนามหลวงแผนกธรรม โดยความเห็นชอบของมหาเถรสมาคม กำหนดให้มีการสอบธรรมสนามหลวง ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๘ เพื่อให้การจัดทำข้อสอบเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและได้มาตรฐาน จึงแต่งตั้ง คณะกรรมการพิจารณาและอนุมัติข้อสอบธรรมศึกษา มีรายนามดังนี้

๑. สมเด็จพระวันรัต	วัดบวรนิเวศวิหาร	แม่กองธรรมสนามหลวง
๒. พระพรหมมุนี	วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม	รองแม่กองธรรมสนามหลวง
๓. พระธรรมรัตนาลิขิต	วัดสุทัศน์เทพวราราม	รองแม่กองธรรมสนามหลวง
๔. พระเทพมหาเจติยาจารย์	วัดพระปฐมเจดีย์	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๕. พระเทพเจติยาจารย์	วัดโสมนัสวิหาร	เลขานุการแม่กองธรรมสนามหลวง
๖. พระสุธีรัตนภรณ์	วัดสุทัศน์เทพวราราม	ผู้ช่วยเลขานุการแม่กองธรรมสนามหลวง
๗. พระครูโสภณเมธาวัฒน์	วัดนรนาถสุนทริการาม	เลขานุการรองแม่กองธรรมสนามหลวง

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๕๘ เป็นต้นไป จนกว่าจะเสร็จการ

สั่ง ณ วันที่ ๗ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๘

(สมเด็จพระวันรัต)

แม่กองธรรมสนามหลวง

**ปัญหาและเฉลยข้อสอบนักธรรม
นักธรรมชั้นตรี - โท - เอก
ของ สหามหลวงแผนกธรรม
พ.ศ. ๒๕๕๘**

กระทรวงวัฒนธรรม
กรมส่งเสริมวัฒนธรรม

สอบในสนามหลวง

วันพุธ ที่ ๒๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๘

สุชา สงฆ์สุส สามคคี

ความพร้อมเพรียงของหมู่ ให้เกิดสุข.

พ. ฐ. ๒๕/๕๑. พ. อิติ. ๒๕/๒๓๘. อัง. ทสภ. ๒๕/๘๐

แต่งอธิบายให้สมเหตุผลผลอ้างสุภาสิตอื่นมาประกอบด้วย ๑ ข้อ และบอกชื่อคัมภีร์ที่มา
แห่งสุภาสิตนั้นด้วย สุภาสิตที่อ้างมานั้นต้องเรียงเชื่อมความให้ติดต่อสมเรื่องกับกระทู้ตั้ง

ชั้นนี้กำหนดให้เขียนลงในใบตอบตั้งแต่ ๒ หน้า (เว้นบรรทัด) ขึ้นไป

ให้เวลา ๓ ชั่วโมง

ปัญหาและเฉลยวิชาธรรม นักรธรรมชั้นตรี

สอบในสนามหลวง

วันพฤหัสบดี ที่ ๒๒ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๘

๑. บุพพการี และ กตัญญูกตเวที หมายถึงบุคคลเช่นไร ?

เฉลย บุพพการี หมายถึงบุคคลผู้ทำอุปการะก่อน กตัญญูกตเวที หมายถึงบุคคลผู้รู้
อุปการะที่ท่านทำแล้ว และ ตอบแทน ๑

๒. พระธรรม คืออะไร ? มีคุณต่อผู้ปฏิบัติอย่างไร ?

เฉลย พระธรรม คือคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า ๑ มีคุณ คือย่อมรักษาผู้ปฏิบัติไม่ให้ตกไปในที่ชั่ว ๑

๓. บุญกิริยาวัตถุ คืออะไร ? โดยย่อมีเท่าไร ? อะไรบ้าง ?

เฉลย คือสิ่งเป็นที่ตั้งแห่งการบำเพ็ญบุญ ๑ มี ๓ ๑ คือ

๑. ทานมัย บุญสำเร็จด้วยการบริจาคทาน
๒. สีลมัย บุญสำเร็จด้วยการรักษาศีล
๓. ภาวนามัย บุญสำเร็จด้วยการเจริญภาวนา ๑

๔. ธรรมคุณจลัธรรณนำไปสู่ความเจริญ เรียกว่าอะไร ? จงบอกมาสัก ๒ ข้อ

เฉลย เรียกว่า จักร ๑ ได้แก่

๑. ปฏิจจสมุปบาท อยู่ในประเทศอันสมควร
๒. สัมบุตติยสัจจะ คบสัจตบุรุษ
๓. อัตตสัมมาปณิธิ ตั้งตนไว้ชอบ
๔. ปุพเพตตปุณณตา ความเป็นผู้ได้ทำความดีไว้ในปางก่อน ๑ (เลือกตอบเพียง ๒ ข้อ)

๕. บุคคลผู้รักษาความยุติธรรมไว้ได้ ควรเว้นจากกรรมอะไร ? ธรรมนั้นมีอะไรบ้าง ?

เฉลย ควรเว้นจากอกติ ๔ ๆ มี

๑. ความลำเอียงเพราะรักใคร่กัน เรียกว่า ฉันทาคติ
๒. ความลำเอียงเพราะไม่ชอบกัน เรียกว่า โทษาคติ
๓. ความลำเอียงเพราะเขลา เรียกว่า โมหาคติ
๔. ความลำเอียงเพราะกลัว เรียกว่า ภยาคติ ๆ

๖. กรรมอันเป็นบาปหนักที่สุด ห้ามสวรรค์ ห้ามนิพพาน คือกรรมอะไร ? จงยกตัวอย่างสัก ๓ ข้อ

เฉลย คืออนันตริยกรรม ๆ มี

๑. มาตุฆาต ฆ่ามารดา
  ๒. ปิตุฆาต ฆ่าบิดา
  ๓. อรหันตฆาต ฆ่าพระอรหันต์
  ๔. โลหิตุปบาท ทำร้ายพระพุทธเจ้าจนถึงยังพระโลหิตให้ห้อขึ้นไป
  ๕. สังฆเภท ยังสงฆ์ให้แตกจากกัน ๆ
- (เลือกตอบเพียง ๓ ข้อ)

๗. อาณิสสแห่งการฟังธรรม มีอะไรบ้าง ?

เฉลย มี

๑. ผู้ฟังธรรมยอมได้ฟังสิ่งที่ยังไม่เคยฟัง
๒. สิ่งใดได้เคยฟังแล้ว แต่ไม่เข้าใจชัด ย่อมเข้าใจสิ่งนั้นชัด
๓. บรรเทาความสงสัยเสียได้
๔. ทำความเห็นให้ถูกต้องได้
๕. จิตของผู้ฟังยอมปล่อยใจ ๆ

คิปปิปฏิบัติ

๘. ธรรม ๔ ประการ ที่เป็นไปเพื่อประโยชน์เกื้อกูลเพื่อสุขในปัจจุบัน เรียกว่าอะไร ? มีอะไรบ้าง ?

เฉลย เรียกว่า ทิฏฐธรรมมีกัตถประโยชน์ ฯ มี

๑. อุฏฐานสัมปทา ถึงพร้อมด้วยความหมั่นในการประกอบกิจอันควร
๒. อารักขสัมปทา ถึงพร้อมด้วยการรักษา ทั้งทรัพย์และการทำงานของตน ไม่ให้เสื่อมไป
๓. กัลยาณมิตรตตทา ความมีเพื่อนเป็นคนดี ไม่คบคนชั่ว
๔. สมชีวิตา ความเลี้ยงชีวิตตามสมควรแก่กำลังทรัพย์ที่ทำได้ ฯ

๙. มิตรมีหลายจำพวก อยากทราบว่ามิตรแท้ ๔ จำพวกมีอะไรบ้าง ?

เฉลย มี

๑. มิตรมีอุปการะ
๒. มิตรร่วมสุขร่วมทุกข์
๓. มิตรแนะประโยชน์
๔. มิตรมีความรักใคร่ ฯ

๑๐. บุตรธิดาพึงปฏิบัติต่อมารดาบิดาอย่างไร ?

เฉลย พึงปฏิบัติอย่างนี้

๑. ท่านได้เลี้ยงมาแล้ว เลี้ยงท่านตอบ
๒. ทำกิจของท่าน
๓. ดำรงวงศ์สกุล
๔. ประพฤติตนให้เป็นคนควรรับทรัพย์มรดก
๕. เมื่อท่านล่วงลับไปแล้ว ทำบุญอุทิศให้ท่าน ฯ

*****

ปัญหาและเฉลยวิชาพุทธประวัติ นักรธรรมชั้นตรี

สอบในสนามหลวง

วันศุกร์ ที่ ๒๓ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๘

๑. พุทธประวัติ คืออะไร ? มีความสำคัญอย่างไรจึงต้องเรียนรู้ ?

เฉลย คือเรื่องที่พรรณานความเป็นไปของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ๑ มีความสำคัญในการศึกษาและปฏิบัติพระพุทธศาสนา เพราะแสดงพระพุทธรุจริยาให้ปรากฏ ๑

๒. เจ้าชายสิทธัตถะทรงปรารถนาถึงอะไร จึงเสด็จออกบรรพชา ? และทรงบรรพชาได้กี่ปีจึงตรัสรู้ ?

เฉลย ทรงปรารถนาถึงความแก่ ความเจ็บ ความตาย และสมณะ๑ ทรงบรรพชาได้ ๖ ปี ๑

๓. ผู้ประกาศตนเป็นอุบาสกด้วยการถึงรัตนะ ๒ เป็นครั้งแรก คือใคร ? ได้พบพระพุทธเจ้าที่ไหน ?

เฉลย คือตปุสสะ และภัลลิกะ ๑ ที่ใต้ต้นราชายตนะ ๑

๔. พระพุทธเจ้าประสูติ ตรัสรู้ ปรีนิพพานที่ใต้ต้นไม้อะไร ?

เฉลย ประสูติและปรีนิพพาน ใต้ต้นสาละ ๑ ตรัสรู้ ใต้ต้นโพธิ์ (อัสสัตถพฤกษ์) ๑

๕. ปัญจวัคคีย์ ได้แก่ใครบ้าง ? ท่านเหล่านั้นอุปสมบทด้วยวิธีอะไร ?

เฉลย ได้แก่พระอัญญาโกณฑัญญะ พระวัปปะ พระภัททิยะ พระมหานามะ และพระอัสสชิ ๑ ด้วยวิธีเอหิภิกขุอุปสัมปทา ๑

๖. ออนุพพิงกา ๕ ว่าด้วยเรื่องอะไร ? ทรงแสดงครั้งแรกแก่ใคร ?

เฉลย ว่าด้วยทาน ศีล สวรรค์ โทษแห่งกาม และอาณิสสแห่งการออกจากกาม ๑
แก่ยสกุลบุตร ๑

๗. สถานที่ถวายพระเพลิงพระพุทธรูปชื่ออะไร ? ตั้งอยู่ในเมืองอะไร ?

เฉลย ชื่อว่า มกุฏพันธเจดีย์ ฯ เมืองกุสินารา ฯ

๘. ใครถวายบิณฑบาตแด่พระพุทธรองค์ก่อนตรัสรู้ และก่อนปรินิพพาน ?

เฉลย ก่อนตรัสรู้ คือนางสุชาดา ก่อนปรินิพพาน คือนายจุนทะ ฯ

ศาสนพิธี

๙. การแสดงตนเป็นพุทธมามกะ คืออะไร ?

เฉลย คือการประกาศตนของผู้แสดงว่า ยอมรับนับถือพระพุทธศาสนาประจำชีวิตของตน ฯ

๑๐. วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา กำหนดไว้กี่วัน ? มีวันอะไรบ้าง ?

เฉลย ๔ วัน ฯ มีวันวิสาขบูชา วันอัฐมีบูชา วันอาสาฬหบูชา และวันมาฆบูชา ฯ

*****

ปัญหาและเฉลยวิชาวินัยบัญญัติ นครธรรมชั้นตรี

สอบในสนามหลวง

วันเสาร์ ที่ ๒๔ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๘

๑. พระวินัย คืออะไร ? ภิกษุรักษาพระวินัยแล้ว ย่อมได้อานิสงส์อะไร ?

เฉลย คือพระพุทธบัญญัติและอภิธมาจาร ฯ ได้อานิสงส์ คือไม่ต้องเดือดร้อนใจ ได้รับความชื่นมื่นว่า ได้ประพฤติดีงาม จะเข้าหมู่ภิกษุผู้มีศีลก็องอาจไม่สะทกสะท้าน ฯ

๒. ปัจจัยเครื่องอาศัยของบรรพชิตเรียกว่าอะไร ? มีกี่อย่าง ? อะไรบ้าง ?

เฉลย เรียกว่า นิสสัย ฯ มี ๔ อย่าง ฯ คือ

๑. เทียวบิณฑบาต
๒. นุ่งห่มผ้าบังสุกุล
๓. อยู่โคนต้นไม้
๔. ฉันทาตองด้วยน้ำมูลตรเน่า ฯ

๓. ลิกขาบทที่มาในพระปาติโมกข์มีเท่าไร ? ลิกขาบทว่าด้วยปาราชิกมีอะไรบ้าง ?

เฉลย มี ๒๒๗ ลิกขาบท ฯ มี

๑. เสพเมถุน
๒. ภิกษุถือเอาของที่เจ้าของเขาไม่ได้ให้ ได้ราคา ๕ มาสก
๓. ภิกษุแก่งขามนุชย์ให้ตาย
๔. ภิกษุवादอุตริมนุสสธรรม (คือธรรมอันยิ่งของมนุษย์) ที่ไม่มีในตน ฯ

๔. ในอหินนาทานลิกขาบท กำหนดราคาทรัพย์ เป็นวัตถุแห่งอาบัติไว้อย่างไรบ้าง ?

เฉลย ทรัพย์มีราคาตั้งแต่ ๕ มาสก ขึ้นไป เป็นวัตถุแห่งอาบัติปาราชิก
ทรัพย์มีราคาต่ำกว่า ๕ มาสก แต่สูงกว่า ๑ มาสก เป็นวัตถุแห่งอาบัติตุลลัจจัย
ทรัพย์มีราคาตั้งแต่ ๑ มาสก ลงไป เป็นวัตถุแห่งอาบัติทุกกฏ ฯ

๕. อกุญโฆฏิกุญอื่นด้วยอาบัติปาราชิกอย่างไร อกุญผู้โฆฏิกุญจึงต้องอาบัติสังฆาทิเสส ?

เฉลย อกุญโฆฏิกุญแกล้งอกุญอื่นด้วยอาบัติปาราชิกไม่มีมูล และอกุญโฆฏิกุญแกล้งหาเสลอกุญอื่นด้วยอาบัติปาราชิก ฯ

๖. อกุญประพทติอย่างไร ชื่อว่าประพทุร่ายตระกูล ?

เฉลย ประจบคฤหัสถ์ ฯ

๗. พระพุทธรงค์ทรงอนุญาตให้อกุญขอจิวรต่อคฤหัสถ์ผู้ไม่ใช่ญาติ ไม่ใช่ปวารณา ได้ในสมัยใดบ้าง ?

เฉลย ในสมัยที่อกุญมีจิวรอันโจรลักไป หรือมีจิวรอันฉิบหายเสีย ฯ

๘. อกุญนำแก้อื้อของสงฆ์ไปใช้ในที่แจ้ง เมื่อหลีกไปจากที่นั้น ฟังปฏิบัตติอย่างไร ? ถ้าไม่ปฏิบัติ อย่างนั้น ต้องอาบัติอะไร ?

เฉลย ฟังเก็บเอง หรือใช้ให้ผู้อื่นเก็บ หรือมอบหมายแก่ผู้อื่น ฯ ต้องอาบัติปาจิตติย์ ฯ

๙. ในการรับบิณฑบาต อกุญฟังปฏิบัตติอย่างไรจึงถูกต้องตามเสขยวัตร ? จงตอบมาเพียง ๒ ข้อ

เฉลย รับโดยเคารพ แลดูแต่ในบาตร รับแกงพอสมควรแก่ข้าวสุก รับแต่พอเสมอขอบปากบาตร ฯ (เลือกตอบเพียง ๒ ข้อ)

๑๐. การเถียงกันด้วยเรื่องอะไรจึงจัดเป็นวิวาทาธิกรณ ?

เฉลย การเถียงกันว่า สิ่งนั้นเป็นธรรมเป็นวินัย สิ่งนี้ไม่ใช่ธรรมไม่ใช่วินัย ฯ

*****

ปัญหาวิชาเรียงความแก้กระทู้ธรรม นักธรรมชั้นโท
สอบในสนามหลวง

วันเสาร์ที่ ๘ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๕๘

อรรถกถา อภินิหาร
วชิระ กิตติ ปลัดสงฆ์

ทูลสืบลีลา ลมเต นโร
สภา ลมตี สีลา.

คนผู้พิสิล ย่อมได้รับความดีเตียน และความเสียชื่อเสียง ส่วนผู้มีสิล ย่อมได้รับชื่อเสียง และความยกย่องสรรเสริญทุกเมื่อ.

(ลีลาตฤเระ) พุ. เระ. ๒๖/๓๕๗.

แต่งอธิบายเป็นทำนองเทศนาโวหาร อ่างสุภาชิตอื่นมาประกอบไม่น้อยกว่า ๒ ข้อ และบอกชื่อคัมภีร์ที่มาแห่งสุภาชิตนั้นด้วย ห้ามอ่างสุภาชิตซ้ำซ้อนกัน แต่จะซ้ำคัมภีร์ได้ ไม่ห้ามสุภาชิตที่อ่างมานั้น ต้องเรียงเชื่อมความให้สนิทติดต่อสมเรื่องกับกระทู้ตั้ง.

ชั้นนี้ กำหนดให้เขียนลงในใบตอบ ตั้งแต่ ๓ หน้า (เว้นบรรทัด) ขึ้นไป

ใช้เวลา ๓ ชั่วโมง

ปัญหาวิชาธรรม นักรธรรมชั้นโท

สอบในสนามหลวง

วันเสาร์ที่ ๒๘ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๕๘

๑. สมถกรรมฐาน และวิปัสสนากรรมฐาน มุ่งผลแห่งการปฏิบัติอย่างไร ?

เฉลย สมถกรรมฐานมุ่งผลคือความสงบใจ ส่วนวิปัสสนากรรมฐานมุ่งผลคือความเรืองปัญญา ฯ

๒. ปาพจน์ ๒ คือธรรมและวินัย นั้นทราบแล้ว อยากทราบว่าความปฏิบัติอย่างไรจัดเป็นธรรม ความปฏิบัติอย่างไรจัดเป็นวินัย ?

เฉลย ความปฏิบัติเป็นทางนำความประพฤติและอัธยาศัยให้ประณีตขึ้น จัดเป็นธรรม ความปฏิบัติเนื่องด้วยระเบียบอันทรงตั้งไว้ด้วยพุทธานุภาพ เป็นสิกขาบทหรืออภิสมาจาร เป็นทางนำความประพฤติให้สม่ำเสมอ หรือเป็นเครื่องบริหารคณะ จัดเป็นวินัย ฯ

๓. โลกัตถจริยา ที่พระพุทธองค์ทรงประพฤติเป็นประโยชน์แก่โลกนั้น มีอธิบายอย่างไร ?

เฉลย มีอธิบายว่า ทรงประพฤติเป็นประโยชน์แก่มหาชนที่นับว่าสัตว์โลกทั่วไป เช่น ทรงแผ่พระญาณตรวจดูสัตว์โลกทุกเข้าคำ ผู้ใดปรากฏในข่ายพระญาณ เสด็จไปโปรดผู้นั้น รูปคือ ทรงสงเคราะห์คนทั้งหลายโดยฐานเป็นเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน ฯ

๔. วิเวก ๓ คืออะไรบ้าง ? จงอธิบายแต่ละอย่างพอเข้าใจ

เฉลย คือกายวิเวก สังตกาย ได้แก่อยู่ในที่สงัด จิตตวิเวก สังตจิต ได้แก่ทำจิตให้สงบ ด้วยสมถภาวนา อุปธิวิเวก สังตกิเลส ได้แก่ทำให้บริสุทธิ์จากกิเลสด้วยวิปัสสนาภาวนา ฯ

๕. ในสังขาร ๓ อะไรชื่อว่ากายสังขารและวจีสังขาร ? เพราะเหตุไรจึงได้ชื่ออย่างนั้น ?

เฉลย ลมอัสนาสะปัสสาสะ ได้ชื่อว่ากายสังขาร เพราะปรนปรือกายให้เป็นอยู่ วิตก กับ วิจาร ได้ชื่อว่าวจีสังขาร เพราะตรีแล้วตรงแล้วจึงพูด ไม่เช่นนั้นวาจาอันจักไม่เป็น ภาษา ฯ

๖. อปัสเสนธรรมชื่อว่า “พิจารณาแล้วบรรเทาของอย่างหนึ่ง” ของอย่างหนึ่งนั้น คืออะไร ?

เฉลย คืออกุศลวิตกอันสัมปยุตต์ด้วยกาม พยาบาท วิหิงสา ฯ

๗. อุปาทาน คืออะไร ? การถือเราถือเขาด้วยอำนาจมานะ จนเป็นเหตุถือพวก จัดเป็นอุปาทานอะไร ในอุปาทาน ๔ ?

เฉลย คือการถือมั่นข้างแล้ว ได้แก่ถือรั้น ฯ จัดเป็นอัตตตวาอุปาทาน ฯ

๘. ธรรมมัจฉริยะ ความตระหนี่ธรรม มีอธิบายอย่างไร ?

เฉลย มีอธิบายว่า ความหวงธรรม หวงศิลปวิทยา ไม่ปรารถนาจะแสดงจะบอกแก่คนอื่นเกรงว่าเขาจะรู้เทียมตน ฯ

๙. ชิวหาวิญญาน และกายวิญญาน เกิดขึ้นได้เพราะอาศัยอะไรบ้าง ?

เฉลย ชิวหาวิญญานเกิดขึ้น เพราะอาศัยลิ้นกับรส (กระทบกัน) และกายวิญญานเกิดขึ้น เพราะอาศัยกายกับโผฏฐัพพะ (กระทบกัน) ฯ

๑๐. อุปฆาตกรรม คือกรรมตัดรอน ทำหน้าที่อะไร ?

เฉลย ทำหน้าที่ตัดรอนผลแห่งชนกกรรมและอุปัตถัมภกกรรมให้ขาดแล้ว เข้าให้ผลแทนที่ (ชนกกรรมและอุปัตถัมภกกรรมนั้น) ฯ ขบด้วยทัญญู (ทัญญูยา สุปฏิวิทธา) ฯ

*****

ปัญหาวิชาอนุพุทธประวัติ นักธรรมชั้นโท
สอบในสนามหลวง

วันอาทิตย์ที่ ๒๙ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๕๘

๑. อนุพุทธองค์แรก คือใคร ? สำเร็จเป็นพระอรหันต์เพราะฟังพระธรรมเทศนาชื่ออะไร ?
เฉลย คือ พระอัญญาโกณฑัญญะ ฯ ชื่ออนัตตลักขณสูตร ฯ
๒. “ที่นี้วุ่นวายหนอ ที่นี้ขัดข้องหนอ” เป็นคำอุทานของใคร ? เพราะเหตุใดจึงอุทานอย่างนั้น ?
เฉลย ของยสกุลบุตร ฯ เพราะเห็นหมู่ชนบริวารนอนหลับมีอาการพิกลต่าง ๆ ดุจซากศพ ที่ทิ้งอยู่ในป่าช้า เกิดความสลดใจ คิดเบื่อหน่าย ฯ
๓. พระธรรมเทศนาที่ได้ชื่อว่าอาทิตตปริยายสูตร เพราะเหตุไร ? พระพุทธองค์ทรงแสดงแก่ใคร ?
เฉลย เพราะแสดงสภาวะธรรมเป็นของร้อน อันเหมาะแก่บุรพจรรยาของผู้ฟัง ฯ แก่พวก ปุราณชฎิล ฯ
๔. โกลิตะถามอุปติสสะว่า “ดูท่านไม่สนุกเหมือนในวันอื่น วันนี้ดูใจเศร้า ท่านเป็นอย่างไรหรือ ?”
อุปติสสะตอบว่าอย่างไร ?
เฉลย ตอบว่า “โกลิตะ อะไรที่ควรดูในการเล่นนี้มีหรือ ? คนเหล่านี้ทั้งหมดยังไม่ทันถึง ๑๐๐ ปี ก็จักไม่มีเหลือ จักล่วงไปหมด ดูการเล่นไม่มีประโยชน์อะไร ควรชวนชวาทรรคมเครื่องพันดีกว่า” ฯ

๕. พระโอรสว่า “เราจักไม่ชูงวง เข้าไปสู่สกุล” พระพุทธองค์ตรัสแก่พระสาวกองค์ใด ? ที่ไหน ?
เฉลย แก่พระมหาโมคคัลลานะ ฯ ที่บ้านกัลลวาลมุตตคาม แคว้นมคธ ฯ

๖. พระมหากัสสปเถระ ชักชวนภิกษุสงฆ์ทำสังคายนารวบรวมพระธรรมวินัย ตั้งไว้เป็นแบบฉบับ เพื่อสมกับพระพุทธพจน์ที่ได้ประทานไว้เมื่อครั้งปรินิพพาน พระพุทธพจน์นั้นใจความว่าอย่างไร ?

เฉลย ว่า ธรรมก็ดี วินัยก็ดี อย่างไรก็ดี อันเราได้แสดงไว้แล้ว ได้บัญญัติไว้แล้ว ธรรมวินัยนั้นจักเป็นศาสดาของท่านทั้งหลาย ในเมื่อเราล่วงไปแล้ว ฯ

๗. บรรดาศิษย์ ๑๖ คน ศิษย์คนใดนำพระธรรมเทศนาของพระพุทธองค์ไปบอกแก่พราหมณ์พาวรีผู้เป็นอาจารย์ ? พราหมณ์พาวรี ฟังพระธรรมเทศนานั้นแล้ว ได้บรรลุธรรมชั้นไหน ?

เฉลย บึงคิยมาณพ ฯ ชั้นเสขภูมิ ฯ

๘. พระเถระและพระเถรีผู้มีชื่อต่อไปนี้ ได้รับเอตทัคคะในทางไหน ?

ก. พระมหากัจจายนะ

ข. พระโมฆราช

ค. พระราหุล

ง. ปฎาจาราเถรี

จ. อุบลวรรณาเถรี

เฉลย ก. พระมหากัจจายนะ เป็นเอตทัคคะในทางอธิบายคำย่อให้พิสดาร

ข. พระโมฆราช เป็นเอตทัคคะในทางทรงจีวรเคร้าหมอง

ค. พระราหุล เป็นเอตทัคคะในทางผู้ใฝ่ใจศึกษาพระธรรมวินัย

ง. ปฎาจาราเถรี เป็นเอตทัคคะในทางทรงวินัย

จ. อุบลวรรณาเถรีเป็นเอตทัคคะในทางมีฤทธิ์ ฯ

ศาสนพิธี

๙. จงเขียนอุโบสถศีลข้อที่ ๓ มาดู ฯ

เฉลย อพฺรหฺมจริยา เวรมณี ลิกฺขาปทํ สมาทิมิ ฯ

๑๐. จงให้ความหมายของคำต่อไปนี้

ก. ปาฏิปุคคคลิกทาน

ข. เกล็ดชาน

ค. สลากภัต

ง. ผ้าวัสสิกสาฎก

จ. ผ้าอัจเจกจีวร ฯ

เฉลย

ก. ปาฏิปุคคคลิกทาน คือทานที่ถวายเจาะจงเฉพาะรูปนั้นรูปนี้

ข. เกล็ดชาน คือการถวายเมล็ด ๕ ได้แก่ เหนยใส เหนยขุ่น น้ำมัน น้ำผึ้ง น้ำอ้อย

ค. สลากภัต คือภัตตาคารที่ทายกทายิกาถวายตามสลาก

ง. ผ้าวัสสิกสาฎก คือผ้าที่อธิษฐานสำหรับใช้หุงในเวลาอาบน้ำฝน หรืออาบน้ำทั่วไป

จ. ผ้าอัจเจกจีวร คือผ้าจ่านำพรษาที่ทายกบริบถ่วนถวายก่อนวันออกพรษา

ปัญหาวิชาวินัยบัญญัติ นักรธรรมชั้นโท

สอบในสนามหลวง

วันอังคารที่ ๓๐ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๕๘

๑. ภิกษุผู้ปฏิบัติพระวินัยส่วนอนิสมาจารให้ติงาม จะต้องปฏิบัติอย่างไร ?

เฉลย ต้องปฏิบัติโดยสายกลาง คือไม่ถือเคร่งครัดอย่างมงาย จนเป็นเหตุทำตนให้ลำบากเพราะเหตุกรรมเนียมเล็กๆ น้อยๆ อันขัดต่อกาลเทศะ และไม่สะเพร่ามากเกินไป ละเลยต่อธรรมเนียมของภิกษุ จนถึงทำตนให้เป็นคนเลวทราม ฯ

๒. ภิกษุผู้ละเมิดสิกขาบทนอกพระปาติโมกข์ ต้องอาบัติอะไรได้บ้าง ?

เฉลย ต้องอาบัติอุลลัจจัย และ ทุกกฏ ฯ

๓. ผ้าสำหรับทำจีวรนุ่งห่มนั้น ทรงอนุญาตไว้กี่ชนิด ? อะไรบ้าง ?

เฉลย ๖ ชนิด ฯ คือ

๑. โขมะ ผ้าทำด้วยเปลือกไม้
๒. กัปปาลิกะ ผ้าทำด้วยฝ้าย
๓. โกเสยยะ ผ้าทำด้วยใยไหม
๔. กัมพละ ผ้าทำด้วยขนสัตว์ ยกเว้นผมและขนมนุษย์
๕. สาณะ ผ้าทำด้วยเปลือกป่าน
๖. ภังคะ ผ้าที่ทำด้วยของ ๕ อย่างนั้น แต่อย่างใดอย่างหนึ่งปนกัน ฯ

๔. ในบาลีแสดงเหตุนี้สัจจะรับจากอุปัชฌายะไว้ ๕ ประการ มีอะไรบ้าง ?

เฉลย มีอุปัชฌายะหลักไปเสีย ๑ ลี้กเสีย ๑ ตายเสีย ๑ ไปเข้ารีตเดิยรติยเสีย ๑
ลั้งบั้งคับ ๑ ฯ

๕. ภิกษุผู้อาพาธควรปฏิบัติตนอย่างไร จึงไม่เป็นภาระแก่ผู้พยาบาล ?

เฉลย ควรปฏิบัติตนให้เป็นผู้พยาบาลง่าย คือทำความสบายให้แก่ตน (ไม่ฉันทของแสง)
รู้จักประมาณในการบริโภค ฉันทง่าย บอกอาการไข้ตามเป็นจริงแก่ผู้พยาบาล
เป็นผู้อดทนต่อทุกขเวทนา ฯ

๖. การลุกยืนขึ้นรับ เป็นกิจที่ผู้น้อยพึงทำแก่ผู้ใหญ่ จะปฏิบัติอย่างไรจึงไม่ขัดต่อพระวินัย ?

เฉลย นั่งอยู่ในสำนักผู้ใหญ่ ไม่ลุกรับผู้น้อยกว่าท่าน นั่งเข้าแถวในบ้าน เข้าประชุมสงฆ์
ในอาราม ไม่ลุกรับท่านผู้ใดผู้หนึ่ง ฯ

๗. ฐานะเป็นเหตุไปด้วยสัตตาทหณียะที่ท่านกล่าวไว้ในบาลี มีอะไรบ้าง ?

เฉลย มี

๑. สหธรรมิกหรือมารดาบิดาเจ็บไข้ รู้เข้า ไปเพื่อรักษาพยาบาล
๒. สหธรรมิกกระสันจะลี้ก รู้เข้า ไปเพื่อระงับ
๓. มีกิจสงฆ์เกิดขึ้น เป็นต้นว่า วิหารชำรุดลงในเวลานั้น ไปเพื่อหาเครื่อง
ทัฬหสัมภาระมาปฏิสังขรณ์
๔. ทายกต้องการจะบำเพ็ญกุศล ส่งมานิมนต์ ไปเพื่อบำรุงศรัทธาของเขา
หรือแม้ฐานะอื่นนอกจากนี้ ที่เป็นกิจลักษณะ อนุโลมตามนี้ ฯ

๘. บุพพกรรมและบุพพกิจ ในการทำอุโบสถสวดปาติโมกข์ ต่างกันอย่างไร ?

เฉลย ต่างกันอย่างไรนี้ บุพพกรรมเป็นกิจที่ภิกษุพึงทำก่อนแต่ประชุมสงฆ์ มีกวาดบริเวณ
ที่ประชุมเป็นต้น ส่วนบุพพกิจเป็นกิจที่ภิกษุพึงทำก่อนแต่สวดปาติโมกข์
มีนํ้าปาริสูทธิของภิกษุผู้อาพาธมาเป็นต้น ฯ

๙. อุปปถกิริยา คืออะไร ? มีกี่อย่าง ? อะไรบ้าง ?

เฉลย คือการทำนอกกริตนอกกรอยของสมณะ ฯ มี ๓ อย่าง ฯ คืออนาจาร ได้แก่ความประพฤติไม่ดีไม่งาม ปาปสมาจาร ได้แก่ความประพฤติเลวทราม และอนเสนา ได้แก่ความหาเลี้ยงชีพไม่สมควร ฯ

๑๐. มหापเทศ แปลว่าอะไร ? ทรงประทานไว้เพื่อประโยชน์อะไร ?

เฉลย แปลว่า ข้อสำหรับอ้างอิงใหญ่ ฯ เพื่อเป็นหลักแห่งการวินิจฉัยทั้งในทางธรรมทั้งในทางวินัย ฯ

*****

ปัญหาวิชาเรียงความแก้กระทู้ธรรม นักธรรมชั้นเอก
สอบในสนามหลวง

วันศุกร์ที่ ๒๗ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๕๘

อุฎฐานวโต สติมโต

สุจิตมมสุส นิสมมาริโน

สถยตสส จ รมมชีวิน

อปฺปมตตสส ยโสภิวุฒติ.

เกียรตียศยอมเจริญแก่ผู้ขยัน มีสติ มีกิจการงานสะอาด ใคร่ครวญแล้วจึงทำ สำรวมแล้ว
เป็นอยู่โดยธรรม และไม่ประมาท.

(พุทธ) พ. ๖. ๒๕/๑๘.

แต่งอธิบายเป็นทำนองเทศนาโวหาร อ้างสุภาษิตอื่นมาประกอบ ไม่น้อยกว่า ๓ ข้อ และบอก
ชื่อคัมภีร์ที่มาแห่งสุภาษิตนั้นด้วย ห้ามอ้างสุภาษิตซ้ำซ้อนกัน แต่จะซ้ำคัมภีร์ได้ ไม่ห้าม สุภาษิตที่อ้างมา
นั้น ต้องเรียงเชื่อมความให้สนิทติดต่อสมเรื่องกับกระทู้ตั้ง.

ชั้นนี้ กำหนดให้เขียนลงในใบตอบ ตั้งแต่ ๔ หน้า (เว้นบรรทัด) ขึ้นไป

ให้เวลา ๓ ชั่วโมง

ปัญหาวิชาการธรรม นักรธรรมชั้นเอก

สอบในสนามหลวง

วันเสาร์ที่ ๒๘ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๕๘

๑. อนิจจตา ความไม่เที่ยงแห่งสังขาร กำหนดรู้ในทางง่ายได้ด้วยอาการอย่างไร ?

เฉลย ด้วยความเกิดขึ้นในเบื้องต้น และความสิ้นในเบื้องปลาย ฯ

๒. มนัสสัญญา คืออะไร ? กำหนดเห็นสังขารอย่างไร จึงถอนสัญญานั้นได้ ?

เฉลย คือความจำหมายว่าเป็นก้อน ได้แก่ความถือโดยนิมิตว่าเรา ว่าเขา ว่าผู้หนึ่ง ว่าผู้หนึ่ง ฯ
ด้วยการพิจารณากำหนดเห็นสังขารกระจายเป็นส่วนย่อย ๆ จากขณะ คือ ก้อน
จนเห็นสังขารเป็นสภาพว่าง ฯ

๓. ไวพจน์แห่งวิราคะว่า มหนิมมทโน ธรรมยังความเมาให้สร่าง ความเมาในที่นี้ หมายถึง
ความเมาในอะไร ?

เฉลย หมายถึงความเมาในอารมณ์อันยั่วยวนให้เกิดความเมาทุกประการ เช่นความถึง
พร้อมแห่งชาติ สกูล อิสริยะ และบริวาร หรือลาภ ยศ สรรเสริญ สุข หรือความ
เยาว์วัย ความหาโรคมิได้ และชีวิต ฯ

๔. จงสังเคราะห์มรรคมีองค์ ๘ เข้าในวิสุทธิ ๗ มาดู ๆ

เฉลย สัมมาวาจา สัมมาภังคะ สัมมาอาชีวะ จัดเข้าในศีลวิสุทธิ
สัมมาวาโยมะ สัมมาสติ สัมมาสมาธิ จัดเข้าในจิตตวิสุทธิ
สัมมาทิฐิ สัมมาสังกัปปะ จัดเข้าในทวิวิสุทธิ กังขาวิตรณวิสุทธิ มัคคามัคค
ญาณทัสสนวิสุทธิ ปฏิปทาญาณทัสสนวิสุทธิ ญาณทัสสนวิสุทธิ ฯ

๕. ในสมถกรรมฐาน ๔๐ ประการ มีนิमितและภาวนากี่อย่าง ? อะไรบ้าง ?

เฉลย มีนิमित ๓ คือบริกรรมนิमित อุดคคหนิमित และปฏิภาคนิमित และมีภาวนา ๓ คือ
บริกรรมภาวนา อุปะการภาวนา และอัปปนภาวนา ฯ

๖. ผู้เจริญเมตตาเป็นประจำ ย่อมได้รับอานิสงส์อะไรบ้าง ?

เฉลย ได้รับอานิสงส์อย่างนี้

๑. หลับอยู่ก็เป็นสุข
๒. ตื่นอยู่ก็เป็นสุข
๓. ไม่ฝันเห็นสิ่งลามก
๔. เป็นที่รักของมนุษย์ทั้งหลาย
๕. เป็นที่รักของอมมนุษย์ทั้งหลาย
๖. เทวดาทั้งหลายย่อมรักษา
๗. ไฟไม่ไหม้ พิษหรือคัสตราวุธทั้งหลายไม่อาจประทุษร้าย
๘. จิตย่อมตั้งมั่นได้เร็วพลัน
๙. ผิวพรรณย่อมผ่องใสงดงาม
๑๐. ไม่หลงทำกาลกิริยา คือเมื่อจะตายย่อมได้สติ
๑๑. เมื่อตายแล้วแม้เกิดอีก ก็ย่อมเกิดในที่ดีเป็นที่เสวยสุข ถ้าไม่เสื่อมจากฌาน
ก็ไปเกิดในพรหมโลก ฯ

๗. สติปัฏฐาน ๔ คืออะไรบ้าง ? การพิจารณาผม ขน เล็บ ฟัน หนัง โดยความเป็นของ
ปฏิกุศล จัดเข้าในสติปัฏฐานข้อไหน ?

เฉลย คือกายานุปัสสนาสติปัฏฐาน เวทนานุปัสสนาสติปัฏฐาน จิตตานุปัสสนาสติปัฏฐาน
และธรรมานุปัสสนาสติปัฏฐาน ฯ ในกายานุปัสสนาสติปัฏฐาน ฯ

๘. พระพุทธองค์ทรงแสดงศิริมานนทุตรที่ไหน ? แก่ใคร ? ว่าด้วยเรื่องอะไร ?

เฉลย ที่พระเชตวัน เมืองสาวัตถี ฯ แก่พระอานนท์ ฯ ว่าด้วยลัญญา ๑๐ ฯ

๙. ท่านว่า ผู้ที่จะเจริญวิปัสสนาปัญญา ฟังรู้ฐานะ ๖ ก่อน ฐานะ ๖ นั้น มีอะไรบ้าง ?

เฉลย มี

๑. อนิจจะ ของไม่เที่ยง
๒. อนิจจลักษณะ เครื่องหมายที่จะให้กำหนดรู้ว่าไม่เที่ยง
๓. ทุกขะ ของลัต์ว์ทนได้ยาก
๔. ทุกขลักษณะ เครื่องหมายที่จะให้กำหนดรู้ว่าเป็นทุกข์
๕. อนัตตา สิ่งสภาพไม่ใช่ตัวตน
๖. อนัตตลักษณะ เครื่องหมายที่จะกำหนดรู้ว่าเป็นอนัตตา ฯ

๑๐. บรรดาอาการ ๓๒ ประการนั้น ส่วนที่เป็นอาโปธาตุมีอะไรบ้าง ?

เฉลย มีดี เสมหะ น้ำเหลือง เลือด เหงื่อ มันข้น น้ำตา มันเหลว น้ำลาย น้ำมูก ไขข้อ
มูล ฯ

*****

ปัญหาวิชาพุทธานุพุทธประวัติ นักรธรรมชั้นเอก
สอบในสนามหลวง

วันอาทิตย์ที่ ๒๙ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๕๘

๑. พระพุทธองค์ทรงปฏิญาณว่า เป็นสัมมาสัมพุทธะ เพราะทรงอาศัยเหตุอะไร ?

เฉลย ทรงอาศัยเหตุที่ตรัสรู้ร้อยสี่ ๔ อย่างแจ่มแจ้งครบถ้วนทุกประการ จึงทรงปฏิญาณว่า เป็นสัมมาสัมพุทธะ ๑

๒. พุทธจักขุ กับธรรมจักขุ ต่างกันอย่างไร ? แต่ละอย่างใครได้เป็นคนแรก ?

เฉลย พุทธจักขุ คือจักขุของพระพุทธเจ้า หมายถึงพระปัญญาของพระพุทธองค์ที่ทรงพิจารณาเห็นอุปนิสัยแห่งเวไนยสัตว์ ส่วนธรรมจักขุ คือดวงตาเห็นธรรม ได้แก่ ไสตาปัตติมรรค สกทาคามิมรรค อนาคามิมรรค ที่เกิดขึ้นแก่ผู้ฟังธรรม ๑
พุทธจักขุ เป็นคุณสมบัติเฉพาะพระพุทธเจ้า พระพุทธองค์จึงทรงได้เป็นพระองค์แรก และพระองค์เดียว ส่วนธรรมจักขุพระอัญญาโกณฑัญญะได้เป็นองค์แรก ๑

๓. พระพุทธองค์ทรงสรรเสริญพระสาวกองค์ใดว่า “ไม่ทำศรัทธาและโรคหทัยของตระกูลให้เสีย” ? และทรงอุปมาเปรียบเทียบว่าอย่างไร ?

เฉลย ทรงสรรเสริญพระโมคคัลลานะ ๑ ว่า “ประหนึ่งแมลงผึ้งอันเที่ยวไปในสวนดอกไม้ ไม่ทำสีและกลิ่นของดอกไม้ให้ขี้ ถือเอาแต่รสบินไป ฉะนั้น” ๑

๔. ผู้ที่ได้รับการอุปสมบทโดยวิธีรับโอวาท และโดยวิธีรับครุธรรม คือใคร ? และได้รับการยกย่องว่าเป็นเอตทัคคะในทางใด ?

เฉลย โดยวิธีรับโอวาท คือพระมหากัสสปะ และโดยวิธีรับครุธรรม คือพระมหาปชาบดีโคตมี ฯ

พระมหากัสสปะ ในทางผู้ทรงชุดงคคุณ ส่วนพระมหาปชาบดีโคตมี ในทางรัตัญญู ฯ

๕. พระพุทธองค์เสด็จไปแสดงธรรมโปรดพระพุทธมารดาในสวรรค์ชั้นใด ? ด้วยธรรมอะไร ? และพระพุทธมารดาได้รับผลอะไร ?

เฉลย ในสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ ฯ ด้วยพระอภิธรรม ฯ ได้บรรลุพระโสดาปัตติผล ฯ

๖. อนาถบิณฑิกเศรษฐี มีนามเดิมว่าอะไร ? ได้บรรลุคุณวิเศษอะไรในพระพุทธศาสนา ? ที่ไหน ?

เฉลย สุทัตตะ ฯ โสดาปัตติผล ฯ ที่เมืองราชคฤห์ ฯ

๗. พระสาวกที่มักเปล่งอุทานเนื่องๆ ว่า “สุขหนอ สุขหนอ” ดังนี้ คือใคร ? ท่านเปล่งอุทานเช่นนี้เพราะเหตุไร ?

เฉลย คือพระภิกษุทิวะ ฯ เพราะเมื่อก่อนท่านเป็นพระเจ้าแผ่นดิน ต้องจัดการรักษาป้องกันทั้งในวังนอกวัง ทั้งในเมืองนอกเมือง จนตลอดทั่วอาณาเขต แม้มีคนคอยรักษาอย่างนี้แล้ว ยังต้องหวาดระแวง สะดุ้งกลัวอยู่เป็นนิตย์ ครั้นทรงออกบวชได้บรรลุอรหัตผลแล้ว แม้อยู่ในที่ไหนๆ ก็ไม่หวาดระแวง ไม่สะดุ้งกลัว ไม่ต้องขวนขวาย มีใจปลอดโปร่งเป็นดุจมฤคอยู่ จึงเปล่งอุทานเช่นนั้น ฯ

๘. พระมหากัสสปะ พระอุบาลี และพระอานนท์ องค์ใดนิพพานก่อนหรือหลังพระพุทธองค์ ? จงอ้างหลักฐานมาแสดง

เฉลย หลังพระพุทธองค์ทั้งหมด ฯ หลักฐาน คือพระสาวกทั้ง ๓ องค์นั้นได้ร่วมประชุมสังฆทำสังคายนาครั้งที่ ๑ หลังพุทธปรินิพพานได้ ๓ เดือน ฯ

๙. คำว่า “วรรณะใด ประพฤติกุศลกรรมบถ เบื้องหน้าแต่มรณะ วรรณะนั้นย่อมเข้าสู่
อบายเสมอกันหมด ไม่มีพิเศษ” ใครกล่าว ? และกล่าวกะใคร ?

เฉลย พระมหากัจจายนะ กล่าว ฯ กล่าวกะพระเจ้ามฑูรราชอวันตีบุตร ฯ

๑๐. ในการถวายพระเพลิงพระพุทธรูป พระพุทธรูปส่วนใดยังคงเหลืออยู่ ?

เฉลย พระอัฐิ พระเกศา พระโลมา พระนขา พระทันตา เหลืออยู่ นอกนั้นถูกเพลิงไหม้
หมดสิ้น ฯ

*****

ปัญหาวิชาวินัยบัญญัติ นครธรรมชั้นเอก

สอบในสนามหลวง

วันจันทร์ที่ ๓๐ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๕๘

๑. สังฆกรรมย่อมวิบัติ โดยอะไรบ้าง ? สงฆ์ให้อุปสมบทแก่ภพบุคคล เป็นสังฆกรรมวิบัติโดยอะไร ?

เฉลย โดยวัตถุ สীมา ปริสะเก และกรรมวาจา ฯ วิบัติโดยวัตถุ ฯ

๒. สীมา มีกี่ประเภท ? อะไรบ้าง ? ประเภทไหนสมมติเป็นตีสวรรวิปวาสนไม่ได้ ?

เฉลย มี ๒ ประเภท ฯ พัทธสีมา คือแดนที่ผูก หมายถึงเขตอันสงฆ์กำหนดเอาเอง และอพัทธสีมา คือแดนที่ไม่ได้ผูก หมายถึงเขตอันเขากำหนดไว้โดยปกติของบ้านเมือง หรือเขตที่มีสัญญาเป็นอย่างอื่นเป็นเครื่องกำหนด ฯ ประเภทอพพัทธสีมา ฯ

๓. ภิกษุผู้ควรได้รับเลือกให้เป็นเจ้าหน้าที่ทำการสงฆ์ พึงประกอบด้วยคุณสมบัตินี้อะไรบ้าง ? และจะปฏิบัติหน้าที่นั้นได้ตั้งแต่เมื่อไร ?

เฉลย ด้วยคุณสมบัตินี้เหล่านี้ คือ

๑. ไม่ถึงความลำเอียงเพราะความชอบพอ
๒. ไม่ถึงความลำเอียงเพราะเกลียดชัง
๓. ไม่ถึงความลำเอียงเพราะงมงาย
๔. ไม่ถึงความลำเอียงเพราะกลัว
๕. เข้าใจการทำหน้าที่อย่างนั้น ฯ

ตั้งแต่สงฆ์สวดสมมติด้วยญัตติทุติยกรรมวาจาให้เป็นเจ้าหน้าที่นั้น ฯ

๔. อานิสงส์กฐินจะสิ้นสุดลง เพราะเหตุอะไรบ้าง ?

เฉลย เพราะปฐิโพธ ๒ ประการ คืออวาสาปฐิโพธ ความกังวลในอวาสา และจิวราปฐิโพธ ความกังวลในจิวรา ขาดลง และสิ้นสุดเขตจิวรากาล ๑

๕. อภัพบุคคลผู้กระทำผิดต่อพระศาสนา ถูกห้ามอุปสมบท มีกี่ประเภท ? อะไรบ้าง ?

เฉลย มี ๗ ประเภท คือ

๑. คนฆ่าพระอรหันต์
๒. คนทำร้ายภิกษุณี ได้แก่ผู้ฆ่มชืนภิกษุณีในอัชฌาจาร
๓. คนลักเพศ คือคนถือเพศเป็นภิกษุเอง
๔. ภิกษุไปเข้ารีตเดียรถีย์
๕. ภิกษุต้องปาราชิกละเพศไปแล้ว
๖. ภิกษุทำสังฆฆาท
๗. คนทำร้ายพระศาสดาจนถึงหื้อพระโลหิต ๑

๖. การโจทภิกษุอื่นด้วยอาบัติ ทำด้วยกายก็ได้ ด้วยวาจาก็ได้ อยากทราบว่าการโจทด้วยกายนั้นทำอย่างไร ?

เฉลย ทำโดยแสดงอาการไม่หนักถือว่าเป็นภิกษุ มีการไม่อภิวัตเป็นต้น การเขียนหนังสือโจท ก็จัดว่าเป็นการโจทด้วยกาย ๑

๗. อธิกรณ์อันสงฆ์วินิจฉัยแล้ว ฝ่ายไม่ชอบใจ จักอุทธรณ์ต่อสงฆ์อื่นให้วินิจฉัยใหม่ได้หรือไม่ ? จงอธิบายพอเข้าใจ

เฉลย ได้ก็มี ไม่ได้ก็มี ๑ ตามสิกขาบทที่ ๓ แห่งสัปปาณวรรค ปาจิตตยักัณฑ์ โจทก์ก็ดี จำเลยก็ดี สงฆ์ก็ดี รู้ยู่ว่าอธิกรณ์นั้น สงฆ์หมั้นั้นวินิจฉัยเป็นธรรมแล้ว ฟืนขึ้นเพื่อวินิจฉัยใหม่ ต้องอาบัติปาจิตตยยะ เป็นอันอุทธรณ์ไม่ได้ แต่ถ้าเห็นว่ายไม่เป็นธรรม ฟืนขึ้นไม่เป็นอาบัติ เป็นอันอุทธรณ์ได้ ๑

๘. รัตติเจท คืออะไร ? รัตติเจทของภิกษุผู้ประพฤติมานัต มีเท่าไร ? อะไรบ้าง ?

เฉลย คือการขาดราตรี ๗ มี ๔ อย่าง ๗ คือ

๑. สหวาสัย อยู่ร่วม
๒. วิปวาสัย อยู่ปราศ
๓. อนาโรจนา ไม่บอก
๔. อุเน คณ จรณั ประพฤติในคณะอันพร่อง ๗

พระราชบัญญัติคณะสงฆ์

๙. ที่วัดและที่ซึ่งขึ้นต่อวัด ตามมาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ มีกี่อย่าง ?
อะไรบ้าง ?

เฉลย มี ๓ อย่าง ๗ คือ

๑. ที่วัด คือที่ซึ่งตั้งวัดตลอดจนเขตของวัดนั้น
๒. ที่ธรณีสงฆ์ คือที่ซึ่งเป็นสมบัติของวัด
๓. ที่กัลปนา คือที่ซึ่งมีผู้อุทิศแต่ผลประโยชน์ให้วัดหรือพระศาสนา ๗

๑๐. พระราชบัญญัติคณะสงฆ์มาตรา ๓๗ ระบุหน้าที่เจ้าอาวาสไว้กี่อย่าง ? อะไรบ้าง ?

เฉลย ระบุไว้ ๔ อย่าง ๗ คือ

๑. บำรุงรักษาวัด จัดกิจการและศาสนสมบัติของวัดให้เป็นไปด้วยดี
๒. ปกครองและสอดส่องให้บรรพชิตและคฤหัสถ์ที่มีที่อยู่หรือพำนักอาศัยอยู่ในวัดนั้นปฏิบัติตามพระธรรมวินัย กฎมหาเถรสมาคม ข้อบังคับระเบียบหรือคำสั่งของมหาเถรสมาคม
๓. เป็นธุระในการศึกษาอบรมและสั่งสอนพระธรรมวินัยแก่บรรพชิตและคฤหัสถ์
๔. ให้ความสะดวกตามสมควรในการบำเพ็ญกุศล ๗

*****

**ปัญหาและเฉลยข้อสอบธรรมศึกษา
ธรรมศึกษาชั้นตรี - โท - เอก
ของ สหามหลวงแผนกธรรม
พ.ศ. ๒๕๕๘**

ปัญหาวิชาการทุกระดับ ธรรมศึกษาชั้นตรี
สอบในสนามหลวง
วันอังคารที่ ๑ ธันวาคมพ.ศ.๒๕๕๘

—————
สิลักรุเชย เมธาวิ
ปราชนม์ ฟังรักษาศีล

พ.อติ.๒๕/๒๘๒

—————
แต่งอธิบายให้สมเหตุผล อ้างสุภาสิตอื่นมาประกอบด้วย ๑ ข้อ และบอกชื่อคัมภีร์ที่มาแห่ง
สุภาสิตนั้นด้วย สุภาสิตที่อ้างมานั้น ต้องเรียงเชื่อมความให้ติดต่อสมเรื่องกับกระทู้ตั้ง
ข้อนี้ กำหนดให้เขียนลงในใบตอบตั้งแต่ ๒ หน้า (เว้นบรรทัด) ขึ้นไป

—————
ให้เวลา ๓ ชั่วโมง

ปัญหาและเฉลยวิชาธรรม ธรรมศึกษาชั้นตรี

สอบในสนามหลวง

วันอังคารที่ ๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๘

๑. ธรรมะข้อใด อุปมาดุจหางเสือเรือ ?

ก. สติ

ข. สัมปชัญญะ

ค. ขันติ

ง. หิริ

เฉลยข้อ ก.

๒. สัมปชัญญะ มีความหมายตรงกับข้อใด ?

ก. ความระลึกได้

ข. ความรู้ตัว

ค. ความรอบรู้

ง. ความจำได้

เฉลยข้อ ข.

๓. ผู้มีความรอบคอบ ทำงานไม่ผิดพลาด เพราะมีธรรมอะไร ?

ก. สติ สัมปชัญญะ

ข. หิริ โอตตปปะ

ค. ขันติ โสรัจจะ

ง. วุฒิธรรม

เฉลยข้อ ก.

๔. ธรรมข้อใด คຸ້ມครองโลกให้สงบร่มเย็น ?

ก. หิริ โอตตปปะ

ข. สติ สัมปชัญญะ

ค. ขันติ โสรัจจะ

ง. กตัญญู กตเวที

เฉลยข้อ ก.

๕. ความละเอียดต่อบาปทุจริต ตรงกับข้อใด ?

ก. สติ

ข. สัมปชัญญะ

ค. หิริ

ง. โอตตปปะ

เฉลยข้อ ค.

๖. ผู้ไม่ทำชั่วเพราะกลัวบาป ชื่อว่ามีคุณธรรมข้อใด ?

ก. สติ

ข. สัมปชัญญะ

ค. หิริ

ง. โอตตปปะ

เฉลยข้อ ง.

๗. ผู้ประสงค์จะให้กายวาจาใจงาม ควรประพฤติธรรมอะไร ?

ก. สติ สัมปชัญญะ

ข. หิริ โอตตปปะ

ค. ขันติ โสรัจจะ

ง. กตัญญู กตเวที

เฉลยข้อ ค.

๘. ข้อใด เป็นลักษณะของคนมีขันติธรรม ?

ก. ทนตี้มเหล้า

ข. ทนเล่นการพนัน

ค. ทนลำบาก

ง. ทนเล่นเกมส์

เฉลยข้อ ค.

๙. โสรัจจะ มีความหมายตรงกับข้อใด ?

ก. ความอดทน

ข. ความไม่ประมาท

ค. ความอ่อนน้อม

ง. ความเสถียร

เฉลยข้อ ง.

๑๐. บุพพการี หมายถึงใคร ?

ก. ผู้ให้กำเนิด

ข. ผู้ถือกำเนิด

ค. ผู้คุมกำเนิด

ง. ผู้ไปเกิด

เฉลยข้อ ก.

๑๑. กตัญญูกตเวทิตี เป็นหน้าที่ของใคร ?

ก. บิดามารดา

ข. พระมหากษัตริย์

ค. ครูอาจารย์

ง. บุตรธิดา

เฉลยข้อ ง.

๑๒. คนทั่วไปเป็นบุญพการีไม่ได้ เพราะเหตุใด ?

ก. มักโกรธ

ข. ริษยา

ค. ไม่เสียสละ

ง. หึงหวง

เฉลยข้อ ค.

๑๓. พระปัญญาคุณ เป็นคุณของใคร ?

ก. พระพุทธ

ข. พระธรรม

ค. พระสงฆ์

ง. พระอรหันต์

เฉลยข้อ ก.

๑๔. ข้อใด เป็นคุณของพระธรรม ?

ก. แนะนำดี

ข. ชี้ทางสวรรค์

ค. ป้องกันอบาย

ง. ให้ความยากจน

เฉลยข้อ ค.

๑๕. การฝึกสมาธิชื่อว่าปฏิบัติตามโอวาทของพระพุทธเจ้า ข้อใด ?

ก. เว้นทุจริต

ข. ประกอบสุจริต

ค. ทำใจให้ผ่องใส

ง. เว้นอบายมุข

เฉลยข้อ ค.

๑๖. ข้อใด จัดเป็นกายทุจริต ?

ก. ปองร้าย

ข. ฆ่าสัตว์

ค. ยุยงให้แตกกัน

ง. ให้อภัยผู้อื่น

เฉลยข้อ ข.

๑๗. ข้อใด จัดเป็นวีทจริต ?

ก. โภก

ข. วิ่งราว

ค. ลักขโมย

ง. ทำร้ายผู้อื่น

เฉลยข้อ ก.

๑๘. วิทจริตใด ทำให้เกิดความเจ็บใจ ?

ก. พุดเท็จ

ข. พุดส่อเสียด

ค. พุดคำหยาบ

ง. พุดเพื่อเจ้า

เฉลยข้อ ค.

๑๙. พุดยุยงให้แตกกัน จัดเป็นวีทจริต ข้อใด ?

ก. พุดเท็จ

ข. พุดส่อเสียด

ค. พุดคำหยาบ

ง. พุดเพื่อเจ้า

เฉลยข้อ ข.

๒๐. สำนวนว่า แต่ลมปากหวานหูไม่รู้หาย สอดคล้องกับวีทจริตข้อใด ?

ก. ไม่พุดเท็จ

ข. ไม่พุดส่อเสียด

ค. ไม่พุดคำหยาบ

ง. ไม่พุดเพื่อเจ้า

เฉลยข้อ ค.

๒๑. ข้อใด จัดเป็นมโนสุจริต ?

ก. เห็นตามพวก

ข. เห็นตามเพื่อน

ค. เห็นตามธรรม

ง. เห็นตามกระแส

เฉลยข้อ ค.

๒๒. รากเหง้าของอกุศล ตรงกับข้อใด ?

ก. โลภะ

ข. ตัณหา

ค. ราคะ

ง. ทิฏฐิ

เฉลยข้อ ก.

๒๙. อยากเลิกเสพยาบ้า ควรเจริญอิฐฐานธรรมข้อใด ?

ก. ปัญญา	ข. สัจจะ
ค. จาคะ	ง. อุปสมะ

เฉลยข้อ ข.

๓๐. บุคคลจะบรรลุความสำเร็จได้ ควรบำเพ็ญธรรมข้อใด ?

ก. วุฒิ ๔	ข. จักร ๔
ค. อิฐฐาน ๔	ง. อิทธิบาท ๔

เฉลยข้อ ง.

๓๑. ขยันเรียนหนังสือ ตรงกับอิทธิบาทข้อใด ?

ก. ฉันทะ	ข. วิริยะ
ค. จิตตะ	ง. วิมังสา

เฉลยข้อ ข.

๓๒. อุเบกขาในพรหมวิหาร ตรงกับข้อใด ?

ก. ไม่รับผิดชอบ	ข. ไม่สนใจ
ค. ทอดธุระ	ง. วางใจเป็นกลาง

เฉลยข้อ ง.

๓๓. ข้อปฏิบัติให้ถึงความดับทุกข์ เรียกว่าอะไร ?

ก. ทุกข์	ข. สมุทัย
ค. นิโรธ	ง. มรรค

เฉลยข้อ ง.

๓๔. กรรมที่ห้ามสวรรค์นิพพาน ตรงกับข้อใด ?

ก. อนันตริยกรรม	ข. อุกุศลกรรม
ค. อาสันนกรรม	ง. ชนกกรรม

เฉลยข้อ ก.

๓๕. การพิจารณาความแก่ ช่วยบรรเทาความเมาในเรื่องใด ?

ก. ชีวิต	ข. วัย
ค. ความไม่มีโรค	ง. ความหลงผิด

เฉลยข้อ ข.

๓๖. ได้รู้เรื่องใหม่ เข้าใจเรื่องเก่า บรรเทาความสงสัย เป็นอานิสงส์ของอะไร ?

ก. คบสัตบุรุษ	ข. พังกรรม
ค. ทำบุญ	ง. เจริญภาวนา

เฉลยข้อ ข.

๓๗. คนมีความกล้าที่จะละชั่วทำดี จัดว่ามีพลธรรมข้อใด ?

ก. สัทธา	ข. วิริยะ
ค. สติ	ง. ปัญญา

เฉลยข้อ ข.

๓๘. รูปขันธ์ ได้แก่อะไร ?

ก. ร่างกาย	ข. เวทนา
ค. สัญญา	ง. วิญญาณ

เฉลยข้อ ก.

๓๙. การกราบไหว้สิ่งวชนียสถาน จัดว่ามีความเคารพในเรื่องใด ?

ก. พระพุทธรูป	ข. พระธรรม
ค. พระสงฆ์	ง. พระรัตนตรัย

เฉลยข้อ ก.

๔๐. หลักธรรมใด ส่งเสริมให้เกิดความสามัคคีปรองดอง ?

ก. สาราณียธรรม	ข. พรหมวิหาร
ค. สัมปยุตธรรม	ง. คารวะ

เฉลยข้อ ก.

๔๗. การประพาศิตสังคหัตถุธรรม ก่อให้เกิดประโยชน์ใด ?

ก. ความสามัคคี	ข. ความสำเร็จ
ค. ความเจริญ	ง. ความยุติธรรม

เฉลยข้อ ก.

๔๘. บรรดาทิศทั้ง ๖ ทิศเบื้องบน หมายถึงใคร ?

ก. มารดาบิดา	ข. ครูอาจารย์
ค. พระมหากษัตริย์	ง. สมนพราหมณ์

เฉลยข้อ ง.

๔๙. ก่อการทะเลาะวิวาท เป็นโทษของอบายมุขใด ?

ก. ดื่มน้ำเมา	ข. เที่ยวกลางคืน
ค. ดูการเล่น	ง. เล่นการพนัน

เฉลยข้อ ก.

๕๐. ข้อใด เป็นโทษของการคบคนชั่วเป็นมิตร ?

ก. ไม่มีใครเชื่อถือ	ข. ถูกหวาดระแวง
ค. ถูกตีเตี๋ยน	ง. เป็นนักเลงหัวไม้

เฉลยข้อ ง.

เจดีย์วิทยาราม ธรรมศึกษาชั้นตรี
สอบในสนามหลวง
วันอังคาร ที่ ๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๘

๑. ก	๑๑. ง	๒๑. ค	๓๑. ข	๔๑. ง
๒. ข	๑๒. ค	๒๒. ก	๓๒. ง	๔๒. ง
๓. ก	๑๓. ก	๒๓. ค	๓๓. ง	๔๓. ก
๔. ก	๑๔. ค	๒๔. ก	๓๔. ก	๔๔. ก
๕. ค	๑๕. ค	๒๕. ค	๓๕. ข	๔๕. ง
๖. ง	๑๖. ข	๒๖. ค	๓๖. ข	๔๖. ค
๗. ค	๑๗. ก	๒๗. ง	๓๗. ข	๔๗. ก
๘. ค	๑๘. ค	๒๘. ค	๓๘. ก	๔๘. ง
๙. ง	๑๙. ข	๒๙. ข	๓๙. ก	๔๙. ก
๑๐. ก	๒๐. ค	๓๐. ง	๔๐. ก	๕๐. ง

ปัญหาและเฉลยวิชาพุทธะ ธรรมศึกษาชั้นตรี

สอบในสนามหลวง

วันอังคาร ที่ ๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๘

๑. พุทธประวัติได้แก่ประวัติของใคร ?

ก. พระพุทธเจ้า

ข. พระสาวก

ค. พระสาวิกา

ง. พุทธบริษัท

เฉลยข้อ ก.

๒. ชนชาติใด อาศัยอยู่ในชมพูทวีปมาก่อน?

ก. ลัทธิกะ

ข. มลิกกะ

ค. อริยกะ

ง. โกลิยะ

เฉลยข้อ ข.

๓. ชมพูทวีปแบ่งออกเป็น ๒ ส่วน เขตแดนชั้นในเรียกว่าอะไร ?

ก. บัจจันตชนบท

ข. ลักกชนบท

ค. มัชฌิมชนบท

ง. โกศลชนบท

เฉลยข้อ ค.

๔. ข้อใด ไม่จัดเข้าใน ๑๖ แคว้นของชมพูทวีป ?

ก. อังคะ

ข. มคธะ

ค. วิเทหะ

ง. วัชชี

เฉลยข้อ ค.

๕. ข้อใดไม่จัดเข้าในวรรณคดี ?

ก. กษัตริย์	ข. พราหมณ์
ค. คูทร	ง. จันทร

เฉลยข้อ ง.

๖. การศึกษาเรื่องยุทธวิธี กำหนดให้เป็นหน้าที่ของวรรณคดีใด ?

ก. กษัตริย์	ข. พราหมณ์
ค. แพศย์	ง. คูทร

เฉลยข้อ ก.

๗. กษัตริย์ผู้ทรงเป็นต้นวงศ์ศากยะ มีพระนามว่าอะไร ?

ก. สุทโธณะ	ข. โอกกกราช
ค. พิมพิสาร	ง. ปเสนทิโกศล

เฉลยข้อ ข.

๘. พระโอรสพระธิดาของพระเจ้าโอกกกราช ทรงสร้างเมืองใหม่ชื่อว่าอะไร ?

ก. พาราณสี	ข. กบิลพัสดุ์
ค. เทวทหะ	ง. ราชคฤห์

เฉลยข้อ ข.

๙. พระโอรสที่ประสูติจากพระเจ้าสีหหนุกกับพระนางกัญจนามีพระนามว่าอะไร ?

ก. สุทโธณะ	ข. สุปปพุทธะ
ค. ทัณฑปาณี	ง. เทวทัต

เฉลยข้อ ก.

๑๐. วันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ ก่อน พ.ศ. ๘๐ ปี เกี่ยวข้องกับพระพุทธเจ้าอย่างไร ?

ก. ประสูติ	ข. ปรีณิพพาน
ค. ถวายพระเพลิง	ง. แบ่งพระบรมสารีริกธาตุ

เฉลยข้อ ก.

๑๗. พระมหากษัตริย์ทรงเลืกบำเพ็ญทุกรกิริยา เพราะเหตุใด ?

- ก. ใช้เวลามาก
ข. ไม่ใช่ทางตรัสรู้
ค. คลายความเพียร
ง. ท้อพระทัย

เฉลยข้อ ข.

๑๘. พระพุทธเจ้าตรัสรู้อะไร ?

- ก. อริยสัจ ๔
ข. มรรค ๘
ค. ผล ๔
ง. อิทธิบาท ๔

เฉลยข้อ ก.

๑๙. สถานที่เสวยวิมุตติสุขของพระพุทธเจ้ากล่าวไว้กี่แห่ง ?

- ก. ๓ แห่ง
ข. ๔ แห่ง
ค. ๗ แห่ง
ง. ๘ แห่ง

เฉลยข้อ ค.

๒๐. พระพุทธเจ้าเสวยวิมุตติสุขที่ต้นอชปาลนิโครธ ทรงพิจารณาหลักธรรมอะไร ?

- ก. ปฏิจจสมุปบาท
ข. สุตตันตปิฎก
ค. อภิธรรมปิฎก
ง. วินัยปิฎก

เฉลยข้อ ก.

๒๑. ใครทูลอาราธนาพระพุทธเจ้าให้แสดงธรรมโปรดเวไนยสัตว์ ?

- ก. ฌฎิการพรม
ข. สหัมบดีพรหม
ค. พระอินทร์
ง. ท้าวจตุโลกบาล

เฉลยข้อ ข.

๒๒. กามสุขัลลิกานุโยคและอัสตคิลมถานุโยคทรงแสดงแก่ใครเป็นครั้งแรก ?

- ก. บัญจวัตถีย์
ข. ภัททวัตถีย์
ค. ชฎิล ๓ พี่น้อง
ง. สหายพระยสละ

เฉลยข้อ ก.

๔๗. โต๊ะหมู่บูชา ตามหลักศาสนพิธีให้ตั้งอยู่ด้านใดของพระสงฆ์ ?

ก. ด้านหน้า

ข. ด้านหลัง

ค. ด้านขวามือ

ง. ด้านซ้ายมือ

เฉลยข้อ ค.

๔๘. เมื่อพระสงฆ์สวดถึงบทว่า อะเสวะนา จะ พาลาณัง ... เจ้าภาพจุดเทียนอะไร ?

ก. เทียนชนวน

ข. เทียนบูชาพระ

ค. เทียนชัย

ง. เทียนน้ำมันต์

เฉลยข้อ ง.

๔๙. กฐินที่พระมหากษัตริย์เสด็จไปถวายพระอารามหลวงเป็นกฐินประเภทใด ?

ก. กฐินหลวง

ข. กฐินพระราชทาน

ค. กฐินต้น

ง. กฐินสามัคคี

เฉลยข้อ ก.

๕๐. การอุทิศส่วนบุญให้แก่บรรพชนหรือสรรพสัตว์ เรียกว่าอะไร ?

ก. การอนุโมทนาบุญ

ข. การแผ่เมตตา

ค. การบงส์กุศล

ง. การกวอดน้ำ

เฉลยข้อ ง.

เฉลยวิชาพุทธะ ธรรมศึกษาชั้นตรี
สอบในสนามหลวง
วันอังคาร ที่ ๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๘

๑. ก	๑๑. ค	๒๑. ข	๓๑. ง	๔๑. ง
๒. ข	๑๒. ข	๒๒. ก	๓๒. ง	๔๒. ข
๓. ค	๑๓. ก	๒๓. ค	๓๓. ข	๔๓. ข
๔. ค	๑๔. ค	๒๔. ง	๓๔. ก	๔๔. ข
๕. ง	๑๕. ค	๒๕. ก	๓๕. ก	๔๕. ง
๖. ก	๑๖. ก	๒๖. ค	๓๖. ข	๔๖. ก
๗. ข	๑๗. ข	๒๗. ง	๓๗. ง	๔๗. ค
๘. ข	๑๘. ก	๒๘. ค	๓๘. ง	๔๘. ง
๙. ก	๑๙. ค	๒๙. ข	๓๙. ค	๔๙. ก
๑๐. ก	๒๐. ก	๓๐. ก	๔๐. ง	๕๐. ง

ปัญหาและเฉลยวิชาเบญจศิลป์เบญจธรรม (วินัย) ธรรมศึกษาชั้นตรี

สอบในสนามหลวง

วันอังคาร ที่ ๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๘

๑. คุณธรรมใดทำให้กายวาจาเป็นปกติเรียบร้อย ?

ก. ทาน

ข. ศีล

ค. สมาธิ

ง. ปัญญา

เฉลยข้อ ข.

๒. ศีล แปลว่าอะไร ?

ก. แบ่งปัน

ข. ปกติ

ค. ตั้งใจ

ง. รอบรู้

เฉลยข้อ ข.

๓. คนที่มุ่งร้ายทำลายชีวิตผู้อื่น เพราะขาดศีลข้อใด ?

ก. ข้อที่ ๑

ข. ข้อที่ ๒

ค. ข้อที่ ๓

ง. ข้อที่ ๔

เฉลยข้อ ก.

๔. ศีลประเภทใด เป็นพื้นฐานสร้างความปรองดองสมานฉันท์ ?

ก. ศีล ๕

ข. ศีล ๘

ค. ศีล ๑๐

ง. ศีล ๒๒๗

เฉลยข้อ ก.

๒๖. คีลข้อที่ ๓ สร้างความมั่นคงแก่ครอบครัวในด้านใด ?

- ก. อาชีพ
ข. ชีวิตคู่
ค. การงาน
ง. การศึกษา

เฉลยข้อ ข.

๒๗. คีลข้อที่ ๓ ช่วยลดปัญหาการล่วงละเมิดในเรื่องใด ?

- ก. ชีวิต
ข. ทรัพย์สิน
ค. เพศ
ง. คำพูด

เฉลยข้อ ค.

๒๘. คีลข้อที่ ๓ ช่วยลดปัญหาสังคมในเรื่องใด ?

- ก. ตบตีกัน
ข. ลักขโมย
ค. หย่าร้าง
ง. ทะเลาะกัน

เฉลยข้อ ค.

๒๙. คีลข้อว่า มุสาวาทา เวมณี ใ้ห่งเว้นเรื่องใด ?

- ก. ฆ่าสัตว์
ข. ลักทรัพย์
ค. พุดเท็จ
ง. ดื่มสุรา

เฉลยข้อ ค.

๓๐. พุดยุยงให้แตกกัน เรียกว่าอะไร ?

- ก. ส่อเสียด
ข. หลอก
ค. กลับคำ
ง. ยอ

เฉลยข้อ ก.

๓๑. การพุดให้เข้าใจผิด เช่น เห็นบอกว่าไม่เห็น เรียกว่าอะไร ?

- ก. ปด
ข. ทนสาบาน
ค. มารยา
ง. ทำเลศ

เฉลยข้อ ก.

๓๒. การพุดโกหกด้วยความคะนองปาก ตรงกับอนุโลมมุสาข้อใด ?

- ก. มารยา
ข. ทำเลศ
ค. เสียดแทง
ง. สับปลับ

เฉลยข้อ ง.

๓๓. การพูดเช่นใด จัดเป็นอนุโลมมุสา ?

ก. ให้เข้าใจผิด

ข. เล่นสำนวน

ค. โกหกซึ่งหน้า

ง. ให้เจ็บใจ

เฉลยข้อ ง.

๓๔. ข้อใด ไม่จัดเป็นปฏิสภาวะ ?

ก. อำนาจ

ข. ผิดสัญญา

ค. เสียดสัจ

ง. คินคา

เฉลยข้อ ก.

๓๕. คำพูดว่า ท่านประธานที่เคารพ แต่หาเคารพไม่ ตรงกับข้อใด ?

ก. สำคัญผิด

ข. พลั้ง

ค. โวหาร

ง. นิยาย

เฉลยข้อ ค.

๓๖. มุสาวาทที่แสดงออกทางวาจา มีลักษณะตรงกับข้อใด ?

ก. ให้ฆ่าสัตว์

ข. ให้ลักทรัพย์

ค. ให้การเท็จ

ง. ให้ดื่มสุรา

เฉลยข้อ ค.

๓๗. คีลข้อที่ ๕ บัญญัติขึ้นเพื่อแห่งวันเรื่องใด ?

ก. ฆ่าสัตว์

ข. ลักทรัพย์

ค. พูดเท็จ

ง. ดื่มสุรา

เฉลยข้อ ง.

๓๘. ข้อใด เป็นประโยชน์ของการไม่ดื่มน้ำเมา ?

ก. ไม่โหดร้าย

ข. ไม่มีเมียว

ค. ไม่มักมาก

ง. ไม่เกิดโรค

เฉลยข้อ ง.

๓๙. กิริยาใด ไม่เป็นประโยชน์ต่อการเลิกดื่มสุรา ?

ก. การลด

ข. การละ

ค. การเลิก

ง. การลวง

เฉลยข้อ ง.

๔๗. ความประพฤติตนเป็นคนตรง เป็นกัลยาณธรรมข้อใด ?

ก. เมตตา ข. สัมมาอาชีวะ

ค. กามสังวร ง. ความมีสัตย์

เฉลยข้อ ง.

๔๘. รู้อุปการะที่ท่านทำแล้ว จัดเป็นความมีสัตย์ในข้อใด ?

ก. เทียงธรรม ข. ซื่อตรง

ค. สวามิภักดิ์ ง. กตัญญู

เฉลยข้อ ง.

๔๙. กัลยาณธรรมใด ช่วยลดปัญหาอุบัติเหตุบนท้องถนน ?

ก. เมตตา กรุณา ข. สัมมาอาชีวะ

ค. กามสังวร ง. สติรอบคอบ

เฉลยข้อ ง.

๕๐. บุคคลผู้ตั้งมั่นอยู่ในศีล ย่อมได้รับอานิสงส์เช่นใด ?

ก. โภคสมบัติ ข. สวรรค์สมบัติ

ค. นิพพานสมบัติ ง. ญกทุกข้อ

เฉลยข้อ ง.

ปัญหาและเฉลยวิชาเบญจศีลเบญจธรรม (วินัย) ธรรมศึกษาชั้นตรี

สอบในสนามหลวง

วันอังคาร ที่ ๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๘

๑. ข	๑๑. ข	๒๑. ข	๓๑. ก	๔๑. ข
๒. ข	๑๒. ข	๒๒. ง	๓๒. ง	๔๒. ข
๓. ก	๑๓. ข	๒๓. ข	๓๓. ง	๔๓. ข
๔. ก	๑๔. ข	๒๔. ก	๓๔. ก	๔๔. ก
๕. ง	๑๕. ข	๒๕. ก	๓๕. ค	๔๕. ค
๖. ข	๑๖. ค	๒๖. ข	๓๖. ค	๔๖. ค
๗. ก	๑๗. ง	๒๗. ค	๓๗. ง	๔๗. ง
๘. ก	๑๘. ก	๒๘. ค	๓๘. ง	๔๘. ง
๙. ก	๑๙. ข	๒๙. ค	๓๙. ง	๔๙. ง
๑๐. ก	๒๐. ข	๓๐. ก	๔๐. ก	๕๐. ง

ปัญหาวิชาการทุกระดับ ธรรมศึกษาชั้นโท
สอบในสนามหลวง
วันอังคาร ที่ ๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๘

สุขกามานี ภูตานี

โย ทนฺฑนฺ เวฬุสตี

อตตโน สุขเมสโน

เปจฺจโส น ลมเต สุขํ

สัตว์ทั้งหลาย ย่อมต้องการความสุข ผู้ใดแสวงหาสุขเพื่อตน เบียดเบียนเขาด้วยอาชญา
ผู้นั้นจะไปแล้ว ย่อมไม่ได้สุข

(พุทธ) พ.ศ. ๒๕/๓๒.

แต่งอธิบายให้สมเหตุผล อ้างสุภาสิตอื่นมาประกอบด้วย ๒ ข้อ และบอกชื่อ
คัมภีร์ที่มาแห่งสุภาสิตนั้นด้วย สุภาสิตที่อ้างมานั้น ต้องเรียงเชื่อมความให้ติดต่อสมเรื่อง
กับกระทู้ตั้ง

ชั้นนี้ กำหนดให้เขียนลงในใบตอบตั้งแต่ ๓ หน้า (เว้นบรรทัด) ขึ้นไป

ให้เวลา ๓ ชั่วโมง

ปัญหาและเฉลยวิชาธรรม ธรรมศึกษาชั้นโท

สอบในสนามหลวง

วันอังคาร ที่ ๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๘

๑. สมถกรรมฐาน มีความหมายตรงกับข้อใด ?

ก. สงบใจ

ข. สงบกาย

ค. สงบวาจา

ง. สงบภัย

เฉลยข้อ ก.

๒. การพิจารณาเห็นไตรลักษณ์ จัดเป็นกัมมัญฐานอะไร ?

ก. สมถะ

ข. วิปัสสนา

ค. อสุภะ

ง. เมตตา

เฉลยข้อ ข.

๓. ข้อใด จัดเป็นกิเลสสาม ?

ก. รูป

ข. เสียด

ค. กลิ่น

ง. รากะ

เฉลยข้อ ง.

๔. การละความชั่วทำความดี จัดเป็นบุญประเภทใด ?

ก. อามิสบุญ

ข. ปฏิบัติบุญ

ค. พุทธบูชา

ง. สังฆบูชา

เฉลยข้อ ข.

๕. การต้อนรับผู้มาเยี่ยมเยียนด้วยน้ำดื่ม จัดเข้าในข้อใด ?

ก. อามิสบุชา

ข. ปฏิบัติบูชา

ค. อามิสปฏิสันถาร

ง. ธรรมปฏิสันถาร

เฉลยข้อ ค.

๖. ความคิดเช่นไร จัดเป็นพยาบาทวิตก ?

ก. คิดดีมีสุรา

ข. คิดเล่นการพนัน

ค. คิดชิงทรัพย์

ง. คิดจองเวร

เฉลยข้อ ง.

๗. พยาบาทวิตกมีอะไรเป็นมูล ?

ก. ราคะ

ข. โทสะ

ค. โมหะ

ง. โลภะ

เฉลยข้อ ข.

๘. เมตตาท่อผู้อื่น จัดเป็นวิตกใด ?

ก. เนกขัมมวิตก

ข. อพยาบาทวิตก

ค. อวิหิงสาวิตก

ง. พยาบาทวิตก

เฉลยข้อ ข.

๙. ผู้มีอวิหิงสาวิตก มักมีความคิดเช่นใด ?

ก. ไม่รักสัตว์

ข. ไม่เลี้ยงสัตว์

ค. ไม่ขโมยสัตว์

ง. ไม่ทรมานสัตว์

เฉลยข้อ ง.

๑๐. มัวเมาในกามคุณ เพราะถูกแผดเผาด้วยไฟอะไร ?

ก. ราคะ

ข. โทสะ

ค. โมหะ

ง. ถูกทุกข้อ

เฉลยข้อ ก.

๑๑. ผู้ถูกไฟคือโหมะแพตเผา มีอาการเช่นใด ?

ก. เกรี้ยวต

ข. เกรี้ยวร้อน

ค. กลัว

ง. ลุ่มหลง

เฉลยข้อ ง.

๑๒. ผู้มีธัมมาธิปไตยยะมีลักษณะเช่นไร ?

ก. ถือตัวตน

ข. ถือพวกพ้อง

ค. ถือความถูกต้อง

ง. ถือเสียงส่วนใหญ่

เฉลยข้อ ค.

๑๓. การปกครองที่ถือเสียงข้างมากเป็นใหญ่จัดเข้าในข้อใด ?

ก. อัตตาทิปไตย

ข. โลกาทิปไตย

ค. ธัมมาธิปไตย

ง. อนาธิปไตย

เฉลยข้อ ข.

๑๔. ปัญญาหยั่งรู้ในอริยสัจมีความหมายตรงกับข้อใด ?

ก. ฌาน

ข. ญาณ

ค. สมาบัติ

ง. สมภาติ

เฉลยข้อ ข.

๑๕. พระพุทธเจ้าทรงยกย่องอนุสาสนีปาฏิหาริย์ เพราะเหตุใด ?

ก. ทำให้ส่วย

ข. ทำให้รวย

ค. ทำให้ฉลาด

ง. ทำให้พ้นทุกข์

เฉลยข้อ ง.

๑๖. บรรดาปิฎก ๓ พระวินัยปิฎกกว่าด้วยเรื่องอะไร ?

ก. ข้อบัญญัติ

ข. นิทานชาดก

ค. ตำนาน

ง. ปรมัตถธรรม

เฉลยข้อ ก.

๒๓. ถูกผิดว่าไปตามความเป็นจริง จัดเป็นอัมปมัญญาข้อใด ?

ก. เมตตา

ข. กรุณา

ค. มุทิตา

ง. อุเบกขา

เฉลยข้อ ง.

๒๔. แผ่เมตตาอย่างไร จัดเป็นอัมปมัญญา ?

ก. เจาะจงบุคคล

ข. จำกัดบุคคล

ค. ไม่จำกัดบุคคล

ง. ถูกทุกข้อ

เฉลยข้อ ค.

๒๕. ผู้ถึงกระแสนิพพาน หมายถึงใคร ?

ก. พระโสดาบัน

ข. พระสกทาคามี

ค. พระอนาคามี

ง. พระอรหันต์

เฉลยข้อ ก.

๒๖. ผู้มาสู่โลกนี้อีกครั้งเดียว หมายถึงใคร ?

ก. พระโสดาบัน

ข. พระสกทาคามี

ค. พระอนาคามี

ง. พระอรหันต์

เฉลยข้อ ข.

๒๗. กิเลสที่เป็นดูจกระแสน้ำท่วมใจสัตว์ เรียกว่าอะไร ?

ก. โหฆะ

ข. อาสวะ

ค. มานะ

ง. ทิฏฐิ

เฉลยข้อ ก.

๒๘. ไม่รู้เหตุเกิดทุกข์ เพราะถูกครอบงำด้วยโอฆะใด ?

ก. กาโฆฆะ

ข. ภาโวฆะ

ค. ทิฏฐิโฆฆะ

ง. อวิชชีฆะ

เฉลยข้อ ง.

๔๗. เมื่อกล่าวว่า สุปฏิปันโน ภควโต...หมายถึงระลึกถึงอะไร ?

ก. พระพุทธคุณ

ข. พระธรรมคุณ

ค. พระสังฆคุณ

ง. พระรัตนตรัย

เฉลยข้อ ค.

๔๘. คำว่า สู้ต่อไปตราบเท่าที่ลมหายใจยังอยู่ แสดงว่าบำเพ็ญบารมีใด ?

ก. ชั้นดีบารมี

ข. วิริยบารมี

ค. สัจจบารมี

ง. อธิษฐานบารมี

เฉลยข้อ ข.

๔๙. กรรมใด แต่งให้ไปเกิด ?

ก. อโหสิกรรม

ข. ชนกกรรม

ค. ครุกรรม

ง. อุบัติถัมภกกรรม

เฉลยข้อ ข.

๕๐. ปฏิฆกรรมเวทนียกรรม คือ กรรมที่ให้ผลในภพใด ?

ก. ภพนี้

ข. ภพหน้า

ค. ภพต่อไป

ง. ทุกภพ

เฉลยข้อ ก.

เจलयิชาธรรม ธรรมศึกษาชั้นโท
สอบในสนามหลวง
วันอังคาร ที่ ๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๘

๑. ก	๑๑. ง	๒๑. ก	๓๑. ง	๔๑. ค
๒. ข	๑๒. ค	๒๒. ค	๓๒. ข	๔๒. ก
๓. ง	๑๓. ข	๒๓. ง	๓๓. ก	๔๓. ก
๔. ข	๑๔. ข	๒๔. ค	๓๔. ข	๔๔. ค
๕. ค	๑๕. ง	๒๕. ก	๓๕. ข	๔๕. ก
๖. ง	๑๖. ก	๒๖. ข	๓๖. ก	๔๖. ง
๗. ข	๑๗. ค	๒๗. ก	๓๗. ข	๔๗. ค
๘. ข	๑๘. ข	๒๘. ง	๓๘. ก	๔๘. ข
๙. ง	๑๙. ก	๒๙. ข	๓๙. ง	๔๙. ข
๑๐. ก	๒๐. ง	๓๐. ง	๔๐. ข	๕๐. ก

ปัญหาและเฉลยวิชาอนุพุทธประวัติ ธรรมศึกษาชั้นโท

สอบในสนามหลวง

วันอังคาร ที่ ๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๘

๑. การศึกษาปฏิบัติทางจริยวัตรของพระอนุพุทธะ มีประโยชน์อย่างไร ?

ก. ได้รู้ประวัติ	ข. ได้แบบอย่าง
ค. ได้ปฏิบัติตาม	ง. ถูกทุกข้อ

เฉลยข้อ ง.

๒. ข้อใด ไม่ใช่เหตุผลในการตั้งพระสาวกให้ดำรงตำแหน่งเอตทัคคะ ?

ก. เคยปรารภนา	ข. ชำนาญด้านนั้น
ค. มีความใกล้ชิด	ง. มีคุณเหนือผู้อื่น

เฉลยข้อ ค.

๓. เมื่อพระมหาบุรุษประสูติได้ ๕ วัน พราหมณ์ใด ได้เข้าร่วมพิธีชานพระนาม ?

ก. โกณฑัญญะ	ข. วัปปะ
ค. มหานามะ	ง. อัสดชิ

เฉลยข้อ ก.

๔. ใครเห็นว่า ลัทธิบูชาไฟของตนไม่มีแก่นสาร จึงขอบวชในพระพุทธศาสนา?

ก. อรุเวลกัสสปะ	ข. ปิณฑลิมาณพ
ค. อุปลิสสมาณพ	ง. โกลิตมาณพ

เฉลยข้อ ก.

๑๗. พระพุทธเจ้าให้ถือใครเป็นแบบอย่างว่า เมื่อถูกขี้โทษสั่งสอน ก็อย่าถือโกรธ?

- ก. พระราชนัดดา
- ข. โสณภิกษุภิกษุภิกษุ
- ค. พระสาครตะ
- ง. พระเวรตะ

เฉลยข้อ ก.

๑๘. พระปุณณมันตานีนุตระ ชาวนครกบิลพัสดุ์เป็นหลานของพระสาวกรูปใด ?

- ก. พระอัญญาโกณฑัญญะ
- ข. พระมหานามะ
- ค. พระภักทียะ
- ง. พระอัสสชิ

เฉลยข้อ ก.

๑๙. พระสาวกรูปใด แสดงวิสุทธิ ๗ เปรียบเหมือนนรท ๗ ผลัด แก่พระสารีบุตร ?

- ก. พระพากุละ
- ข. ปุณณมันตานีนุตระ
- ค. พระสุภุติ
- ง. พระวังคีสะ

เฉลยข้อ ข.

๒๐. พระสาวกรูปใด เป็นสหชาติ คือเกิดวันเดียวกับพระพุทธเจ้า ?

- ก. พระภักทียะ
- ข. พระนันทะ
- ค. พระราหุล
- ง. พระกาฬทายี

เฉลยข้อ ง.

๒๑. พระสาวกรูปใด เป็นพระอนุชาต่างพระมารดา กับพระพุทธเจ้า ?

- ก. พระอานนท์
- ข. พระกิมพิละ
- ค. พระอนุรุทธะ
- ง. พระนันทะ

เฉลยข้อ ง.

๒๒. พระสาวกรูปใด ได้รับเอตทัคคะว่า เลิศกว่าภิกษุทั้งหลายผู้สำรวมอินทรีย์ ?

- ก. พระมหากัสสปะ
- ข. พระอัสสชิ
- ค. พระนันทะ
- ง. พระอุบาลี

เฉลยข้อ ค.

๒๓. พระมารดาของพระราหุล ตามประวัติมีพระนามว่าอะไร ?

ก. พระนางมாயา	ข. พระนางปชาบดี
ค. พระนางพิมพา	ง. พระนางมิตตา

เฉลยข้อ ค.

๒๔. พระสาวกรูปใด อธิษฐานให้ได้รับความรู้ทุกวันเท่ากับเม็ดทรายในกำมือ ?

ก. พระราหุล	ข. พระอนุรุทธะ
ค. พระอานนท์	ง. พระนันทะ

เฉลยข้อ ก.

๒๕. พระสาวกรูปใด มีความชำนาญรอบรู้ในพระวินัยปิฎก ?

ก. พระกุมารกัสสปะ	ข. พระอนุรุทธะ
ค. พระอานนท์	ง. พระอุบาลี

เฉลยข้อ ง.

๒๖. พระอุบาลี ออกบวชพร้อมกับพระสาวกรูปใด ?

ก. พระกุมารกัสสปะ	ข. พระวัจจีสะ
ค. พระเวทตะ	ง. พระอานนท์

เฉลยข้อ ง.

๒๗. พระภัททิยะ ก่อนออกบวชเป็นกษัตริย์เชื้อสายพระราชวงศ์ใด ?

ก. ศากยะ	ข. ไกลียะ
ค. มัลลยะ	ง. ลิจฉวี

เฉลยข้อ ก.

๒๘. เจ้าอนุรุทธะทูลขออุปสมบทกับพระพุทธเจ้า ณ สถานที่ใด ?

ก. เวฬุวัน	ข. เขตวัน
ค. นีโครธาราม	ง. อนุปียัมพวัน

เฉลยข้อ ง.

๒๙. พระอนุรุทธะได้รับเอตทัคคะจากพระพุทธเจ้าด้านใด ?

- ก. ตาทิพย์
- ข. หูทิพย์
- ค. มีฤทธิ์มาก
- ง. มีปัญญามาก

เฉลยข้อ ก.

๓๐. พระอานนท์ทูลขอพรว่า อย่าทรงพาไปในที่นิมนต์ เพราะเหตุใด ?

- ก. ถิ่นอุดมค้ำ
- ข. ไม่เห็นแก่ลาภ
- ค. เบื่อหน่าย
- ง. หุพพลาภ

เฉลยข้อ ข.

๓๑. ก่อนพระพุทธเจ้าปรินิพพาน พระอานนท์สำเร็จเป็นพระอริยบุคคลชั้นใด ?

- ก. พระโสดาบัน
- ข. พระสกทาคามี
- ค. พระอนาคามี
- ง. พระอรหันต์

เฉลยข้อ ก.

๓๒. พระเจ้าโกวัฬพะยะได้ฟังธรรมเทศ ๔ จากพระสาวกรูปใด ?

- ก. พระราชนะ
- ข. พระอานนท์
- ค. พระโสณโกปิวิสะ
- ง. พระวัฐบาล

เฉลยข้อ ง.

๓๓. พระสาวกรูปใดเหาะไปเอาบาตรไม้จันทร์ เพื่อให้รู้ว่าพระอรหันต์มีในโลก ?

- ก. พระโมคคัลลานะ
- ข. พระอุบาลี
- ค. พระปิณฑิลภการทวาช
- ง. พระภค

เฉลยข้อ ค.

๓๔. คำปริกรรมผ้าขาวว่า รัชหรณิ พระพุทธเจ้าทรงประทานแก่พระสาวกรูปใด ?

- ก. พระมหากัณโถ
- ข. พระจูฬปันถก
- ค. พระมหาโกฏิติยะ
- ง. พระวัจจีสะ

เฉลยข้อ ข.

ศาสนพิธี

๔๑. พิธีกรรมที่พึงปฏิบัติตามแบบแผนทางพระพุทธศาสนา เรียกว่าอะไร ?

- ก. ศาสนพิธี
- ข. พิธีบวงสรวง
- ค. พิธีบูชาอัญญา
- ง. พิธีกรรม

เฉลยข้อ ก.

๔๒. ผ้าที่พุทธศาสนิกชนนิยมถวายเนื่องในกาลเข้าพรรษา ตรงกับข้อใด ?

- ก. ผ้าบังสุกุล
- ข. ผ้าอาบน้ำฝน
- ค. ผ้าจุ่มน้ำพรรษา
- ง. ผ้ากฐิน

เฉลยข้อ ข.

๔๓. วันธรรมสวนะ คือ วันพักรบธรรม ในเดือนหนึ่ง ๆ กำหนดไว้กี่วัน ?

- ก. ๒ วัน
- ข. ๓ วัน
- ค. ๔ วัน
- ง. ๕ วัน

เฉลยข้อ ค.

๔๔. ในวันธรรมสวนะ พุทธศาสนิกชนควรปฏิบัติตนอย่างไร ?

- ก. ทำบุญ
- ข. ตักบาตร
- ค. ฟังเทศน์
- ง. ถูกทุกข้อ

เฉลยข้อ ง.

๔๕. ข้อใด ไม่ใช่พิธีกรรมในวันธรรมสวนะ ?

- ก. รักษาศีล
- ข. สวดมนต์
- ค. สวดพระอภิธรรม
- ง. เจริญภาวนา

เฉลยข้อ ค.

๔๖. วันสิ้นสุดการอยู่จำพรรษาของพระภิกษุตามพระวินัยเรียกว่าวันอะไร ?

- ก. วันเข้าพรรษา
- ข. วันออกพรรษา
- ค. วันตักบาตรเทโว
- ง. วันลอยกระทง

เฉลยข้อ ข.

๔๗. คำว่า สุปฏิปันโน ภควโต สาวกสงโฆเป็นบพสวดสรรเสริญคุณของใคร ?

ก. พระพุทธเจ้า

ข. พระธรรม

ค. พระสงฆ์

ง. พระรัตนตรัย

เฉลยข้อ ค.

๔๘. ธรรมจักษุปวัตตนสูตร นิยมสวดในโอกาสใด ?

ก. ทำบุญอายุ

ข. ทำบุญอัฐิ

ค. ทำบุญต่อนาม

ง. ทำบุญสวดमार

เฉลยข้อ ก.

๔๙. ข้อใด ไม่ใช่องค์ประกอบของงานมงคลสมรส ?

ก. ลินสอด

ข. ชันหมาก

ค. ด้ายมงคล

ง. ไม้มงคล

เฉลยข้อ ง.

๕๐. เทศน์มหาชาติมีทั้งหมดกี่กัณฑ์ ?

ก. ๑๐ กัณฑ์

ข. ๑๓ กัณฑ์

ค. ๑๕ กัณฑ์

ง. ๒๓ กัณฑ์

เฉลยข้อ ข.

เจलयิชาอนุพุทธประวัติ ธรรมศึกษาชั้นโท

สอบในสนามหลวง

วันอังคาร ที่ ๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๘

๑. ง	๑๑. ง	๒๑. ง	๓๑. ก	๔๑. ก
๒. ค	๑๒. ค	๒๒. ค	๓๒. ง	๔๒. ข
๓. ก	๑๓. ข	๒๓. ค	๓๓. ค	๔๓. ค
๔. ก	๑๔. ข	๒๔. ก	๓๔. ข	๔๔. ง
๕. ก	๑๕. ค	๒๕. ง	๓๕. ค	๔๕. ค
๖. ง	๑๖. ข	๒๖. ง	๓๖. ก	๔๖. ข
๗. ค	๑๗. ก	๒๗. ก	๓๗. ค	๔๗. ค
๘. ก	๑๘. ก	๒๘. ง	๓๘. ข	๔๘. ก
๙. ค	๑๙. ข	๒๙. ก	๓๙. ง	๔๙. ง
๑๐. ก	๒๐. ง	๓๐. ข	๔๐. ข	๕๐. ข

ปัญหาและเฉลยวิชาอุโบสถ (วินัย) ธรรมศึกษาชั้นโท

สอบในสนามหลวง

วันอังคาร ที่ ๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๘

๑. คุณธรรมใด ใช้ควบคุมความประพฤติทางกายวาจา ?

ก. ทาน

ข. ศีล

ค. สมาธิ

ง. ปัญญา

เฉลยข้อ ข.

๒. อุโบสถศีล หมายถึงศีลประเภทใด ?

ก. ศีล ๕

ข. ศีล ๘

ค. ศีล ๑๐

ง. ศีล ๒๒๗

เฉลยข้อ ข.

๓. บุคคลที่อยู่ในวัยใด ควรรักษาอุโบสถศีล ?

ก. วัยเด็ก

ข. วัยทำงาน

ค. วัยชรา

ง. ทุกวัย

เฉลยข้อ ง.

๔. คำว่า ฆมฺมสฺรณํคัจฉามิ ใครกล่าวครั้งแรก ?

ก. พระพุทธเจ้า

ข. พระสารีบุตร

ค. พระอานนท์

ง. พระอัสสชิ

เฉลยข้อ ก.

๕. พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ รวมเรียกว่าอะไร ?

ก. ไตรรัตน์

ข. ไตรสิกขา

ค. ไตรลักษณ์

ง. ไตรภูมิ

เฉลยข้อ ก.

๖. ผู้ประสงค์เข้าสู่พระพุทธศาสนา ต้องเข้าถึงทางใด ?

ก. ลีกขา ๓

ข. รัตนะ ๓

ค. ทวาร ๓

ง. ภูมิ ๓

เฉลยข้อ ข.

๗. คำว่า พุทธะ แปลว่าอะไร ?

ก. ผู้ได้ดี

ข. ผู้รู้แจ้งโลก

ค. ผู้รู้

ง. ผู้แจกธรรม

เฉลยข้อ ค.

๘. รัตนะใด รักษาผู้ปฏิบัติไม่ให้ตกไปในอบาย ?

ก. พุทธรัตนะ

ข. ธรรมรัตนะ

ค. สังฆรัตนะ

ง. ถูกทุกข้อ

เฉลยข้อ ข.

๙. พระสงฆ์ มีความเสมอกันด้วยคุณธรรมใด ?

ก. ศรัทธา - ปัญญา

ข. ขันติ - โสรัจจะ

ค. ทิฏฐิ - คีล

ง. หิริ - โอตตปปะ

เฉลยข้อ ค.

๑๐. สรรณะมีความหมายว่าทำลาย ได้แก่ทำลายสิ่งใด ?

ก. สุข

ข. ทุกข์

ค. คัตตุ

ง. โรค

เฉลยข้อ ข.

๑๑. บุคคลผู้ถึงสรณคมน์ มีกี่ประเภท ?

ก. ๑ ประเภท

ข. ๒ ประเภท

ค. ๓ ประเภท

ง. ๔ ประเภท

เฉลยข้อ ข.

๑๒. การขาดสรณคมน์ ย่อมมีในบุคคลประเภทใด ?

ก. ปุณฺณ

ข. พระโสดาบัน

ค. พระสกทาคามี

ง. พระอนาคามี

เฉลยข้อ ก.

๑๓. สรณคมน์ของบุคคลใด มั่นคงที่สุด ?

ก. ปุณฺณ

ข. สามัญชน

ค. กัลยาณชน

ง. อริยชน

เฉลยข้อ ง.

๑๔. พระเวททัตขาดสรณคมน์เพราะเหตุใด ?

ก. ตาย

ข. ทำร้ายพระศาสดา

ค. ถูศาสดาอื่น

ง. ถูกทุกข้อ

เฉลยข้อ ข.

๑๕. สรณคมน์เศร้าหมองเพราะไม่เชื่อเรื่องบุญบาปตรงกับข้อใด ?

ก. ไม่รู้

ข. รู้ผิด

ค. สงสัย

ง. ไม่เอื้อเฟื้อ

เฉลยข้อ ค.

๑๖. ผู้เข้าจำอุโบสถศีล ฟังตวัณเรื่องใด ?

ก. งานบ้าน

ข. สวดมนต์

ค. ฟังเทศน์

ง. นั่งสมาธิ

เฉลยข้อ ก.

๑๗. จุดประสงค์การเข้าจำอุโบสถศีล เพื่อขัดเกลาระไร ?

- ก. วัฏฏะ
- ข. กิเลส
- ค. กรรม
- ง. วิบาก

เฉลยข้อ ข.

๑๘. ภาติกุญญัตติกำหนดให้รักษาราวละกี่วัน ?

- ก. ๑ วัน
- ข. ๓ วัน
- ค. ๓ เดือน
- ง. ๔ เดือน

เฉลยข้อ ข.

๑๙. วันจาตุทถี ในคำประกาศอุโบสถ หมายถึงวันที่ค่า ?

- ก. ๗ ค่า
- ข. ๘ ค่า
- ค. ๑๔ ค่า
- ง. ๑๕ ค่า

เฉลยข้อ ค.

๒๐. อุโบสถ แปลว่าอะไร ?

- ก. การเข้าจำ
- ข. การอดอาหาร
- ค. การปฏิบัติธรรม
- ง. การจำพรรษา

เฉลยข้อ ก.

๒๑. ผู้เข้าจำอุโบสถศีล พึงปฏิบัติตนเช่นใด ?

- ก. พุดมาก
- ข. นอนมาก
- ค. กินมาก
- ง. นั่งสมาธิมาก

เฉลยข้อ ง.

๒๒. คำสั่งใด เป็นการลวงละเมิดอุโบสถศีลข้อที่ ๑ ?

- ก. สั่งให้ฆ่า
- ข. สั่งให้ลัก
- ค. สั่งให้ปิด
- ง. สั่งให้รัว

เฉลยข้อ ก.

๒๓. องค์ที่ทำให้อุโบสถศีลข้อที่ ๑ ขาดตรงกับข้อใด ?

- ก. ลัทธิตาย
ข. ลักมาได้
ค. มีความยินดี
ง. ตี๋มลวงล่ำคอบ

เฉลยข้อ ก.

๒๔. อธิญาณนภทรพย์ได้แก่ทรพย์ประเภทใด ?

- ก. ช้างพลาย
ข. ม้าลาย
ค. วัวกระทิง
ง. กบไสไม้

เฉลยข้อ ง.

๒๕. อทินนาทานา เวรมณี หมายถึงเจตนาวงดเว้นในเรื่องใด ?

- ก. การฆ่า
ข. การลัก
ค. การพูดเท็จ
ง. การตี๋มสุรา

เฉลยข้อ ข.

๒๖. องค์ที่ทำให้อุโบสถศีลข้อที่ ๒ ขาด ตรงกับข้อใด ?

- ก. ลัทธิตาย
ข. ลักมาได้
ค. มีความยินดี
ง. ตี๋มลวงล่ำคอบ

เฉลยข้อ ข.

๒๗. การลักลอบตัดไม้ในป่าสงวน ชื่อว่าลวงละเมิดอุโบสถศีลข้อใด ?

- ก. ข้อที่ ๑
ข. ข้อที่ ๒
ค. ข้อที่ ๓
ง. ข้อที่ ๔

เฉลยข้อ ข.

๒๘. การถือเอาสิ่งของที่เจ้าของหวงแหน เป็นกิริยาของคณชนใด ?

- ก. คณโหดร้าย
ข. คณหัวขโมย
ค. คณเจ้าชู้
ง. คณขี้เมา

เฉลยข้อ ข.

๒๙. ผู้รักษาอุโบสถศีลข้อที่ ๓ พึงงดเว้นเรื่องใด ?

ก. เสพเมถุน	ข. พุดเท็จ
ค. ดื่มสุรา	ง. ฟ้อนรำ

เฉลยข้อ ก.

๓๐. อุโบสถศีลข้อที่ ๓ มุ่งขัดเกลาสิ่งใด ?

ก. ราคะ	ข. โลภะ
ค. โทสะ	ง. โมหะ

เฉลยข้อ ก.

๓๑. ข้อใด จัดเป็นองค์ของอุโบสถศีลข้อที่ ๓ ?

ก. คิดจะฆ่า	ข. คิดจะลัก
ค. คิดจะเสพ	ง. คิดจะดื่ม

เฉลยข้อ ค.

๓๒. อุโบสถศีลข้อว่า มุสาวาทา เวรมณี ให้เว้นจากคำพูดเช่นใด ?

ก. คำเท็จ	ข. คำลัศ്യ
ค. คำไพเราะ	ง. คำสุภาพ

เฉลยข้อ ก.

๓๓. ผู้รักษาอุโบสถศีลข้อที่ ๔ พึงสำรวมระวังเรื่องใด ?

ก. สิ่งที่ทำ	ข. คำที่พูด
ค. เรื่องที่คิด	ง. จิตกำหนด

เฉลยข้อ ข.

๓๔. ข้อใด เป็นองค์ของอุโบสถศีลข้อที่ ๔ ?

ก. สัตว์มีชีวิต	ข. จิตคิดจะลัก
ค. เรื่องไม่จริง	ง. สิ่งทำให้เมา

เฉลยข้อ ค.

๓๕. ผู้รักษาอุโบสถศีลข้อที่ ๕ พึงเว้นเครื่องดื่มประเภทใด ?

ก. โขดดา

ข. กาแฟ

ค. น้ำชา

ง. เบียร์

เฉลยข้อ ง.

๓๖. อุโบสถศีลข้อใด ทำให้ผู้รักษามีสตริรอบคอบ ?

ก. ข้อที่ ๔

ข. ข้อที่ ๕

ค. ข้อที่ ๖

ง. ข้อที่ ๗

เฉลยข้อ ข.

๓๗. วัตถุเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท ได้แก่อะไร ?

ก. น้ำเมา

ข. น้ำขำ

ค. น้ำผึ้ง

ง. น้ำอ้อย

เฉลยข้อ ก.

๓๘. อุโบสถศีลข้อที่ ๕ ให้ประโยชน์แก่ผู้รักษาอย่างไร ?

ก. อายุยืน

ข. มีทรัพย์

ค. น่าเชื่อถือ

ง. สุขภาพดี

เฉลยข้อ ง.

๓๙. สิ่งเป็นปฏิปักษ์ต่ออุโบสถศีลข้อ ๕ คืออะไร ?

ก. น้ำหอม

ข. ดอกไม้

ค. สุราเมรัย

ง. ที่นอนสูง

เฉลยข้อ ค.

๔๐. คำว่า วิกาล ในอุโบสถศีลข้อที่ ๖ หมายถึงเวลาใด ?

ก. เช้า

ข. สาย

ค. ก่อนเที่ยง

ง. บ่าย

เฉลยข้อ ง.

๔๑. อุโบสถศีลข้อที่ ๖ บัญญัติไว้เพื่อให้ตัดความกังวลเรื่องใด ?

ก. การพูด	ข. การกิน
ค. การแต่งตัว	ง. การนอน

เฉลยข้อ ข.

๔๒. ความพยายามใด เป็นองค์แห่งอุโบสถศีลข้อที่ ๖ ?

ก. ลึก	ข. พุด
ค. ดี่ม	ง. กลิ่น

เฉลยข้อ ง.

๔๓. ผู้สมาทานรักษาอุโบสถศีลข้อที่ ๗ ห้ามทำเรื่องใด ?

ก. อาบน้ำ	ข. แปรงฟัน
ค. ทายากันหุง	ง. ทาน้ำหอม

เฉลยข้อ ง.

๔๔. คำว่า คีตะ ในอุโบสถศีลข้อที่ ๗ ได้แก่งิริยาใด ?

ก. ร้องทุกข์	ข. ร้องเรียน
ค. ร้องเพลง	ง. ร้องไห้

เฉลยข้อ ค.

๔๕. คำว่า มัณฑนะ ในอุโบสถศีลข้อที่ ๗ ได้แก่งิริยาใด ?

ก. ฟ้อนรำ	ข. ร้องเพลง
ค. ตีกลอง	ง. แต่งตัว

เฉลยข้อ ง.

๔๖. คำว่า คันธะ ในอุโบสถศีลข้อที่ ๗ หมายถึงสิ่งใด ?

ก. ของหอม	ข. ของคาว
ค. ของหวาน	ง. ของเคี้ยว

เฉลยข้อ ก.

๔๗. กิริยาใด ไม่เป็นข้อห้ามในอุโบสถศีลข้อที่ ๗ ?

ก. ฟ้อนรำ

ข. ขับร้อง

ค. ประโคม

ง. ฟังเทศน์

เฉลยข้อ ง.

๔๘. อุโบสถศีลข้อที่ ๘ บัญญัติไว้เพื่อตัดความกังวลในเรื่องใด ?

ก. ที่นั่งนอน

ข. ที่ดื่มกิน

ค. ที่พักผ่อน

ง. ที่พักผ่อน

เฉลยข้อ ก.

๔๙. ผู้เข้าจำอุโบสถศีล ควรสนทนากันในเรื่องใด ?

ก. ครอบครัว

ข. การงาน

ค. เศรษฐกิจ

ง. ศีลธรรม

เฉลยข้อ ง.

๕๐. อานิสงส์ของศีลที่เป็นโลกียสมบัติ ตรงกับข้อใด ?

ก. เป็นมนุษย์

ข. เป็นโสดาบัน

ค. เป็นสกทาคามี

ง. เป็นอนาคามี

เฉลยข้อ ก.

เฉลยวิชาอุโบสถ (วินัย) ธรรมศึกษาชั้นโท

สอบในสนามหลวง

วันอังคาร ที่ ๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๘

๑. ข	๑๑. ข	๒๑. ง	๓๑. ค	๔๑. ข
๒. ข	๑๒. ก	๒๒. ก	๓๒. ก	๔๒. ง
๓. ง	๑๓. ง	๒๓. ก	๓๓. ข	๔๓. ง
๔. ก	๑๔. ข	๒๔. ง	๓๔. ค	๔๔. ค
๕. ก	๑๕. ค	๒๕. ข	๓๕. ง	๔๕. ง
๖. ข	๑๖. ก	๒๖. ข	๓๖. ข	๔๖. ก
๗. ค	๑๗. ข	๒๗. ข	๓๗. ก	๔๗. ง
๘. ข	๑๘. ข	๒๘. ข	๓๘. ง	๔๘. ก
๙. ค	๑๙. ค	๒๙. ก	๓๙. ค	๔๙. ง
๑๐. ข	๒๐. ก	๓๐. ก	๔๐. ง	๕๐. ก

ปัญหาวิชาการที่ธรรม ธรรมศึกษาชั้นเอก
สอบในสนามหลวง
วันอังคาร ที่ ๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๘

โอวาทยานุสาเสยย
สัทโหสิโย โหติ

อสพภา จ นิวารเย
อสตโหติ อบุปิโย

บุคคลควรเตือนกัน ควรสอนกัน และควรป้องกันจากคนไม่ดี เพราะเขาย่อมเป็นที่รักของ
คนดี แต่ไม่เป็นที่รักของคนไม่ดี

(พุทธ) ชุ.ธ. ๒๕/๒๒.

แต่งอธิบายให้สมเหตุผล อ้างสุภาษิตอื่นมาประกอบด้วย ๓ ข้อ และบอกชื่อคัมภีร์ที่มาแห่ง
สุภาษิตนั้นด้วย สุภาษิตที่อ้างมานั้น ต้องเรียงเชื่อมความให้ติดต่อกับเรื่องที่ตั้ง
ชั้นนี้ กำหนดให้เขียนลงในใบตอบตั้งแต่ ๔ หน้า (เว้นบรรทัด) ขึ้นไป

ให้เวลา ๓ ชั่วโมง

ปัญหาและเฉลยวิชาธรรม ธรรมศึกษาชั้นเอก

สอบในสนามหลวง

วันอังคาร ที่ ๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๘

๑. ความหมายในทุกข์ ตรงกับข้อใด ?

ก. วิราคะ

ข. นิพพิทา

ค. วิมุตติ

ง. วิสุทธิ

เฉลยข้อ ข.

๒. สู้ทั้งหลายจงมาดูโลกนี้ คำว่าโลกหมายถึงอะไร ?

ก. หมู่สัตว์

ข. แผ่นดิน

ค. น้ำ

ง. อากาศ

เฉลยข้อ ก.

๓. คนเขลา ในคำว่า พวกคนเขลาหมกอยู่หมายถึงใคร ?

ก. คนเห็นผิด

ข. คนดี

ค. คนเสียสติ

ง. คนไร้ความสามารถ

เฉลยข้อ ก.

๔. ผู้รู้ ในคำว่า ผู้รู้หาข้ออยู่ไม่หมายถึงรู้อะไร ?

ก. ข่าวดาร

ข. สถานการณ์

ค. จักรวาล

ง. โลกตามเป็นจริง

เฉลยข้อ ง.

๕. ผู้ใดระวางจิต ผู้นั้นจักพ้นจากบ่วงแห่งมาร คำว่ามารได้แก่อะไร ?

ก. กิเลสสาม	ข. วัตถุสาม
ค. รูปเสียง	ง. กลิ่นรส

เฉลยข้อ ก.

๖. วัตถุสาม ได้ชื่อว่าเป็นบ่วงแห่งมารเพราะเหตุใด ?

ก. ผูกใจให้หลงติด	ข. ให้ร้อนใจ
ค. ให้ห่มองใจ	ง. ให้เศร้าใจ

เฉลยข้อ ก.

๗. ปฏิบัติอย่างไร จึงจักพ้นจากบ่วงแห่งมาร ?

ก. ให้ทาน	ข. รักษาศีล
ค. พังกรรม	ง. สำรวมจิต

เฉลยข้อ ง.

๘. อารมณ์ที่มีกระทบทางกาย เรียกว่าอะไร ?

ก. รูป	ข. เสียง
ค. รส	ง. โผฏฐัพพะ

เฉลยข้อ ง.

๙. รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ รวมเรียกว่าอะไร ?

ก. อินทรีย์ ๕	ข. กามคุณ ๕
ค. ชันท์ ๕	ง. พละ ๕

เฉลยข้อ ค.

๑๐. ความเกิดขึ้นในเบื้องต้นและดับไปในที่สุดเป็นลักษณะของอะไร ?

ก. อนิจจตา	ข. ทุกขตา
ค. อนัตตตา	ง. สัจจตา

เฉลยข้อ ก.

๑๑. ความทนได้ยาก เป็นลักษณะของอะไร ?

- ก. อธิจิตตา
- ข. ทุกขตา
- ค. อนัตตตา
- ง. สุนฺญตา

เฉลยข้อ ข.

๑๒. ความเกิดแก่ตาย จัดเป็นทุกข์ประเภทใด ?

- ก. สภาวะทุกข์
- ข. ปกิณณกทุกข์
- ค. นิพัตถทุกข์
- ง. พยาธิทุกข์

เฉลยข้อ ก.

๑๓. หิวข้าวหิวน้ำ จัดเป็นทุกข์อะไร ?

- ก. นิพัตถทุกข์
- ข. พยาธิทุกข์
- ค. สันตাপทุกข์
- ง. วิปากทุกข์

เฉลยข้อ ก.

๑๔. กระวนกระวายใจเพราะถูกไฟกิเลสแผดเผา จัดเป็นทุกข์อะไร ?

- ก. นิพัตถทุกข์
- ข. พยาธิทุกข์
- ค. สันตاپทุกข์
- ง. วิปากทุกข์

เฉลยข้อ ค.

๑๕. ข้อใด จัดเป็นสหคตทุกข์ ?

- ก. ถูกจองจำ
- ข. หิวกระหาย
- ค. เลื้อมยศ
- ง. เจ็บป่วย

เฉลยข้อ ค.

๑๖. การรู้สึกดีความเพราะทะเลาะกัน จัดเข้าในทุกข์ใด ?

- ก. สันตاپทุกข์
- ข. วิปากทุกข์
- ค. สหคตทุกข์
- ง. วิวาหมูลกทุกข์

เฉลยข้อ ง.

๒๓. การระงับกukulเจตสิกได้เป็นครั้งคราว จัดเป็นวิมุตติใด ?

ก. ตทังควิมุตติ

ข. สมุจเจทวิมุตติ

ค. วิกขัมภณวิมุตติ

ง. นิสสรณวิมุตติ

เฉลยข้อ ก.

๒๔. ความหลุดพ้นเพราะข่มไว้ด้วยกำลังฌาน จัดเป็นวิมุตติใด ?

ก. ตทังควิมุตติ

ข. สมุจเจทวิมุตติ

ค. วิกขัมภณวิมุตติ

ง. นิสสรณวิมุตติ

เฉลยข้อ ค.

๒๕. ความหลุดพ้นด้วยความสงบราบ จัดเป็นวิมุตติใด ?

ก. ตทังควิมุตติ

ข. สมุจเจทวิมุตติ

ค. วิกขัมภณวิมุตติ

ง. ปฏิบัติสัทธาวิมุตติ

เฉลยข้อ ง.

๒๖. ความบริสุทธิ์หมดจดจากกิเลสโดยสิ้นเชิง ย่อมมีได้ด้วยอะไร ?

ก. ทาน

ข. ศีล

ค. สมาธิ

ง. ปัญญา

เฉลยข้อ ง.

๒๗. สุทธิอสุทธิปัจจุตตัมมีความหมายตรงกับข้อใด ?

ก. ดีชั่วอยู่ที่ตัวทำ

ข. บุญบาปไม่มี

ค. เทพบันดาล

ง. พรหมลิขิต

เฉลยข้อ ก.

๒๘. พิจารณาเห็นสังขารว่าไม่เที่ยง จัดเป็นญาณใด ?

ก. อุทยัพพญาณ

ข. วัจจญาณ

ค. อาทีนวญาณ

ง. นิพพิทาญาณ

เฉลยข้อ ก.

๔๑. กายคตาสติกัมมฐานมีอะไรเป็นอารมณ์ ?

ก. ธาตุ ๔	ข. อากาโร ๓๒
ค. ซากศพ	ง. ลมหายใจ

เฉลยข้อ ข.

๔๒. คนคิดล้งเลงสยัดตสันใจไม่ได้ ควรเจริญกัมมฐานใด ?

ก. กายคตาสติ	ข. พุทธานุสสติ
ค. กลีณ	ง. จตุธาตุววัตถาน

เฉลยข้อ ง.

๔๓. คนคิดฟุ้งซ่านหุงดหิงดง่าย ควรเจริญกัมมฐานใด ?

ก. กายคตาสติ	ข. เมตตา
ค. พุทธานุสสติ	ง. กลีณ

เฉลยข้อ ง.

๔๔. ข้อใด เป็นลักษณะของคนโทสจริต ?

ก. โกรธง่าย	ข. หลงลืม
ค. เจ้าระเบียบ	ง. เชื่อง่าย

เฉลยข้อ ก.

๔๕. คนโทสจริตควรเจริญกัมมฐานใด ?

ก. อสุภะ	ข. อนุสสติ
ค. พรหมวิหาร	ง. มรณัสสติ

เฉลยข้อ ค.

๔๖. ข้อใด เป็นลักษณะของคนโมหจริต ?

ก. หลงลืมง่าย	ข. เชื่อง่าย
ค. ล้งเลงสยัด	ง. โกรธง่าย

เฉลยข้อ ก.

๔๗. คำว่า วิปัสสนา มีความหมายตรงกับข้อใด ?

ก. จิตสงบ	ข. จิตแน่วแน่
ค. จิตเป็นสมาธิ	ง. ปัญญาเห็นแจ้ง

เฉลยข้อ ง.

๔๘. การเจริญวิปัสสนากัมมัฏฐาน เพื่อประโยชน์อะไร ?

ก. สงบกาย	ข. สงบใจ
ค. ถอนความถือมั่น	ง. ระงับนิวรณ์

เฉลยข้อ ค.

๔๙. ความกำจัดโมหะ เป็นอะไรของวิปัสสนา ?

ก. ลักษณะ	ข. กิจ
ค. ผล	ง. เหตุ

เฉลยข้อ ข.

๕๐. การเห็นสังขารตามความเป็นจริง เป็นอะไรของวิปัสสนา ?

ก. ลักษณะ	ข. กิจ
ค. ผล	ง. เหตุ

เฉลยข้อ ค.

เจดีย์วิทยารธรรม ธรรมศึกษาชั้นเอก
สอบในสนามหลวง
วันอังคาร ที่ ๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๘

๑.	ข	๑๑.	ข	๒๑.	ง	๓๑.	ข	๔๑.	ข
๒.	ก	๑๒.	ก	๒๒.	ง	๓๒.	ก	๔๒.	ง
๓.	ก	๑๓.	ก	๒๓.	ก	๓๓.	ก	๔๓.	ง
๔.	ง	๑๔.	ค	๒๔.	ค	๓๔.	ก	๔๔.	ก
๕.	ก	๑๕.	ค	๒๕.	ง	๓๕.	ค	๔๕.	ค
๖.	ก	๑๖.	ง	๒๖.	ง	๓๖.	ค	๔๖.	ก
๗.	ง	๑๗.	ค	๒๗.	ก	๓๗.	ข	๔๗.	ง
๘.	ง	๑๘.	ก	๒๘.	ก	๓๘.	ก	๔๘.	ค
๙.	ค	๑๙.	ก	๒๙.	ข	๓๙.	ก	๔๙.	ข
๑๐.	ก	๒๐.	ข	๓๐.	ก	๔๐.	ก	๕๐.	ค

ปัญหาและเฉลยวิชาพุทธานุพุทธประวัติ ธรรมศึกษาชั้นเอก

สอบในสนามหลวง

วันอังคาร ที่ ๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๘

๑. ความเชื่อเรื่องใด แสดงความเป็นผู้มีมานะถือตัวของชาวชมพูทวีป ?

ก. โลกเที่ยง

ข. โลกมีที่สุด

ค. ตายแล้วเกิด

ง. แบ่งชั้นวรรณะ

เฉลยข้อ ง.

๒. พระโศภิต์พิจารณาสิ่งสำคัญ๕ อย่าง ก่อนเสด็จอุบัติเป็นมนุษย์คือข้อใด ?

ก. ปัญจโกลาหล

ข. ปัญจบุพพนิमित

ค. ปัญจมหาบริจาค

ง. ปัญจมหาวิโลกนะ

เฉลยข้อ ง.

๓. พระโศภิต์เมื่อจะจุติลงสู่ครรภ์พระมารดา เสด็จมาจากภพไหน ?

ก. ดาวดึงส์

ข. ยามา

ค. ดุสิต

ง. นิมมานรดี

เฉลยข้อ ค.

๔. พระโศภิต์เสด็จอยู่ในครรภ์พระมารดา เป็นเวลาที่เดือน ?

ก. ๘ เดือน

ข. ๙ เดือน

ค. ๑๐ เดือน

ง. ๑๑ เดือน

เฉลยข้อ ค.

๕. พระโพธิสัตว์ปริบูรณ์ด้วยมหาบุริสลักษณะนั้น จัดเป็นสัมปทาใด ?

- ก. ญาณสัมปทา
- ข. ปทานสัมปทา
- ค. อานุกาวิสัมปทา
- ง. รูปร่างสัมปทา

เฉลยข้อ ง.

๖. พระโกลมาชาวละเอียดยู่ระหว่างพระโขนงของพระโพธิสัตว์เรียกว่าอะไร ?

- ก. พระอุณหิส
- ข. พระอุณาโลม
- ค. พระนลาฏ
- ง. พระจุจามาศ

เฉลยข้อ ข.

๗. พราหมณ์ผู้ทำนายพระกุมารว่าจะต้องออกผนวชแน่นอนมีนามว่าอะไร ?

- ก. ลักษณะ
- ข. สุทัตตะ
- ค. ยัญญะ
- ง. โกณฑัญญะ

เฉลยข้อ ง.

๘. เจ้าชายสิทธัตถะเจริญสมาธิใต้ต้นหว่าไนพิธีแรกนาขวัญทรงบรรลุฌานใด ?

- ก. ปฐมฌาน
- ข. ทุตติยฌาน
- ค. ตติยฌาน
- ง. จตุตถฌาน

เฉลยข้อ ก.

๙. ใครติดตามเจ้าชายสิทธัตถะในวันเสด็จออกผนวช ?

- ก. กาฬุทายี
- ข. ฉันทะ
- ค. อานนท์
- ง. อนุรุทธะ

เฉลยข้อ ข.

๑๐. พระมหาบุรุษทรงชนะพระยามารและเสนามาร ด้วยธรรมอะไร ?

- ก. อริยสัจ ๔
- ข. มรรค ๘
- ค. บุญกิริยาวัตถุ ๑๐
- ง. บารมี ๓๐

เฉลยข้อ ง.

๑๗. พระพุทธเจ้าทรงแสดงธรรมฟอกจิตของยสกุลบุตรด้วยเทศนาอะไร ?

ก. อนุปปพืกถา	ข. อิทธิบาท
ค. พรหมวิหาร	ง. อริยสัจ

เฉลยข้อ ก.

๑๘. พระพุทธเจ้าตรัสถามใครว่า ท่านเห็นอะไรจึงเลิกการบูชาไฟ ?

ก. พระยสะ	ข. พระอุรุเวลกัสสปะ
ค. พระสารีบุตร	ง. พระโมฆราช

เฉลยข้อ ข.

๑๙. ใครทำให้บริวารของพระเจ้าพิมพิสารลดมานะยอมรับนับถือพระพุทธเจ้า ?

ก. พระอัสสชิ	ข. พระยสะ
ค. พระอุรุเวลกัสสปะ	ง. พระสารีบุตร

เฉลยข้อ ค.

๒๐. ข้อใด ไม่ใช่พระดำริของพระเจ้าพิมพิสารในการถวายนุทยานเวฬุวัน ?

ก. ไปมาสะดวก	ข. เป็นที่หลีกเร้น
ค. มากด้วยหมู่คน	ง. เจียบสงัด

เฉลยข้อ ค.

๒๑. พระพุทธเจ้าทรงรับการถวายนุทยานเวฬุวันแห่งแรกในพระศาสนา ณ เมืองใด ?

ก. กบิลพัสดุ์	ข. เทวทหะ
ค. สาวัตถี	ง. ราชคฤห์

เฉลยข้อ ง.

๒๒. พระสารีบุตร อุปสมบทได้ ๑๕ วัน บรรลุอรหัตผลที่ไหน ?

ก. ถ้ำสุคราพตา	ข. ถ้ำสัตตบรรณ
ค. ถ้ำปิปผลิ	ง. ถ้ำอินทศาล

เฉลยข้อ ก.

๒๓. พระสาวกของพระพุทธเจ้า มีนามลงท้ายว่ากัสสปะกี่องค์ ?

ก. ๑ องค์	ข. ๓ องค์
ค. ๔ องค์	ง. ๕ องค์

เฉลยข้อ ง.

๒๔. ต้นไทรที่ปีปผลิมาณพได้พบกับพระพุทธเจ้า มีชื่อว่าอะไร ?

ก. อชปาลนิโครธ	ข. พทุพุตตนิโครธ
ค. ราชายตนะ	ง. มุจลินท์

เฉลยข้อ ข.

๒๕. พระพุทธเจ้าตรัสสอนพระภิกษุให้ถือพระมหากัสสปะเป็นแบบอย่างเรื่องใด ?

ก. มกน้อยสันโดษ	ข. กตัญญู
ค. ไคร่ต่อการศึกษา	ง. สำรวมอินทรีย์

เฉลยข้อ ก.

๒๖. ใครเคยเป็นบุตรโรหิตของพระเจ้าจันทรชิตก่อนได้รับการอุปสมบท ?

ก. พระอุบลี	ข. พระกาฬุทายี
ค. พระมหากัจฉายนะ	ง. พระรัฐบาล

เฉลยข้อ ค.

๒๗. อชิตมาณพถามว่าอะไรเป็นเครื่องกั้นความอยาก พระพุทธเจ้าตรัสตอบว่าอะไร ?

ก. สติ	ข. หิริ
ค. ขันติ	ง. วิริยะ

เฉลยข้อ ก.

๒๘. ใครไม่ใช่มาณพ ๑๖ คน ที่พราหมณ์พาวรีผูกบัญชีให้ทูลถามพระพุทธเจ้า?

ก. ปิงคิยมาณพ	ข. ลิงคาลมาณพ
ค. นันทมาณพ	ง. โมฆราชมาณพ

เฉลยข้อ ข.

๒๙. ใครอยากให้พราหมณ์พาวรีได้ฟังธรรมของพระพุทธเจ้าเหมือนตนเองได้ฟัง ?

ก. ปิงคิยมาณพ	ข. โมฆราชมาณพ
ค. อุทยมาณพ	ง. ไปสาลมาณพ

เฉลยข้อ ก.

๓๐. ในมาณพ ๑๖ คน ใครต้องการถามปัญหาคนแรก แต่พระพุทธเจ้าตรัสห้าม ?

ก. โตเถยมาณพ	ข. โมฆราชมาณพ
ค. นันทมาณพ	ง. เมตตคุมมาณพ

เฉลยข้อ ข.

๓๑. การอุปสมบทของราชพราหมณ์ ประสงค์ให้ใครเป็นใหญ่ในการบวชนั้น ?

ก. พระพุทธเจ้า	ข. พระธรรม
ค. พระสงฆ์	ง. บุคคล

เฉลยข้อ ค.

๓๒. พระสารีบุตรกับพระปุนณมนันทานีบุตร สันทนาธรรมว่าด้วยเรื่องอะไร?

ก. วิสุทธิ ๗	ข. โพชฌงค์ ๗
ค. อริยทรัพย์ ๗	ง. สัมปยุตธรรม ๗

เฉลยข้อ ก.

๓๓. ในคราวเสด็จกรุงกบิลพัสดุ์ พระประยูรญาตินิมนต์พระพุทธเจ้าประทับที่ใด?

ก. เวฬุวัน	ข. ลัญจิววัน
ค. บุปผาราม	ง. นิโครธาราม

เฉลยข้อ ง.

๓๔. ในวันแสดงเวสสันดรชาดกโปรดพระประยูรญาติ เกิดอภินิหารอะไร ?

ก. แผ่นดินไหว	ข. ฝนโบกขรพรรษตก
ค. ดอกมณฑารพตก	ง. น้ำหลาก

เฉลยข้อ ข.

๓๕. ใครทูลขอพรว่า ภิกษุไม่พึงให้การอุปสมบทกุลบุตรที่มารดาบิดาไม่อนุญาต ?

ก. พระพุทธบิดา

ข. พระพุทธมารดา

ค. พิมพาเทวี

ง. พระนางปชาบดี

เฉลยข้อ ก.

๓๖. พระพุทธเจ้าทรงแสดงการเทียบนิมิตบาทแก่พระพุทธบิดาว่าเป็นวงศ์อะไร?

ก. ศากยวงศ์

ข. โกถิยวงศ์

ค. พุทธวงศ์

ง. ชัตติยวงศ์

เฉลยข้อ ค.

๓๗. เจ้านุรุทธะเป็นพระโอรสร่วมพระมารดาของเจ้าศากยพระองค์ใด ?

ก. กิมพิละ

ข. อานันทะ

ค. เทวทัต

ง. มหานามะ

เฉลยข้อ ง.

๓๘. เจ้านุรุทธะตรัสกับใครว่า การบรรพชาของเราเนื่องด้วยการบรรพชาของท่าน ?

ก. ภัททิยะ

ข. อานนท์

ค. ภัคคุ

ง. กิมพิละ

เฉลยข้อ ก.

๓๙. กษัตริย์ทั้ง ๖ รวมทั้งอุบาลีทูลขอบวชกับพระพุทธเจ้า ณ สถานที่ใด ?

ก. เวฬุวัน

ข. อนุปัตถัมพวัน

ค. นิโครธาราม

ง. เขตวัน

เฉลยข้อ ข.

๔๐. กษัตริย์ที่ออกบวชพร้อมกัน ๖ พระองค์ ใครไม่สำเร็จเป็นพระอริยบุคคล ?

ก. ภัททิยะ

ข. อนุรุทธะ

ค. ภัคคุ

ง. เทวทัตต์

เฉลยข้อ ง.

๔๑. พระพุทธเจ้าทรงแสดงการทำความเพียรอุปมาด้วยพิน ๓ สายแก่ใคร ?

ก. พระโสณโกปิวิสะ

ข. พระโสณภุคคิณฑณะ

ค. พระนันทะ

ง. พระราหุล

เฉลยข้อ ก.

๔๒. พระเจ้าโกวัฬยะตรัสถามใครว่า ความเสื่อม ๔ อย่างเป็นเหตุให้คนออกบวช ?

ก. พระสารีบุตร

ข. พระอานนท์

ค. พระอนุรุทธะ

ง. พระวัฐบาล

เฉลยข้อ ง.

๔๓. สิกขมานาก่อนอุปสมบทเป็นภิกษุณีต้องรักษาสิกขาบท ๖ เป็นเวลากี่ปี ?

ก. ๑ ปี

ข. ๒ ปี

ค. ๖ ปี

ง. ๘ ปี

เฉลยข้อ ข.

๔๔. ธรรมวินัยที่เราแสดงแล้ว จักเป็นศาสดาแห่งเธอทั้งหลาย ตรัสแก่ใคร ?

ก. พระมหากัสสปะ

ข. พระอานนท์

ค. พระอนุรุทธะ

ง. พระอุบาลี

เฉลยข้อ ข.

๔๕. พระพุทธเจ้าทรงแสดงอุบายการมีชีวิตตลอดกัปป์ ด้วยการเจริญธรรมอะไร ?

ก. อริยมรรค ๘

ข. อิทธิบาท ๔

ค. โพชฌงค์ ๗

ง. พรหมวิหาร ๔

เฉลยข้อ ข.

๔๖. สถานที่ ๔ ตำบล ควรไปดูไปเห็นให้เกิดศรัทธาในพระพุทธเจ้า คือข้อใด ?

ก. สังเวชนียสถาน

ข. เทวสถาน

ค. ศาสนสถาน

ง. รมณียสถาน

เฉลยข้อ ก.

๔๗. ใครไปแจ้งข่าวการประนินพพานของพระพุทธเจ้าให้มัลลกะศรัยทราบ ?

ก. พระมหากัสสปะ	ข. พระอนุรุทธะ
ค. พระอานนท์	ง. พระสุภัททะ

เฉลยข้อ ค.

๔๘. ดอกไม้ชนิดใด เป็นนิมิตว่าพระพุทธเจ้าประนินพพานแล้ว ?

ก. ดอกบัว	ข. ดอกสาละ
ค. ดอกโคศก	ง. ดอกมณฑารพ

เฉลยข้อ ง.

๔๙. เดียรถีย์เข้ามาปโลมบวชในพระพุทธศาสนา เป็นเหตุทำสังคายนาครั้งที่ใด?

ก. ครั้งที่ ๑	ข. ครั้งที่ ๒
ค. ครั้งที่ ๓	ง. ครั้งที่ ๔

เฉลยข้อ ค.

๕๐. การจารึกคำสอนลงในใบลานเกิดขึ้นในคราวทำสังคายนา ณ สถานที่ใด?

ก. เมืองราชคฤห์	ข. เมืองเวสาลี
ค. เมืองปาฏลีบุตร	ง. ลังกาทวีป

เฉลยข้อ ง.

เฉลี่ยวิชาพุทธานุพุทธประวัติ ธรรมศึกษาชั้นเอก

สอบในสนามหลวง

วันอังคารที่ ๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๘

๑. ง	๑๑. ก	๒๑. ง	๓๑. ค	๔๑. ก
๒. ง	๑๒. ง	๒๒. ก	๓๒. ก	๔๒. ง
๓. ค	๑๓. ก	๒๓. ข	๓๓. ง	๔๓. ข
๔. ค	๑๔. ค	๒๔. ข	๓๔. ข	๔๔. ข
๕. ง	๑๕. ค	๒๕. ก	๓๕. ก	๔๕. ข
๖. ข	๑๖. ข	๒๖. ค	๓๖. ค	๔๖. ก
๗. ง	๑๗. ก	๒๗. ก	๓๗. ง	๔๗. ค
๘. ก	๑๘. ข	๒๘. ข	๓๘. ก	๔๘. ง
๙. ข	๑๙. ค	๒๙. ก	๓๙. ข	๔๙. ค
๑๐. ง	๒๐. ค	๓๐. ข	๔๐. ง	๕๐. ก

ปัญหาและเฉลยวิชากรรมบถ (วินัย) ธรรมศึกษาชั้นเอก

สอบในสนามหลวง

วันอังคารที่ ๑ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๕๘

๑. ทางแห่งกรรมที่ประกอบด้วยเจตนา เรียกว่าอะไร ?

ก. กรรมสิทธิ์	ข. กรรมบถ
ค. กรรมพันธุ์	ง. กรรมฐาน

เฉลยข้อ ข.

๒. อกุศลกรรม ย่อมนำไปให้สัตว์ไปเกิดในที่ใด ?

ก. มนุษย์	ข. เทวดา
ค. พรหม	ง. เปרת

เฉลยข้อ ง.

๓. กรรมที่นำสัตว์ให้ไปเกิดในสุคติตรงกับข้อใด ?

ก. กุศลกรรม	ข. อกุศลกรรม
ค. กุศลมูล	ง. อกุศลมูล

เฉลยข้อ ก.

๔. พระพุทธศาสนาสอนให้เชื่อเรื่องใด?

ก. การกระทำ	ข. โชคกลาง
ค. ไสยศาสตร์	ง. ภูตผี

เฉลยข้อ ก.

๕. กรรมใด เกิดขึ้นทางวิหวาร?

ก. มุสาวาท

ข. อภิขเฌา

ค. พยาบาท

ง. มิจฉาทิฎฐิ

เฉลยข้อ ก.

๖. ช่องทางแห่งการท่ดีและชั่วทางใจ เรียกว่าอะไร ?

ก. ภายทวาร

ข. วิหวาร

ค. มโนทวาร

ง. ไตรทวาร

เฉลยข้อ ค.

๗. ภายกรรมที่ถึงความเป็นกรรมบถต้องประกอบด้วยอะไร ?

ก. เวทนา

ข. สัญญา

ค. วิญญาณ

ง. เจตนา

เฉลยข้อ ง.

๘. ข้อใด ไม่เป็นรากแห่งแห่งอกุศลเหล่าอื่น?

ก. โลภะ

ข. โทสะ

ค. โมหะ

ง. มิจฉาทิฎฐิ

เฉลยข้อ ง.

๙. อกุศลกรรมบถข้อใด มีสัตว์เป็นอารมณ์อย่างเดียว ?

ก. ปาณาติบาต

ข. อทินนทาน

ค. ปิสุณวจา

ง. พรุสวจา

เฉลยข้อ ง.

๑๐. อกุศลกรรมบถข้อใด มีทุกขเวทนาอย่างเดียว ?

ก. ปาณาติบาต

ข. อทินนทาน

ค. มุสาวาท

ง. อภิขเฌา

เฉลยข้อ ก.

๑๑. ข้อใด มีโมหะเป็นรากเหง้าอย่างเดียว ?

ก. ฆ่าสัตว์

ข. ลักทรัพย์

ค. ปองร้าย

ง. เห็นผิด

เฉลยข้อ ง.

๑๒. ข้อใด เป็นการประพฤตีสว่างปาดณาติบาต?

ก. ฆาตกรรม

ข. โจรกรรม

ค. วาจกรรม

ง. อโหสิกรรม

เฉลยข้อ ก.

๑๓. คำว่า ปาณะ โดยสมมติสัจจะ ตรงกับข้อใด ?

ก. มนุษย์

ข. เป็ด

ค. เทวดา

ง. พรหม

เฉลยข้อ ก.

๑๔. ความพยายามใด จัดเป็นองค์ของปาณาติบาต ?

ก. ฆ่า

ข. ลัก

ค. เสพ

ง. พงู

เฉลยข้อ ก.

๑๕. สัตว์ตาย เป็นองค์แห่งอกุศลกรรมบถข้อใด ?

ก. ปาณาติบาต

ข. อทินนาทาน

ค. ผรุสวาจา

ง. พยาบาท

เฉลยข้อ ก.

๑๖. ปาณาติบาตที่มีโทษมาก เพราะเหตุใด ?

ก. สัตว์เล็ก

ข. สัตว์มีคุณ

ค. พยายามน้อย

ง. กิเลสเบาบาง

เฉลยข้อ ข.

๑๗. ข้อใด เป็นการประพจน์ลวงอหินนาทาน?

ก. ฆาตกรรม	ข. โจรกรรม
ค. วจีกรรม	ง. อโหสิกรรม

เฉลยข้อ ข.

๑๘. การถือเอาสิ่งของที่เข้าไม่ได้ให้ เป็นกริยาของใคร ?

ก. ฆาตกร	ข. หัวขโมย
ค. คนเจ้าชู้	ง. คนโกหก

เฉลยข้อ ข.

๑๙. โกงทรัพย์สินของผู้อื่น เป็นการประพจน์ลวงอภุศลกรรมบถใด ?

ก. ปาณาติบาต	ข. อหินนาทาน
ค. มุสาวาท	ง. พยาบาท

เฉลยข้อ ข.

๒๐. องค์กรแห่งอหินนาทานข้อใด ที่ให้สำเร็จความเป็นกรรมบถ ?

ก. ของมีเจ้าของ	ข. จิตคิดจะลัก
ค. พยายามลัก	ง. ลักมาได้

เฉลยข้อ ง

๒๑. การละเมิดคุ้มครองของคนอื่น จัดเป็นอภุศลกรรมบถใด ?

ก. ปาณาติบาต	ข. อหินนาทาน
ค. กาเมสุมิจฉาจาร	ง. มุสาวาท

เฉลยข้อ ค.

๒๒. จิตคิดจะเสพ เป็นองค์แห่งอภุศลกรรมบถข้อใด ?

ก. ปาณาติบาต	ข. อหินนาทาน
ค. กาเมสุมิจฉาจาร	ง. มุสาวาท

เฉลยข้อ ค.

๒๓. การคบคนเช่นใด เป็นการประพตูล่วงอกุศลกรรมบถข้อที่ ๓?

- ก. โจร
- ข. ชู้
- ค. คนชั่ว
- ง. คนโง่

เฉลยข้อ ข.

๒๔. โทษอย่างเบาของกาเมสุมิจจาจาร ตรงกับข้อใด ?

- ก. ตกนรก
- ข. เป็นเปรต
- ค. เป็นสัตว์
- ง. มีศัตรูคู่วิว

เฉลยข้อ ง.

๒๕. คำพูดเช่นใด จัดเป็นมุสาวาท ?

- ก. เท็จ
- ข. หยาบ
- ค. ส่อเสียด
- ง. เพ้อเจ้อ

เฉลยข้อ ก.

๒๖. การพูดเช่นใด เป็นการประพตูล่วงอกุศลกรรมบถข้อที่ ๔?

- ก. พูดมาก
- ข. พูดเล่น
- ค. พูดตลก
- ง. พูดปด

เฉลยข้อ ง.

๒๗. ข้อใด เป็นองค์แห่งมุสาวาท ?

- ก. เรื่องไม่จริง
- ข. จิตโกรธ
- ค. มีความยินดี
- ง. มีสัตว์อื่น

เฉลยข้อ ก.

๒๘. การพูดเพื่อให้แตกสามัคคีกัน เรียกว่าอะไร ?

- ก. มุสาวาท
- ข. ปิสุณวาจา
- ค. ผรุสวาจา
- ง. สัมผัสปปลาปะ

เฉลยข้อ ข.

๒๙. คำพูดสื่อเสียด ก่อให้เกิดผลอย่างไร ?

ก. เสียดประโยชน์	ข. เจ็บใจ
ค. แตกแยก	ง. งมงาย

เฉลยข้อ ค.

๓๐. ผรุสวาจา ได้แก่อำพุดเช่นใด ?

ก. เท็จ	ข. หยาบ
ค. สื่อเสียด	ง. เพ้อเจ้อ

เฉลยข้อ ข.

๓๑. ข้อใด เป็นอนุสกุลกรรมเกิดขึ้นทางวจีหวาร?

ก. หม่าสัตว์	ข. ขโมยของ
ค. ด่าผู้อื่น	ง. ปองร้าย

เฉลยข้อ ค.

๓๒. เจตนาเป็นเหตุให้พุดเรื่องไร้สาระ เรียกว่าอะไร?

ก. มุสาวาท	ข. ปิสุณวาจา
ค. ผรุสวาจา	ง. สัมผัสปลาปะ

เฉลยข้อ ง.

๓๓. ข้อใด จัดเป็นอนุสกุลกรรมเกิดขึ้นทางมโนหวาร?

ก. อทินนาทาน	ข. มุสาวาท
ค. ปิสุณวาจา	ง. อภิชฌา

เฉลยข้อ ง.

๓๔. คนมีจิตถูกอภิชฌาครอบงำ จะมีลักษณะเช่นใด?

ก. ชอบด่า	ข. อยากได้
ค. ไม่พอใจ	ง. หลงลืม

เฉลยข้อ ข.

๓๕. อุกุศลกรรมบถใด เกิดขึ้นด้วยอำนาจความโกรธ ?

ก. มุสาวาท	ข. อภิชฌา
ค. พยาบาท	ง. มิจฉาทิฎฐิ

เฉลยข้อ ค.

๓๖. เจตนาเป็นเหตุให้เห็นผิด ตรงกับอุกุศลกรรมบถข้อใด ?

ก. มุสาวาท	ข. อภิชฌา
ค. พยาบาท	ง. มิจฉาทิฎฐิ

เฉลยข้อ ง.

๓๗. ข้อใด จัดเป็นมโนกรรม ?

ก. ลักทรัพย์	ข. พุดเท็จ
ค. พุดเพื่อเจ้อ	ง. เห็นผิด

เฉลยข้อ ง.

๓๘. ข้อใด เป็นอุกุศลกรรมบถ ?

ก. อนภิชฌา	ข. อภิชฌา
ค. พยาบาท	ง. มิจฉาทิฎฐิ

เฉลยข้อ ก.

๓๙. ข้อใด เป็นอุกุศลกรรมบถที่เกิดขึ้นทางกาย?

ก. ไม่ลักทรัพย์	ข. ไม่ละโมภ
ค. ไม่พยาบาท	ง. เห็นชอบ

เฉลยข้อ ก.

๔๐. อุกุศลกรรมบถข้อที่ ๑ ช่วยลดพฤติกรรมในเรื่องใด ?

ก. โหดร้าย	ข. เห็นแก่ตัว
ค. มักมากในกาม	ง. ไม่ซื่อตรง

เฉลยข้อ ก.

๔๑. ข้อใด จัดเป็นกรรมจริยสมจริยาทางใจ ?

ก. เว้นฆ่าสัตว์

ข. เว้นลักทรัพย์

ค. เว้นพูดเท็จ

ง. เว้นpongร้าย

เฉลยข้อ ง.

๔๒. อุปนิสัยใด ทำความโลภให้เบาบางลง?

ก. ทานูปนิสัย

ข. สีลูปนิสัย

ค. ภาวนูปนิสัย

ง. มานะถูกทุกข้อ

เฉลยข้อ ก.

๔๓. อทินนาทานา เวรมณี คือ เว้นจากการถือเอาสิ่งของชนิดใด ?

ก. ของให้

ข. ของหวง

ค. ของทิ้ง

ง. ของแจก

เฉลยข้อ ข.

๔๔. กุศลกรรมบถข้อที่ ๓ ส่งเสริมความซื่อสัตย์ระหว่างใคร?

ก. นายกับบ่าว

ข. มิตรสหาย

ค. สามีภรรยา

ง. พี่น้อง

เฉลยข้อ ค.

๔๕. ความคิดเช่นใด จัดเป็นกุศลกรรมบถ ?

ก. ทำชั่วได้ดี

ข. ทำบาปได้บุญ

ค. ทำดีได้ดี

ง. ทำบุญได้บาป

เฉลยข้อ ค.

๔๖. กุศลกรรมบถข้อที่ ๔ มุ่งให้พูดเช่นใด ?

ก. คำจริง

ข. ไม่หยาบ

ค. ไม่ล้อเสียด

ง. มีสาระ

เฉลยข้อ ก.

๔๗. เมื่อต้องการให้เกิดความสามัคคีในสังคม ควรเว้นคำพูดเช่นใด?

ก. คำจริง	ข. คำไพเราะ
ค. คำขูข่ม	ง. คำมีสาระ

เฉลยข้อ ค.

๔๘. คนมีนิสัยชอบแบ่งปัน เพราะประพจน์ตามกฎศีลธรรมข้อใด ?

ก. มุสวาทา เวรมณี	ข. อนภิขณา
ค. อพยาบาท	ง. สัมมาทิวฐิ

เฉลยข้อ ข.

๔๙. สีเลน โภคสมปทา เป็นอานิสงส์ของศีลที่จะพึงได้รับในภูมิใด ?

ก. มนุษยภูมิ	ข. เทวภูมิ
ค. นรกภูมิ	ง. อปายภูมิ

เฉลยข้อ ก.

๕๐. อานิสงส์ของศีลที่เป็นโลกุตตรสมบัติ ตรงกับข้อใด ?

ก. เป็นมนุษย์	ข. เป็นเทวดา
ค. เป็นพรหม	ง. เป็นโสดาบัน

เฉลยข้อ ง.

เฉลยวิชากรรมบท (วินัย) ธรรมศึกษาชั้นเอก

สอบในสนามหลวง

วันอังคารที่ ๑ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๕๘

๑. ข	๑๑. ง	๒๑. ค	๓๑. ค	๔๑. ง
๒. ง	๑๒. ก	๒๒. ค	๓๒. ง	๔๒. ก
๓. ก	๑๓. ก	๒๓. ข	๓๓. ง	๔๓. ข
๔. ก	๑๔. ก	๒๔. ง	๓๔. ข	๔๔. ค
๕. ก	๑๕. ก	๒๕. ก	๓๕. ค	๔๕. ค
๖. ค	๑๖. ข	๒๖. ง	๓๖. ง	๔๖. ก
๗. ง	๑๗. ข	๒๗. ก	๓๗. ง	๔๗. ค
๘. ง	๑๘. ข	๒๘. ข	๓๘. ก	๔๘. ข
๙. ง	๑๙. ข	๒๙. ค	๓๙. ก	๔๙. ก
๑๐. ก	๒๐. ง	๓๐. ข	๔๐. ก	๕๐. ง

ภาคผนวก

พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ

พ.ศ. ๒๕๔๕

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคมพ.ศ. ๒๕๔๕

เป็นปีที่ ๔๗ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการประถมศึกษา

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๕ และมาตรา ๕๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภาดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “**พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕**”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติประถมศึกษาพ.ศ. ๒๕๒๓

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“การศึกษาภาคบังคับ” หมายความว่าการศึกษาชั้นปีที่หนึ่งถึงชั้นปีที่เก้าของการศึกษาขั้นพื้นฐานตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ

“สถานศึกษา” หมายความว่าสถานศึกษาที่จัดการศึกษาภาคบังคับ

“ผู้ปกครอง” หมายความว่าบิดามารดาหรือบิดาหรือมารดาซึ่งเป็นผู้ใช้อำนาจปกครองหรือผู้ปกครองตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และหมายรวมถึงบุคคลที่เด็กอยู่ด้วยเป็นประจำหรือที่เด็กอยู่รับใช้การงาน

“เด็ก” หมายความว่าเด็กซึ่งมีอายุย่างเข้าปีที่เจ็ดจนถึงอายุย่างเข้าปีที่สิบหกวัน แต่เด็กที่สอบได้ชั้นปีที่เก้าของการศึกษาภาคบังคับแล้ว

“คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน” หมายความว่าคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ

“คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา” หมายความว่า คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ

“องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” หมายความว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีสถานศึกษาอยู่ในสังกัด

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“รัฐมนตรี” หมายความว่ารัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ให้คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแล้วแต่กรณีประกาศรายละเอียดเกี่ยวกับการส่งเด็กเข้าเรียนในสถานศึกษา และการจัดสรรโอกาสเข้าศึกษาต่อระหว่างสถานศึกษาที่มีอยู่ในเขตการศึกษาภาคบังคับ โดยให้ปิดประกาศไว้ ณ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสำนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสถานศึกษา รวมทั้งต้องแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ปกครองของเด็กทราบก่อนเด็กเข้าเรียนในสถานศึกษาเป็นเวลาไม่น้อยกว่าหนึ่งปี

มาตรา ๖ ให้ผู้ปกครองส่งเด็กเข้าเรียนในสถานศึกษา

เมื่อผู้ปกครองร้องขอ ให้สถานศึกษามีอำนาจผ่อนผันให้เด็กเข้าเรียนก่อนหรือหลังอายุตามเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด

มาตรา ๗ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจเข้าไปในสถานที่ใดๆ ในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตกหรือในเวลาทำการของสถานที่นั้น เพื่อตรวจสอบการเข้าเรียนของเด็กหากพบว่ามิได้เข้าเรียนในสถานศึกษาตามมาตรา ๕ ให้ดำเนินการให้เด็กนั้นได้เข้าเรียนในสถานศึกษานั้นแล้วรายงานให้คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแล้วแต่กรณีทราบ

ในกรณีที่ไม่สามารถดำเนินการให้เด็กได้เข้าเรียนตามวรรคหนึ่งได้ให้พนักงานเจ้าหน้าที่รายงานให้คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นท้องถิ่นที่พบเด็กแล้วแต่กรณีเพื่อดำเนินการให้เด็กได้เข้าเรียนในสถานศึกษา

มาตรา ๘ ในการปฏิบัติหน้าที่ พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวแก่บุคคลซึ่งเกี่ยวข้อง

บัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปตามแบบที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา ๙ ในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ให้ผู้ซึ่งเกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกตามสมควร

มาตรา ๑๐ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๑๑ ผู้ใดซึ่งมิใช่ผู้ปกครอง มีเด็กซึ่งมิได้เข้าเรียนในสถานศึกษาอาศัยอยู่ด้วยต้องแจ้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแล้วแต่กรณีภายในหนึ่งเดือนนับแต่วันที่เด็กมาอาศัยอยู่ เว้นแต่ผู้ปกครองได้อาศัยอยู่ด้วยกับผู้นั้น

การแจ้งให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา ๑๒ ให้กระทรวงศึกษาธิการคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสถานศึกษา จัดการศึกษาเป็นพิเศษสำหรับเด็กที่มีความ

บกพร่องทางร่างกายจิตใจสติปัญญาอารมณ์สังคมการสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพ หรือเด็กซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแล หรือด้อยโอกาสหรือเด็กที่มีความสามารถพิเศษให้ได้รับการศึกษาภาคบังคับด้วยรูปแบบและวิธีการที่เหมาะสม รวมทั้งการได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดตามความจำเป็น เพื่อประกันโอกาสและความเสมอภาคในการได้รับการศึกษาภาคบังคับ

มาตรา๑๓ ผู้ปกครองที่ไม่ปฏิบัติตามมาตรา๖ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

มาตรา๑๔ ผู้ใดไม่อำนวยความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา๙ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

มาตรา๑๕ ผู้ใดโดยปราศจากเหตุผลอันสมควร กระทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นเหตุให้เด็กมิได้เรียนในสถานศึกษาตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

มาตรา๑๖ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา๑๑ หรือแจ้งข้อมูลอันเป็นเท็จต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

มาตรา๑๗ ให้ระหว่างที่ยังไม่มีคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานให้คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติทำหน้าที่แทนคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

มาตรา๑๘ ในระหว่างที่ยังไม่มีคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา ให้คณะกรรมการการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร คณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอหรือคณะกรรมการการประถมศึกษากิ่งอำเภอ แล้วแต่กรณี ทำหน้าที่แทนคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา และให้สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ หรือสำนักงานการประถมศึกษากิ่งอำเภอแล้วแต่กรณีทำหน้าที่แทนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มาตรา๑๙ ให้บรรดากฎกระทรวงประกาศระเบียบข้อบังคับและคำสั่งที่ออกตามพระราชบัญญัติประถมศึกษาพ.ศ. ๒๕๒๓ซึ่งใช้บังคับอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษายังคงให้บังคับได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดแย้งกับบทบัญญัติในพระราชบัญญัตินี้

มาตรา๒๐ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่กับมีอำนาจออกประกาศเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

ประกาศนั้นเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พันตำรวจโททักษิณชินวัตร

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :-

เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่กฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติได้กำหนดให้บิดามารดาหรือผู้ปกครองมีหน้าที่จัดให้บุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแลได้รับการศึกษาภาคบังคับจำนวนเก้าปีโดยให้เด็กซึ่งมีอายุย่างเข้าปีที่เจ็ดเข้าเรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานจนอายุย่างเข้าปีที่สิบหกวันแต่จะสอบได้ชั้นปีที่เก้าของการศึกษาภาคบังคับ จึงสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการประถมศึกษา เพื่อให้เหมาะสมและสอดคล้องกับกฎหมายดังกล่าวจึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบกฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน
โดยสถาบันพระพุทธศาสนา

พ.ศ. ๒๕๕๘

หลักการ

กำหนดให้สถาบันพระพุทธศาสนามีสิทธิจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียน
สำนักศาสนศึกษาและสำนักเรียน

เหตุผล

โดยที่ มาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ บัญญัติ
ให้สถาบันศาสนามีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
ซึ่งสถาบันพระพุทธศาสนาถือเป็นสถาบันศาสนา ดังนั้น เพื่อให้สถาบันพระพุทธศาสนา
สามารถจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้สอดคล้องกับนโยบายการจัดการศึกษาของสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและมหาเถรสมาคมได้โดยรัฐจะส่งเสริมและสนับสนุน
การจัดการศึกษาของสถาบันพระพุทธศาสนา เพื่อให้ผู้เรียนซึ่งเป็นพระภิกษุและสามเณร
ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพเท่าเทียมกับการศึกษาในรูปแบบอื่น จึงจำเป็นต้องออก
กฎกระทรวงนี้

กฎกระทรวง

ว่าด้วยสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

โดยสถาบันพระพุทธศาสนา

พ.ศ. ๒๕๔๘

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ และมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ อันเป็นพระราชบัญญัติที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๕๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้กระทำได้ โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในกฎกระทรวงนี้

“โรงเรียน” หมายความว่า สถานศึกษาที่วัดจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

“สำนักศาสนศึกษา” หมายความว่า สถานศึกษาที่วัดจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกธรรมหรือพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ตามที่มหาเถรสมาคมประกาศกำหนด

“สำนักเรียน” หมายความว่า สถานศึกษาที่จัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรม หรือพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ซึ่งเป็นสำนักเรียนในเขตกรุงเทพมหานครและสำนักเรียนคณะจังหวัด ตามที่มหาเถรสมาคมประกาศกำหนด

ข้อ ๒ ให้สถาบันพระพุทธศาสนามีสิทธิจัดการศึกษาชั้นพื้นฐานแก่พระภิกษุและสามเณรในโรงเรียน สำนักศาสนศึกษา และสำนักเรียน

การจัดตั้ง ยุบ รวม เลิกและการดำเนินการของโรงเรียน สำนักศาสนศึกษา หรือสำนักเรียน ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่มหาเถรสมาคมประกาศกำหนด

ข้อ ๓ การจัดการศึกษาชั้นพื้นฐานโดยสถาบันพระพุทธศาสนา แบ่งเป็นระดับดังต่อไปนี้

(๑) การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เป็นการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

(๒) การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกธรรม และการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ที่ได้จัดให้แก่พระภิกษุและสามเณรซึ่งมีพื้นความรู้ไม่ต่ำกว่าระดับประถมศึกษาปีที่หกหรือเทียบเท่า และได้ศึกษา วิชาสามัญเพิ่มเติมตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการการศึกษาชั้นพื้นฐานกำหนดโดยคำแนะนำของมหาเถรสมาคม ซึ่งเป็นการศึกษาชั้นพื้นฐานที่แบ่งเป็นระดับ ดังต่อไปนี้

(ก) การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกธรรม เป็นการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

(ข) การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ชั้นเปรียญธรรม ๓ ประโยค เป็นการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ข้อ ๔ ให้โรงเรียน สำนักศาสนศึกษา และสำนักเรียน ได้รับการสนับสนุนในด้านวิชาการและเงินอุดหนุนจากรัฐสำหรับการจัดการศึกษา

ข้อ ๕ ให้สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาชั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่ โรงเรียน สำนักศาสนศึกษา หรือสำนักเรียนตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ ส่งเสริม สนับสนุน และให้ข้อเสนอแนะการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พระปริยัติธรรม แผนกธรรม และพระปริยัติธรรม แผนกบาลี

ข้อ ๖ ให้มีคณะกรรมการโรงเรียน คณะกรรมการสำนักศาสนศึกษา และคณะกรรมการสำนักเรียน ทำหน้าที่กำกับดูแลการจัดการศึกษาของโรงเรียน สำนักศาสนศึกษา และสำนักเรียน แล้วแต่กรณี ให้สอดคล้องกับนโยบายการจัดการศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและมหาเถรสมาคม รวมทั้งส่งเสริม และสนับสนุนระบบการประกันคุณภาพภายใน เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐาน การศึกษา

องค์ประกอบ จำนวน คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการได้มา วาระการดำรง ตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่ง ตลอดจนการประชุมและการดำเนินงานของ คณะกรรมการโรงเรียน คณะกรรมการสำนักศาสนศึกษา และคณะกรรมการสำนักเรียน ให้เป็นไปตามระเบียบที่มหาเถรสมาคมกำหนด

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๘

อดิศักดิ์ โพธารามิก

(นายอดิศักดิ์ โพธารามิก)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

พระราชบัญญัติ

กำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการพระพุทธศาสนา

(ฉบับที่ ๑)

พ.ศ. ๒๕๒๗

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๒๗

เป็นปีที่ ๓๙ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการกำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการพระพุทธศาสนา

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติกำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการพระพุทธศาสนา พ.ศ. ๒๕๒๗”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา ๓ วิชาการพระพุทธศาสนา หมายความว่า วิชาการซึ่งจัดให้พระภิกษุสามเณรศึกษาตามหลักสูตรใดหลักสูตรหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) หลักสูตรพระปริยัติธรรมแผนกธรรมและแผนกบาลีสนามหลวง

(๒) หลักสูตรปริญญาศาสนศาสตร์บัณฑิตของสภาการศึกษา
มหามกุฏราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์

(๓) หลักสูตรปริญญาศาสนศาสตร์บัณฑิตของมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์

มาตรา ๔ ให้ผู้สำเร็จวิชาการพระพุทธศาสนา

(๑) ตามหลักสูตรพระปริยัติธรรมและแผนกบาลีสนามหลวง เปรี๊ยญ
ธรรมแก่ประโยคมีวิทยฐานะชั้นปริญญาตรี เรียกว่า **“เปรี๊ยญธรรมแก่ประโยค”** ใช้อักษร
ย่อว่า **“ป.ธ.๙”**

(๒) ตามหลักสูตรปริญญาศาสนศาสตร์บัณฑิตจากสภาการศึกษา
มหามกุฏราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ มีวิทยฐานะชั้นปริญญาตรี เรียกว่า
“ศาสนศาสตร์บัณฑิต” ใช้อักษรย่อว่า **“ศน.บ.”**

(๓) ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตร์บัณฑิตจากมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ มีวิทยฐานะชั้นปริญญาตรี เรียกว่า **“พุทธศาสตร์
บัณฑิต”** ใช้อักษรย่อ **“พธ.บ.”**

มาตรา ๕ นอกจากปริญญาตามมาตรา ๔ พระภิกษุสามเณรซึ่งได้ศึกษาวิชาการ
พระพุทธศาสนาอาจได้รับประกาศนียบัตรรับรองความรู้ตามหลักสูตรที่คณะกรรมการ
การศึกษาของคณะสงฆ์ให้ความเห็นชอบ

มาตรา ๖ ให้คณะกรรมการการศึกษาของคณะสงฆ์คณะหนึ่งประกอบด้วย
สมเด็จพระสังฆราชทรงเป็นประธานกรรมการ แม่กองบาลีสนามหลวง แม่กองธรรม
สนามหลวง นายกสภาการศึกษามหามกุฏราชวิทยาลัย สภานายกมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย ประธานกรรมการสภาการศึกษามหามกุฏราชวิทยาลัย อธิการบดีมหาจุฬา-
ลวงกรณราชวิทยาลัย ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดทบวงมหาวิทยาลัย อธิบดีกรมการ
ฝึกหัดครู อธิบดีกรมการศาสนา อธิบดีกรมการศึกษานอกโรงเรียน อธิบดีกรมวิชาการ

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติเป็นกรรมการ กับกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิอีกไม่เกินเจ็ดคน ซึ่งสมเด็จพระสังฆราชทรงแต่งตั้งโดยความเห็นชอบของมหาเถรสมาคม

ให้คณะกรรมการการศึกษาของคณะสงฆ์เลือกกรรมการผู้หนึ่งเป็นรองประธานกรรมการ

ให้อธิบดีกรมการศาสนาเป็นเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาของคณะสงฆ์ และให้กรมการศาสนาทำหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาของคณะสงฆ์

มาตรา ๗ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งอาจได้แต่งตั้งอีกได้

ในกรณีที่สมเด็จพระสังฆราชทรงแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นในระหว่างวันที่กรรมการซึ่งทรงแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ให้ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการเพิ่มขึ้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งไว้แล้ว

มาตรา ๘ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระมาตรา ๗ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก หรือ
- (๓) สมเด็จพระสังฆราชมีพระบัญชาให้ออก

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ สมเด็จพระสังฆราชอาจทรงแต่งตั้งผู้อื่นเป็นกรรมการแทนโดยความเห็นชอบของมหาเถรสมาคมได้ และให้ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งตนแทน

มาตรา ๙ การประชุมของคณะกรรมการการศึกษาของคณะสงฆ์ ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในขณะนั้น จึงจะเป็นองค์ประชุม

ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อยู่ในที่ประชุม ให้รองประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการและรองประธานกรรมการไม่มาประชุม หรือไม่อยู่ในที่ประชุม ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการผู้หนึ่งเป็นรองประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการผู้หนึ่งมีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งเสียงเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๑๐ คณะกรรมการการศึกษาของคณะสงฆ์มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดนโยบายและแผนการจัดการศึกษาวิชาการพระพุทธศาสนา ให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น

(๒) กำหนดมาตรฐานและให้ความเห็นชอบหลักสูตร วิชาการพระพุทธศาสนา

(๓) กำหนดพื้นความรู้ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์การเข้าศึกษา ระยะเวลา การศึกษา การสอบ และเงื่อนไขในการรับปริญญาหรือประกาศนียบัตร

(๔) ควบคุมดูแลการจัดการศึกษาวิชาการพระพุทธศาสนาให้มีการศึกษาพระปริยัติธรรมเป็นหลัก และป้องกันมิให้มีการเปลี่ยนแปลงพระธรรมวินัย ให้ผิดไปจากบาลีในพระไตรปิฎก

(๕) วินิจฉัยสั่งการเพื่อยับยั้งหรือยุติการดำเนินกิจการที่ขัดต่อพระธรรมวินัยหรือขัดต่อกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งของสถานศึกษาวิชาการพระพุทธศาสนาตามพระราชบัญญัตินี้

(๖) วางระเบียบ และออกข้อบังคับหรือคำสั่งเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๑ ผู้ใดไม่มีสิทธิใช้ปริญญาหรือประกาศนียบัตร หรืออักษรย่อปริญญา ตามพระราชบัญญัตินี้ กระทำการเพื่อให้บุคคลอื่นเชื่อว่าตนมีสิทธิดังกล่าว ต้องระวางโทษ จำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๒ ให้ผู้สำเร็จวิชาการพระพุทธศาสนาตามหลักสูตรพระปริยัติธรรม แผนกธรรมและแผนกบาลีสันามหลวง เปรียญธรรมเก้าประโยค ปริญญาศาสนศาสตร์บัณฑิตจากสภาการศึกษามหามกุฏราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ หรือปริญญาพุทธศาสตร์บัณฑิตจากมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ มีวิทยฐานะชั้นปริญญาตรีตามมาตรา ๔

มาตรา ๑๓ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
พลเอก ประจวบ สุนทราวงกูร
รองนายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :-

เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัตินี้ โดยมีพระภิกษุสามเณรซึ่งได้ศึกษาและสอบไล่ได้เปรียญเก้าประโยคตามหลักสูตรพระปริยัติธรรมแผนกธรรมและแผนกบาลีสนามหลวงของคณะสงฆ์ ปริญญาศาสนศาสตร์บัณฑิตตามหลักสูตรปริญญาศาสนศาสตร์บัณฑิตจากสภาการศึกษามหามกุฏราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ หรือปริญญาพุทธศาสตร์บัณฑิตตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตร์บัณฑิตของมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในพระบรมราชูปถัมภ์ มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์เทียบชั้นบัณฑิตด้านสังคมศาสตร์ของมหาวิทยาลัยฝ่ายอาณาจักร สมควรกำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรทั้งสามนี้ให้สูงเท่ากับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยฝ่ายอาณาจักร จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติ

กำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จการศึกษาวิชาการพระพุทธศาสนา

(ฉบับที่ ๒)

พ.ศ. ๒๕๔๐

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๕ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๐

เป็นปีที่ ๕๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการกำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการพระพุทธศาสนา

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติกำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการพระพุทธศาสนา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๐”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติกำหนดวิทยฐานะ
ผู้สำเร็จวิชาการพระพุทธศาสนา พ.ศ. ๒๕๒๗ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๓ วิชาการพระพุทธศาสนา หมายความว่า วิชาการซึ่งจัดให้พระภิกษุ
สามเณรศึกษาตามหลักสูตรพระปริยัติธรรมแผนกธรรมและแผนกบาลีสนามหลวง”

มาตรา ๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติกำหนดวิทยฐานะ
ผู้สำเร็จวิชาการพระพุทธศาสนา พ.ศ. ๒๕๒๗ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๔ ให้ผู้สำเร็จวิชาการพระพุทธศาสนาตามหลักสูตรพระปริยัติธรรม
แผนกธรรมและแผนกบาลีสนามหลวง เปรียญธรรมเก้าประโยค มีวิทยฐานะชั้นปริญญา
ตรี เรียกว่า “เปรียญธรรมเก้าประโยค” ใช้อักษรย่อ “ป.ธ.๙”

มาตรา ๕ ให้ยกเลิกมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติกำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จ
วิชาการพระพุทธศาสนา พ.ศ. ๒๕๒๗ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๖ ให้มีคณะกรรมการการศึกษาของคณะสงฆ์คณะหนึ่ง ประกอบด้วย
สมเด็จพระสังฆราชทรงเป็นประธานกรรมการ แม่กองบาลีสนามหลวง แม่กองธรรม
สนามหลวง อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อธิการบดีมหาวิทยาลัย
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดทบวงมหาวิทยาลัย
เลขาธิการสภาสถาบันราชภัฏ อธิบดีกรมการศาสนา อธิบดีกรมการศึกษานอกโรงเรียน
อธิบดีกรมวิชาการเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
อีกไม่เกินเจ็ดคนซึ่งสมเด็จพระสังฆราชทรงแต่งตั้งโดยความเห็นชอบของมหาเถรสมาคม
เป็นกรรมการ

ให้คณะกรรมการการศึกษาของคณะสงฆ์เลือกกรรมการผู้หนึ่งเป็นรองประธาน
กรรมการ

ให้อธิบดีกรมการศาสนาเป็นเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ และ
ให้กรมการศาสนาทำหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ

รองนายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :-

เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัตินี้ คือ เนื่องจากได้มีการตราพระราชบัญญัติจัดตั้ง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยและพระราชบัญญัติจัดตั้ง มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อดำเนินงานด้านการศึกษาวិชาการ พระพุทธศาสนาตามหลักสูตรปริญญาศาสนศาสตรบัณฑิตและพุทธศาสตรบัณฑิตขึ้น โดยเฉพาะแล้ว สมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในพระราชบัญญัติในพระราชบัญญัติกำหนดวิถยฐานะผู้สำเร็จวิชาพระพุทธศาสนา พ.ศ. ๒๕๒๗ ในส่วนที่เกี่ยวกับการศึกษาวិชาการพระพุทธศาสนาตามหลักสูตรปริญญาศาสนศาสตรบัณฑิต และพุทธศาสตรบัณฑิตตลอดจนองค์ประกอบของคณะกรรมการศึกษาของคณะสงฆ์ ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับหลักการในการจัดตั้งมหาวิทยาลัยดังกล่าวจึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ประวัติอักษรธรรม

การศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรม หรือที่เรียกกันว่า **อักษรธรรม** เกิดขึ้น ตามพระดำริของ **สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส** เป็นการศึกษาพระธรรมวินัยในภาษาไทย เพื่อให้ภิกษุสามเณรผู้เป็นกำลังสำคัญของพระพุทธศาสนาสามารถศึกษาพระธรรมวินัยได้สะดวกและทั่วถึง อันจะเป็นพื้นฐานนำไปสู่สัมมาปฏิบัติ ตลอดจนเผยแผ่พระพุทธศาสนาให้กว้างไกลออกไป

การศึกษาพระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ไทยแต่โบราณมา นิยมศึกษาเป็นภาษาบาลีที่เรียกว่า **การศึกษาพระปริยัติธรรม** ซึ่งเป็นสิ่งที่เรียนรู้ได้ยากสำหรับภิกษุสามเณรทั่วไป จึงปรากฏว่าภิกษุสามเณรที่มีความรู้ในพระธรรมวินัยอย่างทั่วถึงมีจำนวนน้อย เป็นเหตุให้สังคมพลซาดแคลนภิกษุผู้มีความรู้ความสามารถที่จะช่วยกิจการพระศาสนาทั้งในด้านการศึกษา การปกครอง และการแนะนำสั่งสอนประชาชน ดังนั้น **สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส** จึงได้ทรงพระดำริวิธีการเล่าเรียนพระธรรมวินัยในภาษาไทยขึ้น สำหรับสอนภิกษุสามเณรวัดบวรนิเวศวิหารเป็นครั้งแรก นับแต่ทรงรับหน้าที่ปกครองวัดบวรนิเวศวิหาร เมื่อ พ.ศ. ๒๔๓๕ เป็นต้นมา โดยทรงกำหนดหลักสูตรการสอนให้ภิกษุสามเณรได้เรียนรู้พระพุทธศาสนา ทั้งด้านหลักธรรม พุทธประวัติ และพระวินัย ตลอดจนหัดแต่งแก้กระทู้ธรรม

เมื่อทรงเห็นว่า การเรียนการสอนพระธรรมวินัยเป็นภาษาไทยดังนี้ได้ผล ทำให้ภิกษุสามเณรมีความรู้กว้างขวางขึ้น เพราะเรียนรู้ได้ไม่ยาก จึงทรงดำริที่จะขยายแนวทางนี้ไปยังภิกษุสามเณรทั่วไปด้วย ประกอบกับใน พ.ศ. ๒๔๔๘ ประเทศไทยเริ่มมีพระราชบัญญัติเกณฑ์ทหาร ซึ่งภิกษุทั้งหมดจะได้รับการยกเว้น ส่วนสามเณรจะยกเว้นให้เฉพาะสามเณรผู้รู้ธรรม ทางราชการได้ขอให้คณะสงฆ์ช่วยกำหนดเกณฑ์ของสามเณรผู้รู้ธรรม สมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยาวชิรญาณวโรรส จึงทรงกำหนดหลักสูตร **องค์สามเณรผู้รู้ธรรม** ขึ้น ต่อมาได้ทรงปรับปรุง

หลักสูตรองค์สามเณรธรรมนั้นเป็น “**องค์นักธรรม**” สำหรับภิกษุสามเณรชั้นนวกะ (คือผู้บวชใหม่) ทั่วไป ได้รับพระบรมราชานุมัติ เมื่อวันที่ ๒๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๕๔ และโปรดให้จัดการสอบในส่วนกลางขึ้นเป็นครั้งแรกในเดือนตุลาคมปีเดียวกัน โดยใช้วัดบวรนิเวศวิหาร วัดมหาธาตุ และวัดเบญจมบพิตร เป็นสถานที่สอบ การสอบครั้งนี้ มี ๓ วิชา คือ ธรรมวิภาคในนวโกวาท แต่งความแก้กระทู้ธรรม และแปลภาษามคธเฉพาะท้องถิ่นในอรรถกถาธรรมบท

พ.ศ. ๒๔๕๕ ทรงปรับปรุงหลักสูตรองค์นักธรรมให้เหมาะสมสำหรับภิกษุสามเณรทั่วไป จะเรียนรู้ได้กว้างขวางยิ่งขึ้น โดยแบ่งหลักสูตรเป็น ๒ อย่างคือ **อย่างสามัญญ** เรียนวิชาธรรมวิภาค พุทธประวัติ และเรียงความแก้กระทู้ธรรม และ **อย่างวิสามัญญ** เพิ่มแปลอรรถกถาธรรมบทมีแก้อรรถบาลีไวยากรณ์และสัมผัส และวินัยบัญญัติที่ต้องสอบทั้งผู้ที่เรียนอย่างสามัญญและวิสามัญญ

พ.ศ. ๒๔๕๖ ทรงปรับปรุงหลักสูตรองค์นักธรรมอีกครั้งหนึ่ง โดยเพิ่มหลักธรรมหมวด คิทธิปฏิบัติเข้าในส่วนของธรรมวิภาคด้วย เพื่อให้เป็นประโยชน์ในการครองชีวิตฆราวาส หากภิกษุสามเณรรูปนั้น ๆ มีความจำเป็นต้องลาสิกขาออกไปด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง เรียกว่า **นักธรรมชั้นตรี** การศึกษาพระธรรมวินัยแบบใหม่นี้ ได้รับความนิยมาจากหมู่ภิกษุสามเณรอย่างกว้างขวาง และแพร่หลายไปอย่างรวดเร็ว เพียง ๒ ปีแรกก็มีภิกษุสามเณรสมัครเข้าสอบสนามหลวงเกือบพันรูป เมื่อทรงเห็นว่าการศึกษานักธรรมอำนวยความสะดวกประโยชน์แก่พระศาสนาและภิกษุสามเณรทั่วไป ในเวลาต่อมา จึงทรงพระดำริขยายการศึกษานักธรรมให้ทั่วถึงแก่ภิกษุทุกระดับ คือ ทรงตั้งหลักสูตรนักธรรมชั้นโท สำหรับภิกษุชั้นมัชฌิมะ คือ มีพรรษาเกิน ๕ แต่ไม่ถึง ๑๐ และนักธรรมชั้นเอก สำหรับภิกษุชั้นเถระ คือมีพรรษา ๑๐ ขึ้นไป ดังที่เป็นหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของคณะสงฆ์สืบมาตราบถึงทุกวันนี้

ต่อมา **พระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหลวงชินวราลงกรณ สมิเด็จพระสังฆราชเจ้า วัดราชบพิธ** ทรงพิจารณาเห็นว่า การศึกษานักธรรมมิได้เป็นประโยชน์ต่อภิกษุสามเณรเท่านั้น แม้ผู้ที่ยังครองฆราวาสวิสัยก็จะได้ประโยชน์จากการศึกษานักธรรมด้วย โดยเฉพาะสำหรับเหล่าข้าราชการครู จึงทรงตั้งหลักสูตรนักธรรมสำหรับฆราวาสขึ้น เรียกว่า “**ธรรมศึกษา**” มีครบทั้ง ๓ ชั้น คือ ชั้นตรี ชั้นโท ชั้นเอก ซึ่งมีเนื้อหาเช่นเดียวกับหลักสูตร นักธรรมของภิกษุสามเณร เว้นแต่วินัยบัญญัติที่ทรงกำหนดใช้เบญจศีลเบญจธรรมและอุโบสถศีลแทน ได้เปิดสอบธรรมศึกษาตรีครั้งแรก

เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๒ และเปิดสอบครบทุกชั้นในเวลาต่อมา มีฆราวาสทั้งหญิงและชายเข้าสอบเป็นจำนวนมาก นับเป็นการส่งเสริมการศึกษาพระพุทธศาสนาให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

ปัจจุบัน การศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมนี้ มี **สมเด็จพระวันรัต (พรหมคุดเถร) วัดบวรนิเวศวิหาร** เป็นแม่กองธรรมสนามหลวง เน้นการพัฒนาศาสนทายาทให้มีคุณภาพ สามารถดำรงพระศาสนาไว้ได้ด้วยดี ทั้งถือว่าเป็นกิจการของคณะสงฆ์ส่วนหนึ่งที่สำคัญยิ่งในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในประเทศไทยมาตั้งแต่ครั้งอดีตถึงปัจจุบัน

*****

สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

ทำเนียบแม่กองธรรมสนามหลวง

พุทธศักราช ๒๔๗๑ คณะสงฆ์จัดให้มีการสอบธรรมสนามหลวงทั่วราชอาณาจักรเป็นครั้งแรก โดยมีแม่กองธรรมสนามหลวงเป็นผู้ดำเนินการจัดการสอบตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา และมีพระเถระที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นแม่กองธรรมสนามหลวงสืบมาตามลำดับ จำนวน ๗ รูป ดังรายนามต่อไปนี้

พ.ศ. ๒๔๗๑ พระศาสนโศภน (แจ่ม จตตสลโ) วัดมกุฏกษัตริยาราม ได้รับแต่งตั้งเป็นแม่กองธรรมสนามหลวงที่ราชอาณาจักรรูปแรก ดำรงตำแหน่งถึง พ.ศ. ๒๔๘๔

พ.ศ. ๒๔๘๖ พระศรีสมโพธิ (เกษม ภาทุทนมโ มบุญศรี) วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ ดำรงตำแหน่งถึง พ.ศ. ๒๔๘๘ แล้วขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตลาสิกขา

พ.ศ. ๒๔๘๘ สมเด็จพระพุฒาจารย์ (อาจ อาสโ) วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ ขณะเป็นที่ พระศรีสุธรรมมุนี ดำรงตำแหน่งถึง พ.ศ. ๒๔๙๑

พ.ศ. ๒๔๙๑ พระพิมลธรรม (ชอบ อนุจारी) วัดราชภูร์บำรุง จังหวัดชลบุรี ขณะเป็นที่ พระชลธารมุนี - พระราชสุธี - พระเทพเมธี - พระธรรมโกศาจารย์ ดำรงตำแหน่งถึง พ.ศ. ๒๕๐๓

พ.ศ. ๒๕๐๓ สมเด็จพระมหาธีรวงศ์ (วิน ทมมสาโร) วัดราชผาติการาม ขณะเป็นที่ พระธรรมปาโมกข์ - พระพรหมมุนี ดำรงตำแหน่งถึง พ.ศ. ๒๕๓๒

พ.ศ. ๒๕๓๒ พระสุธรรมวิธาน (เพิ่ม อาภาโค) วัดราชาธิวาสวิหาร ขณะเป็นที่ พระธรรมวราภรณ์ ดำรงตำแหน่งถึง พ.ศ. ๒๕๔๒

พ.ศ. ๒๕๔๒ สมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พรหมคุตโต) วัดบวรนิเวศวิหาร
ขณะเป็นที่ พระธรรมกวี - พระพรหมมุนี ถึงปัจจุบัน

*****

สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

คำสั่งมหาเถรสมาคม

ที่ ๗/๒๕๕๖

เรื่อง แต่งตั้งคณะที่ปรึกษาแม่กองธรรมสนามหลวง

และคณะผู้บริหารสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ และมติมหาเถรสมาคม ครั้งที่ ๒๐/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๖ ให้แต่งตั้ง

๑. สมเด็จพระธีรญาณมุนี เป็นที่ปรึกษาแม่กองธรรมสนามหลวง
วัดเทพศิรินทราวาส
๒. พระพรหมเมธาจารย์ เป็นที่ปรึกษาแม่กองธรรมสนามหลวง
วัดบูรณศิริมาตยาราม
๓. พระพรหมติลก เป็นที่ปรึกษาแม่กองธรรมสนามหลวง
วัดสามพระยา
๔. อธิการบดี เป็นที่ปรึกษาแม่กองธรรมสนามหลวง
มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๕. อธิการบดี เป็นที่ปรึกษาแม่กองธรรมสนามหลวง
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
๖. พระธรรมกิตติมุนี เป็นที่ปรึกษาแม่กองธรรมสนามหลวง
วัดเฉลิมพระเกียรติ/นนทบุรี

๗. พระเทพญาณวิศิษฏ์ วัดป่าทุมวนาราม	เป็นที่ปรึกษาแม่กองธรรมสนามหลวง
๘. พระเทพรัตนากร วัดพนัญเชิง/อยุธยา	เป็นที่ปรึกษาแม่กองธรรมสนามหลวง
๙. พระราชสุทธินมงคล วัดมกุฏกษัตริยาราม	เป็นที่ปรึกษาแม่กองธรรมสนามหลวง
๑๐. พระราชเมธาภการกิจ วัดเสนาสนาราม/อยุธยา	เป็นที่ปรึกษาแม่กองธรรมสนามหลวง
๑๑. พระราชพิศาลสุธี วัดโพธิการาม / ชุมพร	เป็นที่ปรึกษาแม่กองธรรมสนามหลวง
๑๒. พระราชพัฒนโณดม วัดยาง	เป็นที่ปรึกษาแม่กองธรรมสนามหลวง
๑๓. พระราชโสภณ วัดราษฎร์บำรุง	เป็นที่ปรึกษาแม่กองธรรมสนามหลวง
๑๔. พระราชวิริยาลังการ วัดไร่ขิง / นครปฐม	เป็นที่ปรึกษาแม่กองธรรมสนามหลวง
และให้แต่งตั้ง	
๑. พระพรหมมุนี วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม	เป็นรองแม่กองธรรมสนามหลวง
๒. พระพรหมเมธี วัดสัมพันธวงศาราม	เป็นรองแม่กองธรรมสนามหลวง
๓. พระธรรมวราภรณ์ วัดเครือวัลย์	เป็นรองแม่กองธรรมสนามหลวง

๔. พระธรรมรัตน์ดิลก วัดสุทัศนเทพวราราม	เป็นรองแม่กองธรรมสนามหลวง
๕. พระธรรมภาวนาวิกรม วัดไตรมิตรวิทยาราม	เป็นรองแม่กองธรรมสนามหลวง
๖. พระพรหมสิทธิ วัดสระเกศ	เป็นผู้ช่วยแม่กองธรรมสนามหลวง
๗. พระธรรมไตรโลกาจารย์ วัดราชประดิษฐสถิตมหาสีมาราม	เป็นผู้ช่วยแม่กองธรรมสนามหลวง
๘. พระธรรมธัชมนี วัดปทุมวนาราม	เป็นผู้ช่วยแม่กองธรรมสนามหลวง
๙. พระเทพกิตติโมลี วัดเบญจมบพิตรดุสิตวนาราม	เป็นผู้ช่วยแม่กองธรรมสนามหลวง
๑๐. พระเทพสิทธิโกศล วัดพลับพลาชัย	เป็นผู้ช่วยแม่กองธรรมสนามหลวง
๑๑. พระราชรัตนมุนี วัดพระปฐมเจดีย์	เป็นผู้ช่วยแม่กองธรรมสนามหลวง
๑๒. พระราชวิจิตรปฏิภาณ วัดสุทัศนเทพวราราม	เป็นผู้ช่วยแม่กองธรรมสนามหลวง
๑๓. พระราชวิสุทธิญาณ วัดบวรนิเวศวิหาร	เป็นผู้ช่วยแม่กองธรรมสนามหลวง
๑๔. พระราชมนี วัดเทพศิรินทราวาส	เป็นผู้ช่วยแม่กองธรรมสนามหลวง

๑๕. พระราชบัณฑิต
วัดเฉลิมกาญจนภิเษก/อ่างทอง เป็นผู้ช่วยแม่กองธรรมสนามหลวง
๑๖. พระราชวรมุนี
วัดสังเวชวิศยาราม เป็นผู้ช่วยแม่กองธรรมสนามหลวง
๑๗. พระมหานายก
วัดบวรนิเวศวิหาร เป็นผู้ช่วยแม่กองธรรมสนามหลวง
๑๘. พระเทพเจติยาจารย์
วัดโสมนัสวิหาร เป็นเลขานุการแม่กองธรรมสนามหลวง
๑๙. พระราชสุมนต์มุนี
วัดบวรนิเวศวิหาร เป็นเลขานุการแม่กองธรรมสนามหลวง
๒๐. พระราชสารเวที
วัดสัมพันธวงศาราม เป็นผู้ช่วยเลขานุการแม่กองธรรมสนามหลวง
๒๑. พระสุธีรัตนาภรณ์
วัดสุทัศนเทพวราราม เป็นผู้ช่วยเลขานุการแม่กองธรรมสนามหลวง
๒๒. พระชินวงศเวที
วัดตรีทศเทพ เป็นผู้ช่วยเลขานุการแม่กองธรรมสนามหลวง
๒๓. พระวิสุทธิพงษ์เมธี
วัดเศวตฉัตร เป็นผู้ช่วยเลขานุการแม่กองธรรมสนามหลวง
๒๔. พระบัญญัติรัตนากร
วัดสังข์กระจาย เป็นผู้ช่วยเลขานุการแม่กองธรรมสนามหลวง
๒๕. พระอุดมธีรคุณ
วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม เป็นผู้ช่วยเลขานุการแม่กองธรรมสนามหลวง

๒๖. พระวิสุททธิคุณภรณ์
วัดราชาธิวาสวิหาร เป็นผู้ช่วยเลขานุการแม่กองธรรมสนามหลวง
๒๗. พระกิตติสารมณี
วัดชูจิตธรรมาราม / พระนครคีรีอยุธยา เป็นผู้ช่วยเลขานุการแม่กองธรรมสนามหลวง
๒๘. พระปริยัติสารคุณ
วัดบรมนิวาส เป็นผู้ช่วยเลขานุการแม่กองธรรมสนามหลวง
๒๙. พระสิริวัฒน์เนดม
วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม เป็นผู้ช่วยเลขานุการแม่กองธรรมสนามหลวง
๓๐. พระครูสิริสุตกิจ
วัดสามพระยา เป็นผู้ช่วยเลขานุการแม่กองธรรมสนามหลวง
๓๑. พระครูพิศาลนันทวาท
วัดบวรนิเวศวิหาร เป็นผู้ช่วยเลขานุการแม่กองธรรมสนามหลวง
๓๒. พระมหาจินดา จานจินโต
วัดบวรนิเวศวิหาร เป็นผู้ช่วยเลขานุการแม่กองธรรมสนามหลวง
๓๓. พระประสิทธิ์สุตคุณ
วัดสุทัศน์เทพวราราม เป็นเลขานุการรองแม่กองธรรมสนามหลวง
๓๔. พระกวีวรรณญาณ
วัดศุขเกษมธรรมิการาม / อ่างทอง เป็นเลขานุการรองแม่กองธรรมสนามหลวง
๓๕. พระวินัยเมธี
วัดสัมพันธวงศาราม เป็นเลขานุการรองแม่กองธรรมสนามหลวง
๓๖. พระครูโสภณเมธาวัฒน์
วัดนรนาถสุนทริการาม เป็นเลขานุการรองแม่กองธรรมสนามหลวง
๓๗. พระมหาสิริชัย สุขญาโณ
วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม เป็นเลขานุการรองแม่กองธรรมสนามหลวง

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๒๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๖ เป็นต้นไป

ถึง ณ วันที่ ๑๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๖

(สมเด็จพระมหารัชมังคลาจารย์)

ประธานคณะผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช

คำสั่ง แม่กองธรรมสนามหลวง

ที่ ๗๘/๒๕๕๖

เรื่อง

แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

ในการประชุมมหาเถรสมาคมครั้งที่ ๒๐/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๖
ที่ประชุมได้มีมติที่ ๔๑๕/๒๕๕๖ แต่งตั้งคณะที่ปรึกษาแม่กองธรรมสนามหลวง จำนวน
๑๔ รูป และคณะผู้บริหารสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง จำนวน ๓๗ รูป นั้น

เพื่อให้การปฏิบัติงานในสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง สอดคล้องกับมติ
มหาเถรสมาคมฉบับดังกล่าว โดยให้มีการพัฒนาระบบงาน ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย
มีประสิทธิภาพ อำนวยประโยชน์ต่อการศึกษาและความเจริญแก่พระพุทธศาสนา และตาม
ประกาศสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง เรื่อง การแบ่งส่วนงานและอำนาจหน้าที่
ในสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง พ.ศ. ๒๕๕๖ จึงแต่งตั้งกรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิ
สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง ดังนี้

๑.	พระเทพมุนี วัดไตรมิตรวิทยาราม	เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๒.	พระเทพคุณาภรณ์ วัดเทวราชกุญชร	เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

๓.	พระเทพญาณทวี วัดเทพศิรินทราวาส	เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๔.	พระเทพสารสุธี วัดเทพศิรินทราวาส	เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๕.	พระราชเวที วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม	เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๖.	พระราชบัญญัติ วัดนางชี	เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๗.	พระราชวิสุทธิดิลก วัดสามพระยา	เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๘.	พระราชดิลก วัดอาวุธวิกสิตาราม	เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๙.	พระราชเมธี วัดไตรมิตรวิทยาราม	เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๑๐.	พระราชศาสนกิจโสภณ วัดเสมียนนารี	เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๑๑.	พระนิกรมมุนี วัดไตรมิตรวิทยาราม	เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๑๒.	พระสุธีธรรมานุกูฎร วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม	เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๑๓.	พระศรีวิสุทธาภรณ์ วัดบรมนิวาส	เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๑๔.	พระอมรโมลี วัดปทุมวนาราม	เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

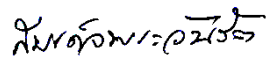
๑๕.	พระบวรรังษี วัดระฆังโฆสิตาราม	เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๑๖.	พระโสภณธรรมวาที วัดบางนาออก	เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๑๗.	พระสุนทรกิจจาภิวัฒน์ วัดคลองเตยใน	เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๑๘.	พระวิสุทธีธีรพงศ์ วัดนางชี	เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๑๙.	พระโสภณคณาภรณ์ วัดบวรนิเวศวิหาร	เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๒๐.	พระวินัยสุธี วัดธาตุทอง	เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๒๑.	พระกิตติญาณเมธี วัดกลาง	เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๒๒.	พระเมธีวราภรณ์ วัดโมลีโลกยาราม	เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๒๓.	พระสุทธีสารเมธี วัดบวรนิเวศวิหาร	เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๒๔.	พระวิบูลธรรมภาณ วัดสัมมาชัญญาวาส	เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๒๕.	พระปริยัติธรรมเมธี วัดบูรณศิริมาตยาราม	เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๒๖.	พระสิทธิพัฒน์ภรณ์ วัดไชโย	เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

๒๗.	พระสิทธิพัฒน์นาทร วัดทรงธรรม	เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๒๘.	พระพิมลภาวนาพิธาน วัดระฆังโฆสิตาราม	เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๒๙.	พระครูพิศาลสรนาท วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม	เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๓๐.	พระมหาสมพร จิตตโสภโณ วัดอาษาสงคราม	เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๓๑.	พระมหาณรงค์ศักดิ์ จิตติภาโณ วัดใหม่ยายแป้น	เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๓๒.	พระมหาสุประยิตโน ฐมฺมธีโร วัดบวรนิเวศวิหาร	เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๓๓.	พระมหาประจักษ์ เขมกาโม วัดเทพศิรินทราวาส	เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๓๔.	พระมหาเชตชัย กตปุญโญ วัดพัญญูเชิง/อยุธยา	เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๓๕.	พระมหากวิพัฒน์ สุขเมธี วัดไตรมิตรวิทยาราม	เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๓๖.	พระมหาปรีชา ปภังโกโร วัดพระพิเรนทร์	เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๓๗.	พระมหาจীরพันธ์ วรรณภาโณ วัดเทพศิรินทราวาส	เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๓๘.	รศ.สุเชาว์ พลอยชุม มูลนิธิมหามกุฏราชวิทยาลัยฯ	เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

๓๙. นายถนอม บุตรเรือง เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ล้ง ณ วันที่ ๒๒ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๖

(สมเด็จพระวันรัต)

แม่กองธรรมสนามหลวง

คำสั่งแม่กองธรรมสนามหลวง

ที่ ๗๙/๒๕๕๖

เรื่อง

แต่งตั้งเจ้าหน้าที่

สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

ในการประชุมมหาเถรสมาคมครั้งที่ ๒๐/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๖ ที่ประชุมได้มีมติที่ ๔๑๕/๒๕๕๖ แต่งตั้งคณะที่ปรึกษาแม่กองธรรมสนามหลวง จำนวน ๑๔ รูป และคณะผู้บริหารสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง จำนวน ๓๗ รูป นั้น

เพื่อให้การปฏิบัติงานในสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง สอดคล้องกับมติมหาเถรสมาคมฉบับดังกล่าว โดยให้มีการพัฒนาระบบงาน ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ อำนวยประโยชน์ต่อการศึกษาและความเจริญแก่พระพุทธศาสนา และตามประกาศสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง เรื่อง การแบ่งส่วนงานและอำนาจหน้าที่ในสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง พ.ศ. ๒๕๕๖

จึงแต่งตั้งเจ้าหน้าที่สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง ดังนี้

๑. พระครูมงคลกิตติธาดา เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน
วัดปทุมวนาราม
๒. พระครูปัญญาสารสุธี เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน
วัดปทุมวนาราม

๓. พระครูวิจิตรธรรมคุณ วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม	เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน
๔. พระครูวิสุทธิลีลวัฒน์ วัดโสมนัสวิหาร	เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน
๕. พระครูไพศาลพิพัฒนามารณ์ วัดเสนาสนาราม	เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน
๖. พระครูพิศิษฐ์จรรย์านุกฤต วัดเทพธิดาราม	เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน
๗. พระครูพิพิธวรกิจจาทร วัดระฆังโฆสิตาราม	เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน
๘. พระครูสารกิจไพศาล วัดยาง	เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน
๙. พระครูวิรัชวรธวาที วัดเสมียนนารี	เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน
๑๐. พระครูปลัดสัมพันธ์พัฒนเมธาจารย์ วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม	เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน
๑๑. พระครูปลัดสุวัฒน์พรหมวุฒิกุล วัดไตรมิตรวิทยาราม	เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน
๑๒. พระครูปลัดอาจารย์วัฒน์ วัดปทุมวนาราม	เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน
๑๓. พระครูธรรมาธิการ วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม	เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน
๑๔. พระครูปลัด เฉลิมพล สุขเมโธ วัดวีระโชติธรรมาราม	เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน

๑๕. พระครูปลัด ถาวร ถาวโร
วัดไร่ขิง เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน
๑๖. พระครูวินัยธร ตงฮะ อติลาโม
วัดอาษาสงคราม เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน
๑๗. พระครูวินัยธร ญาณัฐ กิตฺติเมธี
วัดเสนหา เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน
๑๘. พระครูธรรมธร สิงห์ณรงค์ นรสีโห
วัดเทพศิรินทราวาส เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน
๑๙. พระครูสุรพางน์โฆสิต
วัดธาตุทอง เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน
๒๐. พระครูพิลาสธรรมม
วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน
๒๑. พระครูธรรมรัต (ประดิษฐ์)
วัดพลับพลาย เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน
๒๒. พระครูธรรมศาสนอุโฆษ
วัดธาตุทอง เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน
๒๓. พระมหาสมชาย อภิไชโย
วัดบวรนิเวศวิหาร เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน
๒๔. พระมหาทรงวุฒิ จิตฺตวุฒิก
วัดบวรนิเวศวิหาร เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน
๒๕. พระมหาจัตร์ชัย สุตตฺตชโย
วัดบวรนิเวศวิหาร เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน
๒๖. พระมหาโสณม ปญฺโณภาโส
วัดสระเกศ เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน

๒๗. พระมหาวันชัย วิชยวโร
วัดธาตุทอง เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน
๒๘. พระมหาสมบัติ ติสฺสวโร
วัดไตรมิตรวิทยาราม เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน
๒๙. พระมหาคัมภีร์ คมภีโร
วัดพระยายัง เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน
๓๐. พระมหาสุพิศ ธมฺมคฺตุโต
วัดระฆังโฆสิตาราม เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน
๓๑. พระปริดา ธมฺมปิตโก
วัดบวรนิเวศวิหาร เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน
๓๒. พระเจริญ สุภวฺฑุตฺตโก
วัดบวรนิเวศวิหาร เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๒ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๖

สมเด็จพระวันรัต

(สมเด็จพระวันรัต)

แม่กองธรรมสนามหลวง

คำสั่งแม่กองธรรมสนามหลวง
ที่ ๘๐/๒๕๕๖
เรื่อง
แต่งตั้งบุคลากรประจำ
สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

ในการประชุมมหาเถรสมาคมครั้งที่ ๒๐/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๖ ที่ประชุม
ได้มีมติที่ ๔๑๕/๒๕๕๖ แต่งตั้งคณะที่ปรึกษาแม่กองธรรมสนามหลวง จำนวน ๑๔ รูป และคณะ
ผู้บริหารสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง จำนวน ๓๗ รูป นั้น

เพื่อให้การปฏิบัติงานภายในสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง สอดคล้องกับมติมหาเถร
สมาคมฉบับดังกล่าว โดยให้มีการพัฒนาระบบงาน มีการจัดบุคลากรให้เหมาะสมกับลักษณะงาน
อนุโลมตามระเบียบราชการ ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยมีประสิทธิภาพ อำนวยประโยชน์ต่อ
การศึกษาและความเจริญแก่พระพุทธศาสนา และตามประกาศสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง
เรื่อง การแบ่งส่วนงานและอำนาจหน้าที่ ในสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง พ.ศ. ๒๕๕๖

จึงแต่งตั้ง ประธานบริหาร ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ เลขานุการ
สำนักงาน หัวหน้าฝ่าย รองหัวหน้าฝ่าย และเจ้าหน้าที่ประจำสำนักงาน ดังนี้

๑) สำนักงานอำนวยการ

๑. พระพรหมมุนี	เป็นประธานบริหาร
วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม	

๒. พระเทพเจติยาจารย์ วัดโสมนัสวิหาร	เป็นผู้ช่วยผู้อำนวยการ
๓. พระราชสุนทรธมฺมณี วัดบวรนิเวศวิหาร	เป็นรองผู้อำนวยการ
๔. พระสุธีรัตนमारณฺ์ วัดสุทัศน์เทพวราราม	เป็นรองผู้อำนวยการ
๕. พระราชสารสุธี วัดตรีทศเทพ	เป็นรองผู้อำนวยการ
๖. พระเทพสิทธิโกศล วัดพลับพลาชัย	เป็นผู้ช่วยผู้อำนวยการ กำกับดูแลฝ่ายปฏิคม
๗. พระเทพสังวรญาณ วัดบวรนิเวศวิหาร	เป็นผู้ช่วยผู้อำนวยการ กำกับดูแลฝ่ายนโยบายและแผน
๘. พระราชวิจิตรปฏิภาณ วัดสุทัศน์เทพวราราม	เป็นผู้ช่วยผู้อำนวยการ กำกับดูแลฝ่ายประชาสัมพันธ์
๙. พระเทพโมลี วัดเทพศิรินทราวาส	เป็นผู้ช่วยผู้อำนวยการ กำกับดูแลฝ่ายธุรการ
๑๐. พระราชวรมุนี วัดสังเวชวิศยาราม	เป็นผู้ช่วยผู้อำนวยการ กำกับดูแลฝ่ายวิชาการ
๑๑. พระวิสุทธินิคมารณฺ์ วัดราชาธิวาสวิหาร	เป็นผู้ช่วยผู้อำนวยการ กำกับดูแลฝ่ายสถิติ
๑๒. พระสรภาณโกศล วัดไตรมิตรวิทยาราม	เป็นผู้ช่วยผู้อำนวยการ กำกับดูแลฝ่ายวิเทศสัมพันธ์
๑๓. พระศรีมุนีวงศ์ วัดธาตุทอง	เป็นผู้ช่วยผู้อำนวยการ กำกับดูแลฝ่ายบริหารทั่วไป
๑๔. พระมหานายก วัดบวรนิเวศวิหาร	เป็นเลขานุการสำนักงาน

๒) ฝ่ายบริหารทั่วไป

๑. พระวินัยเมธี เป็นหัวหน้าฝ่าย
วัดสัมพันธวงศ์
๒. พระครูธรรมศาสนอุโฆษ เป็นรองหัวหน้าฝ่าย
วัดธาตุทอง
๓. พระมหาอาทิตย์ อภินนโท เป็นเจ้าหน้าที่ประจำฝ่าย
วัดสัมพันธวงศ์
๔. พระมหาสุวรรณ กุสลจิตโต เป็นเจ้าหน้าที่ประจำฝ่าย
วัดโสมนัสวิหาร

๓) ฝ่ายวิชาการ

๑. พระราชธรรมมาภรณ์ เป็นหัวหน้าฝ่าย
วัดสุทัศน์เทพวราราม
๒. พระมหาไมตรี ปุณฺณามรินโท เป็นรองหัวหน้าฝ่าย
วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๓. พระมหาสิริชัย สุขญาโณ เป็นเจ้าหน้าที่ประจำฝ่าย
วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๔. พระมหาสุพิศ ธมฺมคฺตุโต เป็นเจ้าหน้าที่ประจำฝ่าย
วัดระฆังโฆสิตาราม

๔) ฝ่ายสถิติ

๑. พระครูพุทธมณฑลปรีชา เป็นหัวหน้าฝ่าย
วัดบวรนิเวศวิหาร
๒. พระครูปริยัติเมธาวัฒน์ เป็นรองหัวหน้าฝ่าย
วัดนรนาถสุนทริการาม
๓. พระมหาสำรวย นาควโร เป็นหัวหน้างานวัดผล
วัดสัมพันธวงศ์

๔. พระมหาประจักษ์ ธรรมวิภูโต เป็นหัวหน้างานทะเบียน
วัดชนะสงคราม
๕. พระกฤษณะ ชุตติกณโฑ เป็นหัวหน้างานข้อมูล
วัดบวรนิเวศวิหาร
๖. พระครูสังฆรักษ์ เกษมศักดิ์ สิริธมโม เป็นเจ้าหน้าที่ประจำฝ่าย
วัดบวรมงคล
๗. พระมหาสุพิณธมมวโส เป็นเจ้าหน้าที่ประจำฝ่าย
วัดโสมนัสวิหาร
๘. พระครูพิพิธวรกิจจาทร เป็นเจ้าหน้าที่ประจำฝ่าย
วัดระฆังโฆสิตาราม

๕) ฝ่ายธุรการ

๑. พระครูวินัยรสสุนทร เป็นหัวหน้าฝ่าย
วัดตรีทศเทพ
๒. พระมหาจินดา จานจินโต เป็นรองหัวหน้าฝ่าย
วัดบวรนิเวศวิหาร
๓. พระมหาโมทนา ชยานนโฑ เป็นเจ้าหน้าที่ประจำฝ่าย
วัดชนะสงคราม
๔. พระมหาชลธิชา ปทีโป เป็นเจ้าหน้าที่ประจำฝ่าย
วัดเสนาหา

๖) ฝ่ายนโยบายและแผน

๑. พระสิริวัฒน์เนตม เป็นหัวหน้าฝ่าย
วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๒. พระครูปริตรโกศล เป็นรองหัวหน้าฝ่าย
วัดบวรนิเวศวิหาร
๓. พระมหาเตชวินัยญาณสุโภา เป็นเจ้าหน้าที่ประจำฝ่าย
วัดโสมนัสวิหาร

๗) ฝ่ายวิเทศสัมพันธ์

๑. พระกวีวีรญาณ เป็นหัวหน้าฝ่าย
วัดคุุขเกษมธรรมการาม
๒. พระปลัด มงคล อติมงคล เป็นรองหัวหน้าฝ่าย
วัดธาตุทอง
๓. พระครูวินัยธร ทินกร อิสสระ เป็นเจ้าหน้าที่ประจำฝ่าย
วัดราษฎร์นิยม

๘) ฝ่ายประชาสัมพันธ์

๑. พระครูโสภณเมธาวังษ์ เป็นหัวหน้าฝ่าย
วัดนรนาถสุนทรการาม
๒. พระครูสุนทรธีรวัฒน์ เป็นรองหัวหน้าฝ่าย
วัดอาษาสงคราม
๓. พระมหาสาคร ธมมสาคร เป็นเจ้าหน้าที่ประจำฝ่าย
วัดพระยายัง
๔. พระครูวิบูลสรกิจ เป็นเจ้าหน้าที่ประจำฝ่าย
วัดเครือวัลย์

๙) ฝ่ายปฎิคม

๑. พระปริยัติสารคุณ เป็นหัวหน้าฝ่าย
วัดบรมนิวาส
๒. พระครูวิมลสุตวัฒน์ เป็นรองหัวหน้าฝ่าย
วัดมกุฎกษัตริการาม
๓. พระปลัด ไพบุลย์ คุตุตธมโม เป็นเจ้าหน้าที่ประจำฝ่าย
วัดธาตุทอง
๔. พระครูธรรมมุต เป็นเจ้าหน้าที่ประจำฝ่าย
วัดมกุฎกษัตริการาม

๑๐) บุคลากรฝ่ายคฤหัสถ์

๑. นายฐานวัฒน์ ชัยพัฒนธัญกุล	เป็นเจ้าหน้าที่ประจำสำนักงาน
๒. นายถวิล พลวงศ์สกุล	เป็นเจ้าหน้าที่ประสานงานสำนักงาน
๓. นางสาวญาณิกา ก้านจักร	เป็นนักวิชาการประจำสำนักงาน
๔. นายสมชาย ศิริสุข	เป็นเจ้าหน้าที่ประจำสำนักงาน
๕. นายสุวัชร จันแดง	เป็นเจ้าหน้าที่ประจำสำนักงาน
๖. นางสาวปอุณพจน์ ศรีอ่อนเรือน	เป็นเจ้าหน้าที่ประจำสำนักงาน
๗. นายณัฏ บัญญา	เป็นเจ้าหน้าที่ประจำสำนักงาน
๘. นางปิ่นปัก ชูบุญ	เป็นเจ้าหน้าที่ช่วยงานสำนักงาน
๙. นายชัยเชษฐ ปริงาม	เป็นเจ้าหน้าที่ช่วยงานสำนักงาน

ให้ถือจ่ายนิตยภัตประจำตำแหน่งและค่าตอบแทนบุคลากร ตามมติที่ประชุม คณะกรรมการปรับปรุงบุคลากรและเจ้าหน้าที่สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง เมื่อวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๑

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๑ เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๒ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๑

สมเด็จพร ๒๕๕๑

(สมเด็จพระวันรัต)

แม่กองธรรมสนามหลวง

ประกาศ
สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง
เรื่อง
การแบ่งส่วนงานและอำนาจหน้าที่
ในสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง
พ.ศ. ๒๕๕๘

ในการประชุมมหาเถรสมาคมครั้งที่ ๒๐/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๖ ที่ประชุมได้มีมติที่ ๔๑๕/๒๕๕๖ แต่งตั้งคณะที่ปรึกษาแม่กองธรรมสนามหลวง จำนวน ๑๔ รูป และ

คณะผู้บริหารสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง จำนวน ๓๗ รูป และเพื่อให้การสนองงานคณะสงฆ์ ด้านการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรม เป็นไปตามประกาศมหาเถรสมาคม ว่าด้วยการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกธรรมและบาลี พ.ศ. ๒๕๕๕

อาศัยอำนาจตามความใน ข้อ ๑๐ แห่งประกาศมหาเถรสมาคมฉบับดังกล่าว จึงยกเลิกประกาศสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง เรื่อง การแบ่งส่วนงานและอำนาจหน้าที่ในสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง พ.ศ. ๒๕๕๒ และให้ใช้ประกาศฉบับนี้แทน ดังนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง เรื่อง การแบ่งส่วนงานและอำนาจหน้าที่ ในสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง พ.ศ. ๒๕๕๖”

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้แบ่งส่วนงานสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง ดังนี้

- ๓.๑ สำนักงานอำนวยการ ประกอบด้วย ประธานบริหาร ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ และเลขานุการสำนักงาน
- ๓.๒ ฝ่ายกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
- ๓.๓ ฝ่ายบริหารทั่วไป
- ๓.๔ ฝ่ายวิชาการ
- ๓.๕ ฝ่ายสถิติ
- ๓.๖ ฝ่ายธุรการ
- ๓.๗ ฝ่ายนโยบายและแผน
- ๓.๘ ฝ่ายวิเทศสัมพันธ์
- ๓.๙ ฝ่ายประชาสัมพันธ์
- ๓.๑๐ ฝ่ายปฎิคม
- ๓.๑๑ ฝ่ายเจ้าหน้าที่ทั่วไป

ข้อ ๔ สำนักงานอำนวยการมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) สั่งการ ควบคุม ดูแลการดำเนินงานของฝ่ายต่างๆ ในสำนักงานให้ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย
- (๒) ให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ ข้อวินิจฉัย แก่ฝ่ายต่างๆ เพื่อนำเสนอ คณะผู้บริหาร
- (๓) ประสานงานกับบุคลากรหรือหน่วยงาน ทั้งภายในและภายนอก สำนักงาน
- (๔) สนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับ มอบหมาย

ข้อ ๕ ฝ่ายกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) เป็นกรรมการออกข้อสอบ พิจารณาข้อสอบ ตามที่แม่กองธรรม
สนามหลวงมอบหมาย
- (๒) ให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ ข้อวินิจฉัยด้านฝ่ายวิชาการแก่ฝ่ายต่างๆ
- (๓) สนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับ
มอบหมาย

ข้อ ๖ ฝ่ายบริหารทั่วไปมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) จัดประชุมคณะผู้บริหาร จัดการประชุมระหว่างฝ่ายต่างๆ ของ
สำนักงานโดยจัดทำเอกสาร จัดบันทึกการประชุม และทำรายงานการ
ประชุม
- (๒) ติดตามและแจ้งมติที่ประชุมของคณะผู้บริหาร หรือของฝ่ายต่างๆ ให้
ผู้เกี่ยวข้องรับทราบและปฏิบัติ
- (๓) บริหารงานเลขานุการของคณะผู้บริหาร อันได้แก่
  - จัดนัดหมายการเข้าพบ การประชุมสัมมนา ตามลำดับ
ความสำคัญและความเหมาะสม
  - ต้อนรับผู้ที่มาเข้าพบ
  - ร่างบันทึก รายงาน หรือตอบจดหมายตามที่ได้รับมอบหมาย
  - จัดแยกเอกสารและเก็บรักษาเอกสารที่มีความสำคัญ หรือเป็น
ความลับ
  - กลั่นกรอง สรุปเรื่อง จัดลำดับงาน ก่อนนำเสนอ
  - ติดต่อ สอบถาม เรื่องราวตามที่ได้รับคำสั่ง
- (๔) จัดทำรายงานประจำปีเพื่อเสนอมหาเถรสมาคม
- (๕) จัดประชุม อบรม สัมมนา บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับสำนักงาน
- (๖) จัดทำทะเบียนครูผู้สอน กรรมการออกข้อสอบ กรรมการตรวจธรรม
สนามหลวง

- (๗) เป็นศูนย์ข้อมูลสารสนเทศของสำนักงาน
- (๘) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ ๗ ฝ่ายวิชาการมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) จัดทำแผนงานวิชาการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงาน การศึกษาของสำนักงาน
- (๒) กำกับ ติดตาม ดูแลงานด้านวิชาการของสำนักงาน
- (๓) พัฒนา วิจัย ปรับปรุง และจัดทำคู่มือการสอน ตามหลักสูตรของ สนามหลวงแผนกธรรม
- (๔) กำหนดระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับการออกข้อสอบ และจัดทำข้อสอบของ สนามหลวงแผนกธรรม
- (๕) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ ๘ ฝ่ายสถิติมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) จัดทำบัญชี และตรวจสอบข้อมูลของผู้ขอเข้าสอบธรรมสนามหลวง และผู้สอบธรรมสนามหลวงได้
- (๒) จัดทำข้อมูลแสดงจำนวนผู้ขอเข้าสอบธรรมสนามหลวง
- (๓) วิเคราะห์ผลการสอบธรรมสนามหลวง
- (๔) จัดรวบรวมข้อมูลสถิติของผู้สอบธรรมสนามหลวงได้ เพื่อแจ้งต่อ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สถานศึกษาของผู้เข้าสอบ เป็นต้น
- (๕) จัดรวบรวมข้อมูล สถานศึกษา และสนามสอบธรรมสนามหลวง
- (๖) จัดทำประกาศนียบัตรผู้สอบธรรมสนามหลวงได้ วุฒิบัตรและหนังสือ รับรองการศึกษา

- (๗) จัดทำทะเบียนนักธรรมและธรรมศึกษาให้เป็นปัจจุบัน และสามารถให้บริการแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้
- (๘) จัดทำรูปแบบเอกสารและแบบคำร้องต่างๆ ที่ต้องใช้ในงานทะเบียน
- (๙) ดำเนินการเกี่ยวกับการรับคำร้อง การขอแก้ไขหลักฐาน เช่น ชื่อ นามสกุล หรืออื่นๆ ให้ถูกต้อง ตรงตามหลักฐานความเป็นจริง
- (๑๐) จัดทำแผนงาน โครงการ แผนการปฏิบัติงาน ระเบียบ หลักเกณฑ์ และการศึกษาวิเคราะห์ งานด้านการวัดผล
- (๑๑) จัดสร้างและปรับปรุงเครื่องมือในการวัดผล จัดเตรียมรูปแบบเอกสาร ต่างๆ อันเป็นหลักฐานของแบบทดสอบวัดผล ที่เป็นปัจจุบัน
- (๑๒) ควบคุม ดูแล ประสานงาน ด้านการวัดผลและการประเมินผลการ เรียนการสอนธรรมสนามหลวง ตามหลักสูตรและระเบียบของ สนามหลวงแผนกธรรม
- (๑๓) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่ เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ ๙ ฝ่ายธุรการมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) บริหารงานเอกสาร อนุโลมตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วย งานสารบรรณ พ.ศ. ๒๕๒๖
- (๒) จัดทำทะเบียนรับและส่งเอกสาร
- (๓) เก็บรวบรวมข้อมูล ข้อบังคับ กฎหมาย ระเบียบ ประกาศที่เกี่ยวข้อง และเอกสารสำคัญของสำนักงาน
- (๔) จัดทำบัญชีของสำนักงานให้เป็นปัจจุบัน มีหลักฐานสามารถตรวจสอบได้
- (๕) จัดทำงบการเงินประจำปีของสำนักงาน
- (๖) จัดซื้อ จัดหา จัดจ้าง จัดทำพัสดุ ครุภัณฑ์และอื่นๆ ประจำสำนักงาน ตามที่ได้รับมอบหมาย

- (๗) จัดทำบัญชีพัสดุและทะเบียนครุภัณฑ์ของสำนักงานประเภทต่างๆ
- (๘) สำรวจพัสดุ ครุภัณฑ์ที่ชำรุด เพื่อซ่อมแซมหรือจำหน่ายประจำปี
- (๙) สรรหาและคัดเลือกเจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างประจำสำนักงาน
- (๑๐) จัดทำทะเบียนประวัติผู้ปฏิบัติงานของสำนักงาน
- (๑๑) จัดทำบัญชีลงเวลาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ หรือหลักฐานการลงเวลาปฏิบัติงานให้สามารถตรวจสอบได้
- (๑๒) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ ๑๐ ฝ่ายนโยบายและแผนมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) เสนอแนะนโยบายของสำนักงาน ให้สอดคล้องกับนโยบายการศึกษาของมหาเถรสมาคมนโยบายการศาสนศึกษาของรัฐบาล และวัตถุประสงค์ของสำนักงาน
- (๒) จัดทำแผนแม่บทของสำนักงาน
- (๓) จัดทำแผนงานพัฒนาสำนักงาน (๓/๕ ปี)
- (๔) จัดทำแผนปฏิบัติการ (งาน/โครงการ/งบประมาณ) จัดทำงบประมาณประจำปี
- (๕) จัดทำปฏิทินปฏิบัติงานของสำนักงาน
- (๖) ร่างคำปราศรัยแม่กองธรรมสนามหลวง
- (๗) ศึกษา วิเคราะห์นโยบาย ในระบบการจัดการศึกษาของสำนักงาน
- (๘) จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานตามนโยบายและแผนงาน
- (๙) กำกับ ติดตาม ดูแล และประเมินผล การปฏิบัติงานตามแผนงานโครงการ
- (๑๐) พัฒนาระบบ รูปแบบ และวิธีปฏิบัติงานของสำนักงาน

- (๑๑) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ ๑๑ ฝ่ายวิเทศสัมพันธ์มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) ประสานงาน และเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดี ระหว่างสำนักงานกับองค์กรในต่างประเทศ
- (๒) ประสานงานการจัดสอบธรรมสนามหลวงในต่างประเทศ
- (๓) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ ๑๒ ฝ่ายประชาสัมพันธ์มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) เผยแพร่ข้อมูล ข่าวสาร ประชาสัมพันธ์กิจกรรมของสำนักงาน เช่น การจัดแถลงข่าว เป็นต้น
- (๒) จัดทำดูแล ตรวจสอบ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานประชาสัมพันธ์ เช่น การจัดทำวารสารสำหรับบุคคลภายนอก จุลสารสำหรับเจ้าหน้าที่ในสำนักงาน เป็นต้น ให้ถูกต้องเหมาะสม อยู่ในขอบเขต และอำนวยความสะดวกแก่สาธารณชนได้
- (๓) ประสานงานกับหน่วยงานของรัฐ เอกชน ชุมชน ในด้านการให้บริการ และรับบริการที่เกี่ยวกับงานของสำนักงาน
- (๔) ส่งเสริมสนับสนุนให้หน่วยงานของรัฐ เอกชน ชุมชน ได้ตระหนักในการศึกษาหลักธรรมตามหลักสูตรของสนามหลวงแผนกธรรม อันเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานของคณะสงฆ์และพระพุทธศาสนา
- (๕) ติดตาม ตรวจสอบ สื่อสิ่งพิมพ์ ข่าวสาร ที่เกี่ยวข้องกับสำนักงานและประกาศแจ้งให้ทราบโดยทั่วกัน
- (๖) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ ๑๓ ฝ่ายปฎิคมมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) จัดการบริการและสวัสดิการทั่วไปของสำนักงาน
- (๒) อำนวยความสะดวกแก่ผู้ที่มาติดต่อกาน ณ สำนักงาน
- (๓) ติดต่อดำเนินการในงานที่ได้รับมอบหมาย ทั้งภายในและภายนอกสำนักงาน
- (๔) จัดเตรียมสถานที่ โสตทัศนูปกรณ์ ในการประชุมที่เกี่ยวกับกิจกรรมของสำนักงาน
- (๕) ดูแลความเรียบร้อยภายในห้องประชุม ห้องทำงานคณะผู้บริหาร
- (๖) ดูแล บำรุงรักษาสิ่งแวดล้อมและอาคารสถานที่ บริเวณสำนักงานให้สะอาด ร่มรื่น สวยงาม
- (๗) กำกับ ดูแล การทำงานของพนักงานทำความสะอาด
- (๘) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ ๑๔ ฝ่ายเจ้าหน้าที่ทั่วไปมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) ปฏิบัติงานในภารกิจต่างๆ ของสำนักงาน อันได้แก่
  - การเย็บปักข้อสอบ
  - การตรวจข้อสอบ
  - กรอกระดาษ
  - ตรวจสอบข้อมูล
  - พิมพ์ ตรวจนับ บรรจุ ประกาศนียบัตร
  - งานอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย
- (๒) ร่วมกิจกรรมต่างๆ ของสำนักงาน
- (๓) สนับสนุนการปฏิบัติงานของสำนักงานให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย

ข้อ ๑๕ ให้ประธานบริหารสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง เป็นผู้รักษาการตาม
ประกาศนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๒๒ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๘

สมเด็จพรวันรัต

(สมเด็จพระวันรัต)

แม่กองธรรมสนามหลวง

หมายเลขโทรศัพท์
คณะผู้บริหารผู้อำนวยการผู้ช่วยผู้อำนวยการ
และ
เจ้าหน้าที่ฝ่ายต่างๆ
สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

๑. สมเด็จพระวันรัต วัดบวรนิเวศวิหาร	โทร. ๐ ๒๒๘๒ ๗๐๑๒ ๐ ๒๖๒๙ ๐๗๗๙
๒. สมเด็จพระธีรญาณมุนี วัดเทพศิรินทราวาส	โทร. ๐ ๒๒๒๖ ๓๓๙๙
๓. พระพรหมเมธาจารย์ วัดบูรณศิริมาตยาราม	โทร. ๐ ๒๖๒๒ ๒๑๐๒ ๐ ๒๒๒๔ ๒๐๔๐
๔. พระพรหมเมธี วัดสัมพันธวงค์	โทร. ๐ ๒๒๒๕ ๔๕๖๗-๘
๕. พระพรหมมุนี วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม	โทร. ๐ ๒๒๒๒ ๓๙๓๐ ๐ ๒๒๒๒ ๓๙๒๒
๖. พระพรหมวิสุทธาจารย์ วัดเครือวัลย์	โทร. ๐ ๒๔๗๒ ๙๙๖๖
๗. พระธรรมรัตนดิลก วัดสุทัศน์เทพวราราม	โทร. ๐ ๒๒๒๕ ๑๓๙๕

๘. พระพรหมมังคลาจารย์ วัดไตรมิตรวิทยาราม	โทร. ๐ ๒๖๒๓ ๑๒๓๕-๔๐
๙. พระพรหมลיתי วัดสระเกศ	โทร. ๐ ๒๒๒๔ ๖๙๑๙
๑๐. พระธรรมไตรโลกาจารย์ วัดราชประดิษฐ์	โทร. ๐ ๒๒๒๒ ๐๘๕๕
๑๑. พระธรรมธัชมนี วัดปทุมวนาราม	โทร. ๐ ๒๒๕๒ ๓๕๘๑
๑๒. พระเทพญาณวิศิษฐ์ วัดปทุมวนาราม	โทร. ๐ ๒๒๕๑ ๗๖๗๕
๑๓. พระเทพเจติยาจารย์ วัดโสมนัสวิหาร	โทร. ๐ ๒๖๒๙ ๘๕๙๕
๑๔. พระราชสุทธิมงคล วัดมกุฏกษัตริยาราม	โทร. ๐ ๒๒๘๑ ๘๙๑๖
๑๕. พระราชพิศาลสุธี วัดโพธิการามจ.ชุมพร	โทร. ๐๘ ๑๘๙๑ ๖๒๙๑
๑๖. พระราชวิจิตรปฎิภาณ วัดสุทัศน์เทพวราราม	โทร. ๐ ๒๒๒๑ ๔๐๒๖
๑๗. พระราชวิสุทธิญาณ วัดบวรนิเวศวิหาร	โทร. ๐ ๒๒๘๒ ๗๘๙๒
๑๘. พระราชสุมนต์มนี วัดบวรนิเวศวิหาร	โทร. ๐ ๒๒๘๑ ๖๔๑๑
๑๙. พระราชสารเวที วัดสัมพันธวงศ์	โทร. ๐ ๒๖๒๒ ๘๓๒๓

๒๐. พระราชมนูณี วัดบวรนิเวศวิหาร	โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๕๓๐๓
๒๑. พระสุธีรัตนาภรณ์ วัดสุทัศน์เทพวราราม	โทร. ๐ ๒๒๒๔ ๙๙๔๗
๒๒. พระวิสุทธิคณาภรณ์ วัดราชาธิวาสวิหาร	โทร. ๐ ๒๒๔๓ ๒๑๖๘ ๐๘ ๔๙๑๑ ๔๙๓๓
๒๓. พระราชธรรมภรณ์ วัดสุทัศน์เทพวราราม	โทร. ๐ ๒๒๒๔ ๓๐๑๓
๒๔. พระราชสารสุธี วัดตรีทศเทพ	โทร. ๐๘ ๑๗๗๙ ๐๑๗๙ ๐๘ ๑๓๐๙ ๔๔๕๕
๒๕. พระครูสิริสุตกิจ วัดสามพระยา	โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๓๔๔๐
๒๖. พระมหานายก วัดบวรนิเวศวิหาร	โทร. ๐ ๒๒๘๒ ๒๗๑๒ ๐ ๒๖๒๙ ๑๖๙๙ (๑)

๑) สำนักงานอำนวยการ

๑. พระพรหมมนูณี วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม	ประธานบริหาร โทร. ๐ ๒๒๒๒ ๓๙๓๐ ๐ ๒๒๒๒ ๓๙๒๒
๒. พระเทพเจติยาจารย์ วัดโสมนัสวิหาร	ผู้อำนวยการ โทร. ๐ ๒๖๒๙ ๘๕๕๕
๓. พระราชสุมนต์มนูณี วัดบวรนิเวศวิหาร	รองผู้อำนวยการ โทร. ๐ ๒๒๘๑ ๖๔๑๑

๔. พระสุธีรัตนภรณ์
วัดสุทัศน์เทพวราราม
รองผู้อำนวยการ
โทร. ๐ ๒๒๒๔ ๙๘๔๗
๐๘ ๖๙๘๙ ๘๓๓๔
๕. พระราชสารสุธี
วัดตรีทศเทพ
รองผู้อำนวยการ
โทร. ๐๘ ๑๗๗๙ ๐๑๗๙
๐๘ ๑๓๐๙ ๔๔๕๕
๖. พระเทพสิทธิโกศล
วัดพลับพลาชัย
ผู้ช่วยผู้อำนวยการ
กำกับดูแลฝ่ายปฎิคม
โทร. ๐ ๒๒๒๑ ๖๙๔๒
๐๘ ๑๘๓๓ ๔๓๓๗
๗. พระราชวิสุทธิญาณ
วัดบวรนิเวศวิหาร
ผู้ช่วยผู้อำนวยการ
กำกับดูแลฝ่ายนโยบายและแผน
โทร. ๐ ๒๒๘๒ ๗๘๙๒
๘. พระราชวิจิตรปฏิภาณ
วัดสุทัศน์เทพวราราม
ผู้ช่วยผู้อำนวยการ
กำกับดูแลฝ่ายวิชาการ
โทร. ๐ ๒๒๒๑ ๔๐๒๖
๙. พระเทพโมลี
วัดเทพศิรินทราวาส
ผู้ช่วยผู้อำนวยการ
กำกับดูแลฝ่ายธุรการ
โทร. ๐ ๒๒๒๒ ๑๘๖๒
๑๐. พระราชวรมณี
วัดสังฆวิศยาราม
ผู้ช่วยผู้อำนวยการ
กำกับดูแลฝ่ายวิชาการ
โทร. ๐๘ ๗๘๑๑ ๖๖๗๗

๑๑. พระวิสุทธิคณาภรณ์ วัดราชาธิวาส	ผู้ช่วยผู้อำนวยการ กำกับดูแลฝ่ายสถิติ โทร. ๐๘ ๔๙๑๑ ๔๙๓๓
๑๒. พระสรภานโกศล วัดไตรมิตรวิทยาราม	ผู้ช่วยผู้อำนวยการ กำกับดูแลฝ่ายวิเทศสัมพันธ์ โทร. ๐ ๒๖๒๓ ๒๘๓๓
๑๓. พระศรีมนูวงศ์ วัดธาตุทอง	ผู้ช่วยผู้อำนวยการ กำกับดูแลฝ่ายบริหารทั่วไป โทร. ๐๘ ๔๗๐๙ ๗๗๓๕

๒) ฝ่ายบริหารทั่วไป

๑. พระวินัยเมธี วัดสัมพันธวงค์	หัวหน้าฝ่าย โทร. ๐ ๒๖๒๒ ๕๒๑๐ ๐๘ ๑๘๔๓ ๖๐๙๓
๒. พระครูธรรมศาสนอุโฆษ วัดธาตุทอง	รองหัวหน้าฝ่าย โทร. ๐๘ ๑๘๕๘ ๕๐๐๗
๓. พระมหาอาทิตย์อภินนโท วัดสัมพันธวงค์	เจ้าหน้าที่ประจำฝ่าย โทร. ๐๘ ๘๔๗๖ ๘๐๕๕
๔. พระมหาสุวรรณกุลลจิตโต วัดโสมนัสวิหาร	เจ้าหน้าที่ประจำฝ่าย โทร. ๐๘ ๒๕๑๐ ๙๔๓๕

๓) ฝ่ายวิชาการ

๑. พระราชธรรมาภรณ์ วัดสุทัศน์เทพวราราม	หัวหน้าฝ่าย โทร. ๐ ๒๒๒๔ ๓๐๑๓

๒. พระมหาไมตรีปัญญาภริณโท วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม	รองหัวหน้าฝ่าย โทร. ๐๘ ๗๘๐๘ ๓๗๕๕
๓. พระมหาสิริชัยสุขณาโณ วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม	เจ้าหน้าที่ประจำฝ่าย โทร. ๐๘ ๕๖๔๙ ๔๕๑๔
๔. พระมหาสุพิศ ธมฺมคฺตุโธ วัดระฆังโฆสิตาราม	เจ้าหน้าที่ประจำฝ่าย โทร.

๔) ฝ่ายสถิติ

๑. พระครูพุทธมนต์ปรีชา (วิธาน) วัดบวรนิเวศวิหาร	หัวหน้าฝ่าย โทร. ๐ ๒๒๘๒ ๙๖๗๒
๒. พระครูปริยัติเมธาวัฒน์ (พงษ์) วัดนรนาถสุนทริการาม	รองหัวหน้าฝ่าย โทร. ๐๘ ๙๑๐๙ ๔๘๐๑
๓. พระมหาสำรวยนาควโร วัดสัมพันธวงศ์	หัวหน้างานวัดผล โทร. ๐๘ ๑๔๙๕ ๘๒๔๓
๔. พระมหาประจักษ์ธมฺมวิภูโธ วัดชนะสงคราม	หัวหน้างานทะเบียน โทร. ๐๘ ๔๐๑๙ ๙๒๘๓
๕. พระกฤษณะชุตติภุโณ วัดบวรนิเวศวิหาร	หัวหน้างานข้อมูล โทร. ๐๘ ๕๑๐๐ ๘๕๐๓
๖. พระครูสังฆรักษ์เกษมศักดิ์สิริธมฺโม วัดบวรมงคล	เจ้าหน้าที่ประจำฝ่าย โทร. ๐๘ ๑๗๐๙ ๑๒๕๒
๗. พระมหาสุพินธมฺมวโร วัดโสมนัสวิหาร	เจ้าหน้าที่ประจำฝ่าย โทร. ๐๘ ๙๕๒๐ ๘๔๔๑
๘. พระครูพิพิธวรกิจจาทร วัดระฆังโฆสิตาราม	เจ้าหน้าที่ประจำฝ่าย โทร.

๕) ฝ่ายธุรการ

๑. พระครูวินัยรสสุนทร วัดตรีทศเทพ	หัวหน้าฝ่าย โทร. ๐ ๒๒๘๘๒ ๒๗๑๒ ๐๘ ๖๐๗๗ ๐๒๕๓
๒. พระมหาจินดาจันจินโต วัดบวรนิเวศวิหาร	รองหัวหน้าฝ่าย โทร. ๐ ๒๒๘๘๑ ๒๗๑๓ ๐๘ ๑๙๒๙ ๘๗๔๓
๓. พระมหาโมทนาชยนันท วัดชนะสงคราม	เจ้าหน้าที่ประจำฝ่าย โทร. ๐๘ ๙๐๓๘ ๒๙๕๕
๔. พระมหาชลธิชาปทีโป วัดเสนาหา (นครปฐม)	เจ้าหน้าที่ประจำฝ่าย โทร. ๐๘ ๔๘๐๒ ๓๕๓๙

๖) ฝ่ายนโยบายและแผน

๑. พระสิริวัฒน์นอม วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม	หัวหน้าฝ่าย โทร. ๐๘ ๐๓๕๒ ๔๑๔๕
๒. พระครูปริตรโกศล วัดบวรนิเวศวิหาร	รองหัวหน้าฝ่าย โทร. ๐ ๒๒๘๘๒ ๒๖๖๕
๓. พระมหาเตชนวิทย์ญาณสุโ วัดโสมนัสวิหาร	เจ้าหน้าที่ประจำฝ่าย โทร. ๐๘ ๖๐๕๒ ๓๙๒๗

๗) ฝ่ายวิเทศสัมพันธ์

๑. พระกวีวรรณ วัดคุชเกษมธรรมิการาม (อ่างทอง)	หัวหน้าฝ่าย โทร. ๐๘ ๗๐๖๒ ๒๙๖๒

๒. พระปลัดมงคลอติมงคลโล วัดธาตุทอง	รองหัวหน้าฝ่าย โทร. ๐ ๒๗๑๔ ๒๙๔๓ ๐๘ ๙๑๒๘ ๓๙๔๓
๓. พระครูวินัยธรทินกรวิสุสโร วัดราษฎร์นิยม (นนทบุรี)	เจ้าหน้าที่ประจำฝ่าย โทร. ๐๘ ๑๓๔๓ ๑๒๘๔

๘) ฝ่ายประชาสัมพันธ์

๑. พระครูโสภณเมธาวังษ์ วัดนรนาถสุนทรวิหาราม	หัวหน้าฝ่าย โทร. ๐๘ ๑๘๐๕ ๒๘๙๙
๒. พระครูสุนทรธีรวัฒน์ วัดอาสาสงคราม	รองหัวหน้าฝ่าย โทร. ๐๘ ๙๖๖๕ ๓๙๐๔
๓. พระมหาสาครธมมสาครโร วัดพระยายัง	เจ้าหน้าที่ประจำฝ่าย โทร.
๔. พระครูวิบูลสรกิจ วัดเครือวัลย์ โทร.	เจ้าหน้าที่ประจำฝ่าย ๐๘ ๗๒๒๐ ๗๐๘๑

๙) ฝ่ายปฏิบัติ

๑. พระปริยัติสารคุณ วัดบรมนิวาสโทร.	หัวหน้าฝ่าย ๐๘ ๗๘๐๐ ๓๑๖๖
๒. พระครูวิมลสุตวัฒน์ วัดมกุฏกษัตริยาราม	รองหัวหน้าฝ่าย โทร. ๐๘ ๑๙๙๒ ๒๕๕๕
๓. พระปลัดไพฑูริย์คุณุตตมโม วัดธาตุทอง	เจ้าหน้าที่ประจำฝ่าย โทร. ๐ ๒๓๘๑ ๖๕๙๓

๔. พระสุทธิพนธ์สุทธิวงจโน
วัดมกุฏกษัตริยาราม

เจ้าหน้าที่ประจำฝ่าย
โทร. ๐ ๒๖๒๙ ๕๒๖๖
๐๘ ๗๙๑๐ ๖๖๔๔

๑๐) บุคลากรฝ่ายคฤหัสถ์

๑. นายฐานวัฒน์ชัยพัฒนธัญกุล (บรรเทิง) เจ้าหน้าที่ประสานงานสำนักงาน
แม่กองธรรมสนามหลวง
โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๗๖๘๒
๐ ๒๖๒๙ ๐๙๖๑
๒. นายถวิลพลวงศ์สกุล เจ้าหน้าที่ประสานงานสำนักงาน
โทร. ๐๘ ๑๒๘๕ ๙๔๕๒
๓. นายณัฐ บุญมา นักวิชาการประจำสำนักงาน
โทร. ๐ ๒๔๔๑ ๔๕๕๑
๔. นางสาวญานิกา ก้านจักร นักวิชาการประจำสำนักงาน
โทร. ๐ ๒๔๔๑ ๔๕๕๑
๕. นายสมชายศิริสุข เจ้าหน้าที่ประจำสำนักงาน
โทร. ๐๘ ๗๕๖๒ ๓๐๑๔
๖. นายสุวภุทร จันแดง เจ้าหน้าที่ประจำสำนักงาน
โทร. ๐ ๒๔๔๑ ๔๕๕๑
๗. นางสาวปณพจน์ ศรีอ่อนเรือน เจ้าหน้าที่ประจำสำนักงาน
โทร. ๐ ๒๔๔๑ ๔๕๕๑
๘. นางปิ่นปักชญาณี เจ้าหน้าที่ช่วยงานสำนักงาน
โทร. ๐๘ ๖๘๘๓ ๑๔๘๙

๙. นายชัยเชษฐปรีงาม

เจ้าหน้าที่ช่วยงานสำนักงาน

โทร. ๐๘ ๖๘๘๔ ๙๙๐๒

*****

สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

หมายเลขโทรศัพท์ และโทรศัฟท์
ภายในของสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

๑. ห้องทำงาน แม่กองธรรมสนามหลวง
โทร.   ๐ ๒๒๘๐ ๗๖๘๒
                  ๐ ๒๖๒๙ ๐๙๖๑-๒
๒. ห้องทำงาน รองแม่กองธรรมสนามหลวง
โทร.   ๐ ๒๒๘๐ ๗๖๘๒
ฝ่ายนักรธรรม และฝ่ายธรรมศึกษา   ๐ ๒๖๒๙ ๐๙๖๑-๒
ภายในกิต ๑๑๐, ๑๑๑
๓. ห้องทำงาน เลขานุการแม่กองธรรมฯ รูปที่ ๑
โทร.   ๐ ๒๒๘๐ ๗๖๘๒
ภายในกิต ๑๐๑
๔. ห้องทำงาน เลขานุการแม่กองธรรมฯ รูปที่ ๒
ภายในกิต ๑๐๒
๕. ฝ่ายธุรการ
โทร.   ๐ ๒๖๒๙ ๔๓๐๐-๔
ภายในกิต ๑๐๔
๖. ฝ่ายวิชาการ
ภายในกิต ๑๐๕, ๑๐๖
๗. ฝ่ายนโยบายและแผนงาน
ภายในกิต ๑๐๕, ๑๐๖
๘. ฝ่ายวิเทศสัมพันธ์
ภายในกิต ๑๐๗, ๑๐๘

๙. ฝ่ายประชาสัมพันธ์	ภายในกต ๑๐๗, ๑๐๘
๑๐. ห้องประชุม	ภายในกต ๑๐๙
๑๑. ฝ่ายกฎหมาย	ภายในกต ๑๐๓
๑๒. ฝ่ายบริหารทั่วไป	โทร. ๐ ๒๒๘๑ ๑๒๓๖
๑๓. ฝ่ายสถิติ	ภายในกต ๑๑๘, ๑๑๙
๑๔. ฝ่ายคลัง-พัสดุ	ภายในกต ๑๑๘
๑๕. ห้องหัวหน้าฝ่ายสถิติ	ภายในกต ๑๒๑
๑๖. เจ้าหน้าที่ติดต่อสอบถาม	ภายในกต ๑๐๓, ๑๐๔
๑๗. หมายเลขโทรศัพท์	โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๗๖๘๒ ๐ ๒๖๒๙ ๐๙๖๑-๒
๑๘. หมายเลขโทรสาร (แฟกซ์)	๐ ๒๖๒๙ ๒๑๔๒

*****

สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

หมายเลขโทรศัพท์ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

กับ

สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

๑. นายพนม ศรีศิลป์ ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ	โทร. ๐ ๒๔๔๑ ๔๕๓๐
๒. นายกนก แสนประเสริฐ รองผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ (๑)	โทร. ๐ ๒๔๔๑ ๔๕๐๕
๓. นางสาวประนอม คงพิกุล รองผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ (๒)	โทร. ๐ ๒๔๔๑ ๔๕๐๓
๔. นายชยพล พงษ์สีดา รองผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ (๓)	โทร. ๐ ๒๔๔๑ ๔๕๕๓
๕. นายสมเกียรติ ชงศรี ผู้อำนวยการสำนักเลขาธิการมหาเถรสมาคม	โทร. ๐ ๒๔๔๑ ๔๕๕๒ ๐๘ ๑๘๓๑ ๖๖๓๘
๖. นายสมบูรณ์ บุญครอบ ฝ่ายกิจการคณะสงฆ์ สำนักเลขาธิการมหาเถรสมาคม	โทร. ๐ ๒๔๔๑ ๑๗๙๓ ๐๘ ๑๖๒๘ ๕๗๖๙
๗. นายบุญเลิศ ไสกา ผู้อำนวยการกองพุทธศาสนศึกษา	โทร. ๐ ๒๔๔๑ ๔๕๕๙
๘. นายสมบัติ พิมพ์สอน ผู้อำนวยการส่วนการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนก ธรรม-บาลี กองพุทธศาสนศึกษา	โทร. ๐ ๒๔๔๑ ๔๕๕๑ ๐๘ ๗๙๘๔ ๓๕๗๖

๙. นางสาวพรพรรณ มณฑา
นักวิชาการศาสนาปฏิบัติการ โทร. ๐ ๒๔๔๑ ๔๕๕๑
๐๘ ๖๙๘๒ ๖๗๒๓
๑๐. นายชัยเชษฐ์ ปรีงาม โทร. ๐ ๒๔๔๑ ๔๕๕๑
นักวิชาการศาสนาปฏิบัติการ ๐๘ ๖๘๘๔ ๙๙๐๒
๑๑. นายฐานวัฒน์ ชัยพัฒนธัญกุล (บรรเทิง อ่ำสกุล)
เจ้าหน้าที่ประจำสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง โทร. ๐ ๒๘๘๗ ๙๔๖๗
๑๒. นายสมชาย ศิริสุข โทร.
เจ้าหน้าที่ประจำสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง ๐๘ ๗๕๖๒ ๓๐๑๔
๑๓. สำนักเลขาธิการมหาเถรสมาคม โทร. ๐ ๒๒๘๑ ๕๐๙๓
๑๔. นางปิ่นปัก ชูบุญ โทร.
เจ้าหน้าที่ช่วยงานสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง ๐๘ ๖๘๘๓ ๑๔๘๙
๑๕. นายชัยเชษฐ์ ปรีงาม โทร. ๐ ๒๔๔๑ ๔๕๕๑
เจ้าหน้าที่ช่วยงานสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง ๐๘ ๖๘๘๔ ๙๙๐๒
๑๖. โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ โทร. ๐ ๒๒๒๓ ๓๓๕๑
๐ ๒๒๒๓ ๕๕๕๘
๑๗. ผู้จัดการโรงพิมพ์
๑๘. สำนักงานเจ้าคณะกรุงเทพมหานคร-สมุทรปราการ (ต)
คณะขาบวร วัดบวรนิเวศวิหาร โทร. ๐ ๒๒๘๒ ๗๐๑๒
๐ ๒๖๒๙ ๐๗๗๙
๑๙. สำนักเรียนวัดบวรนิเวศวิหาร โทร. ๐ ๒๒๘๒ ๒๖๖๕
๒๐. สำนักงานแม่กองบาลีสนามหลวง โทร. ๐ ๒๘๖๙ ๐๔๘๑
วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ ๐ ๒๘๖๙ ๐๔๘๕-๙๐
๒๑. มูลนิธิมหามกุฏราชวิทยาลัย แผนกตำราวิชาการ โทร. ๐ ๒๖๒๙ ๑๓๙๑
๒๒. มูลนิธิมหามกุฏราชวิทยาลัย แผนกผลประโยชน์ โทร. ๐ ๒๒๘๑ ๗๘๑๙
๒๓. มูลนิธิมหามกุฏราชวิทยาลัย แผนกจำหน่าย โทร. ๐ ๒๒๘๑ ๑๐๘๕
๒๔. มูลนิธิมหามกุฏราชวิทยาลัย แผนกโรงพิมพ์ โทร. ๐ ๒๒๘๑ ๗๗๙๐

๒๕. นายธารินทร์ (อุ) สุขพูล
เจ้าหน้าที่รับงานสิ่งพิมพ์
มูลนิธิธัมมามกุฏราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์

โทร. ๐ ๒๒๘๑ ๗๗๙๐
๐๘ ๙๖๙๔ ๖๔๑๕

*****

สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

